

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Uj év, uj szivek.

Ilyenkor, mikor az idő kereke belefordul az új esztendőbe, a kereskedők, kis és nagy vállalatok, részvénytársaságok le szokták zárni üzleti könyveiket s összeállítják az elmúlt üzleti év nyereség- és veszteségszámláját. Szóval megcsinálják a mérleget.

Az egyházkerület ugyan nem üzlet, még csak vállalat se, nem üzleti év az sem, melyre Isten jóvoltából kerületünk életében visszatekinthetünk, de a kerület élete mégis csak nagy és szent vállalkozások folyamata, nagy és sok szent sáfárkodások kerete, sőt mindezeknek Isten kegyelméből egyuttal eredménye is. Vállalkozás: Isten országának építésére, sáfárkodás: Isten titkaiban. A felettünk elszállt év pedig szent év, mint ahogy minden idő szent, melyet Isten enged arra, hogy az örökkévalóság útját járjuk. „Kellemes idő, üdvösség napja“.

Nagyon is helyén való tehát, hogy az esztendő múltán zárjuk le mi is azt a nagy könyvet, melybe bele van írva egyházkerületünknek a múlt évben lefolyt élete, szent vállalkozásainak és sáfárkodásainak képe; e nagy szervezet minden alkotó részének: vezetőinek, sáfárainak, hivatalosainak, népének múlt esztendei munkálkodása s állapítsuk meg abból a nagy könyvből — mint mondani szokás „in camera sinceritatis“ — azt az eredményt, mely ennek a sokféle és sokfelé elágazó, sokszor párhuzamos, sokszor divergens, olykor ellentétes akarások, kezdések, törekvések és tevékenykedések közös eredőjeképpen mutatkozik, mint maradvány, vagy hiány, mely a folyó évre áthozandó. Szóval csináljuk meg a mérleget mi is. Vagyis kerületünk egyházi életének nyereség- és veszteség számláját.

Kezdjük a kerület egyházi életének anyagi vonatkozásain. Tárgyiasan szólva: az egyházközségek s bennök a hívek teherviselési — és áldozatkészségén. Itt aztán van baj elég. Annyi, hogy jut belőle a tulajdonképeni egyházi életnek is, mint kellemtelen és fájdalmas kisugárzás. Az egyházak szegények. Az agrárreform előtt sem voltak gazdagok, azóta még szegényebbek lettek. Szegény a mi kálvinista népük is. Az ország teljes gazdasági leromlottságában nem is lehet másforma. Nemcsak

szegény, de napról napra szegényebb. S ahogy az ország a gazdasági élet lejtőjén egyre lejjebb csuszott s ahogy a megélhetés gondjai a lelkeket egyre jobban nyomták, a mérleg másik serpenyőjén az adók ugyan abban az arányban egyre emelkedtek. Állami, vármegyei, községi adók, taxák, illetékek.

Hoz-e valamelyes enyhülést ebben a tekintetben az új esztendő? Nem hinnők. Bármilyen mélyre ható rendszerváltozást jelentene is az országtartók személyében bekövetkezett változás, a gazdasági élet súlyos sebeit az új kormányzók pusztá megjelenése, sőt bármilyen önzetlen hazafias érzülete, legbecsületebb szándéka, *egymaga* nem bírja begyógyítani. Új és nagy áldozatok kellene ehhez. Azért nevezték általában „*áldozatköltségvetés*”-nek a már megszavazott folyó évi állami költségvetést, mert abban súlyos áldozatokat kell hoznia az ország népének. Világosan és magyarul mondva: *az adók emelkedni fognak.*

Am ezekkel együtt Rád nehezedik még kedves Kálvinista Atyánkfia a Te egyházad sokféle szükségleteinek a terhe. Egyházközséged, egyházmegyéd, egyházkerületed különféle követelése, járulékai adói. Legtöbben talán így mondanák: *a rengeteg állami adók tetejébe ráadásul jönnek még az egyházi adók is!*

Itt álljunk meg egy kissé! Mert a legtöbb baj éppen itt gyökerezik ebben a dült betűkkel szedett kis mondatban. Nem abban a tényben, hogy az egyházi adók is jönnek, nem is ennek a valóságnak kimondásában, hanem abban a mentalitásban, mellyel ezt a tényt megállapítják s abban a módban, ahogy felfogják. Tudnillik a *sorrendben*. Lehet, hogy nem is tudatos beszéd, csak olyan elszóllásféle ez a sorrend, melybe a mi atyánkfiai az ő terheiket elhelyezik, de mindenesetre olyan elszólás, mely rávilágít az igazságra, illetőleg az egyházközségi és ezzel az egyházkerületi gazdasági adminisztráció ezer nagy és apró bajainak, sebeinek, kellemetlenségeinek, surlódásainak és békétlenkedéseinek valódi forrására. Világosan szólva: a legnagyobb baj és minden bajok forrása az, hogy ezeknek a hittestvéreinknek a gondolkodásában az egyházi adók *csak ráadásul*, a többieknek *csak a tetejébe jönnek.*

Nem, kedves atyánkfia! A Te egyházi adóid az *első helyen* jönnek. Legalább is a Te hitbuzgó kálvinista őseid szemében azok nem ráadások voltak egyéb adókra, hanem a Krisztus szent ügyének, az Isten országának előmenetelére jó kedvvel odaszánt kedves adományok — letéve Isten országának oltárára. Adományok a végtelenül nagy atyai Szívnek az apró szivektől, rajtuk a gyermekek hálás szeretetének meleg és minden tömjénél kedvesebb illatával.

Elfog-e jutni kálvinista testvéreink összesége mégegyszer az ősök hitből fakadó erkölcsi felfogásának erre a magaslatára, nem tudhatjuk, de remélni: reméljük Legalább is „van bizodalunk az Istentől”. Különösen, ha lelkésztestvéreink is minden erővel azon lesznek, hogy hiveik gondolkodása Isten kegyelmével megváltozzék. Hogy megteljenek egyházas érzülettel. Hogy amikor egyházépítő munkáról s annak terheiről van szó, legelső

gondolataik ne bugyelárisaikon menjenek keresztül, hanem a szívükön. Így legalább melegebben juttatnak az ajkukra. És ha hátralékos egyházi adókról lesz szó, nem sietnek azonnal megállapítani és presbiteri határozattá emelni, hogy: „egyházközségünk képtelen ezt a hátralékot megfizetni“. Inkább az lesz a legelső gondolatunk, hogy „mégis csak meg kellene próbálnunk lefizetni ezeket a terheket, hiszen jó az Isten, majd visszaadja más formában ezerannyi erővel“.

Hála Istennek vannak példák az ilyenre is gyülekezeteink közt; sőt legtöbbje így gondolkodik. Átérik, hogy minden joggal egy bizonyos megfelelő kötelezettség is jár együtt. A mi demokratikus alkotmányunk szerint a nép az egyházkormányzat birtokosa, ebből a jogból következik viszont az a kötelessége is, hogy egyházát fenntartsa. És kötelességüket teljesítik is, nem kényszerből, de jó szívvel, mint „jókedvű adakozó“. Mert szív nélkül nemsokra megyünk itt sem.

Pusztán a jog és kötelesség rideg fogalmaira épített szív nélküli élet termeli aztán az u. n. „egyházi belhivatalnokok“ száraz, mai korba nem illő típusait, kik egyházközségük adózási küzdelmeiben, vívódásaiban a „splendid isolation“ magas paripájáról nézik a világot és hagyják azt forogni „keserű levében“ mondván: nekem az egyházközség adóinak behajtásához semmi közöm, mert én nem vagyok adóvégrehajtó. Igazuk van. De az is igaz, hogy ezek a — hála Istennek ma már egyre ritkulóbb — Beamter típusok attól a pásztori tipustól, mely téveteg utakon járó juhainak egyenként is utána megy, hogy azokat a helyes utra visszavezesse, sokkal messzebb esnek, mint például Makó Jeruzsálemtől.

Am azért a meleg szív mellett a józan, reális számító észnek is nagy szerepe lesz ebben az esztendőben egyházközségeink költségelőirányzatainak elkészítésénél. A közterhek növekedése ugyanis nagyobb takarékossgot fog kívánni az egész vonalon és pedig azokkal egyenes arányban. Azt fogja követelni, hogy a beruházások, új létesítmények és egyéb terhek előirányzásánál ne tévesszék szem elől a dolognak azt a helyes sorrendjét, melyet, ha jól emlékszem, Ágoston dr foglalt össze a következőkben: „Primum, quod est necessarium, deinde quod est utile et tunc denum, quod est iucundum“, azaz: először ami szükséges, azután ami hasznos és csak azután ami kellemes.

A múlt év folyamán — sajnos — nem egy egyházközség hivatkozott arra, hogy új orgonát vagy harangokat kellett beszereznie és pedig a hivek adományából, emiatt az egyházkerületi járulékokat nem lehet beszélni tőlük. Itt tehát fel volt forgatva a dolgok helyes sora-rendje. Mert hiszen tagadhatatlanul szép dolog, ha az egyháznak jó orgonája, szépszavú harangjai vannak, még abba is belenyugszik valahogy az ember, hogy az ilyenekre adakozók neveit nyilvánosan felolvassák a szószékben, de mégis csak előbb való az egyházi intézmények életfeltételeinek és eszközeinek csendes, zajtalan előteremtése; meg aztán ezek a szerény hangtalan nem zengő és csengő adományok talán kedvesebbek is Isten előtt.

Ezek a fizetésbeli nehézségek, küzdelmek, vonakodások, melyek a kerületi járulékokkal szemben itt-ott már a „ne pozvolim“ határait is érintették és disszonáns hangját is megütötték, kellemetlenségeket és zavarokat okoztak az egyházközségek életében.

Itt tehát a mérleg körülbelül passzív.

Az egyházkerület egyházi életének szellemi részében, vagyis a szorosabb értelemben vett egyházi lelkiéletében azonban mindenütt örvendetes haladás észlelhető.

A biblia-körök, vallásos-estélyek, belmissziói értekezletek felkarolásával és szorgalmas vezetésével buzgó lelkészeink, tanítóink, presbitereink maguk is egyre közelebb jutnak és gyülekezeteket is közelebb viszik Krisztushoz. A lefolyt püspöki látogatás is mindenütt közelebb hozta a sziveket Ő hozzá és egymáshoz.

A mérleg tehát itt: egyházi életünk épen e legfőbb és legmagasztosabb vonatkozásaiban — hála a kegyelem Istenének — aktív. Még kedvezőbb lehetett volna az, ha az anyagi kérdések, melyről fentebb megemlékeztünk, fel nem dulják az egyházközségek belső békességét és meg nem zavarják a csendes, építő lelkimunka áldott menetét.

Ennek a szoros értelemben vett egyházi életnek a keretébe tartozik még *nevelés- és oktatásügyünk* is. Iskoláink testén nyílt sebek égnek, véreznek még ma is. Mindnyájan látjuk azokat, nekünk fájnak, fölösleges tehát hosszasan beszélni róluk. A megértésnek és engesztelésnek egy-egy jóleső gesztusát itt is észrevettük már s így remélhetjük, hogy iskoláinkra is majd csak szebb napok következnek.

Am oktatásügyünknek van még egy másik, igen aggasztó jelensége s ez az egyre fokozódó hiány tanárokból és tanítókból. Ennek a súlyos bajnak egyetlen természetes orvossága van csupán: az *utánpótlás*, új tanár- és tanítónemzedék nevelése. Csakhogy ehhez is anyagi eszközök kellenek. „Az aratás ura“ ma is hívja, édesgeti erre a pályára az ő munkásait. Mennek is hívására a képzők falai közé fiúk és lányok. Mennének még többen is, de vagyoni erejükből nem futja a tanulás költsége. A kerület mindent elkövet, hogy segíyezhesse őket, ebben a tekintetben elmegy a lehetőség legszélsőbb határáig, szinte azon is túl. Ezt az üdvös célt és gondolatot szolgálja a tanulmányi alap címen kivetett kerületi járulék is. És mert a cél annyira nemes s mert református iskoláink jövő sorsát oly közélről érinti s mert mindez annyira világos és érthető, annál érthetlenebb, annál csodálatosabb és szomorubb az egyházközségek averziója ezzel a segélyadóval szemben. Pedig mit ér majd, ha lassan-lassan fel fog szabadulni református oktatásügyünk egy gonosz és ostoba korszak ráverte béklyók alól, mit ér, ha iskoláinkat sorba ismét meg is nyithatjuk, ha majd nem lesznek hozzájuk tanáraink és tanítóink. Ezt az oktalán, szinte szégyenletes idegenkedést tehát meg kell szüntetni mindenáron s azt a lelkekből ki kell irtani.

Új szív kellene az emberekbe, tudom, új lélek, mely mind-

egyik kigyulladna, lángolna, mint egy-egy uj csipkebokor, nagy és szent elhivatásuk Hóreb-hegyén, de úgy, hogy ki is égne belőlük ennél a tűznél, ennek a sivár korszaknak minden durvasága, anyagias, kapzsi szelleme. Ezért az uj szívért kellene imádkoznunk a könyörülő Istenhez az uj esztendőben. Mert ha ezt az egész „mérleget“ magát, úgy amint van, az U isteni igazságának mérlegére tennők, félek, hogy erre is azt a kemény ítéletet mondaná: „megmérettél és könnyűnek találtattál“.

De uj szívvel, uj lélekkel, uj és tisztultabb elmével más-képpen gondolkodnánk az Isten dolgairól is. Akkor egyházi életünk mérlege is szebb volna. Akkor a mi békétlenkedő, kicsinyhitű, örökké csak a maga anyagi érdekeit kereső testvérünknek szeretettel megfognánk a kezét s azt mondanánk neki: „emeld fel szemedet, uj év van. Nézd, hogy ég köröskörül a hegyeken a hajnal“! Az éjszaka elmúlt a nap elközelgetett, vessük el tehát a sötétség cselekedeteit és öltözzünk a világosság fegyverzetébe!

Az uj szív megértené e szavakat és a fényben, mely körül ölelné, már a békességesebb, boldogabb uj nappalnak uj sugarai lobognának — Vergilius szép szavaival élve: — „Nova orientia solis lumina“.

Sz.

„A bolsevizmus arca és lényege.“

Egyik hirneves íróember azt tanácsolta a minapában, hogy az emberiség közös megegyezéssel vágja ki a tizenkilencedik századot a világtörténelemből.

Egészen megriaszt bennünket ennek az indítványnak a csupa elgondolása is. Pedig ez csak aféle plátónikus kijelentés volt. És csak egyetlenegy évszázadról volt szó. Hogyne riasztana hát meg, hogyne renditene hát meg alapjában véve bennünket Miller Fülöp René könyve: „A bolsevizmus arca és lényege“ címmel, amelyben azt adja tudunkra az író, hogy a bolsevizmus nyíltan bevallott szándéka, elkeseredett harcának végcélja: Tizenkilenc évszázad kiszakítása a világtörténelemből. Vagyis mindazon időnek, ami eltellett azóta, hogy eljött az a valaki, aki azt hirdette, hogy minden emberi nagyság és erő forrása az a tudat, hogy ő az Istennek gyermeke. Szóval ki akarja irtani az emberi természetből a keresztyénség minden nyomát és emlékét.

Rettenetesen téved tehát az, aki azt gondolja, azt hirdeti, hogy a bolsevizmus egy politikai fázis, egy régóta elnyomott nemzet felszabadulásának processzusában. Nem! Az egy új-fajta életfelfogás, amelyik az emberi lelket vissza akarja vinni abba a pogány világba, amely az első karácsony éjjelén megszakadt.

Volt egyszer Wagner, a világhírű zeneszerző és Nitzsche, a világhírű bölcsész közt egy éles vitakozás. Nitzsche azzal vádolta meg Wagnert, hogy nem elég következetes a gondolkodásában. Wagner pedig azt vetette a Nitzsche szemére, hogy

nincsen semmiféle végső meggyőződése. Ezért Nietzsche azt tanácsolta Wagnernek, szakítson mindenféle erkölcsi és vallási fogalmakkal, amik Isten nevével állanak kapcsolatban. Miért irt Wagner olyanféle művet, mint: „Az istenek alkonya”, — miért nem adott más címet neki, valami efélét: „A bálványok alkonya”. Legyen következetes az atheizmusban; ne emlegesse még a nevét sem Istennek.

Tökéletesen ilyen gyökeres irtást akar csinálni a bolsevizmus.

Ugyhogy a világtörténelem olyan döntő pillanatához érkezünk el, amikor sokkalta elítélendőbb a semleges magatartás, mint a rossz oldalra való odaállás. Itt ugyanis nem ártatlan akadémikus vitáról van szó, mint Nietzsche és Wagner között volt, hanem élet halál kérdésről, ahol fegyverek és vérontások beszélnek.

Mert amíg mi nagy kényelmesen azon vitafkozgatunk, hogy nem fontos az, hogy mit hiszen az ember, fő az erkölcsös magaviselet, addig a szovjet jelenlegi urai sziklaszilárdan meg vannak arról győződve, hogy az ember erkölcsi magatartása végeredményben az Istenben való hitétől függ. Mert a hite irányítja az ember cselekedeteit. Azt is nagyon jól tudják a szovjet urai, hogy sok ember csatlakozik az atheizmushoz, éveken át küzd is a hit ellen. De jön egy nap, amikor valami balsejtelem, valami szívbéli töredelem, avagy valami emlékezés erőt vesz rajta, „lelke” felzokog benne és újra utat tör magának Istenhez. Ezért a bolsevista filozófia felszaggatja az ugar földet, amelyben ott rejtőzködhetik a régi mag sarja, tekintetet válthat a nap melegével és a vallásos hit „ragálya” újra erőt vehet az emberi lelkeken, kiirtja tehát abból minden apró csiráját a keresztyén felfogásnak.

Minden eszközzel nekiáll és elkeseredetten irtogatja Isten fogalma mellett a lélek fogalmát is, minden vonatkozásaival együtt, mint pl. szabadság, kötelesség, részvét, egyéni jogok, megbocsátás, bűn, szégyen, halhatatlanság. Roppant szorgalmasan robbantgatja ezeket szerte, hogy a legutolsó nyomát is kiirtsa. Csak akkor fogja szabadnak érezni magát az ő tagadásnak és rombolásnak kolosszális rendszerük, mentesnek a Krisztus arca és lényegének fenyegetésétől, ha ez a lelkiirtás sikerült nekik.

Bokor Sándor

FELHIVÁS! Kérjük mindazon előfizetőnket, akik a lap előfizetési díjával még mindig hátralékban vannak, hogy ezen tartozásaikat sürgősen kiegyenlíteni sziveskedjenek, hogy részükre a lap küldését ne legyünk kénytelenek beszüntetni. Kiadóhivatal.

Hozzászólás a nyugdíjintézeti járulék fölemelése ügyéhez.

E lap hasábjain sokan, sokszor foglalkoztak már nyugdíjintézetünk ügyével. Az idevonatkozó cikkek méltán tarthatnak igényt minden érdekelt figyelmére. Így természetesen én is élénk érdeklődéssel olvastam azokat és ha egyfelől bántottak a halasztó célu indítványok, másfelől buzdítottak azok a megnyilatkozások, melyek a kérdés megfelelő megoldása érdekében áldozatokra hívtak fel minden lelkész-testvért.

Ilyen áldozatra való felhívás lapunk 49-ik számának, dr Bodnár Gábor által írott, vezető cikke is.

Sietek kijelenteni, hogy annak lényegével egyetérték. Elérkezett végső ideje annak, hogy gondoskodjunk a nyugdíjintézeti járulék olyan mértékű felemeléséről, hogy a nyugalomba vonulni kénytelen lelkészek és lelkészözvegyek részére megfelelő illetmény legyen biztosítható.

Megfelelő illetménynek olyan havi összeget tekinthetünk, melyből egy közepes nagyságu lelkészcsalád, a mai viszonyok között, szerényen, de nyomor nélkül megélhet. Ez a cél. Ennél többet senkisé is kívánhat s ennél kevesebbrel megelégednie nem lehet. Ez kétségtelen. Csak az a kérdés, elérhetjük-e ezt a célt s ha igen, milyen áldozattal?

Mert, hogy áldozatok nélkül ilyen nagy és nemes cél el nem érhető, azt bizonyítani felesleges.

A válasz a feltett kérdésre ez: A célt már mások elérték, tehát ugyanolyan áldozatokkal mi is elérhetjük.

És itt hivatkozom arra a tényre, hogy a csanádi római katolikus egyházmegye nyugdíjas papjainak havi 7000 Lei nyugdíjat ad. Miből? Talán valamely régóta gyűjtögetett tőkéje van nyugdíjintézetének? Nincs. Hiszen ha lett volna is, az épen úgy elveszett volna, mint a mi háboru előtti tőkegyűjtésünk sok áldozatba került eredménye elveszett nem csak ránk nézve, de azokra is, akik a régi nyugdíjintézetnek ma is tagjai lehetnek Magyarországon. Nincs tehát tőkéje és nem is törekszik a mindenáron való tőkegyűjtésre a csanádi római katolikus egyházmegye nyugdíjintézete, hanem ehelyett fő feladatának azt tekinti, hogy a jelenlegi tagok évi járuléka legyen olyan jelentős összeg, mely lehetővé teszi a gyámolra szorulóknak megfelelő támogatását.

Ez az évi járulék pedig nem valami elbirhatatlan teher, hanem elhordozható áldozat, midőn az államsegély tizedrészét ajánlja fel a nemes cél érdekében.

Ezzel az áldozattal mi is elérjük a kívánt célt. És ezt el is hordozhatjuk. Igaz, nehezebb a helyzetünk, mint a családtalan katolikus papságé, de nekünk elsősorban szól a bibliai intés: „Ha valaki az övéiről és főképpen az ő házanépéről gondot nem visel az a hitet megtagadta [I. Tim. 5, 8].”

Én nem szeretnék ezek között lenni. És azt hiszem egyetlen lelkésztársam sem vonakodik fenti áldozathozataltól, melynek ellenértékéül ott van lelkiismeretünk boldogító jóváhagyása, hogy mindent megtettünk, ami tőlünk telt. Ennél többet Isten sem ki-

ván, ember sem kívánhat. Nem, még dr Bodnár Gábor sem, holott ezt cselekszi, midőn a nyugdíjintézet megteremtésének és jövődjé biztosításának kettős terhével akarja elviselhetetlenné tenni 5 esztendőre a Királyhágómelléki Egyházkerület minden református lelkészének életét. Ennyi idő alatt — fenntartási járulékon kívül — egyházmegyénként félmillió leit kíván, kötelező határozattal befizettetni minden egyházmegye lelkészi karával. Ott is annyit, ahol ezt az összeget ötven lelkész fizetné és ott is, ahol csupán tizenöc-husz. Ezzel az eljárással a bánáti egyházmegye minden lelkészétől évi huszonötezer lei befizetését követelné és ezenkívül ennek kamatait, valamint négyezer lei évi járulékot is. Könnyű belátni, hogy ezek az összegek fölülmulják nemcsak azon lelkészek teherbirását, akik gyermekeket taníttatnak, hanem azokét is, akik nőtlenek, vagy gyermektelenek. Ez a tervezet tehát nem csak igazságtalan és méltánytalan, de kivihetetlen is. A nyugdíjintézet századokra szánt intézmény, melynek áldásait nemzedékek élvezik, tehát terheit sem viselheti egyedül az alapítók nemzedéke, hanem hordozniok kell azokat a következő nemzedékeknek is. A mai nemzedéknek nem a tőkegyűjtés a feladata, hanem az, hogy egy minden igényt kielégítő kerületi nyugdíjintézet létesíttessék, mely működését azonnal megkezdhesse, hogy az özvegyeknek és munkaképteleneknek kezéből a koldusbotot kivegye. Ebbe a nyugdíjintézetbe fölveendő minden tanító is, hiszen éppen abban a 49 ik lapszámában, melyre fent hivatkoztam, olvashatjuk szomorú és egyházunkat méltán vádoló eredményét annak, hogy mi származik abból, ha egy derék ifju tanító családjáról nyugdíjintézet nem gondoskodik? A nyugdíjintézet alapításának ügyénél ezt tartom a legnehezebben megoldható, de okvetlenül megoldandó feladatnak. Végül szükségesnek tartom leszögezni, hogy valamely tag nyugdíjba vonulását egyházmegyéje közgyűlésének javaslatától tenném függővé. Ezt a testületet látom ugyanis alkalmasnak arra, hogy minden esetben tárgyilagosan ítél és sem a személyeknek nem kedvez, sem pedig nem viseli el lelkiismeretén, hogy valakinek munkaképtelensége folytán a közegyház érdekei szenvedjenek.

Ezek feküdtek a lelkemen s miután minden elmondandót elmondottam ezzel végzem: A kérdés megoldandó nem holnap, hanem ma!

Zöld Mihály

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

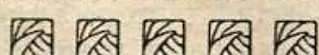
Szűts Aladár örvendi földbirtokos, a Ferenc József-rend lovagja, a bihari egyházmegye tanácsbírája, múlt hó 29-én rövid szenvedés után elhunyt. Temetése december 31-én délután volt a környék nagy részvétele mellett. Emlékét kegyelettel fogjuk őrizni!

Csizmadia Lajos a pápai református theologia nyug. tanára életének 70-ik, 11 évi gyakorló-lelkészi és 25 évi tanári szolgálat után nyugalomba vonulásának 3. évében 1928. évi december hó 5-ikén megtért Urához, Teremtőjéhez. A megboldogult egykor a főiskola ki-

váló növendéke, majd a theologiai akadémiának evangéliumi lelkü, odaadó, buzgó tanára volt, aki először mint lelkész, majd mint tanár gazdag irodalmi tevékenységével, áldott igehirdetésével, szeretetteljes életével mutatta meg a reábizottakban való hű sáfárkodását. Áldott legyen emlékezte!

KÜLFÖLD

Az anglikán egyház „Commou Preyerbook“-ügye, amint látszik az angol parlament elutasító határozata után sem tud nyugvópontra jutni. Mint ottani lapok írják, az anglikán püspöki kar a parlamenti határozat ellenére is a neki tetszetős liturgia bevezetése mellett foglalt állást, ezzel tehát nyíltan megengedhetőnek minősített egy olyan könyvet, melyet az arra jogosult fórum törvénytelennek jelentett ki. Ez az eljárás arra indította a birminghami norwichi és exeteri püspököket, hogy kollégáikkal nyíltan szakítsanak. Kivülök még Sir W. Johnson Hicke belügyminiszter is éles szavakban ad kifejezést megbotránkozásának a püspökök magatartása felett, mikor azt írja, hogy a „püspökök az ő határozatukkal voltaképen egész kereken azt jelentették ki, hogy ők úgy járnak el, mintha az új könyvet a parlament jóváhagyta volna. Mindig azt hangoztatják, hogy az egyházban a törvényt és a rendet fenn akarják tartani és ugyanakkor maguk adnak példát a törvény semmibe vevésére“. Egyébként pedig a püspökök — fedezni akarván magukat a nyilvánosság előtt — elhatározták, hogy egyházmegyei zsinatokat hívnak össze s e eljárásukat ott próbáltatják. Az itt-ott már meg is tartott ilyen zsinatok azonban, — eltekintve attól, hogy ezek jogosultságát Angliában erősen kétségbe vonják, — eddig általában csalódást hoztak a püspökökre, mert legtöbbje (köztük a londoni és liverpooli is) a legélesebben tiltakoztak a püspöki kar intézkedése ellen.

A korán és a biblia. A koránnak (a mohamedánok szent könyve) és vele együtt az izlámnak a történetében rendkívüli fontosságú esemény történt a Törökországban előállott új körülmények következtében. Amíg ugyanis a mohamedán vallás papjai mindent megtettek azért, hogy a koránt mindenki csak az eredeti arab nyelven olvassa és bármely idegen nyelvre való lefordítása egyet jelentett a korán megszenteltségtelenítésével, most az izlám képviselőinek a legélénkebb tiltakozása ellenére is, három év leforgása alatt nem kevesebb, mint három török fordítás készült a koránról és mintegy 14,000 példányban kelt el. Amíg régebben az arabul nem értő nép előtt valóságos varázshatalma volt a korán egyes ceremóniális mondatainak, most ez a varázslatos erő eltűnőben van. Megkezdődik az összehasonlítás a korán és a biblia tartalma között. A sztambuli egyetem mohamedán theológiai fakultásán, amely Törökországban az egyellen magasabb theológiai főiskola, maguk a theológiai tanárok beszerezték a töröknyelvű bibliát az amerikai bibliatársaságtól. Az összehasonlításakor az ige kétségtelenül elvégzi a maga munkáját; az eredmény nem lehet kétséges előtünk.

Nemzetközi református theologiai folyóirat. Régi vágya minden református theologusnak, hogy egy nagystilusu, első-ranguan szerkesztett nemzetközi theologiai folyóirat álljon rendelkezésére. Ennek az általános óhajtásnak akar eleget tenni az edinburgi „Free Church College” két hirneves professzora: R. Mackay és D. Maclean, midőn az 1929. évben „The Evangelical Quarterly” címen, angol nyelven egy ilyen tudományos theologiai folyóiratot megindítanak. Mint a címe is mutatja, évnegyedenkint fog megjelenni és pedig Londonban. [James Clark et Co., Essex Street, London W. C. 2.] és Edinburgban [W. F. Henderson, George IV. Bridge]. Előfizetési ára 10 shilling [10 márká].

A cseh közoktatásügyi miniszter elhatározta, hogy restauráltatja a Constanz melletti Gottlieben-kastély börtönének faalkotmányát, melyben annak idején Husz János volt fogoly, máglyára vitele előtt. A kastély mai birtokosa: Muhlen beleegyezett a cseh miniszter terveihez, melyek szerint eredeti alakjába állíttatnék vissza Husz János toronyzárkája. A tulajdonos azt is megengedte, hogy emlékplakettet illesszenek a falba, mely francia, cseh és német nyelven a nagy cseh reformátor fogsága időtartamát jelezne.

Németországban is kezdi felütni a fejét a bolsevista istentagadó propaganda. Thüringiában történt legutóbb, a rendőrség közbelépése nélkül a következő eset: Egy tanító vezetése alatt menet vonult fel az utcán plebánusnak, rabbinak, lelkésznek öltözködve s az utcákat bejárva gunt üttek a keresztből s az Isten tiszteletéből. Egyik építési vállalat csak úgy veszi fel a munkanélkülieket, ha azok bizonyítani tudják az egyházból való kilépésüket s azt, hogy gyermekeiket konfirmációi oktatásban nem részesítik. Sajnálatos, hogy a róm. katolikusok, felsőbb rendeltre, minden közös akcióból kivonják magukat, noha az összes keresztyéneknek egyesülniök kellene ezen támadások kivédésére, mely mindnyájunkat egyformán ér s alapjaiban akarja megrendíteni a keresztyén hitet.

HIREK

Lelkészbeköltetés Józsefházán. A józsefházai gyülekezet dec. 16-án iktatta be meghívott lelkészét Nagy Pált. Gyülekezeti ének után esperesi meghatalmazott Gy. Kovács József tanácsbíró imája emelte a lelkeket a népét őrző Atyához. Majd Pál apostol szavaival, gyönyörű gondolatokban hívta fel a lelkészt és a gyülekezetet szeretetre és közös megbecsülésre. Nagy Pál lelkész Móz. I. k. XII. r. 1. vers alapján tartotta meg beköszöntő

beszédét. — Működésén legyen Isten áldása!

Soltész Elemér ref. tábori püspök, egészségének helyreállítása végett hónapok óta a svájci Leysinben tartózkodik, hol egészsége — a nyert értesülés szerint — öröndetesen javul és áprilusra remélhetőleg hazatérhet.

A biblia terjesztése. A Brit és Külföldi Bibliatársulat Magyarországon az 1928. évben több mint 80,000 bibliát adott el.

A bűnbánati hét megtartása. A kecskeméti egyház presbitériuma ki gondolta, hogy teljes érvényben fenntartja továbbra is azt a régi egyházi törvényeken alapuló gyakorlatot, hogy a bűnbánati héten az egyház házasságkötésre nem ad áldást.

Értékes karácsonyi ajándék a szatmári egyháznak. Özv. *Tereh* Lajosné, a szatmári egyház egykori algondnokának özvegye egy majdnem 1000 négyszögöl területű lankaföldet ajándékozott karácsony előtt a szatmári ref. egyháznak.

A sárospataki kollégium építése. A tiszáninneni kerület ősi főiskolája 1931-ben lesz négyszáz éves. A nagy évfordulót a kollégium történelének megírásán kívül még azzal szándékozik megünnepelni, hogy új, modern angol mintára berendezett internátust épít. Erre a célra a kultuszminiszter 40,000 pengő évi segélyt ajánlott fel, de ez összeget a pénzügyminiszter „fedezet hiányában” megtagadta. Amint a kellemetlen csalódás híre elterjedt, egyszerre szinte az egész ország reformátussága megmozdult az elmaradt segély pótlására. Egymásután történek 40–50 pengős megajánlások azzal a kötelezettséggel, hogy ezeket az összegeket 5 éven át fogják fizetni.

A baptisták terjeszkedése. Az amerikai déli baptisták missziói bizottsága Budapesten a Rákóczi-úton egy hatemeletes bérházat fog építeni.

Előfizetési felhívás a „Református Lelkészek Lapja” II. évfolyamára. Testvéri szeretettel tesszük közzé a „Református Lelkészek Lapja” II. évfolyamára

szóló előfizetési felhívásunkat. Ugy hisszük, szükségtelen bővebben indokolni, hogy erre a lapra nekünk feltétlenül szükségünk van. Célkitűzésünk ismeretes. Azt akarjuk, hogy lelkésztestvéreinknek egy olyan sajtóorganum álljon rendelkezésükre, amely az övék, amelyet ők testvéri őszinteséggel és tartózkodás nélkül kereshessenek fel mindenkör. Azt akarjuk, hogy lapunk „a lelkeszi kar minden irányu érdekeinek képviselője és szócsöve” legyen. Ezen a célkitűzésen most sem akarunk változtatni, mert úgy tartjuk, hogy revidiálásra ma sem szorul. Mindazonáltal megemlítjük, hogy külön súly kívánunk helyezni és fokozott érdeklődéssel kívánjuk kísérni a Lelkészegyesület ügyét, a két testvéregyházkerület papságának egymáshoz való kívánatos közeledését s a zsinati törvényhozás előkészületeit és egész menetét. Hogy lapunk existálhasson, testvéri szeretettel kérjük evégből lelkipásztorsaink testvéri megértését, szellemi és anyagi támogatását és lapunk propagálását. A régi előfizetők közül azokat, akik lerendelésről értesítést nem küldenek, előfizetőknek fogjuk tekinteni a II. évfolyamban is. Új előfizetők, amennyiben az I. évfolyamot megszerezni óhajtanák — amíg a készlet tart — 100 leies kedvezményes áron megkaphatják. Lapunk a második évfolyamban is havonta kétszer fog megjelenni, számonként 16 oldal terjedelemben és előfizetési ára egész évre 240, félévre 120 lei. Szerkesztőség és kiadóhivatal: „*Ref. Lelkeszi Hivatal*”, *Porumbenii Micé (Kisgalambfalu), Jud. Odorheiu*. Testvéri szeretettel: *Derzsi Endre* ref. lelkész.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Sz. 5551—928.-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. Esp. és Lelkészi Hivatalnak.* Közhírré teszem, hogy a magyarországi ref. egyetemes Konvent elnöksége a 149—1915. sz. egyetemes konventi határozattal reáruházott hatáskörében a Lasztomár községben (Zemplén-vm.) 1878. évi január hó 8. napján született Nyiray Lajos nagyszeretvai lelkész részére a tiszáninneri ref. egyházkerület lelkészképesítő-bizottsága által 1903. évi szeptember hó 30. napján 2—1903. sz. alatt kiállított s állítólag elveszett eredeti második lelkészképesítő bizonyítványt érvénytelennek nyilvánította s a másolat kiadására a fent nevezett intézet igazgatóságának engedélyt adott. Oradea—Nagyvárad, 1929. jan. 2. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Szám. 5552—928. I. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. Esperesi és Lelkészi Hivatalnak.* Közhírré teszem, hogy a magyarországi református egyetemes Konvent elnökség a 149—1915. számú egyetemes konventi határozattal reáruházott hatáskörében a Csongor (Csomonya) községben (Bereg-vm.) 1895. évi október hó 12. napján született Hadar Gyula bácskai lelkész részére a tiszáninneri ref. egyházkerület lelkészképesítő-bizottsága által 1919. évi december hó 11. napján 6—1919. sz. alatt kiállított s állítólag elveszett eredeti első lelkészképesítő bizonyítványt érvénytelennek nyilvánította s a sárospataki theol. akadémia igazgatósága által kiadott másolatot érvényesnek ismerte el. Oradea—Nagyvárad, 1929. jan. 2. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Szám. 5553—928. I. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. Esperesi és Lelkészi Hivatalnak* Közhírré teszem, hogy a magyarországi egyetemes Konvent elnöksége a 149—1915. sz. egyetemes konventi határozattal reáruházott hatáskörében a Mezőhegyes községben (Csanád-vm.) 1891. évi december hó 28. napján született Paulik Béla nagyrévi helyettes lelkész részére a tiszántuli egyházkerület lelkészképesítő bizottsága által az előtte letett különbözeti vizsgáról 1917. évi szeptember hó 27. napján 156—1917. sz. alatt kiállított s állítólag elveszett eredeti lelkészi oklevelét érvénytelennek nyilvánította s a másolat kiadására a tiszántuli egyházkerületnek engedélyt adott. Oradea—Nagyvárad, 1929. jan. 2. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pénztári: 5781—1928-III. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivataloknak.* Nt. Tőkés Ernő bukaresti esperes ur értesítette hivatalomat, hogy dr Ravasz László „Hazafelé” című könyvét mindazon lelkészi hivatalok részére, melyek azt megrendelni

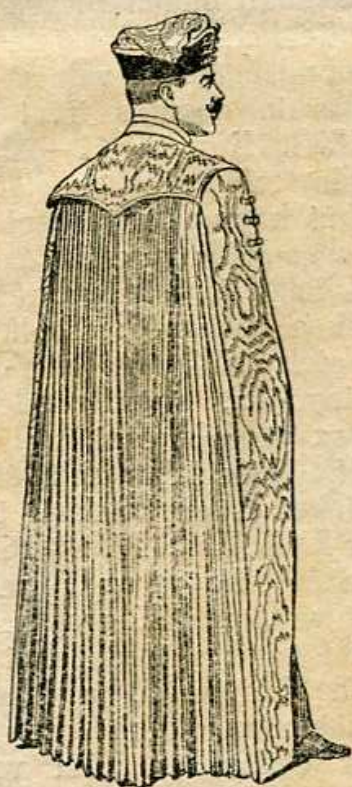
őhajtják, 200 lei darabonkénti összeg beküldése ellenében hajlandó megküldeni. Ezen 200 leiben a szállítási postaköltség is benne foglaltatik. Felhivom ennél fogva Lelkész urakat, kik a kerületi iratterjesztésben már megrendelték, de onnan értesítést kaptak, hogy a szállítást teljesíteni az iratterjesztés nem tudja, valamint azokat, kik ezen munkát még eddig sehol meg nem rendelték, hogy erre irányuló kérelmükkel az összeg beküldésével egyidejűleg Nt. Tőkés Ernő esperes urhoz (București No. 2. Bulvard Basarab No. 37.) forduljanak. Oradea—Nagyvárad. 1929 január 4. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

22—1929-I. KÖRLEVÉL. *Valamennyi kebelbeli Lelkész urnak.* Az evangéliumi világszövetség immár 82 éven keresztül szakadatlanul megtartja minden esztendőben az egyetemes imahetet. Lelkiközösségünknek megnyilatkozása jeléül ebbe a közösségbe nekünk is be kell kapcsolódnunk, minél fogva felhivom lelkésztársaimat, hogy ez évi január hó 6—12. napjain a következő program szerinti gyülekezetekkel résztvenni igyekezzenek. E hó 6-án alkalmi egyházi beszéd tartandó, amelynek alapigéi a következők lehetnek. Cselekedetek könyve: I. 8. I. Mózes: XIII. 12., Lukács: IX. 51., Ezsaiás: XXXV. 1., Jelenések: XXI. 5. Január 8-án: hálaadás az evangéliomért és alázatos bevallása annak, hogy egyházunkból hiányzik az igazi missziói lélek. Imádságunk tehát arra irányul, hogy az Ur küldje le hozzánk a szolgálatkészség lelkét. Olvasandó bibliai részek: Zsoltár CIII. Eféz. I. 1—14. vers. A január 8-i összejövetel hálaadás azért, hogy Krisztus kijelentetett a világnak. Könyörgésünk arra irányul, hogy a Krisztusba vetett hitet egyházunk igaz erejében nyerje meg. Olvasandó bibliai részek: Zsoltár LXXXIII. Eféz. 15—23. vers. A január 9-i ima-összejövetelen hálaadás tartandó a nemzetek lelkiismereti szabadságáért s valamint azért is, hogy az emberek testvérisége és jóakarata egymás iránt valóra váljék. Olvasandó bibliai részek: Zsolt. XLVI. Eféz. II. 11—22. vers. Január 10-én hálaadás Istennek, hogy pogányterületeken az Isten igéje diadalmas utra talált. Imádkoznunk kell tehát hogy az anyaszentegyház újból meghallja Krisztus telhívását az evangélium predikálására és hogy a Szentlélek az egész világot átfogó lelki ábredésben vezérelje előre Anyaszentegyházát. Olvasandó részek a Bibliából: Zsolt. CX., Eféz III. 1—21. vers. Január 11-i összejövetel: Hálaadás a családi szeretetért, ugyanazért imádságunk arra irányuljon, hogy minden keresztyén otthonnak eszményi célja legyen az a gyülekezet, mely az ő házukban van és hogy az ifju nemzedék Krisztusban feltalálván a maga eszményének megvalósulását, a lelkieket az anyagiaknál többre értékelje. Olvasandó bibliai részek: Zsoltár LVII., Eféz. IV. 1—16. vers. A folyó hó 12-i imanapon hálákat adunk azért, hogy az Anyaszentegyházban az evangélizáló munka terjedést vett, minél fogva imádkozunk, hogy a Krisztus szeretete hasson által minden társadalmi réteget, hogy így mindnyájan megtalálhassuk a Krisztusban a Messiást. Jól tudom, hogy ez az értesítés elháríthatatlan okokból egy kissé késedelmesen jelent meg, minél fogva teljes egészében nem valósítható meg. De mégis kérem kell lelkésztestvéreimet, hogy váltsák valóra a programból azt, ami lehetséges. Együttal legyenek rajta, hogy a külmisziói célokra adakozások történjenek. Az adomány

Róbert F. Chisholm skót lelkész címére (Cluj—Kolozsvár Calea Victoriei 38.) küldendő. Oradea—Nagyvárad, 1929 január 4. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Pénztári: 23—1929-III. KÖRLEVÉL. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak.* A Fonciera Általános Biztosító Társaság az egyes egyházközségek részéről fizetendő 1929. évi tüzbiztosítási díjkötelezvényeket hivatalomhoz megküldötte. Azok összegei az egyházkerületi pénztár által még e hó folyamán minden egyes egyházközségnek megküldendő összes 1929. évi kerületi tartozásait magában foglaló előirási lapban fel lesz tüntetve. A tüzdíjak folyó évi és a múlt években kimutatott és befizetett összegeik között minden egyházközségnél csekély pár leinyi eltérés tapasztalható az egyházak terhére, mert az új bélyegtvörvény értelmében a biztosítási díjak után magasabb bélyegilletéket tartozik a társaság fizetni, melyeket a folyó évtől kezdve kénytelen a biztosítottakra áthárítani. Felhívom a lelkészi hivatalok figyelmét arra, hogy a biztosító társasággal kötött szerződésünk értelmében a díjak befizetésének utolsó határideje január hó 31-ike, tehát az egyház ingatlanai után fizetendő tüzdíjakat ezen határidőig az egyházkerületi pénztárba befizetni el ne mulasszák. Oradea—Nagyvárad, 1929 január 4. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

**Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Lelkész urak részére
a palást.**

**Kérem a Nőegyletek stb.
nb. rendelését.**

SZÁNTÓJÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

Az egyházkerületi Főtiszteletű és Méltóságos Tankönyvkiadó-Bizottság 4658—1928., 4659—1928. és 4660—1928. számú rendeleteiben használatra elrendelt összes

**Vallástani kézikönyvek,
Kis- és nagybetűs Énekeskönyvek,
TANKÖNYVEK
és iskolai nyomtatványok**

az előirt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea-Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan-utca 14.

Egyházaknak és iskoláknak 10% engedmény!

**BERGER
ÉS SPINDLER**

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótál'ási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 1

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVARAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön-utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 1

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagysz. Református I. Készi Hivatalnak
 Jud. Bihor

Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődeje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

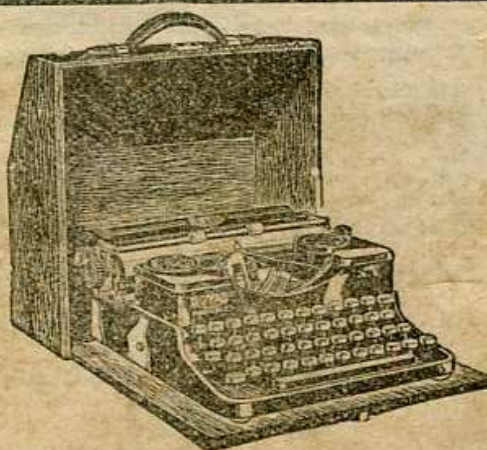
a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 1

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“

írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.

Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselő:

GOLDSTEIN, ORADEA

Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ör-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Multunk megbecsülése.

A szörnyű világégésre elkövetkezett esztendőök szomorú tapasztalata, hogy az embereknek lelki világában épen a legdrágább értékek kezdenek pusztulásnak indulni. Magyar református népiünk évszázadok során a legerősebben fejlesztette önludattá azt a gondolatot, hogy egyházának fenntartása és intézményeinek fejlesztése egyedül és kizárólag rajta fordul meg, s ezek áldozatos hitbuzgósága nélkül nemcsak elsorvadnak, hanem végképen el is vesznek.

Könnyelműség, sőt a legnagyobb oktalanság volna részünkről, ha azt akarnók a világba kiáltani, hogy ma már minden megváltozott körülöttünk és aggódva kell ajkainkra venni a kérdő szót: próféta, mit mondasz az éjszakáról? Az elmúlt századok ködén keresztül fényes glóriával övezetten törnek elő az elődök nagy akarásai, de nem volna igazság, ha a jelentől mindent megtagadnánk. A mának is megvannak cselekedetei, amelyek előtt kalapot emelünk és minden tisztelettel adózunk. Egyebek között szinte lehetetlen volna úgy menni el a nagyváradai egyházközségnek azon nagy áldozatos ténye mellett, amellyel nem is egy decennium alatt a város két parókhialis körében imaházakat építettett, hogy a nagyváradai reformátusoktól az elismerést megtagadjuk.

Itt is, ott is találunk fölemelő példákra. De fájdalmas szívvel valljuk be, hogy sötét árnyékok is hullámzanak körülöttünk, amelyek ha nem is általános veszedelmet, szórványosan azonban olyan jelenségeket sejtetnek, amelyek méltán gondolkozóba ejthetnek mindnyájunkat. Presbytériumainknak, gyülekezeteinknek egyrésze megfeledkezik azokról a szent kötelességekről, amelyek mai adottságunkból félreháríthatatlanul néznek reá. Anyagi erejük fokozottabb kifejtéséről levén szó, ahelyett,

hogy az apáik által taposott utat választanák, e reájok hagyott szent örökséget inkább pusztulásnak engedik át. Ott, ahol vállat vállhoz vetni, kezet kézbe tenni kellene, hogy az egyetemes nagy célok elérhetőek és megvalósíthatók legyenek, a testvériség szent láncát megtörik, elfelejtven, hogy az egyes vesszőszálak könnyen kettőtörnek, míg az összefogott csomó diadalmasan ellenáll. Nemcsak magokat akarják távoltartani a közös áldozati oltártól, hanem még azokat is elvonni törekesznek, akik emelkedettebb felfogásból megérik a kötelességet.

Nagy feladat vár ennél fogva az őrállókra, hogy szelidséggel és bölcsességgel mindenütt megértessük, hogy multunkat csak úgy becsüljük meg, ha nehéz időkben őseinkhez hasonlóan mi is fölemelkedni tudunk arra a magaslatra, hogy fajunkért, egyházunkért és intézményeink megtarthatásáért utolsó filléreinket is áldozatul kell hozni, mert örök igazság a költő szava: „ki multjához érzéketlen, szebb jövőre érdemetlen“.

Az egyetlenegy fundamentum.

„Mindazonáltal megáll az Istennek erős fundamentuma“. (1. Tim. 2, 19.)

És mégsem erre a szilárd alapra építjük fel a modern civilizációt. Az egész világ reszket valami titkos világforrongás ereje miatt. Politikai, gazdasági, vallási téren egyformán fenyegeti az, az összes népeket. Németországot mélyen megrázta. Oroszország ma is óriási káosz. Angliát, Frankhont, Olaszhont anarchikus erők remegtetik meg. Ijesztő mértékben érezhetőek e forrongások Amerikában is. Mindenki érzi, hogy valami nincs jól. Sokan megriadnak. Némelyek kétségbe esnek. Vannak, akik azt kiáltják: egyetemes világforradalom van kitörőfélben! Míg ideális nagy lelkek szédítően nagyszerű emberbaráti terveken fáradoznak. Nemzetközi együttműködést, világbékét hirdetnek neves államférfiak. Teljes ipari demokráciát a munkásvezérek. Minden keresztyének egyesítését az egyházi vezetők. Mint biztos varázsszert ajánlja, a maga jelszavát mindenik.

Én azonban azt hiszem és vallom, míg vissza nem térünk az egyetlenegy igaz fundamentumhoz, Istennek erős fundamentumához, mindezek a modern tervek, mozgalmak, kísérletezések, gigantikus kudarcba fulladnak. A mai világ legeslegesetőbb szüksége: *az élő Istenben való egészséges hit*. Ez kell, hogy áthassa lényünk mindenik parányát. Ez kell, hogy uralkodó életenergiánk legyen. Vissza kell térnünk a keresztyénvallás alapelveihez, A biblia korszerű megértéséhez, a buzgó imádkozáshoz, a vasárnap áhitatos megszenteléséhez, a

hűséges templomlátogatáshoz, a sákramentumok meggyőződéses magunkba vételéhez.

Ennek a mai világnak a legfőbb szüksége ugyanis a vallás. Végezzünk csak egy rövidke szemlét. Mi a baja Németországnak? Azt feleli rá dr Muhlon: „Németország elvesztette lelkét“. És miért? Mert Németország elmatériálizálta, elracionálizálta, elfilozófiálta vallását. Mi a baja Oroszországnak? Azt feleli Gorkij Maxim: „Oroszország lelkiismerete meghalt“. Miért? Mert Oroszország elvesztette hitét. Mi a baja Amerikának? Amerika tele van törvénytelenességgel, korrupcióval, tisztességtelenséggel, bűnnel. Miért? Azt mondja rá egyik világ vezére a kommunizmusnak: „Ha elő akarjuk Amerikát a kommunizmusnak készíteni, legelső teendők kiirtani onnan a vallásoságot“. Egy másik szociállista vezér ekként nyilatkozik: „Minden nyomát ki kell irtani a vallásnak, legyen az katolikus, protestáns, zsidó, hogy a szociálizmus teljes programját megvalósíthassa“.

Egy mélyen gyökerező, messze elterjedő mozgalom észlelhető a világban, amely mellőzi Istent, eltépi a bibliát, felborítja a vasárnapot, elpusztítja az egyházat és kiűzi a világból a keresztyénséget, hacsak vissza nem tér az emberiség Istenéhez, az Ő erős fundamentumához. Ha ezt elmellőzi, akként fog vele bánni Isten, mint azokkal a népekkel, akik elfordultak tőle a világtörténelem folyamán.

Elég volt az üres szentimentalizmusból, a felfújt spekulációkból, a rőmboló kritikákból, a racionális okoskodásokból, mert ezek semmit sem használtak. Vissza kell térnünk Isten bölcsességéhez, Krisztus tanításaihoz, az evangéliom örök igazságaihoz minden tartózkodás nélkül. A világ lelki reálítások után epedez; igaz keresztyén élet után, ahol Krisztus lelke a mestermotivum, Krisztus elvei a mesterinspiráció, Krisztus szolgálata a mesterszenvedély, Krisztus jutalma a mesterreménység.

Ennek a világnak egyetlen reménye: a Krisztus központu vallás. Két ut áll előtte csak. Vagy visszatér a megtestesült, megfeszített, feltámadott Krisztushoz, vagy megyen tovább, szabadossága útján a komor atheizmus és sötét kétségbeesés felé.

Tertium non datur!

Bokor Sándor

FELHIVÁS! Kérjük mindazon előfizetőnket, akik a lap előfizetési díjával még mindig hátralékban vannak, hogy ezen tartozásaikat sürgősen kiegyenlíteni sziveskedjenek, hogy részükre a lap küldését ne legyünk kénytelenek beszüntetni. **Kiadóhivatal.**

Az órarend helyes beosztásának alapelvei.

Tisztelt Kartársam! A Béres-nyomda által forgalomba hozott osztatlan elemi iskolai órarendre vonatkozóan megtett tanulmányára az alább következőkben teszem meg bírálatom, minthogy azt Ön egyenesen kívánja.

Tanulmányának első része ami szellemi kulminációt illet, elismerem a helyességét. Azonban az ott letárgyalt elvek a „kísérleti pedagógia“ már évtizedekkel ezelőtt megállapította s így a tanítás minden elemi iskolában aszerint történik. Ezt igazolja az a körülmény, hogy az I—II-ik osztály növendékei úgy a múltban, mint a jelenben délelőtt az első két órában nyerik oktatásukat. Helytelen azonban azon állítása, hogy a gyermek 8 órától fél 11 óráig teljes értelmi erővel rendelkezik. Ezen állítása nélkülözi az eddigi lélektani megfigyeléseket, mely szerint a gyermek szellemi tevékenysége függ a külső és belső behatásoktól, az éjszakai nyugalomtól és az esetleg már végzett fizikai munka nagyságától. De ha ezeknek nem volt kitéve a gyermek szellemi képessége, akkor is nyugvó állapotban mindaddig, míg előbb gyenge, majd pedig fokozatosan erősebb szellemi munkára nem serkenti külső vagy belső folyamat. Ezért nélkülözhetetlen minden egyes tanításban „a módszeres menet szempontjainak“ alkalmazása. Ezek figyelembevétel után pedig a lélektani kísérletek azt igazolják, hogy a gyermek 30—40 percig képes koncentrálni figyelmét egy tárgyra, mely után beáll a szellemi elerőtlenedés. Ezután a tanítónak sürgősen cselekednie kell, mégpedig úgy, hogy az előbb nyert képzeteket új, teljesen másirányú képzetek nyújtásával kell felcserélni. A további módszertani eljárás pedig épp olyan, mint előbb.

A tárgyak természetét illetőleg, mivel Ön kétségbevonja az említett órarend ezirányu helyességét, tájékoztatásul közlöm önnek „Weszelyi Ödön Népiskolai Oktatástan“ című könyvéből az órarend készítésének vezérpontjait, mely a következő: 1. Legyen meg a kellő változatosság. Ebből következik, hogy ne foglalkozzunk egymás után 2—3 órahosszat ugyanazzal a tárggyal. Sőt célszerű a rokontárgyak közé is valami egészen másirányu tárgyat ékelni. 2. Az órák arányosan osztandók fel, azaz egynemű órák lehetőleg egyenlő távolságra legyenek. Ha a tárgy pl. három órás, akkor hétfő, szerda, péntek, vagy kedd, csütörtök, szombat az alkalmas napok. 3. A nehezebb tárgyak délelőttre és pedig a reggeli órákra teendők, mert akkor még pihent az elme, tehát munkabíró.

Most pedig kérem Kedves Kartársam, hasonlitsa össze az Ön által készített órarendet az idézet pontjaival s akkor könnyen rájöhethet, hogy lehetetlen módszer az, mely szerint Ön elkészítette órarendjét. Ugyszintén tegye meg az összehasonlítást a Béres-féle órarenddel is, mely után meg fog győződni arról, hogy a nevezett órarend a pedagógiai elvek szigorú szemmel tartásával készült el s az osztatlan felekezeti iskolák kívánalmainak megfelel. Vegye fontolóra azonban,

hogy a többi osztályok növendékeire is tekintettel kell lenni, amit a változatos beosztással iparkodik a jelzett órarend elérni.

Legyen a tanítás változatos. Ne tegyen beszédértelemgyakorlatokat sem az írás-olvasás elibe, sem utána, mert ezzel megerőlteti a gyermek szellemi képességét. (Weszelyi, az idézet első pontja.) Az első óráról helyezze el a kézimunkát a délutáni tanítás idejére, éppen az Ön által hangoztatott szellemi kulmináció miatt.

Uileacul de Munte—Hegyközüjlak.

Czina Sándor,
ref. tanító.

Egymás között

Legyünk őszinték.

Bár tökéletességgel ma sem dicsekedhetünk, tagadhatatlan, hogy papi közszellemünk az utóbbi évtized alatt lényegesen és előnyösen változott. Hogy egyebet ne mondjak, ritkán halljuk ma már papi szóból amit 15 évvel ezelőtt még sokan és gyakran hangoztattunk, hogy „a pap is csak olyan ember, mint más ember“. Olyan kibuvó volt ez, amelyen át nyitott utat kaptunk egész a skandalumokig.

Ma sem állíthatjuk, hogy angyalok volnánk, mert azok bizony nem lehetünk, de szeretnénk lenni, amik viszont lehetünk, nem akármilyen, hanem jó példaadó emberek. A papnak gyülekezetére való befolyása nem a szónokságán, hanem emberségén fordul meg. A kathedrán kevés órát, a földön sok napokat töltünk. Fent csak beszélünk, lent cselekszünk. A felt hangosabban beszél, mint a szó, természetes lehal, hogy nem a vasárnapi prédikációnk, hanem a hétköznapi életünk után értékelnek és ítélnék meg bennünket. Könnyű volna papnak lennünk, ha csak a vasárnapokat töltenénk gyülekezeteinkben, ha hiveink a szószéken nem láthatnák rajtunk a hétköznapi porát és sarát. De látják. Ezért a vasárnapokért nagyon kell vigyáznunk a hétköznapijainkra. Nagyon kell kerülnünk a beszennyező alkalmakat. Árok-ból, posványból hiábavaló dolog fellépegetni a szószékbe. Bizony, nem lehetünk olyanok, mint akárki más ember. Áldozatot kell hoznunk azért, hogy papi emberek lettünk, hogy szolgáivá választott az Isten. Találjuk ezt természetesnek.

Minden, amit Istentől kaptunk, kötelez bennünket. Születés, család, vagyon, társadalmi helyzet. Ha nem volnánk papok, akkor is vigyázni kellene magunkra. Feleségünkért, gyermekeinkért, szüleink emlékéért, pozíciánkért, nos és a saját nevünkért, tisztességünkért, becsületünkért. Hogy papok lettünk, ezeken kívül vigyáznunk kell az egész, ránk nagyon figyelő gyülekezetünkért, egyházunk multjájért, jelenéért, jövőjéért.

Mindnyájan tudjuk ugyebár, hogy ma nagyon nehéz helyzetben van az egyház. Olyan, mint egy súlyos beteg. Elmeszesedtek az erei, — a gyülekezetek. Itt-ott alig lüktet már bennük a vért pótló, hívő, imádkozó, áldozatos lélek. A mi munkánktól, életünktől függ elsősorban, hogy frissül-e a vérkeringés, hogy jobb lesz-e a jövő? Eltudnánk-e viselni a rettentő felelősséget, ha miattunk állna meg a nagy

szív dobogása? Ha éppen a mi gyülekezetünkön át, érné az egyházat valami végzetes katasztrófa? Ugy-e nem? Sohse felejtsd hát Testvér, hogy élet-halál felelőssége van a válladon. Állj őrt, mint lelkiismeretes orvos a krízis alatt. Ne sajnáld a munkát, a gondot, az imádkozva virrasztást. Ne sajnáld semmi áldozatot! Akarki voltál, most légy talpig ember a posztodon. Dolgozz és örködj! Mert sok a munka és sok az ellenség. Ne tudjanak örülni az árulók soha temiattad. Sirt ők nem áshatnak nekünk. Csak mi magunk. Minden könnyelműségünk, megfélekedésünk, elbukásunk egy-egy ásónyom, egy-egy kapavágás a sirunkba. És minden felállásunk, lemondásunk, öngyőzelmünk egy-egy léglá, szebb jövődönk fundamentumához. Ha az életet akarod és relegeg, szégyelnéd a halált, soha nem fogod kimondani Testvér, még véletlenül se, hogy te is olyan vagy, mint egy akarki, más ember. Ugy beszélsz mindig és mindenütt, ahogy felelősséggel teljes, komoly tisztvedhez illik és úgy élsz, ahogy élni kell annak, aki feltette az egész életét a jópéldaadásra.

Nemo.

| KÜLFÖLD |

A dunamelléki egyházherület közgyűlése kötelezte a lelkész-jellegű gimnáziumi tanárokat, hogy abban a gyülekezetben, ahol munkálkodnak, lelkészükkel egyetértésben, időnként egyházi szolgálatokat is végezzenek.

Közép- és Délamerikában a beköltözések nagyobb aránya s a hatalmas missziói és evangélizáló munka következtében a protestantizmus mindjobban hódítani kezd. Itt, ahol eddig elszórt protestáns családok éltek, ma már hárommillióra tehető a protestánsok folyton növekedő száma.

Bölcs törvényhozás. Voralbergnek, Ausztria egy kis államának a törvényhozó testülete szigorúan eltiltotta az adventi és böjti mulatozásokat. Az ifjak 16 éves korukig egyáltalában nem, 18 éves korukig pedig csak szülei felügyelet alatt táncolhatnak nyilvános bálokon. A törvény ellen vétőket 1000 silling pénzbüntetéssel és több hónapi elzárással sújtja. Ezek is megelőztek minket.

Oroszországból. A valláselleni harc tovább folyik. Egyik újabb törvény még a magánistentiszteletet is megtiltja. Asszonyok s gyermekek, minden vallásos jellegű összejövetele tilos ezután. A könyvtárakban, olvasótermekben vallásos jellegű irat nem foglalhat többé helyet. Minden vallásos jellegű tárgy, állami tulajdonná nyilvánított, melyet csak részben s ideiglenes használatra enged még át az állam az illető közösségnek. Minden nyilvános helyen végzett istentisztelet tilos (tereken, temetőkben). Ugyanezen törvény vonatkozik a kórházakra is, csupán azon esetet kivéve, midőn a súlyos beteg kimondottan kívánja a pap vigasztalását s az urvacsorát. A zsidók sincsenek jobb helyzetben, mint a keresztyének. A kommunista-párt zsidó alosztálya (Jewsekszia) a legnagyobb erőfeszítéssel munkál a zsinagógák bezárásán. Védelem nincs ellenük. Coresteben, a szent tekerceket tartalmazó szekrény helyére Lenin képet állított be a Jewsekszia.

Pogrenisszében a zsinagógából mozit, Radominalban pedig tánctermet csinált a társaság. De Isten mégis élni fog a lelkekben!

Doumerque, a kiváló francia református tudós írja a „Le Christianisme” karácsonyi számában a következő cikket: *Pokol... Sátán...* A Szovjet még nincs megelégedve kész munkájával az istentelenek szövetségével. Eltiltotta a karácsonyfák kiállítását, ujabban a harangozást is be akarja tiltani. Kész munkája azonban szörnyű. Az elhagyatott gyermekek száma 789 millióra rug, kik Oroszország északi és déli részeiben bolyonganak, furcsa népség, külön tolvajnyelvükkel, összetörve mindenféle betegségtől többé-kevésbé megbélyegezve elkövetvén minden bünt. 1924-ben 29,727 büntetett követtek el (265 gyújtogatás, 118 gyilkosság, 256 erkölcsök elleni büntett, stb.) És a 118 gyilkos között van 20, 10–11 éves és 22 tiz évesnél kisebb. Pokoli látomány! Ime ami még szörnyűbb. A hírhedt diplomata Zinovieff felesége írja: „Meg kell óvjuk a gyermekeket a család káros befolyásától. Nacionalizálni kell a szülők szeretetét, mely nem a legártalmasabb-é a gyermekekre nézve?” Egy professor Zutkind mondja: „A polgári család felszínre hozza a gyermekekben a beteges jellemvonásokat. Az éhség, a hideg, a játékszerek hiánya, a cimborák és az utca, mely csalogatja a gyermeket, megóvják a tulságos egocentristustól és a beteges fantáziától”. Ezért üdvözli reménnyel Lounatcherski tanügyi népbiztos a gyermekekben a kommunista szövetség jövő munkásait. Pokoli látomás, magának a Sátánnak a látomása. És a „Le Temps” írja: „Karácsony, ime itt a karácsony... Moszkva törvényen kívül helyezi a vallás szinbolumait, amelyeket a modern világ teremtett. Oroszország kicsinyei ti, a ti szükségeitekben vagytok, mint a „másik” Bethlehemben, testvérei az isteni kisdednek, aki feláldoztatott. A gonosz ideologia titeket is keresztre feszít...” Nagy megdöbbenéssel állottam meg, majdnem izgatottan. Ezek a kiszólások a „Temps”-ben! Valósággal nem sikerült ezeket megérteni. Milyen jelentésük van ezeknek a régi szavaknak ilyen bizarul összehalmozva? Mindezek dacára nem úgy tűnik-e fel nekem a pokollal szemben, mely félig megnyílt és a Sátánnal szemben, aki ágaskodik, mint visszaemlékezés az ég, a Krisztus vallására? Az ujságok mindig a nemzetek vágyáról beszélnek, hogy megismerjék a Szovjetet és érintkezésbe lépjenek velök.

K. B.

A protestáns missziók dicsérete katolikus részről. Deieu apát nemrég megjelent „L'instabilité du protestantisme,” (A protestantizmus állhatatlansága) című könyvében nem áll meg, hogy szép tanubizonyosságot ne tegyen a protestáns misszionáriusok kegyességéről: „Nem hideg racionalisták, modern hitellenek, az egyéniség jogait tulzóan hangoztató hugenották azok, akik életük tavaszán elmennek fiatal feleségükkel a napégette, pusztító lázzal tele vidékekre a bassutók füskeerdőibe, a Kamerum füves pusztaságaira, a Kongó őserdőibe, a Zambezi partjaira. A Krisztus szeretete élesztette fel bennük is a hősiesség lángját”. Más helyt így szól: „A protestáns misszió nagy dolog. Sőt mi több, hatalommá lett. Szemébe kell hogy tűnjék mindazoknak, kik érdeklődnek a vallásos formák életképessége s hitelmények mélységének gazdagsága, az egyház alkalmazó ereje s az

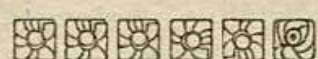
emberiség jövője iránt. A veszedelem — katolikus szempontból — csak még nagyobbá lett azoknak szemében, akik megfigyelték a protestáns unió első lépéseit“. Végül még egy megjegyzés: „A protestánsok által legfontosabbnak tartott hódító módszer: a biblia bőséges szétárasztásához mértén nincs hasonló eszközük a katolikusoknak.“ E megfigyelések és bizonyágtételek egy apát tollából nagyon is figyelmet érdemelnek.

A női szolgálat kérdése. Az Elzász-Lotharingiai Lutheránus Evangéliumi Szövetség október 30-án összeülve Strassburg-ban, Str.cker lelkész elnöklete alatt foglalkozott a nő-pásztori kérdéssel. A gyűlés tagjai egyhangulag a női szolgálat ellen nyilatkoztak, mivel ez ellenmondásban van az új testamentum elveivel és institúcióival. Szó volt arról, hogy találjanak, vagy teremtsenek új munkaköröket, amelyekben a leányok elvégezvén theologiai tanulmányaikat, képességeiket az egyház szolgálatába állíthassák. A gyűlés elhatározta, hogy a kérdést aláveti a „Ligue des amis de la Confession“ generális gyűlésének, amely január havában fog ülésezni a „Ilmain du Neuenberg“ alkalmával. (Le Christianisme 13 XII. 1928.)

K. B.

HIREK

Új tanácsbírák. A bihari egyházmegye presbitériumainak nagy többsége *Kiss Károly* nagyváradi-velencei és *Baka Béla* mezőtelegdi lelkészt választotta meg tanácsbíráknak. Az egyházmegye bizalmával kitüntetett lelkészekre Isten áldását kérjük új hivatásköreikben is.

A lelkészválasztási törvény, mely husz év óta van érvényben a magyar református egyházban, a maga hiányosságainál fogva sok visszaélés forrása lett. A készülődő zsinatok nagy gondot fordítanak e törvény helyes módosítására. Magyarországon az egyházmegyék és egyházkerületek egymásután nyilatkoznak meg e fontos kérdésben. December hónap folyamán a debreceni egyházkerületi közgyűlés jelölte meg az alapelveket, amelyek szerint a törvény átdolgozandó lesz. Kívánja, hogy a meghívás fenntartassék; pályázat esetén a gyülekezetnek legyen a választási joga, de biz-

tosíttassék a felsőbb hatóság irányító befolyása is; a pályázók a gyülekezetben próbaszónoklatra megjelenhessenek. A választási visszaélések kiküszöböltetnek. Hasonló irányelvek lebegnek a romániai református egyházi hatóságok előtt is.

A Káloineum eszméjének első hirdetője Czuczor János urzódi lelkész meghalt. Kálvin János születése 400 éves évfordulója alkalmával felvetődött az a gondolat, hogy szobrot kellene állítani a nagy reformátor emlékére. Ekkor Czuczor János cikket írt a „Prot. Egyházi és Iskolai Lapokba“ és azt javasolta, hogy élő szobrot állítsunk Kálvinnak egy olyan intézményben, amely a lelkész árvákról gondoskodik. És az élő szobor áll. Az indítványozó meghalt, de a Káloineum élő emléke az ő nemes, jó szívének is.

Törökországban eddig nem a vasárnapot ünnepelték rendes

heti ünnepnapnak, hanem a pénteket. Most azonban kereskedelmi és tudományos körökben mozgalmat indítottak a pénteki ünnepnapnak vasárnapra való áttétele érdekében, hogy a művelt nyugattal való kapcsolatukat ezáltal közvetlenebbé tegyék. A kérdésben, mint legfőbb fórum a nemzeti gyűlés fog dönteni

Palóczy-Czinke István, a felvidéki tiszáninneni egyházkerület püspöke most töltötte be lelkészi szolgálatának 50. évét. Igaz szeretettel köszöntjük ez alkalommal és további életére Isten áldó kegyelmét kérjük.

Cadmaز Parks brooklyni lelkésznek van a legnagyobb hallgatósága a világ protestáns lelképásztorai között, akinek igehirdetését minden vasárnap közvetítik az északamerikai rádióállomások. Negyvenmillióra becsülik azoknak a számát, akikhez vasárnaponként eljut a szava.

„Református Család” címen indította meg az *Erdélyi Ref. Egyházkerület Nőszövetsége* a maga hivatalos közlönyét, amelylyel növelni akarja a nőszövetségi munka akcióképességét, elmélyíteni és megerősíteni a hitvallási öntudatot és a közös nagy cél elérésére tömöríteni minden erőt. Ez a lap fog hirt adni a nőszövetségi munkáról, közölni fogja a gyűlések eredményeit, a gyülekezeti nőszövetségek programjait, ez által akarja az egységes irány lehetőségét biztosítani. De nemcsak a nőszövetség szócsöve akar lenni, hanem a magyar református családok nélkülözhetetlen sajtó organuma is, miért üdítő, örömszerző, nemesen szórakoztató olvasmányokat nyújt. Meg akarja közelíteni a családokat a magok intim közös-

ségében. Foglalkozni kíván a társadalmi élet megnyilvánulásával. Lesz rovatja a gyermekek számára is. A lap első száma e hó 6-án jelent meg. A programadó cikket dr. Makkai Sándorné, erdélyi ref. püspökné, a Nőszövetség elnöke írta. A „Lelki élet” c. rovat vezetője Pilder Mária, a Diakónisszaképző intézetről ír. A nőszövetségi munkát Szász Mártonné fejtegeti. A lap felelős szerkesztője Maksay Albert theol. professzor, szerkesztőtársa Pilder Mária. Előfizetési díja egy évre 160 lei. Megjelenik kéthetenként. Cím: Cluj, Str. Cogalniceanu 21.

A Rajnai Misszió 1928-ban ünnepelte 100 éves fennállását. Munkatere Dél és Délnyugat-Afrika, Holland India, Kina és Ujguinea. Az elmúlt 100 év alatt 1006 férfi és nő állt szolgálatában. A Misszió anyaegházának egy évszázadon át 800 növendéke volt, ezek közül 387 felavatást nyert és a missziói munkamezőre került, 116-an észak és délamerikai német gyülekezetek szolgálatában álltak, 28-an elesetek a világháboruban, 15 a németországi munkában kapott alkalmazást, 57-en még a missziói szemináriumban vannak. A missziói munkamezőn 7 férfi és 3 nő misszionáriust gyilkoltak meg.

A protestáns életképességről tanuskodik a dr. Schneider készítette legutóbbi egyházi évkönyv is. Ennek tanúsága szerint a német evangélikus egyházban 1926-ban kerekaszamban 225,000-rel emelkedett az urvacsorával élők száma. Berlinben 1920-ban e szám csak 222,000 volt, 1926-ban pedig több mint 330,000. Sziléziában majdnem 31,000-rel több volt 1926-ban, mint 1925-

ben. Wesszfáliában a szám 270000-rel, Szászországban 17,000-rel, Bajorországban 36,000-rel emelkedett az előző évhez képest. Az az egyház, melyben az urvacsorával élők száma növekedőben van, csak élő egyház lehet. A lelkészek és hitbuzgó laikusok áboru utáni nehéz időkben tett erőfeszítései tehát nem voltak hiábavalók. 1924 óta a keresetelések száma is emelkedőben van. E növekedés különös mértékben észlelhető a vegyes házasságból született gyermekeknél. Mindez nem gátolja a tekintélyes katolikus szerzőket abban, hogy azzal hitegessék a világot és önmagukat, hogy a protestánsok már a végét járják, az utolsókon vannak és már haldokolnak. L. E. dr I. E.

A római katolikus klérus egy minden tekintetben helyes-

nek és idején valónak tartott mozgalmat indított a divaterkölcstelenség ellen. Gavelli atya és Belzaro professzor mintegy 50,000 aláírással ellátott albumot adott ki a pápának, mint olyanoknak a névjegyzékét, akik elhatározták magukat az erkölcstelenség elleni kemény küzdelemre. (Vasárnap.)

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Többeknek. Érdeklődésükre tudatjuk, hogy a múlt negyedévi államsegélyekhez az egyházkerületi pénztár — nem állván elegendő összeg az állampénztár rendelkezésére — csak kisebb részletek sorozatos felvétele után juthat hozzá. A kapott ígéretek alapján minden remény meg van arra, hogy az államsegélyek 1–2 héten belül, teljes egészükben kifizethetők lesznek a szokásos úton

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Lelkész urak részére
a palást.

Kérem a Nőegyletek sít.
nb. rendelését.

SZÁNTÓ JÓZSEF

palást készítő

Hódmezővásárhely.

A legjobb mintájú
és az előírásnak
megfelelő **egyházi,**
iskolai, hivatalos

nyomtatványok,
borítékok, írószerek stb.
Kis- és nagybetűs
Énekeskönyvek
és Vallástani
kézikönyvek

az előirt áron beszerezhetők :

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea-Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan-utca 14.

BERGER
ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 2

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVARAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön-utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4 54.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 2

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytsist. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghuzó motorok.

Alapított 1840-ben

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sípok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk.

2

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai
„ROYAL PORTABLE“
írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselő:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: IOVÁCS JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Ez évi belmissziói feladataink.

I.

Lapunk ez évi első számának vezető cikke felsorolta azokat az egyházunk és egyházkerületünk életében megvalósítandó feladatokat, illetve rámutatott azokra a szükségletekre, melyeknek mielőbbi teljes pótlása a magunk és jövőnk létérdeke. A felsoroltak legnagyobb részben egyházunk külső organizmusához tartoznak és mint ilyenek, anyagi feladatok és szükségletek között a legfontosabb az új szív és új lélek.

Igen, erre van legnagyobb szükségünk.

Új élet után sóvárgunk, nagy megmozdulásokban gazdag megújulásért imádkozunk és dolgozunk. De, hogy ez megvalósuljon, új lélekre van szükség az egész egyházban és az egyház munkásaiban. Ha ez meglesz, akkor megéled a holt organizmus, nagy alkotásokra indul a merev gépezet és akkor, de csakis akkor, kielégülést nyer minden anyagi szükségletünk. Az új lelket azzal az intenzív lelki munkával vihetjük be egyházunk gépezetébe, melyet mindnyájan belmisszió néven ismerünk.

Ez ma már mindenki előtt ismeretes. De sokak előtt csak mint szó, vagy elvont fogalom, talán üres elmélet, sőt még ma is akadnak olyanok, kik fejcsóválva mondogatják: szép, szép, de nem a mi népünknek való. Nem célom most velük vitába szállni. Csak rá akarok mutatni nagy vonásokban azokra a belmissziói feladatokra, melyeket látásom szerint ebben az esztendőben meg kell valósítanunk *gyülekezeteinkben, egyházmegyéinkben és egyházkerületünkben.*

1. *Gyülekezeteinkben* mint ismeretes, a belmissziói munka kezdete a *vasárnapi iskola*. Ez a munkaág van a legelőrehaladottabb állapotban. De az ideáltól még a legtöbb helyen nagyon messze vagyunk. Éppen azért ebben az esztendőben egy-két lépéssel feltétlenül tovább kell haladnunk. Nem terjeszkedhetem ki mindenre egy rövid cikk keretében, csak néhány teendőre akarom ráirányítani a figyelmet. A vasárnapi iskolába bevonandók a még iskolába nem járó, óvodássorban levő apróbb gyermekek. Ahol nincs óvoda, ott azt jótékonyan pótoljuk vele; ahol van, ott pedig az állami óvoda hiányait egészítjük ki. E két indokon kívül azonban sokkal fontosabb a harmadik: ezekbe az

igazán gyermeki lelkekbe tudjuk legjobban beoltani a Jézus iránt való szeretetet, mert ezekkel éreztehetjük meg legközvetlenebbül a Jézus szeretetét. Az ekkor nyert hatások a legmaradandóbbak lesznek és ezek közül kerülnek ki a leghálásabb növendékek. A vasárnapi iskolás gyermekeket egyre jobban rá kell vezetni a maguktól való imádkozásra. Terjedjen ki ez a szülőkön, a családon kívül a vasárnapi iskolás testvérekre, ismeretlen, más gyülekezeti vasárnapi iskolásokra, általában a vasárnapi iskolára és különösen a gyermek által felfogható lelki javakra és áldásokra. Kezdjük meg rászoktatni őket az adakozásra. Az egyházkerületi pénztárba befolyó perselypénzekből szomorú, sőt megdöbbentő példákat látunk arra nézve, hogy nincs meg az adakozási készség az istentiszteletek alkalmával. Pedig ez valamikor szorosán hozzátartozott, sőt kiegészítő, mondhatnám szerves, alkotó része volt. Neveljük rá már gyermekkorukban egyházunk hiveit és hiszem, hogy a gyermekek ilyen irányú nevelése a szülőkre is jó hatással lesz. A vasárnapi iskola vonzóbbá tételére az eddigi segéd-eszközök mellé kezdjük meg a könyvtár létesítését. A gyermekek adakozásai, egy-egy általuk rendezett ünnepély bevétele, esetleg a felnőttektől erre a célra nyerhető adomány segítségünkre lehet, hogy egy kis könyvtár alapját megvessük. Egyelőre legalább ennyivel haladjunk előbb a vasárnapi iskolai munkában.

Másik munkaág a *bibliakörök* fejlesztése, illetve létesítése. Eddig még gyülekezeteink negyedrésszében sincsen ifjúsági bibliakör, sőt ahol van, az sem mind igazi bibliakör. Az első teendő tehát, lehetőleg minden gyülekezetben meg szervezni az ifj. bibliaköröket. Ez a missziói tevékenység, egyházi életünk legrégebbi hiányát hivatott pótolni. Midőn a belmisszió neve alig volt ismeretes, vagy sokak előtt gyűlöletes volt, már akkor is érezte mindenki, hogy mennyi veszedelmet rejt magában az iskolából kikerült serdülő ifjúság lelkigondozásának elhanyagolása. Ma sokszorosabb drágább érték az ifjúság, mint bármikor volt és ma sokkal több szüksége van a lelki gondviselésre. Nem mondom és ne is áltassa senki se magát azzal, hogy ez könnyű munka, mert végtelen sok türelmet és elfogyhatatlan szeretetet kíván, de állítom, hogy ez a leggyönyörűsebb az egész lelkipásztori munkálkodásban. Aki nem foglalkozik az ifjúsággal, nemcsak bűnt követ el, mert drágagyöngyöket hagy sárba hullani, hanem nagyon sok igaz örömtől és sok lelki felüdüléstől fosztja meg magát. Az ifjúsági bibliakörök mellett, vagy azok helyett felnőttek bibliaköre is alakítható, melyre kerületünkben is van néhány áldásos példa.

Elodázhatatlan belmissziói munkának tartom a *gyülekezet szegényeiről való rendszeres és állandó gondoskodást*. Az apostolok korában a gyülekezet kincseinek nevezték őket. Nem hagyhatjuk tovább, mint eddig tettük, hogy a gyülekezet kivetettjei legyenek. Áldást és megújulást hozó ez a munka, mert nemcsak a gondozott szegényekre hoz áldást, hanem a gyülekezet többi tagjaira is. Ebben foglalkoztathatjuk legjobban presbitereinket és hiveink közül is legtöbben ebben vehetnek aktív részt. Nem volna szabad egyetlenegy költségvetésnek sem lenni, melyből a szegények részére felvett megfelelő összeg hiányoznék.

Nem hanyagolhatjuk tovább a *lelkipásztori látogatás* gyakorlását

sem. Ne mondja senki, hogy nincs rá szüksége, mert ugyis tudja minden hívének, minden ügyét-baját, hiszen szinte naponként találkozik velük. Nagy különbség van az utcán és az otthonában való találkozás között. Ha ünnepies dolog egy-egy hiveink számára, midőn a lelkipásztor lakásába beléphet, mennyivel ünnepibb, midőn lelkipásztora jelen meg az ő hajlékában. Emlékezzék csak vissza mindenki azokra az órákra, midőn valamiért egy-egy hívét felkereste. Mint ragyogtak fel a kedves meglepetésben a szemek, mint igyekeztek méltóan fogadni és mint emlegették el, néha még évek múlva is egyik-másik szavát, megjegyzését, melyet a család valamelyik tagjához intézett. Ezek a sokszor talán csak saját érdekünkben végzett látogatások is hirdetik és bizonyítják ennek a missziói munkának a szükségességét és áldását.

„Hogyan fogom fel az életet“.

Nem régen egy kis könyvecske jelent meg az elviharzott világ-háboru apró-cseprő jellegzetes jelenségeiről. Ebben olvastam a következő rendkívül érdekes beszélgetést.

Még a háboru folyamán úri kedélyességgel azt mondta egy századparancsnok a tábori lelkésznek:

— Aranyos Péterkám, énnékem a vallás sehogyan sem tetszik. Nem szeretem benne azt az önkényeskedést, hogy a jóknak mennyországot ígér, a rosszakat meg a pokolba kergeti.

Elképedve hallgatta ezt az illető tábori lelkész. Nem is álmodta volna, hogy egy intelligens, komoly uriember a vallást ilyen szomorúan félreismerje. Jó sokáig kellett magaránia, amíg meg tudta értetni, hogy a Krisztus vallása tökéletesen más, mint aminőnek a századparancsnok elképzelte azt. Fundamentális igazsága annak a megbocsájtó, önfeláldozó szeretet.

Ekkor a parancsnok azt jegyezte meg rá:

— Ha ez így van, akkor velem együtt százezrek vannak, akik egyáltalában nem tudják, micsoda alapjába véve a keresztyén vallás.

Ugyanez a nagyfoku tájékozatlanság derült ki minapában, amikor egy igen tekintélyes hetilap azt a körkérdést tette fel olvasóinak: miképen fogják fel az életet? Vagy más szavakkal: mi a vallásos meggyőződésük? Mert az a két dolog egy és ugyanaz.

A társadalom minden árnyalatának vezető férfiai és női válaszoltak rá. És valamennyien azt árulták el, hogy a vallást úgy félreismerik, mint az a fent említett századparancsnok.

Legfőbb oka pedig ennek abban keresendő, hogy amíg egy ember bemegy vasárnaponként az Isten házába, negyven, ötven, hatvan elkerüli azt. Krisztus evangéliomát nem ismeri, azért ferde felfogása van az életről. Nem csoda aztán, ha katasztrófálisan eltévelyedik és keserves hajótörést szenved.

Kiválóan érdekesek a fenti körkérdésre adott feleletek e tekintetben. Három csoportra oszthatók fel azok.

1. Az első csoport tipussa egy neves publicista következő válasza:

— „Ezer meg ezer embert látok magam körül kínosan futva, olyan dolgok után, amik szerlemállanak a közelben, mihelyt sikerült

neki megmarkolnia. Amikor elnyerték, nem találnak semmi örömet sem benne. Van ugyanis bennünk valami sajátos tulajdonság, ami megcsalva érezi magát, mégha az egész világot elnyertük is. A lélek legdicőségesebb tulajdonsága az. Azt csak lelki dolgok elégítik ki. Ezért van az, hogy a nemes aspirációk mindig boldogítóbbak, mint az, amit általuk elnyertünk. Ebben rejlenek a sikerek csalódásai. (A Messiás ezt így fejezte ki: „Mit használt az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall”. (Márk 8, 36.) Fut a pénz után, amint örökösen számolni kell, nehogy egy is hiányozzék belőle. Fut a hírnév után, ami csak arra jó, hogy a sirkövére véssék. Ha valaki kifartóan törekszik valami után, okvetlenül elnyeri azt, ha akarja, ha nem. Ez az élet örök törvénye. A pénzért való törekvésért csak pénzt kapunk. Azon pedig csak a mások irigységét lehet megvásárolni. Olyan temérdek parancsoló ura senkinek sincs, mint a milliárdosnak“.

Azt a titkot árulja el ez a felelet, hogy az emberiség megfeszített izmu erőlködése alatt, valami sóvárgó vágy rejlik valami után, amiről maga sem tudja, hogy valójában micsoda. De semmi esetre sem az, amit elnyert, mert azzal nincsen megelégedve.

2. A második fajta feleletek típusa a következő: „Az egyedüli dolog, aminek az életben abszolút értéke van: a szeretet. Amikor az ember legfőbb öröme az adás és nem a kapás. Eleget éltem ahhoz, hogy megfigyeljem azokat, akik velem együtt voltak iskolás gyermekek, miképen lettek olyan dúsgazdagok, aminő én sohasem fogok lenni, de sohasem láttam, hogy a gazdag ember boldogabb lett volna, mint a szegény ember“.

A nagy ideák iránt való makacs fogékonyság jellemzi e feleleteket, amik hátamegett az örök Isten lelke áll.

3. A harmadik csoport típusa végre ez: „Az emberi élet egy óriási harc. Az a jó és a gonosz között... Diadalt csak úgy arathatunk, ha az Isten akaratát teljesítjük“.

Meglepően érdekesek ezek a feleletek, mert ezeket kimondottan vallástalan, avagy legjobb esetben a vallás iránt közönyös emberek adták. És mégis tökéletesen arra az eredményre jutottak, amire a vallás. Mert az igazság csak egy lehet, több nem. Miért nem említik hát feleletekben ezek az emberek a Krisztus anyaszentegyházát, vagy a hitet egyellen szóval sem? Hiszen ez az egyedüli intézmény, amely a szeretet örök eszméjét propagálja, amelynek felséges hivatása az, hogy az embereket a legigazibb, legteljesebb, legboldogabb életre elvezesse. Azért, mert nem ismerik azt. Vagy hogyha igen, akkor meg félreismerik. Szomorúan hamis fogalma k vannak róla.

Az a különös gondolat merül itt fel akaratlanul is aztán, hogy ha ezek a „vallástalan“ emberek maguktól is eljutottak merő intuitió útján a vallás örök igazságaihoz, a tökéletes élet rejtett törvényeihez, mi szükség van akkor a vallásra, meg annak az intézményeire, az anyaszentegyházra? Nemde, nem felesleges valamik azok akkor?

Egyáltalában nem!

Mert azok, a magukat büszkén „hitelleneknek“ valló emberek lent a lelkük titokzatos mélyén mégis csak vallásosak. Az a kétezeréves vallásos atmoszféra, amit a különféle vallásos intézmények teremtek, ami átöröklődött apáról-fiúra, amit templomszerető édes-

anyai szív csepegtetett be a lelkökbe, sok-sok szeretettel, nem tünt el nyomtalanul onnan még. Berétegeződött oda. Be az ősi ösztönök, sejtelmek, megérzések közzé. Kialakította ott azt a belső lelki világot, ahol a gondolatok fakadnak fel és vallásos jelleget adtak annak. Az intuíciók ebbe vetnek egy-egy bepillantást néha. Itt rejlik az oka annak is, hogy a templomkerülő ember azzal dicsekszik, hogy ő nem érzi hiányát a vallásnak, anélkül is jellemes ember tud ő maradni. Természetesen. Ma még, amíg templomszerető szüleinek lelki befolyása alatt él. Kétezer éves vallásos múlt után. Amikor a keresztyén szellemet árasztja ki minden körötte. De ha majd a bolsevizmusként sikerül kétezeresztendőket kivágni a világtörténelemből, mint ahogy tervezi, majd akkor próbáljon az illető ilyen beszélni. *Bokor Sándor.*

BELMISSZIÓ

Vasárnapi iskolai pályázat.

A magyarországi vasárnapi iskolai munka előhaladottságának és szervezettségének érdekes dokumentuma az a pályázati hirdetés, melyet a Ref. Tanítók Evangéliumi Szövetsége a Vasárnapi Iskolai Szövetség anyagi hozzájárulásával *mint a vasárnapi iskolák* létesítése érdekében a múlt év vége felé hirdetett meg.

Mivel ez a vasárnapi iskolai munka lehetőségeit is feltárja, egész terjedelmében közöljük a pályázati hirdetés szövegét.

1. A pályázat célja kettős: egyfelől a vasárnapi iskolai munka pedagógiai művelése, másfelől a gyermekpásztoráció szolgálatának előtérbe állítása, úgy, ahogy azt az egyetemes konvent 1927—28. évi belmissziói munkaprogramja előírja.

2. A pályázatban részt vehetnek: okleveles tanítók és tanítónők és tanítóképezdei növendékek. A pályázat kettős és egymástól elválasztott annyiban, hogy a kitűzött két első díjból az egyiket csak tanítóképezdei növendék nyerheti el.

3. A pályázatban részt venni akaró vasárnapi iskolai munkások (tanítók, tanítónők, képezdészek) a Szövetség elnökségénél f. évi december 30-ig jelentsék be az általuk vezetett vasárnapi iskola helyét, idejét, a növendékek névsorát és életkorát. A pályázatra bejelentett vasárnapi iskolát a Szövetség által felkért szakértő a helyszínen meglátogatja, ellenőrzi, szükség esetén tanácsokat ad.

4. A versenypályázatban részt vevő vasárnapi iskolai munkás az iskolaév folyamán május végéig, növendékei körében végzett pásztorációról naplót vezet. A naplójegyzeteknek a következő kérdésekre és szempontokra kell figyelemmel lenni:

a) A gyermekek otthona körében teljesített látogatás, környezetismeret leírása, észrevételek.

b) A gyermekekkel szemben való magatartása módosult-e a vasárnapi iskolai tanítónak, amióta a gyermek otthoni környezetét látta s mióta a gyermek lelkét, egyéniségét hazulról megismerte?

c) Miféle gyermekbűnöket ismert meg a vasárnapi iskolai tanító s hogyan küzdött ellenük?

d) Volt-e alkalma tapasztalni, hogy a vasárnapi iskolai gyermek élete, példája hatott a szülőkre?

e) Esetek, példák a zárkózott, vagy ideges, vagy elvadult, vagy magárahagyott gyermek életéből és a vasárnapi iskolai tanítónak vele szemben tanúsított magatartásáról.

f) Mit tett a gyermek rokonszenvéért? Mivel füzte magához a vasárnapi iskolai tanító a gyermeket?

g) Miben látta esetenként a vasárnapi iskolai magvetés aratását?

h) Mit tett azért, hogy a gyermeket áldozatkészségre és a szolgálat szellemére nevelje?

i) A gyermekért való imádságra kapott-e és milyen feleletet kapott? Kereste-e és megtalálta-e egyes esetekben a tanító önmagában annak okát, hogy a gyermekért való imádságai nem hallgattak meg?

A napló mindig konkrét eseteket jegyezzen fel és sohasem általánosságokat. Ne általában növendékekről beszéljen, hanem névszerint egy-egy gyermekről és a vele kapcsolatos konkrét esetről. A napló legyen egyszerű írás, amelyben nem a stílus és a reflexió a fontos, hanem a tények.

5. A vasárnapi iskolai napló 1929 május végén lezárandó s július 31-ig beküldendő a Szövetség elnökségéhez.

6. A naplóval együtt beküldendők az év folyamán május végéig tartott vasárnapi iskolai tanítási tervei (minta-leckék), beküldendők továbbá a vasárnapi iskolások által a tanítások nyomán készített fantázia-rajzok és esetleges kézimunkák (slójd).

7. A pályázat első díja: egy tanító (tanítónő) és egy tanítóképezdei növendék számára két hónapos tanulmányut teljes költsége Németországba vagy Angliába, aszerint, hogy német vagy angol nyelvből van-e a nyertesnek annyi készsége, hogy az illető országba kiküldhető. Természetesen az egész év folyamán egyik nyelvet a pályázóknak tanulniuk kell. A pályázat második díja: két heti ingyenes részvétel egy hazai vasárnapi iskolai kurzuson.

Sulyt helyez a Szövetség arra, hogy a pályázó vasárnapi iskolák növendékei a szegénysorsu néprétegek gyermekei legyenek, mlután azok körében fokozottabb a lelkipozozás szüksége.

A bíráló-bizottság tagjai: a Vasárnapi Iskolai Szövetség titkára s a Ref. Tanítók Evangéliumi Szövetségének elnöksége.

A bíráló-bizottság a pályázati anyagot s az odaitélés tárgyában készítendő szakértői javaslatot a döntés előtt felterjeszti az Egyetemes Konvent belmissziói bizottságához, felülvizsgálat céljából.

Felhívjuk a pályázók figyelmét az Egyetemes Konvent 1927—28. évi belmissziói munkaprogramjának arra a részére, amely a gyermekpasztorációra vonatkozik. Lásd: Forgács Gyula: Belmissziói Utmutató. (Kapható a Ref. Tanítók Evangéliumi Szövetségének iralterjesztésében is.)

A Szövetség fenntartja a kiadás jogát az első díjakkal jutalmazott vasárnapi iskolák naplójára és minta leckéire.

Minden felmerülő kérdésre felvilágosítást ad a Szövetség elnöksége (Budapest, X, Család-u. 8)

Budapest, 1928. nov. 21.

Fiers Elek,
a Szövetség elnöke.

Egymás között

Legyünk őszinték.

Nagyon megörültem az 50-ik számú „Ref. Lapja” „Egymás között” rovatának. Egy olyan találkozóhelynek gondoltam, ahol egymást megállíthatjuk legalább egy pillanatra, egymással elbeszélgethetünk, kérdést tehetünk fel és választ nyerünk. Azóta eltelt már egy néhány hét és senkinek semmi kérdeznivalója, őszinte irásodnak semmi visszhangja, néma csend az egész tájon. Ez a csend azonban előttem olyan, mint amelyben nincs nyugalom, mintha a temető csendje lenne! Én a végére akartam maradni, utoljára akartam szólni, de bánt az a szélcsend: megzavarom tehát.

Mindenekelőtt köszöntelek Nemo bárki légy, hogy a „hivatalos lapunk” hasábjain találkozóra hívsz. Szinte érzem a kezéd érintését, mellyel kezemet szorítod s szeretetedet látni, mellyel hozzám hajolsz és szóra nógatsz. Beismerem én is, hogy szótalan vagyok, pedig nagyon szeretnék beszélni. Tapasztalom, hogy a legnagyobb nyomorúságom a magamra hagyatottság s mégis olyan nehezen indulok segítség után. S én is azt mondom, hogy ez a bizalmatlanság nem az én kizárólagos bűnöm. Nagyon soknak van ebben része. Pedig ha egyszer már őszinték tudnánk lenni és bizalommal lehetnénk egymáshoz, mennyit nyernénk mi és mennyit anyaszentegyházunk?!

Szavaiddal azonban homlokodon találtál testvér s így kénytelen vagyok mentegetőzni. Te minket lelkészeket féltesz a földtől és annak porától, mint amely elvonná szemeinket a mennytől. Féltő szerelmedet ezen soraidból látom: „Nagy kontraszt ám: sóvárgó szemmel az égre nézni s makacs kézzel a földre kapaszkodni. Siralmas következzelenség égre mutogatva, rohanni az annyiszor romlandónak, értéktelennek hirdetett anyagi javak után”. Tehát mintha kizárná egymást az ég és föld. A legtöbb ilyen tárgyú prédikáció is abba a hibába esik, hogy külön választja a javakat egymástól és vagy túlbecsüli, vagy semmi értéket nem ad annak. Én pedig nem tudom különválasztani az eget a földtől s így nem tudom különválasztani javait sem. Sem én nem keresem, sem mással nem kerestetem az eget máshol, mint a földön. Krisztus eljött és az ég is eljött. Ahol a Krisztus van, ott van az ég. Tehát az egész kérdés azon fordul meg, hogy hol van a Krisztus. Ha a Jézus bennünk megszületett, akkor mennyei polgárok vagyunk és akkor kincsünk is csak mennyei lehet, habár e földön szereztük is. Sőt az igazi kincsszerzés csak akkor kezdődik, amikor megérettük, hogy mennyei polgárok vagyunk. Ilyen kincseket kötelességünk szereznünk és kötelességünk másokkal is szereztetnünk. S értsük meg, hogy kincset csak e földön szerezhethetünk és a föld kincseivel szerezhethetünk olyan kincset, mit a rozsda meg nem emészti és a tolvajok el nem lopnak. Én csak kérni tudok mindenkit, igyekezzen minden erejével és istentől nyert tehetségével minél több földi kincset szereznünk... Isten dicsőségére.

Ez lehet a mai idők próféciaja.

Dr Koronka Pál

Bezárt ajtók.

Mikor megláttam ezt a rovatot öröm cikázott át a lelkemen. Milyen jó lesz, szemtől-szembe, magunk között tisztázni bizonyos kérdéseket. A szeretet szordinóját téve ajakunkra, hadonászó öklöket ölelésre simogatva, hiszen magunk között, testvérek között vagyunk. Vannak dolgok, amelyeket igazában csak négy szemközt lehet megtárgyalni és én ezt a rovatot valahogy úgy képzelem el, hogy négy szemközt vagyok azzal, aki szól hozzám a betűk tölcserén át, vagy akihez eljut az én lelkem hulláma.

Hitem szerint egyik ilyen kérdés, a bezárt ajtók, bezárt templomajtók ügye. Tudjátok ugye Testvéreim, hogy mit értek ezalatt? Azokat a vasárnap délutánokat, amelyeken a harangok csak pro forma kiáltoznak, de nem hívnak, hívogatnak, mert az ajtók zárva vannak. És ahol délután így van, délelőtt sem sokan háborgatják az Ur házának üres csöndjét. Sok hatalmas, dörgedelmes prédikáció hangzott el már a templomok üressége ellen azok fülébe, akik ott voltak. Sok komoly tanácskozás folyt a hívek közönyösségének leküzdéséről. Vigyük most ezt a kérdést a forumról be magunk közé. És nézzük meg, vajjon nincsen-e nekünk magunknak is leszámolni valónk?

Mint egy kísértő rossz álom, ötlik elém az anekdóta: Harmadikat harangozzák, Zsuzsa néni virággal és zsoltárral kezében huzódik a templom felé. Ép a paplak elé ér, amikor szives köszöntés éri s a parochia ablakán kipipázó pap azt kérdi: „Hova-hova lelkem Zsuzsa néni? Csak nem a templomba tán?“. Amire Zsuzsa néni pironkodva bizonyítgatja, hogy eszeágában sem volt, csak egy kis beszélgetésre indult a koma-asszonyához. S többé nem is ment vasárnap délután a templomba.

Anekdóta ez, rosszmájú, bosszantó kitalálás. De meggondolkoztató! A kényelem szeretetünk, az untságban megbotló kötelességérzetünk, a könnyen megnyugvó megalkuvásunk nem részes-e abban, hogy üresek a templomaink? Szeretjük-e mi magunk eléggé az Istenházát? Árad-e belőlünk az a hatalmas, magával ragadó erő, amely Józsué ajkán villámként pattan ki: „én és az én házamnépe tiszteljük az Urat? Megvan-e bennünk az a magával rántó lendület, amely Jeruzsálem összecsődült népéből az első keresztyén tömeget emelte ki?

Mi is csak emberek vagyunk és a Kisértő száz alakban lép elénk.

Alig foglaltam el jelenlegi posztomat, mindjárt az első, vagy második vasárnap délután alig hangzott el a harmadik harangszó már lenn volt a harangozó: „Ne fáradjon tiszteletes ur, nem jött senki!“ Havas eső esett, irgalmatlan szél fujt, épen akkor léptem ki a szobából. Megállottam s egy pillanatig végigbizsergett rajtam a fűtött szoba langyossága s valami pogány jólesés viharzott fel bennem, hogy nem kell fölmennem a csuszamlós templomdombra... Mindez egy szemvillanás alatt zajlott le s az a szerencse, hogy ezalatt a lábamban még benne volt a reflexszerűen a menés akarása és előreléptem! A harangozónak pedig azt mondtam: „Hátha még jön valaki, menjünk csak fel Jóska!“ És mire fölértem, 14—15 hívem várt rám és az a csuszamlós templomdomb mintha égis magasodott volna s angyali erők röpitettek volna fölfelé, olyan boldog voltam, hogy nem léptem vissza, nem engedtem bezárni a templom ajtaját.

Óh az lett volna csak iszonyu visszasikamlás, ha akkor el nem indulok, ha hiveim zárva, pap nélkül találták volna a templomot! Alighanem úgy maradt volna azután minden vasárnapon... Megőrzött tőle a jó Isten, áldott legyen az Ő szent neve érette!

Ezért azt mondom Testvéreim, „vigyázzunk és imádkozzunk, hogy kísértetbe ne essünk“. És vigyázzunk, hogy a kísértések között erősek tudjunk maradni. A mi templomszeretetünk pháros legyen, mely a közöny sivatagján imbolygó lelkeknek szilárd pontot mutasson. Alkalmas és alkalmatlan időben, ha csak egy-két ember jönne is fel a szent Sionra, hirdetnünk kell az ígét, mert akkor is már „ketten-hárman összegyűltünk az Ő nevében és Ő velünk van!“ És Ő megáldja a magvetést, hogy teremjen harminc... hatvan... százannyit!

Boruzs Lajos,
vedresábrányi lelkész.

HIREK

Özvegy papnék otthona.

Mióta a múlt év első felében dr Kovács I. István, 1000 pengős adományával megkezdte az özvegy papnék otthona létesítésére az akciót, azóta az egész országban lelkesen folynak az adakozások. Főleg a papnék veszik ki részüket a munkából is, az adakozásból is. Ez a mozgalom most nagyon közzel jutott a megvalósuláshoz. Dr Kovács I. István ugyanis karácsony előtti londoni útja alkalmával 50,000 pengőt eszközölt ki az özvegy papnék otthona javára. Ezzel a református egyház e gyönyörű intézménye megszilárdult.

Hírek a Bánátról. Végvárról jelentik, hogy az ottani gyülekezetünkben az elmúlt évben született 71 gyermek, elhalt 76 református egyháztág, egy áttértővel együtt tehát a gyülekezet szaporulata 26 lélek. Az adakozások összege meghaladta a 19 ezer leit. Egyre emelkedik a „Magyar Nép“ előfizetőinek száma és azok száma is, kik a „Református Naptár“-t fogadják be otthonukba. Az egyház eddig képtelen volt eleget tenni annak a kerületi határozat-

nak, hogy tanítói részére lakbért is folyosítson. Enélkül is évi 246.000 lei volt az iskola költségvetése. A fenti hiányt pótolta az egyház presbitériuma, mikor püspökünk felhívására egyhangulag megszavazta a múlt hó folyamán a tanítói lakbéréket. Január 13-án került ez a presb teri javaslat az egyházközség közgyűlése elé, mely azt szintén egyhangulag fogadta el. Ezzel az újabb 35.000 leiel az egyház iskolai költségvetése túllépi az évi 280.000 leit. A végvári egyházközségnek, ez az egyértelemmel hozott újabb áldozata annál örvendetesebb és elismerésre méltóbb, mert ugyanakkor a megromlódott templom javítására ugyancsak egyhangulag 200.000 lei rendkívüli adó kivetését szavazta meg, úgy a presbitérium, mint az egyházközségi közgyűlés. A gyülekezet tagjai minden héten zsúfolásig megtöltik az iskola legnagyobb tantermét vallásos estéken, melyeken jelentős összegűek gyűltek be, szegénygyermek segélyezésére. A vasárnapi iskola is erősödik, amennyiben a mintegy kilencven növendék már két csoportba oszlik,

melyeknek vezetői D. Kiss Lajos s. lelkész és Zöld Gizella. Tervbe van véve — alkalmas időben — a Nőszövetség megalakítása is, hogy ennek segítségével az egyházépítő munka újabb terein is megindíthatók legyenek a kezdeményező lépések.

Lugosi egyházunk vezetősége is tanujelét adja annak, hogy megérti kötelességeit és vállalja a jövő nemzedék megtartásának súlyos gondját és szent kötelességét. Ugyanis *új református iskola* felállítását határozta el. Ennek engedélyezését már kérték is illetékes helyen. Öröndetes jelenség, hogy az új iskola létesítésében Szombati Szabó Istvan lelkész mellett, buzgolkodnak világi embereink is, élükön Szilágyi Lajos egyházközségi főgondnok urral. Munkáikra Isten áldását és megsegítő kegyelmét kérjük.

Szigetfaluról is örömmel jelenthetjük, hogy az anyaegyházhoz tartozó szórványok közül Gátalja me ővárosban lakó majd száz lelket számláló reformátuság még a múlt év szeptember havában új lelkész *Bodnár* László indítványára fiókegyházzá tömörült s magyar református Sionunk e végvárában öröndetes belmissziói munka indult meg. A vasárnapi iskolások a szigetfalui anyaegyházban levőkkel együtt tartották karácsonyfa-ünnepélyüket s nemcsak szavalataikban emlékeztet meg egyetlen ref. árvaházunkban levő 13 árva gyermek társaikról, de a több száz főnyi közönség szívét jótékony adakozásra indították. Árvaházunk részére 1195 lei 50 bani szeretetadomány folyt be ezen az ünnepélyen.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Lelkész urak részére
a palást.

Kérem a Nőegyletek sítb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓ JÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

A legjobb mintájú
és az előírásnak
megfelelő **egyházi,**
iskolai, hivatalos

nyomtatványok,
borítékok, írószerek stb.
Kis- és nagybetűs
Énekeskönyvek
és Vallástani
kézikönyvek

az előirt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében

a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál

Oradea-Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan-nica 14.

BERGER
ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült

templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 3

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön utca) 2. sz.

Alakult 199. évben

Telefon szám 454.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket

előnyösen kamatoztat 3

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Bihor
 Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait ³

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sípok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. ³

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“
írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselőt:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Ez évi belmissziói feladataink.

II.

2. Amíg a gyülekezetek legnagyobb részében megindult és több helyen szép eredménnyel folyik a belmissziói munkálkodás, addig az egyházmegyékben vagy meg sem kezdődött, vagy csak formailag kezdődött meg és azon a ponton stagnál ma is. A belmissziói bizottságokat, most már mindenütt megalakították, de még ma sincs minden bizottságnak rendes előadója. A megválasztott előadók működése is az egyházmegyék többségében alig áll egyébből, mint a jegyzőkönyv felvételéből. A belmissziói bizottság ténykedése is legtöbbször kimerül évenként az egyházmegyei gyűlések előtt (néha közvetlen egy órával azok kezdete előtt) sebtiben tartott ülésből s azon az előterjesztések türelmes meghallgatásából és egyhangu elfogadásából. De sem a bizottság tagjai, sem az előadó nem látják tisztán az egyházakban folyó lelki munkákat és még kevésbé tudják áttekinthetően mások elé tárni. Legjellemzőbb bizonyosságot adnak erre nézve a múlt évi vasárnapi iskolai és bibliaköri jelentő iverk, melyek csak két egyházmegyében jutottak el az előadók kezébe, hogy ők is megismerjék, összesítsék és véleményeikkel, javaslataikkal terjesszék fel a püspöki hivatal útján a ker. belm.-biz. előadóhoz. Így nemcsoda, ha a kerületi határozatok sok helyen végrehajthatatlanul maradnak, mert nincs, aki ezeknek a jelentőségét megmagyarázza, az ismeretlenekkel és tájékozatlanokkal megismertesse és megértesse, nincs, aki a helyi viszonyokhoz alkalmazza és főként aki a határozatok betűibe lelket leheljen és életet öntsön. Ezért nem lobognak fel a lelkesedés tüzei és ezért alusznak ki olyan hamar az itt-ott felvillanó elhatározás, akarat- és cselekvés lángok is.

Azok a szerencsésen megalkotott bizottságok, melyek a munkát legjobban ismerő, vagy azért legjobban lelkesedő tagokból állanak és amennyiben lehetséges, minden lelkészi körből benne van a legaraválóbb lelkész, hogy a maga körében kovásza legyen a munkának. Az egyházmegyei belmissziói munkásságnak a *lelkészi körökben* kell kezdődni. De ez a munkásság ne csak a lelkészek exkluzív ügye legyen, hanem hasson ki a gyülekezetekre. A körök lelkészi értekezletek foglalkozzanak a belmisszió egyik-másik részletével, speciális kérdései-

vel. Bármennyire ismerjük is a legtöbben a közös megbeszélés csakhamar mindenkit meggyőző afelől, hogy nagyon sok eddig nem látott oldala van. A lelkészek — akár együttesen, akár megosztva a teendőket — látogassák meg a gyülekezet vasárnapi iskoláját és ha van, a bibliakörét. Ha nincs, éppen az ilyen értekezletet használják fel a megalakításra. A vasárnapi iskola vezetőjével, vagy vezetőivel, ha nem a lelkész, külön is tartsanak megbeszélést és mindenestre egyik vendéglelkész tartsa az akkori tanítást. Hogy az ilyen látogatásokat még emlékezetesebbé tegyék, vigyen a gyermekeknek biblia szemelvényt, vagy felírástos képeket, melyeknek árát természetesen az illető gyülekezet fedezze. Az alkalmi istentisztelet és egy vallásos, helyesebben evangélizáló estély vagy délután elengedhetetlen tartozéka a napi programnak, melybe még esetleg egy presbyteri konferencia is beilleszthető a körhöz tartozó gyülekezetek presbytereinek részvételével. Az evangélizáló estély perselypénzéből könnyen lehet fedezni a gyermekeknek szétosztott iratok árát. A napi program tulzsufoltnak látszik, de megkönnyíthető azzal, hogy egyidőben két-három részét is lehet folytatni (vasárnapi iskola, bibliakör, presbyteri értekezlet). Így mindenki megtalálja a maga munkakörét és mindenki meggazdagodva tér haza, mert lelke kincseiből adhatott másoknak. A lelkészi körök vándor értekezleteit ehez hasonló elgondolással, vagy legalább is a gyülekezetek bevonásával egyszer-máskor több kör elhatározta már, itt-ott tartottak is néhány összejövetelt, de csakhamar félbemaradt, sőt végkép megvalósulatlan maradt minden elhatározás. Mindenütt el kell kezdeni mielőbb ezt a közös, testvéries és a gyülekezeteket is összetartásra, keresztyén szolidaritásra nevelő áldásos munkálkodást és ahol elkezdették, nem szabad abbahagyni, még ha úgy látjuk is, hogy nem kíséri megfelelő érdeklődés és eredmény. Az apostoloknak nemcsak közönyt, hanem üldöztetést is kellett szenvedniök és mégis rendíthetetlenül haladtak tovább a cél felé: bizonyoságot tenni a feltámadott Krisztusról. Ez is apostoli, igazi missziói munka, nem az ős pogányok, hanem a nálok sokkal rosszabb modern pogányok között, hogy bennük és közöttük újra feltámadjon Krisztus. Egyszersmind testvéri segítségnyújtás egymásnak, melynek értéke felbecsülhetetlen, mikor a legtöbb lelkipásztor egyedül áll egy-egy nehéz, őrhelyen. Ragadjuk meg egymás segítséget kérő kinyújtott kezét és ne legyen egy gyülekezet sem, ahol legalább egyszer egy évben össze ne gyűljenek a kör pásztorai egymás szeretetének erősítésére és az alvó lelkek felébresztésére.

Az egyházmegyékben a lelkészi körökön kívül a belmissziói előadásra és a belmissziói bizottságokra várnak eddig nem teljesített, de tovább nem odázható feladatok. A parancsoló szükségen kívül mind a kettőnek kerületi közgyűlési határozat teszi köteleességgé.

A belmissziói előadó feladata nemcsak az egyes egyházakban folyó belmissziói munkákat a bizottság és az egyházmegyei közgyűlés előtt ismertetni, azokra javaslatokat készíteni, róluk a kerületi belmissziói bizottsághoz jelentéseket terjeszteni, hanem általában a munkát az egész egyházmegyében irányítani. Ezt nem csupán a bizottsági és egyházmegyei gyűléseken, vagy levelezések, hanem a gyülekezetekben személyes megjelenés által is kell végeznie. A belmissziói munkál-

ködésnek az egész egyházkerületben egyöntetű végzése céljából szükség volna egy kerületi utazó belmissziói lelkész beállítására, ki részint tervszerűen felkeresse az egyházmegyéket, ott a belmisszió iránt lelkesedőkkel, vagy az eziránt tanácsra szorulókkal értekezletet tartson, utasításokat adjon, részint, ahol szükségét látják és meghívják, ott megjelenjen. Mivel azonban kerületünk nincs abban a helyzetben, hogy egy ilyen állást szervezzen és mivel egy ilyen lelkész nem is lenne elég, kerületi közgyűlésünk azt határozta, hogy ennek a feladatnak a végzésével az egyházmegyei belmissziói előadókat bizza meg a saját egyházmegyéjük területén és kötelezi a bizottság tagjait is, hogy legyenek segítségére és a gyülekezetekbe kiszállva a belmissziói munkákat indítsák meg és irányítsák (152. sz. 1926. évi határozat). Az előadónak és szükség esetén a bizottság tagjainak teljesíteniök kell a határozatból folyó kötelességeiket és a lekipásztoroknak alkalmat kell adniok e kötelességeik teljesítésére. A kerületi bizottsághoz felterjesztett jelentésekből szembetűnően látszik, hogy nagyon sok helyen úgy a vasárnapi iskolákban, mint a bibliakörben csak tapogatóznak, a kezdet nehézségeivel, vagy a munka ismeretlenségeivel küzdenek, vagy a helytelen kezdet miatt olyan hibák történnek, melyeket a helybeliek egyedül alig tudnak helyrehozni. Máskor meg a munkaközben nem várt akadályok állanak elő. Hányszor jut válságba pl. egy-egy szépen működő ifjúsági bibliakör, talán éppen a vezető lekipásztornak tulajdonított — de minden alapot nélkülöző — ok miatt. Minden ilyen alkalommal nagy segítséget nyújt a több tapasztalattal bíró előadónak, vagy lelkes belmissziói munkásnak a megjelenése, aki már ismeretlenségével és tisztségének a tekintélyével is nagyobb vonzóerőt több rátermettségével és gyakorlati tudásával mélyebb hatást tud kelteni, kicsinyekben és nagyokban. De, ahol már megindult és a legszebben folyik a munka, ahol semmi baj, semmi akadály nincs, ott is végtelen áldásos egy-egy szélesebb hatáskörű vezetőnek, akár a gyermekek, akár az ifjak körében végzett látogatása. Az utazással felmerülő költségekre is meglehet találni, sőt elő lehet teremteni a fedezetet. A látogatást használja fel a helyi lekipásztor arra, hogy a látogató közreműködésével tartson vallásos összejövetelt és ha kellőleg előkészíti, a perselypénz a legtöbb esetben fedezni fogja a szükségletet.

A *belmissziói bizottságnak* elodázhatatlan feladata a kerületi közgyűlés által már elhatározott vasárnapi iskolai tanfolyamok megtartása. Bár e határozat meghozatala óta a vasárnapi iskolák száma fejlődött, eredményét tekintve is előrehaladt, de ennek a szükségessége még mindig fennáll. Igyekeznünk kell laikus vezetőket képezni, kik hitükkel minden iskolai tehertől és módszertől való függetlenségükkel a legtöbb esetben áldásosabban tudnak működni, mint a hivatalos vezetők. Ugyancsak a belmissziói bizottság feladata a lelkészegyesületi gyűlések alkalmával, vagy azok programjában belmissziói értekezleteket tartani, azok tervszerű megrendezéséről gondoskodni. Az egész belmisszióknak, vagy akár az eddig gyakorolt munkáknak is olyan sok ága és árnyalata s olyan sok szépsége és nehézsége van, hogy bőven szolgálhatnak anyagot több értekezlet programjához. Egyik lelkészársam egyszer ellenvetésül azt hozta fel, hogy ismerjük már ezeket mind. Pedig ezzel csak azt árulta el, hogy mennyire nem ismeri.

Mert így csak az nyilatkozhatik, aki nem foglalkozik ezekkel a munkákkal. Aki ellenben dolgozik, az tudja, hogy mennyi sokszor jelentéktelen kicsinység ad gazdag tapasztalatot és mennyi lesz megoldásra váró problémává. Tudja, hogy ezek közt mennyi tanácsra van szükségünk és mennyi utbaigazítást adhatunk másnak. Mindezekon felül abban van ezeknek az értekezleteknek az értéke, hogy ott nyerhetjük meg azt, amit nem pótolhat semmi utasítás, semmi határozat, semmi könyv, vagy irás, de ami nélkül eredményes munkát folytatni lehetetlen: a lelket, a lelkesedő, lobogó missziói lelket. Az ott nyert lélek hatása alatt ébrednek gazdag indítások, fakadnak nagy elhatározások, amikor egymás lelke tüzetől tüzet fog a lelkünk, vagy a már égő lelkek fényesebb, melegebb lángokra lobbannak fel, melyek világánál addig nem látott magasságok szépségeiben gyönyörködhetünk. Boldog órák azok, melyekre alkalmat adni az egyházmegyékben a belmissziói bizottságok áldásos feladata.

Bukaresti út.

A napi lapok már hirt adtak a kisebbségi magyar protestáns egyházak küldöttségének e hó 14—19. napjain Bukarestben, a minisztériumokban történt látogatásáról. Egyházkerületünk részéről ebben a látogatásban *Sulyok* István püspök és *Kursinszky* Kálmán tanügyi előadó vettek részt. Ez a látogatás nemcsak udvarias bemutatkozása volt a püspököknek, de olyan parancsoló szükségesség, amelytől több egyházi és iskolai ügyünknek jobbrafordulását várjuk. Annál inkább, mert az új kormány az emberi jogok nagy ígéretének valóra váltásával lépett a hatalom birtokába.

Az egyházak küldöttei a szenátus és kamara magyar tagjaival együtt mindenekelőtt a közoktatásügyi miniszter urat keresték fel és a tanügyi elvi jelentőségű kérelmeket, ugyszintén a számos konkrét sérelmeket külön-külön memorandumba foglalva *Laár* Ferenc deputatus előterjesztése mellett átadták a miniszternek. A több mint egy óra hosszágú tartott fogadás alatt a memorandum pontjai fölött a legnagyobb közvetlenséggel nyilvánított a miniszter ur őszinte és megértő véleményt és tett ígéretet arra nézve, hogy azokat a panaszokat, amelyeknek orvoslása adminisztratív úton lehetséges, mielőbb megszüntetni fogja. De azt sem hallgatta el, hogy bizonyos sérelmeket minden jóakarat mellett sem lehet eliminálni; ahhoz idő és a helyzet megváltozása szükséges. Az iskolai államsegély megadása elől sem zárkózott el, ígervén, hogy ha a pénzügyi helyzet kedvezőbbre fordul, ha nem is a méltányos összeget, de valamit még ebben az esztendőben nyújtani igyekszik. A megértés és szíves szavak mellett azonban készen kell lennünk, hogy máról-holnapra nem változhat meg minden, s azok az iskolai százados autonomiánk husába eleven bevágó rendelkezések miniszteri parancsszóra nem fognak mindjárt eltűnni, de a jobb jövőhöz fűzött reménységnek ma alapja van, s komoly és áldozatos kitartásunk kívánt célhoz vezet, nem felejtvén: qui tempus habet, visem habet.

Egyházkerületünket újabb csalódás érte amiatt, hogy az utóbbi esztendőben a kultuszminiszter urak által kilátásba helyezett törvény-cikk ismét lemaradt és egyházkerületünk nyugodt élete még mindig kellőképen nem biztosított. Igaz, hogy a kisebbségi egyházak vezérigazgatósága legnagyobb jóindulattal és előzékenységgel intézi ügyeinket, s jogos kéréseinket amennyire lehetséges, honorálja is, mint például ez időszerint az esperesi káplánok kongruájának biztosítása, de egyházkerületi szervezkedésünk végleges befejezését mégis csak a törvénybe való becikkelyezés biztosítja, amit maga a minisztérium is több ízben kihangsúlyozott. Dr. Vlad Aurél miniszter ur becses figyelmét tehát ebből az alkalomból felhívni kellett, hogy ezt a függő kérdést közmegnyugvásra mielőbb intézze el.

Komoly, szinte sorsdöntő volt az a dicsőségteljes fogadás, amelyben küldötteink dr. Maniu Gyula miniszterelnök urtól részesültek. Ha nemes veretű szavak voltak azok, amelyeket dr. Makkai Sándor püspök a kormányfőhöz intézett, úgy az őszinte jóakarát, emelkedett államférfiu felfogás és nyíltság teszi értékkessé azt a választ, mely a miniszterelnök szájából elhangzott. Elismerés kulturintézményeink iránt, megértése orvoslásért kiáltó panaszainknak s őszinte akarat azoknak megváltoztatására. Jól tudjuk, hogy a jelenlegi törvények sok tekintetben utjában állanak a miniszterelnöki jószándéknak s ezért hálával fogadjuk azt az ígéretet, hogy a törvény keretei között méltányos elbárást vezet be. A tőlünk kívánt türelmet és bizalmat készséggel kilátásba helyezzük, s nyugodtan várjuk a boldogabb időt, amelyet mi magunk is törekszünk előkészíteni, csak azt kérjük a miniszterelnök urtól, hogy a magas kormány ne álljon meg a szavaknál, de tettekkel is mutassa meg és igazolja, hogy körülöttünk mindenenek megváltoztak.

Lelkészeiktatás Máramarosszigeten.

Örömmünnepe volt január 20-án a máramarosszigeti reformátusoknak. Ekkor iktatták be nagy lelkesedéssel megválasztott új lelkipásztorukat, Papp Józsefet, ki január 18-án érkezett Máramarosszigetre, ahol az állomáson Kovássy Ákos főgondnok üdvözölte, melyre Papp József meghatottan válaszolt. Ugyanaznap este a Ref. Egyházi Dalárda szerenádott adott az új lelkipásztor tiszteletére.

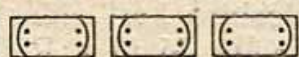
Vasárnap a délelőtti istentisztelet keretében történt meg az ünnepélyes beiktatás. A templomot megtöltő gyülekezet éneke után, Magoss Ferenc mikolai lelkész, egyházmegyei tanácsbíró kért áldást buzgó imádságban az új lelkipásztorra és gyülekezetére. Majd a Ref. Egyházi dalárda szép éneke következett, melynek végétével Papp József jelent meg a szószéken és a Zsid. X. 9. v. alapján megtartotta beköszönő beszédét. A tartalmas, közvetlen beszéd mély hatást tett a hallgatóságra és foglyul ejtette a gyülekezet tagjait, akik közül nem egynek a szemében csillogott a meghatottság könnye. A gyülekezet megáldása után ismét a Ref. Egyházi dalárda énekelt, mely után Magoss Ferenc intézett hatásos beszédet az új lelkipásztorhoz és gyülekezetéhez és őket kölcsönösen egymás szeretetébe és megbecsülésébe ajánlotta. A megható istentisztelet a gyülekezet buzgó énekével fejeződött be.

Az istentisztelet végeztével diszpresbyteri gyűlés volt, amelyen a gyűlés megnyitása után Nagy Endre felügyelő lelkész adta át az egyház hivatalos jelvényeit az új lelkésznek és kívánt áldást működésére. Majd a presbyterium nevében Kovássy Ákos főgondnok üdvözölte Papp Józsefet, mint elnöktársát. Ezután a Ref. Nőegylet, Ref. Leányegylet, a tanítói kar és Református Dalárda, a róm. kath. egyháztanács, a gör. kath. egyház, az izraelita hitközség, a szatmári református főgimnázium tanárkara és igazgatótanácsa nevében köszöntötték az új lelkészt, míg a g. kath. ruthén egyház üdvözlését a bankett folyamán tolmácsolta. Az üdvözlésekre az új lelkész külön-külön találó szavakkal válaszolt. Délben népes közebéd volt, amelyen a hatóságok, a felekezetek és egyházmegyei képviselők szebbnél-szebb pohárköszöntőket mondtak az új lelkész életetésére.

Délután 3 órakor ismét alkalmi istentiszteletre gyűlt össze a hivek serege, amelyen közös éneklés után Kováts Károly köszegremetei lelkész mondott nemes veretű, szép imádságot. Majd a Ref. Egyházi Dalárda énekelt, Boros Jenő szatmári lelkész 2. Kor. V. 20. alapján tartott alkalmi bibliamagyarázatot. Az istentiszteletet Kürthy Károly halmi-i lelkész költői szárnyalású imádsága zárta be.

A beiktatási ünnepély este 9 órakor a liceum tornacsarnokában tartott műsoros teaestéllyel fejeződött be, amelynek keretében Oláh Sándor krassói lelkész tartott korszerű előadást a református öntudat szükségességéről. Sárközi Lajos szatmárnémeti-i lelkész állandó derűtségben tartotta a közönséget ez alkalomra irt szellemes humoreszkjével. Kováts Károly köszegremetei lelkész bibliai tárgyú költeményét pedig Szelics Ilonka tanítónő szavalta pompás átértéssel és színezéssel. Külön meglepetés számba ment a Kürthy Károly gyönyörű alkalmi ódája. Az estélyen, melyet Kovássy Ákos főgondnok zárószavai fejeztek be szellemes konferansz, női énekszóló, duett és hegedűjáték egészítette ki a műsort. A Ref. Egyházi Dalárda két számmal szerepelt a Kelemen Ernő szakavatott vezetése mellett. Műsor után a hajnali órákig tartó táncmulatság következett.

A minden részletében körültekintő rendezésről tanuskodó beiktatási ünnepélyről azzal a jóleső érzéssel távoztak el a vendégek, hogy a szigetli református egyház az új lelkipásztor vezetése alatt, a jövőben is betölti azt a fontos missziót, amely reá a magyarság és reformátusság érdekében vár.

Egymás között

Legyünk őszinték.

Hála Istennek, megszületett a visszhang. Két testvérsziv nemcsak felfogta, hanem vissza is verte az őszinte visszhangot. Az ügy érdekében nagyon örülök neki. Egyesben csak kiáltozni, többesben már beszélgetni, sőt megbeszélgetni is lehet. Reméljük, még több hang is támad a pusztában s lassanként nemcsak megindul, hanem egyre változatosabbá, bizalmasabbá és áldásosabbá válik a beszéd.

Minthogy azonban máris véleménykülönbség támadt, mindenekelőtt egyenlitsük ki ezt a szerencsére csak látszólagos differenciát.

Bevallom Koronka testvér, szándékosan domborítottam ki olyan erősen az anyagi értékek másodlagosságát, eszköziségét s a földi javak hajszolt keresésének hivatásunkkal ellentétes voltát és veszélyességét. Sejtettem, ha másra nem, de erre kapok választ. Igaz, nem Téged vártalak, más hangot vártam, örvendek azonban, hogy Te szólaltál meg, mert közöttünk a beszélgetés szükséges ugyan, de nincs lényegbeli differencia.

Azt hiszem, tökéletesen megegyezünk abban, hogy a földi javak szerzése *cél* sosem lehet, ellenben lehet a mennyei javak keresésének egyik hathatós eszköze. Az élet azonban, — sajnos — számtalan példával bizonyítja, hogy a vagyongyűjtés sokaknál céllá lesz s ez a mindenáron szerzett vagyon már sohasem a Krisztus, hanem mindig a Sátán célját szolgálja. A Mammon rabsága a legveszedelmesebb rabság s aki ettől szabaddá tette magát, a Sátán egyik legveszedelmesebb kísértését legyőzte. Akiben a Krisztus megszületett, az természetesen a Tőle nyert erővel le tudja győzni a vagyon kísértését is. De nézd meg testvér, a vagyon felhasználásának mai mikéntjét s akkor szomorúan állapíthatod meg, milyen kevés szívből született még meg és lett Urrá, királlyá valóban a Krisztus. Hány rabja van a Sátánnak, akit a gazdag ifju példájára kizárólag csak a Mammon láncával kötöz magához. Minden mást hajlandók lennének a Krisztusnak odaadni, de a földi kincsüknek még a foszlányait se szívesen adják. És hány szerencsétlen van, akit a vagyon kísértésével már a Krisztustól is el tudott csábítani. Ne felejtse el testvér, Judás tanítványa volt a Krisztusnak, vele járt éveken át s a 30 ezüst csengése elcsábította tőle. Ez a zene ma is milliók legkedvesebb zenéje. Csábít és megigéz, körülöttünk mindenfelé tömegek, táncolnak, száguldanak, örvénylenek az ütemére. Minket is vonz és csábít ez a zene. Nagyon kell vigyáznunk és szüntelen imádkoznunk, hogy ne essünk bele a kísértés tőrébe.

Hidd el testvér, én sem járok fellegeken és én sem táplálkozom csillagsugárral. Megvannak a természetes és jogos igényeim. Hirdetem és dolgozom érte, hogy lelkészi státusunk anyagi helyzete minél kedvezőbb legyen, hogy sorsunkhoz illően gondoskodhassunk magunkról, családjainkról, jelenünkről, jövőnkünkéről. Ezenkívül azt tartom, hogy nekünk lehetőséget kell adni arra, hogy ne csak beszélhessük, hanem cselekedhessük is a jót. Vagyont azonban én lásd, ha tehetném is, nem akarok gyűjteni. Nekünk szerintem másképpen, *intézményesen* kell biztosítani a sorsunkat. Nekünk más, *erkölcsi tekintélyre* van szükségünk, nem a vagyon tekintélyére. Nézd meg testvér azokat, akik vagyonszerzésbe merítették el az életüket. Milyen csalódással állíthaták be közülök sokan a zárómérleget. Földi jót eleget nem gyűjthettek, Mennyeit meg sokszor nagyon sokat elveszítették. És nem figyelted-e meg, hogy a vagyon mindig irigységeket támaszt, éket ver a lelkész és gyülekezet közé. Sőt még közöttünk is különbséget, sokszor ellenszenvet támaszt. Soha sem hoz bennünket közelebb. Szerintem lásd, nyugdíjintézetünk megfelelő megoldásának is nem annyira az anyagi tehetetlenségünk, mint inkább a nemtörődömségünk, illetve a csak magunkkal törődömségünk az akadálya. Ki-kik magának él s ha biztosítva látja a maga sorsát, a iöbbiekkel nem törődik. Bizony részben az anyagi differenciáink miatt is, — nincs meg közöttünk az igazi test-

véri szolidaritás. Nem mondom én azt, hogy a vagyon biztos átok, mert tudom, hogy lehet áldás, de azt állítom, hogy a vagyon nagy kísértés. És épen ezért a mi pályánkon nagyon vigyázzon, aki elindul a vagyonkeresés útján. Nagyon vigyázzon minden lépésére. Mert minket nagyon szigorú mértékkel mér a világ és mi nemcsak magunknak, de a legnagyobb ügynek is ártunk vele, ha egyszer minden önbiztatásunk dacára életünkben az eszköz céllá válik. Akkor is inkább ne legyen vagyon. Legyünk százszor inkább szegények. Elég gazdag az Isten és Ő mindig ad munkánkra és imádságunkra annyit, amennyi épen elég. Vagy nem merjük rábízni mi sem egészen a mi szegény életünket a gazdag és mindenható Istenre? *Nemo.*

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Nagy József, volt halmi-i tekintélyes ügyvéd, egyházközségi főgondnok, a máramaros-ugocsi egyházmegye világi tanácsbírája, 80 éves korában Szatmáron meghalt. Atyja Halmiban, testvére Huszton volt lelkész, ő maga is sok bizonyosságot tett egyházi szolgálatra készségéről. Élete utolsó éveit Szatmáron töltötte, hol minden vasárnap templomban volt és minden egyházi mozgalomból a legelső közt vette ki a részét. Emléke legyen áldott.

Kovácsy Sándor a sárospataki kollégium nagyérdemű volt tanára, majd a gazdasági választmány nyomda és könyvkereskedés nagybuzgósága s irányító munkása, 79 éves korában meghalt. Pátriárkha kort ért bár, távozása mégis korán esett s nagy ürt hagy maga után. Neve tisztelt marad az utókor előtt.

HIREK

Lelkipásztori kibúcsúzás.

A gencsi egyházközség megható istentisztelet keretében vett búcsút szeretett lelkipásztortól Papp Józseftől, ki 16 és fél esztendeig hirdette a gyülekezetnek Istennek az igéjét. Mielőtt új állásába: Máramarosszigetre eltávozott volna, könnyek között búcsúzott szeretett hiveitől. A gyülekezeti ének után buzgó imádságban kérte az Isten megsegítő kegyelmét, majd a dalárda szép éneke után a (Csel. XX. 16—36. v.) alapján beszámolt lelkipásztori működéséről, mely bizonyágtétel volt a hűséges pásztor forgolódásával az Ur szőlőjében. Sokszor csillant meg a szemekben, nemcsak a nők,

de a férfiak között is a fájdalom és szeretett könnye, majd az egész gyülekezet hangos zokogásra fakadt, mikor csakugyan bizonyossá vált előttök, hogy az Ő jóságát sokan nem láthatják többé. A búcsúzásnál a lelkipásztornak is sokszor meg-megcsuklott a hangja a meghatottságtól, nem is csoda, amikor szeretett gyülekezetének aprajánagyja, azok, akiket megvigasztalt, azok, akiket nevelt, erősített, bátorított az élő forráshoz az evangéliumhoz vezetett jelszóra, zokogásában azt bizonyította, hogy innen az ismerősök közül minden reá tekintő arc az ő apostoli munkásságáról szólott, mikor pásztor és nyáj a búcsú

bánatos érzésében összeforrott. Mi, akik ott voltunk éreztük azt, hogy Papp József életének egy darabját, munkásságának legértékesebbjét hagyta örökül a gencsi aiyafiak lelkében. A vegyeskar gyönyörű búcsú énekének akkordjai, mintegy reá tették a pecsétet arra a lelki közösségre, melyet Papp József és a gencsi gyülekezet 16 és fél esztendőn át olyan erőssé, olyan elválaszthatatlanná tett, hogy a pásztor a gyülekezetet, a gyülekezet a pásztor emlékében igaz szeretettel őrzi meg. A búcsú felejthetlenné vált a gencsiek lelkében. Mi pedig kívánjuk a mi kedves barátunknak, hogy ott a végeken sokáig szolgáljon az Isten országának dicsőségére református vallásunk s magyar fajunk örök életére!

Lelkészuvasztás. A géresi gyülekezet Kiss Ferenc nagyváradi s. lelkészt választotta meg lelkipásztorául 7 szótöbbséggel.

Károlyi Gáspár bibliafordító születésének 400 éves jubileuma. Károlyi Gáspár születési évétől egyes életről 1529 et állapítottak meg. E szerint a folyó évben lesz a nagy tudós és reformátor születésének 400-ik fordulója. Tulajdonképen Radics Gáspárnak hívták és szülőhelyéről nevezte magát károlyinak, ami azt bizonyítja, hogy Károlyban, a mai Nagykárolyban született. A nagykárolyi refor-

mátus egyház nagyszülőttének négyszázadik születési évét, impozáns módon készül ebben az esztendőben megünnepelni. A presbitérium elhatározta, hogy — minden valószínűség szerint — augusztus hónapban az egész magyar egyházra kiterjedő, több részből álló ünnepséget fog rendezni, melyre már is megkezdte az előkészületeket.

A dunamelléki egyházkerület főjegyzőjéül 167 szavazattal dr *Kováts Istvánt* választotta meg Hetessy Kálmán 143 szavazata ellenében. A megválasztott tudós professzor, ki lelkészi pályáját egyházkerületünkben, Szatmáron kezdte a maga nagy képességével, hatalmas tudásával és külföldi széleskörű összeköttetéseiével nagyon sok hasznos szolgálatot tett és tud tenni ugy az egyházkerületnek, mint magyar református egyházunknak.

A belmissziói munka céljaira Makón Kun Ferencné, Magori Lidia 16 hold földet adományozott.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

G. S. N.-ly. A címet meg kellett változtatni, mert könnyen arra gondolhatott volna valaki, hogy Gencs is búcsújáró hely lett. **B. S. F. Gy-t.** Régi, lapunk ügyében írott levelemre kérem mielőbbi válaszodat. **O. S. Sz. K-ó.** Az ígért referátát kérem.

FELHIVÁS! Kérjük mindazon előfizetőnket, akik a lap előfizetési díjával még mindig hátralékban vannak, hogy ezen tartozásaikat sürgősen kiegyenlíteni sziveskedjenek, hogy részükre a lap küldését ne legyünk kénytelenek beszüntetni. **Kiadóhivatal.**

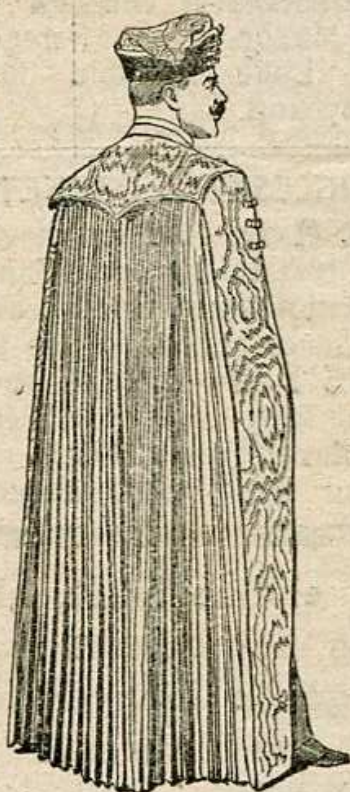
■ ■ ■ ■ **HIVATALOS RÉSZ** ■ ■ ■ ■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárad.

Tanügyi: 103—1929 II. szám. **KÖRRENDELET.** *Valamennyi biharvármegyei Nt. Iskolaszéki Elnökségnek.* Coroiu Péter vármegyei tanfelügyelő ur elkészítette Bihar megye új térképét az 1926-iki új közigazgatási beosztás alapján. A térkép kivitele hibátlanul szép. Minthogy az iskolák vagy egyáltalában nincsenek ellátva Biharvármegye térképével, vagy csak a régi és már meg nem felelő térképük van meg, ajánlom ennek az új térképnek a megvásárlását. Megrendelhető a Tipografia Românească Oradea cég útján a pénz előzetes beküldésével, vagy utánvétellel. A térkép ára 150 Lei, 20 Lei portó. Oradea—Nagyvárad, 1929 január 22. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

193—1929 I. szám. **KÖRRENDELET.** *Valamennyi Nt. Lelkeszi és Esperesi Hivatalnak.* Közhírré teszem, hogy az egyetemes konvent elnöksége a 149—1915. sz. egyetemes konventi határozattal reáruházott hatáskörében a Patakfalva községben (Udvarhely-vm.) 1879. évi március hó 19. napján született Nagy József jelenleg somogyszobi ref. lelkész részére a pápai ref. theologiai akadémia igazgatója által 1905. évi szeptember hó 9. napján 11—1905. sz. alatt kiállított s állítólag elveszett eredeti leckeönyvet érvénytelennek nyilvánította s a másolat kiadására a pápai ref. theologia akadémia igazgatóságának engedélyt adott. Oradea—Nagyvárad, 1929 január 21. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Lelkész urak részére
a palást.

**Kérem a Nőegyletek stb.
nb. rendelését.**

SZÁNTÓ JÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

A legjobb mintájú
és az előírásnak
megfelelő **egyházi,**
iskolai, hivatalos

nyomtatványok,
borítékok, írószerek stb.
Kis- és nagybetűs
Énekeskönyvek
és Vallástani
kézikönyvek

az előírt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea-Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan-utca 14.

BERGER
ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 4

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beöthy Ö.-u.) 2.
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyloásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítot váltókat. Folyósít jelzalog-
kölesönöket. Átutalásokat előnyösen*
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

Képviselet a friezsi „Adriai“
biztosító-társaságát. 4

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait ⁴

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. ⁴

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“
írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselőt:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ör-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Ez évi belmissziói feladataink.

III.

A belmissziói munka sikere, előhaladása és eredménye ugy az egyes gyülekezetekben, mint az egyházmegyékben nagyon nagy szá-
zalékban függ attól, hogy megvan-e a kapcsolat a kerületi és a megyei irányítók, valamint a különböző egyházmegyék irányítói között. Ezeknek a kapcsolatoknak a megszervezése, a régiek kiszélesítése és újabbak létesítése alkotják *egyházkerületi* belmissziói feladatainkat.

A különböző munkaágaknak minden gyülekezet kebelében való megindítására, rendszeressé és állandóvá tételére korántsem elég csak elhatározni ezeknek a megkezdését. A közgyűlési határozat csak alap, melyen csak teljes odaadással és lelkesedő szeretettel lehet tovább építeni, vagy csak szankció, melyre a meg nem értők ellen hivatkozni, az akadályozók ellen védekezni nem lehet. De csak kerületi, vagy bármilyen más határozattal soha senki sem csinál belmissziót, mert ezt nem lehet rendeletre, parancsszóra, kényszerüsből végezni, mert lélekkel kell végezni.

A határozatok testébe elevenítő lelket a belmissziói munka irányítóinak és munkásainak találkozására, érintkezésére által önthetünk. Ezért elsősorban szükséges, hogy a *belmisszió előadók* összejöjjenek és értekezletet tartsanak. Meg kell ismertetniük és ismerniük a munka jelen állapotát, az eddigi eredményeket vagy sikertelenségeket és meg kell beszélni az ezutáni teendőket. Programot kell készíteni a közel jövő feladatairól, hogy az minél szélesebb rétegre kiterjedő és minél égetőbb szükséglet kielégítő legyen. Nagyon sok gyógyításra váró seb van még egyházunk testén és hűveink lelki-festi életében. Az alkohol elleni küzdelem, az árvák sorsa, a munkások evangélizálása, a cselédek pásztorálása, a szórványok megmentése stb. Megállapítani, hogy melyik a fertőzőbb, vagy melyik az akuftabb baj, lelki konziliumot tartani a betegségek fölött és közösen megkeresni a legalkalmasabb gyógyítási módokat, mérlegelni a munka lehetőségét és akadályait, ezek között megtalálni a legcélravezetőbb utakat s egymást az akadályok leküzdésére erősíteni, megismerni és megismertetni a belmisszió-
nak egyes gyülekezetekben levő lelkes hűveit és munkásait, őket köz-
vetlenebbül támogatni: ezek és még sok hasonló célszerűség indokolja

az egyházmegyei előadók értekezletét. A magyarországiak a közelebbi években már tartottak ilyen konferenciákat és éppen e cikk írása közben érkezett hiradás, hogy az erdélyi egyházkerületiek is megtartották e hó elején a legelső előadói értekezletet, mely jelentős lépéssel vitte előbbre a belmisszió ügyét és melyről a résztvevők bőséges lelki áldásokkal tértek haza munkásságuk színhelyére. Egy ilyen összefoglaló alkalmával a vasárnapi iskolai vezetők kurzusát is könnyen meglehetne tartani, amikor az előadókból kikerülnének a kurzus előadói.

Másik, közeljövőben megvalósítandó feladatunk legalább egy kerületi *ifjúsági konferencia* rendezése. Azt hiszem, ma már felesleges e konferenciák hasznáról és áldásáról beszélni. Azok a lelkipásztorok, akiknek gyülekezetéből fiuk, vagy leányok résztvettek, már legalább egy ilyen konferencián, bizonyosságot tehetnek róla, hogy mit jelent az nemcsak a résztvevők, hanem a bibliakör, sőt az egész ifjúság lelki életében. A kerületi konferencia szükségességét nem az erdélyi ifjúságtól való szeparálás miatt hangoztatom. A velük és vezetőikkel való bensőséges viszonyt ezután is fenntartandónak vélem, de a kerületünkben megindult ifjúsági munka tovább fejlesztése megkívánja, hogy a mi kerületünk területén minden évben legyen legalább egy konferencia. Anyagi nehézségeink miatt távolabb, Erdély belsejében csak kevés gyülekezet ifjúsága képviselheti magát és az sem olyan számmal, mint óhajtaná. Erdélyi testvéreinktől pedig nem kívánhatjuk, hogy minden évben jöjjenek el egy konferenciára. Nekünk úgy magának az ifjúságnak az evangélizálása, mint egyházunk jövője érdekében arra kell törekednünk, hogy minél több fiatal lélek hódoljon meg Krisztus előtt és ezért módot kell nyújtani, hogy minél nagyobb számban gyülekezhessenek az Ő zászlaja alá és testvéri szívvel egyesülhessenek a mi Urunkban. Végtelen nagyfontosságú, hogy ez a testvéri viszony minél szélesebbkörű, tehát az erdélyi ifjúságra is kiterjedő legyen, de a mi jelen egyházi és kisebbségi helyzetünkben már most gondolnunk kell a mi szűkebbkörű egyházi életünk megalapozására és kiépítésére, amit a mi ifjúságunk lelkében kell elkezdenünk. Különbösen is úgy hirdük, hogy az erdélyi kerületben a folyó évben csak egy konferencia lesz, az eddigi kettő helyett s így az elmaradt egyik konferenciát pótolná a mienk, míg a másikon közösen vennének részt az erdélyiekkel a mi ifjúságunk képviselői is.

A konferenciák mellett szükség van nagyobb, állandó kapcsolat létesítésére a gyülekezetek ifjúsága és bibliakörök között. Ma még egymástól elszigetelten, csak a találkozások alkalmával kötött személyes ismeretség, barátság, eselleg levelezés fűzi össze itt-ott a körök tagjait. De míg ez egyfelől csak egyéni, másfelől csak szórványos, tehát kevés mértékben van meg és nem kapcsolja össze sem a köröket, sem a gyülekezetek ifjúságát. Ez évben meg kell alkotnunk az *ifjúság szövetségét*, akár az eddig ismert (KIE: Keresztyén Ifjúsági Egyesület) akár más (Ifjak Szövetsége, Leányszövetség) alakban.

Meg kell tartanunk a szélesebbkörű *belmissziói konferenciát*. Ezt most össze kell kötnünk a nagykarolyi Károlyi Gáspár-ünnepséggel. Az ottani presbytérium ugyanis hatalmas méretűnek tervezi s bár formális meghívást még nem kaptunk rá, de tudom, hogy nem zárko-

zik el attól, hogy e konferenciát az ünnepség sorozatába beillesszük. Így az ünnepség is szult és elmélyítést nyer vele és a konferencia nemcsak fölemelő keretbe jut, hanem tartalmában is gazdagodik. Különben erdélyi testvéreink körében olyan terv is van, hogy a szokásos nagyhetet elhagyják és ez alkalommal együtt, közösen tartjuk meg, ami mindenesetre méltó kifejezése lesz az Isten igéjében való egységünknek.

Feladatunk lesz még ebben az évben a *nőszövetség megalakítása*. Ez irányu munkásságunkat három irányban kell elkezdenünk. A már meglevő, tagadhatatlanul szép eredményekkel büszkélkedő különféle nőegyesületeket, nagyobb lelkitartalommal megtölteni, továbbá lehetőleg minden gyülekezetben hasonlókat alakítani és végül ezeket a közös kerületi szervezetben egyesíteni és az erdélyivel szorosabb kapcsolatba hozni. Megvallom azonban, hogy a nőszövetség cinnél a régi, történelmi elnevezéseket helyesebbnek, hatalmasabbnak és ma szükségesebbnek tartom. Elismerem, hogy amint új módszerekkel kell dolgoznunk, úgy szükség van új nevekre is. Sőt azt is megengedem, hogy a szövetség szó több bensőséget és erősebb kapcsolatot fejez ki, de azt is tudom, hogy a használatban épügy kiürül és megszokottá válik, mint akármelyik régi elnevezés. Egy egyesület élete soha sem a névtől függ, hanem attól a lélektől, mely a tagokat vezeti és eltölti. De a történelmi nevek már magukban eszközök annak a léleknek a közvetítésére, mely viselőjüket áthatotta, Istennek tetsző életre vezette és anyaszentegyházunkért áldozatos munkásságra buzdította. Multunk nekünk századokon át gazdag erőforrás volt és ezt nemcsak névtelen, hanem jobbára nagynevű elődeinknek köszönhetjük. Az erőforrásra ma is nagy szükségünk van, a történelmi emlékeket tehát ápolnunk kell, hiszen csak mi, a mai nemzedék tartja, őrizi már őket. Ne hagyjuk el tehát a mi egyesületünk címéből sem ezeket, sőt minden egyesületnek egy-egy történelmi nevet kellene viselnie, amelyiknek nem volt, ezután felvennie, akinek egykori birtokosa példakép legyen az egyesület tagjai előtt. A református nő számára több ragyogó példakép van. De van egy mindegyik közt legkimagaslóbb, akinek a nevét eddig is áldással hordozták több gyülekezet asszonyai s akinek az emlékét ápolni éppen nekünk, romániai magyaroknak kötelességünk. Ez az áldottlelkű nő *Lorántffy Zsuzsánna*. Szerintem ennek a magyar református nagyasszonynak a neve sokkal, de sokkal többet fejez ki, mint a szintelen, általános keresztyén és nemzetközi szövetség szó. Alakítsuk meg minden gyülekezetben és szervezzük meg egységesen a nők egyesületét, de vegyük fel a Lorántffy Zsuzsánna nevét és vigyük programjába az ő lelkét és életét!

Néhány nagyvonással vázoltam a legközelebbi jövőben megvalósításra váró belmissziói feladatainkat. Ezeken kívül még több vár megvalósításra. De egyfelől — látásom szerint — csak a legsürgösebbek, másfelől egyik-másikkal való foglalkozás nem fért volna be e cikk keretébe. Isten segítségével külön szándékozom róluk megemlékezni. Segítsen mindnyájunkat a kegyelem Ura, hogy ebben az

évben a lelki élet mélyítésében és anyaszentegyházunk megújodásának munkálásában tovább haladhassunk Isten dicsőségére.

Debreceni István.

Károlyi Gáspár születési éve.

[Részlet az illusztris írónak „Centennariumos dátumok” c. cikkéből.]

Legujabban azt olvastuk, sőt hiteles magánértesítést is kaptunk róla, hogy a nagykárolyi református egyház e folyó évben széleskörű ünnepséggel szándékozik megülni a Nagykárolyban született Károlyi Gáspár bibliafordító születési évének négyszázszendős jubileumát. A meglévő körülmények között ennek a törekvésnek kölönösebb, szinte világrahajtó jelentőséget kell tulajdonítanunk. Pompás dolog volna, ha a nagynevű bibliafordító születési évéről biztos adatot tárhatnánk a világ elé s ezzel a szándékba vett nagy ünnepély alá kétségtelen támaszt tehetnénk. Sajnos, ilyen nincs. A kérdés engem annyival közelebről érdekel, mert Károlyi Gáspár életével, amennyire erőm és időm engedte, régebbi idő óta foglalkoztam. Érdekes, hogy ilyen problémák fölmerülésekor kezdünk csak gondolkodni azon, hogy honnan, mikor, ki által került bele az irodalomba valamely közkeletűvé vált s az utódoktól minden kétség nélkül átvett adat. 1890-ben a Károlyi bibliájának háromszázéves örömnépe a bibliafordító életrajzát megírtam, az átnézett egybehangzó forrásművekből én is egyszerűen átvettem, hogy Nagykárolyban s emberi számítás szerint — mivel írott bizonyíték nincs — 1529 körül látta meg a világot. Ugyanezt cselekedte Novák Lajos és H. Kiss Kálmán is, akik velem együtt ugyanakkor írták meg részletesebben Károlyi életrajzát. Addig róla összefoglaló, bővebb biográfia nem jelent meg. Az, hogy nagykárolyban született, kétségtelen; felmaradt sirirata bizonyítja. De honnan ment az irodalmi köztudatba, hogy 1529 körül született?

Most elkezdtem utána kutatni. A legelső életrajzi megemlékezés Károlyiról Czwitinger Dávidnál található (1711). Ő azonban csak annyit mond, hogy magyar származású. Születésének helyéről és idejéről mitsem tud. Őt idézi szóról-szóra Lampe-Ember (1718); követi Bod Péter (1766); Horányi Elek (1775—77); Budai Ézsaiás (1808). Mindezek semmit sem szólnak születési idejéről, Kerestem aztán Toldy Ferencnél. Semmi. Legelőször, jó későn, a Balogh Ferenc történeti művében (A magyar protestáns egyháztörténelem részletei a reformáció korától jelenig. 1872) olvastam azt, hogy született Nagykárolyban „alkalmasint 1529 körül”. Ettől kezdve aztán az irodalomtörténetekben (Horváth Cyrill, Pintér Jenő), gyűjteményes munkákban (Magyar Írók Élete és Munkái), lexikonokban (Pallas. Révai, Magyar Irodalomtörténeti), nagyobb egyházhistóriákban (Varga Lajos) mindenütt feltalálható az 1529 körüli kombináció. A kemény „Historicus Criticus”, Zoványi Jenő is egyszerűen átvette a Theologiai ismeretek Tárába. Egyedül Kardos Albert tért el a Balogh Ferenc közkeletűvé vált, hozzávetőleges véleményétől. Ő a Beöthy-féle Nagy Képes Irodalomtörténetben a protestáns korról írván (1896), annak a véleményének ad kifejezést, hogy Károlyi hozzávetőleg 1520-ban született.

Én előttem tehát eddig úgy áll a dolog, hogy a Károlyi Gáspár születésének az 1529 körüli időre tétele Balogh Ferencről származik. Elfogadhatóságát csakhamar (1876) megerősítette Károly Gy. Hugónak érdemes munkája: „Abauj megye XVI. századbeli műveltségtörténetéből”, mely eredeti kutatások alapján először foglalkozott bővebben Károlyival. Ettől kezdve kritika nélkül általánossá lett. Ujabb napfényre jött adatot, mely akár a Balogh Ferenc, akár a Kardos Albert kombinációját biztosan támogatná, én nem ismerek. Lehet, hogy talán mások tudnak idevonatkozólag valamit. Ha igen, itt az ideje, hogy rámutassanak.

Az a kérdés már most, hogy mi alapon kombinálhatták Balogh Ferenc, Kardos Albert a fentebb hozzávetőleges születési éveket. Kardos, akivel ez ügyben beszéltem, hogy ő Szenci Molnár Albertre támaszkodott, aki mint kis tanulófiu forgolódott Károlyi körül 1590-ben, mikor a bibliát kinyomatta. Szenci Molnár u. i. az ő hanai bibliájának előszavában úgy emlékezik meg Károlyiról, mint az „istenes vén ember”-ről („Kivánságát [t. i. a biblia kiadását] megnyervén az istenes vén ember, két esztendővel azután elköltözött a szentek lelkeinek főpásztorához”). Ebből indult ki Kardos Albert és kétségkívül Balogh Ferenc is. Kardos úgy okoskodott, hogy a biblia világában élő Szenci Molnár a vénséget — bibliai szólam szerint — úgy 70 év körül gondolhatta, ennél fogva Károlyi születését 1520 körüli időre tette. Viszont Balogh Ferenc a XVI-ik századbeli emberek életkorát vette tekintetbe, amikor köztudomás szerint, rövidebb ideig éltek az emberek, mint manapság s aki 60 évet elérte, az már igazán vén ember volt. Így írhatta aztán Balogh Ferenc, hogy 1592-ben ha'ván el Károlyi, ami Szenci Molnár után egészen biztos, alkalmasint 1529 körül születhetett.

Mint kombináció mind a két vélemény megállhat. A Balogh Ferencé azonban valószínűbb, azért is, mert Károlyi 1555-ben tűnik fel először a wittenbergi egyetemen, élete folyása addig teljes homályban van. Ha a Kardos feltevését fogadjuk el, akkor már Wittenbergbe menetelekor 35 éves lett volna. Ez nem zárja ugyan ki a külföldi egyetemre menefelt, mert pl. Szegedi Kiss István is 30 esztendő, amikor a bécsi egyetemre beiratkozik és 37, amikor Wittenbergbe peregrinál, de az ilyen mégis ritka. Inkább hihető, hogy 25—26 éves korában indult Károlyi a külföldi egyetemekre. Legyen a dolog bárhogy, a nagykárolyi egyházat a tervbe vett, nagyfontosságú ünneptől ne riassza vissza a Károlyi születési idejének bizonytalan volta. Bizonyossá aligha lesz valaha. Az 1529-ik év köztudattá vált, tehát annak alapján a folyó évben bátran meglehet tartani a 400 éves jubileumi ünnepet, ha egyéb akadály nem lesz.

S. Szabó József.

FELHIVÁS! Kérjük mindazon előfizetőnket, akik a lap előfizetési díjával még mindig hátralékban vannak, hogy ezen tartozásaikat sürgősen kiegyenlítani sziveskedjenek, hogy részükre a lap küldését ne legyünk kénytelenek beszüntetni. Kiadóhivatal.

A redőnyleeresztés öröme.

Egy városi kereskedő azt kérdezte a tanoncától annak egyéves inaskodása után, hogy a kereskedés melyik oldalát találta legsziveszerint valónak idáig. Teljes őszinteséggel azt felelte az rá, hogy a *redőny leeresztését*. Értve alatta az üzlet bezárását.

Egy egész világfelfogást árult el ezzel az őszinteségével ez az inasgyerek. Ma a legtöbb ember annak örül, hogyha a kellemetlen napi kötelesség elmúlt, a redőnyt leeresztheti és élhet kedvtelésének.

A szórakozásokra feltétlenül nagy szükség van. Azok tartják a lelket egyensúlyban. Testi, lelki energiák frissülnek fel általuk. A játékok jellemképző ereje is tagadhatatlan. Cavalléria, önfegyelmzés, csapat-szellem, a tekintély tisztelete fejlődik ki a gyermeki lelkekben általuk, amik a társadalmi életben nélkülözhetetlenek.

Ámde a gyönyörhajhászás özönárként kezdi előnteni az emberi élet kontinensét, egyre erőteljesebben, egyre ijesztőbb mértékben. Annak bűvös ereje kiöli a munkaszeretetet, megakasztja a haladását mindazoknak a szervezeteknek, amik önkéntes munkán alapulnak. Tánc és kártyajáték kell ma az embereknek. Életenergiájuk háromnegyed része ezekre pazarolódik el.

És mégis elégedetlenkednek az emberek. Egyre izgatóbb szórakozást hajszolnak és egyre jobban emlegetik a „jóllakottságot“, sőt a „megundorodást“ tőlük. Mi ennek az oka? Az, hogy a lélek éhségét cukrászsüteményekkel elütni nem lehet. A gyakori ismétlés elveszi a legédesebb gyönyörűség ízét is. Mert a Leonardo da Vinci „Utolsó vacsorája“ világhírű festmény, azért nem takarom be a lakásom mindenik falát vele. Tökéletesen elveszitené művészi hatását akkor.

Az örömök élvezésének titka a nem sűrű használatban rejlik. Ha minden hónapban lenne egy karácsony, unalmassá válnék ez a gyönyörű szép ünnep.

Az örömök olyanok, mint a vérvörös pipacsok.

Megragadod s azonnal lehullanak.

Csak azok a maradandók, amikben erkölcsi tartalom is van. Azokra emlékezünk a legboldogabban vissza, amelyek tiszták voltak, mint a kristálytisztá forrásvíz, egyszerűek, miként az útszéli vadvirágok. Meg azokra, amiket másokkal megosztunk. A megosztott öröm kétfőzött öröm. A másoknak tett szolgálat az öröm kvinesszenciája.

Egy földesur véietlenül elmenvén egy templom előtt, ahol éppen akkor egy híres prédikátor prédikált, ösztönösen betért oda. Annyira elragadta a beszéd, hogy átadta magát Krisztusnak. Rendkívül szeretett vadászni. Ezt a szórakozását továbbra is folytatni akarta. Ámde nem volt tisztában vele, keresztyéni dolog-e az, vagy sem. Megkérdezte a lelkipásztorát. Az azt felelte neki, hogy folytassa csak tovább. A földesur folytatta is egy ideig, de aztán abbahagyta. Nem talált már benne többé gyönyörűséget. Új orientációt talált, Krisztust.

Ahol Krisztust intenzíve átértik, szeretik, ott a világi gyönyörűségek csak másodlagos szerepet játszanak. Lelki gyönyörök a fők.

Bokor Sándor

Reflexiók.

Kezemben volt az egyházkerületi jegyzőkönyv, melynek egyik pontja kimondja, hogy az egyházmegyei tanítóegyesületek a cselekvés mezejére állítandók. A tanítók önképzésére ezidőszerint semmi eszköz sem áll rendelkezésére a tanítóegyesületen kívül s sajnos, hogy az önképzésnek, fejlődésnek és a testületi szellem ápolásának ezen szép intézménye a tanítókon kívül álló okok egész sorozata miatt csendes sorvadásra jutott. Pedig ha a békében nyugodtabb megélhetési viszonyok egészen könnyebb oktatási feladatok mellett is szükségesnek és áldásosnak mutatkoztak a tanítóegyesületek, mennyivel szükségesebb, mennyivel áldásosabb lenne az a jelenlegi nyomoruságos oktatói és oktatási viszonyok mellett. Eltekintve az anyagi ügyektől, csupán a szellemi részt illetőleg is milyen hiányát érezzük szétszórtságunk miatt, hogy hébe-korba nem gyűlhetünk össze a magunk gyengeségeit, kételyeit, bizonytalanságait másokkal is közölni, akik talán magok erősségével, biztosságával és hosszabb élettapasztalataival a gyengéket erősítenék, a kételyeket eloszlatnák s a bizonytalanságban levőknek biztos utat mutatnának. Épen ezek miatt tartom én a jelen helyzetben az egyesületek életét elsősorban áldásosnak. Nem kevésbé fontos az sem, hogy a nyomoruságban osztályosok nemcsak gondolatban, de személyes érintkezés által is erősítgetnék egymást s amihez másként nehezen jutnának, a közös gondok megosztásával, talán egy kis lelki nyugalom is költözne a tanítói hajlékokba.

Családunk jövőjét is csak egyesületi uton rendezhetjük valahogyan és mégis mit látunk az egyesületek feltámadásáról, működéséről: semmit. Itt-ott a közöny, máshol másvalami késlelteti a háttérrel realizálását, melynek alapján újra megkezdhetnők a közös előhaladást és minden bizonnyal a jobb jövőt is előkészítő, minden akadályokat leküzdő munkát, mely, hogy mielőbb legyen, szívem szerint óhajtom.

Érmelléki.

A jugoszláviai református egyházmegye 1928. évi október-november-december negyedévi jelentése

Az egyházmegye legutóbbi negyedévének legkimagaslóbb eseménye volt az októberi egyházmegyei közgyűlés s az azt megelőző két napos tudományos theologiai kurzus, melyen dr. Tavaszy Sándor és dr. Imre Lajos kolozsvári theologiai professzorok előadásokat tartottak a legújabb theologiai irányokról. E kurzusokon 19 lelkész és 9 segédlelkész vett részt nagy lelki haszonnal.

A rendes gyülekezeti munkák mellett különösen az ifjusági munka vett nagyobb lendületet. A tavasszal indították be a Református Keresztényen Ifjusági Egyesület szervezését s ma már az év végén 6 szervezett egyesületben 274 fiú, 204 leány, összesen 478 tag működik. Ujabban ismét 6 egyházközségben indult meg a munka s már minden elő van készítve a formális megalakulásra. A tavasszal vezetőképző tanfolyamot fognak tartani.

1. A vasárnapi iskolai munkában a tanügyi hatóságok akadályo-

kat gördítenek, mert abban a gyermekek lényesen nélkül, önként és sokan megjelennek különösen Baranyában betiltják a vasárnapi iskolákat.

2. A gyülekezések gondozásában a lelkeszhiány a legnagyobb akadály. Baranyában 2, Banátban 2, Szlavóniában 8, összesen 12 egyházközségnek nincs lelkesze. Szlavóniában már odaajutottak, hogy csak 4 rendes lelkeszük van s ezekből is hamarosan csak 2 fog maradni.

3. A szörvények gondozásában a szegénység a legnagyobb akadály. PR Szlavóniából azért menekül el minden gyülekezeti munkás, mert nem bírják a nyomorúságot. Ennek illusztrálására két levélből álljon itt egy-egy idézet.

Az esperesnek egy kiküldöttje írja jelentésében egyik szlavóniai német filiának prédigerjéről:

O. V. Igen szorgalmas, buzgó ember; aki rám a legjobb benyomást tette. Ugy vettem észre, hogy megvannak vele elégedve. Igazán sokat dolgozik és nagyon iparkodó. Karácsony első napján Ezsaús 9, 5-6. alapján mondott beszédet, ami egészen jól sikerült. Hanem nagyon szegény. Azt hiszem a falu szegényeinek legszegényebbje. Nem is esőm, hiszen összes fizetése egy szoba-konyhaszűk lakás és havi 833 dinár (15 dollár). Ebből tartja el feleségét, négy gyermeket és némsokára az ötödiket is, ki hamarosan meg fog születni.

Egyik banái diaspora misszió lévitájának jelentéséből:

„Nem egy reformátust látni itt bucsun és körmeneten. Sok házban találtam szentképeket és Mária-szobrokat, amit hosszas rábeszélésre fávollítottak el. Egy református asszony Szent Antalt tartja házi szentjének s minden kedden ahhoz imádkozik. Egyszer elmentem a katolikus misére, ahol több református nőt láttam térdelve; keresztet vetve és a feszületet csókolgatva. Gyermekük teljesen a római katolikus vallásban voltak eddig nevelve. Nagy és nehéz feladatra hívott el az Ur... Azon kérdésére Nagytiszteletű Esperes urnak; hogy milyen az anyagi helyzetem; csak azt irhatom; hogy a legnagyobb nyomorban vagyok. Julius 1-től a mai napig (XII. 6.) tehát öt hónapra kaplam összesen 1440 dinárt (25.71 dollár) s ebből ki kell fizetnem lakásra 560 dinár (10 dollár) lakbért. Még a mai napig nincs egy darab tűzifam s ami még nagyobb baj, nincs cipőm. Két gyermekem már több mint egy hónapja elküldtem testvéremhez, mert nem tudom őket tartani. Ilyen állapotban készülgetek a szeretet ünnepére a karácsonyra.“

Ez a két levél világot vet arra, hogy milyen a helyzet a jugoszláviai diasporákban; melyekre az elmúlt évben erőn felelül 65,450 dinárt (1168 dollár) költöltek. A legutóbbi esperesi jelentésben szerepel, hogy: Ezen a ponton — sajnos — nem nélkülözhetjük a külső támogatást. Amit régen háború előtt három püspökség 1,753,770 lélekszámmal nem bírta el a maga erejéből, (délvidéki misszió) azt ma egyedül 65,750 lélekszámmal, 26-szor kevesebben még kevésbé bírják el. Külföldi segélyforrásaink ugyilátszik megszűntek. Pl. a zürichi Zentrallstelle theológusaink ösztöndíját több mint egy éve beszüntette. Amerikából odaküldött pénzünkkel nem továbbítja s többszöri sürgetésünkre még csak nem is válaszol. Segélykiállításunkra honnan jó felelet?! Agoston Sándor, főesperes“.

KÜLFÖLD

Zsidó-keresztyén közösség. Lengyelország egyik kis városában, „Kucewicze“-ben, nem messze az orosz határtól van egy új keresztyén közösség, amely régi zsidókat foglal magában. Ezek azt vallják, hogy a megfeszített Krisztus „az Istennek a Fia“. Istentiszteleteiket héber nyelven tartják és az újtestamentumot ugyanazon a nyelven olvassák. Ez a közösség valószínűleg nagy és heves hullámokat fog vetni, mert missziói hiv hatja át és célja, hogy a zsidók között aktív própoganda által terjeszkedjék. (Le Christianisme 27. XII. 1928.)

A női szolgálat kérdésével az okt. 30-ki Straszburgi Luthéranus Evangéliumi Szövetségi gyűlésen kívül Svájci protestánsok is foglalkoztak. Erről a gyűlésről Doumerge a következőket írja: Az alatt míg az összes svájci polgárok a szerencsejátékokra szavaztak, Genf svájci és protestáns polgárai is megszavazták egyházuk alkotmányos reformálását. Az egyik ezek között a reformok között képes befogadni a theologailag képesített nőket, mint „segédlelkészeket“. Az „igen“ szavazatok száma több mint kétszerese volt a „nem“-ek számának. De titkos szavazás gyakori használata rendkívül gyengén sikerült. A szavazóknak csak egy hetede adta le szavazatát. Ez nem alkalmas pillanat arra, hogy a nőpásztori kérdést megvilassuk, amely egy a feminizmus szaporodó szempontjaiból és mi nem habozunk ki nyilvánítani, hogy szerintünk egyes nőkből jobb pásztorok lennének, mint egyes férfiaktól. Csak a segéd (auxiliaire) szó tartja vissza még egy pillanatra a figyelmünket. A nő csak alsóbbrangu pásztori helyzetben lenne alkalmas, mint „segéd“? Világos, támadást kell intézni. Egyenlőség, igen vagy nem. Valaki a rosszindulatu jellemek közül kérdezte, hogy a nőpásztor is azt a ruhát viselné magán, mint a férfipásztor? miért ne! A kérdés frivol és impertinens. Vitalkozzanak majd a nők alkalmi ruhájáról. Az igazság halad, mint ahogy mondták Dreyfus idejében. (Le Christianisme 20. XII. 1928.)

K. B.

HIREK

Szavazatlábontás a nagy-károlyi egyházmegyében. M. hó 21-én bontotta fel a szavazatlábontó-bizottság az egyházmegyei lelkészi főjegyzői és lelkészi tanácsbírói állásra beérkezett szavazatokat. A szavazás eredménye szerint úgy az egyházmegyei lelkészi főjegyzői, valamint a tanácsbírói állásra Gönczy Sándor nagy-károlyi lelkész választatott meg nagy szavazattöbbséggel.

A szalmári egyházban a Lorántffy Zsuzsánna-Egyesület kebelében a múlt évben 200.000 Lei adakoztak a gyülekezet tagjai. A vallásos estélyek perselypénze 31.000 Lei volt; különböző címen összesen több, mint 340.000 Lei adomány folyt be az egyház pénztárába. A németi-i egyházban csaknem 150.000 Lei volt az adományok összege. Tehát a szalmári két gyülekezet tagjainak adományai megközelítették a félmillió Leit.

Nagy református esztély lesz február 10-én Budapesten a régi képviselőházban. Ez az esztély a negyedik lesz a téli egyházi életben rendezett nagyjelentőségű ottani református mozgalmak sorában.

A sárospataki főiskola világi gondnokává amint értesülünk — *Jarkasfalvi Farkas Géza* abauji egyházmegyei gondnok, a magyar országgyűlés tagja választott meg. Farkas Géza általános tiszteletnek és szeretetnek örvend a magyarországi tiszáninneri egyházkerületben s a főiskola gondnokává történt megválasztása a legszelebb körökben általános örömet keltett.

A református intelligencia érdekes összefogását látjuk Sze-

geden, ahol most alakult meg a Református Intelligens Férfiak Társasága. Első összejövétele 16-án volt, amikor a bevezető előadást dr. Buza László egyet. tanár tartotta „Kereszt a református templomokon” címen. Az intelligencia evangelizálásának és református öntudatra ébresztésének ez a módja már Kecskeméten is üdvösen bevált.

A törvénynek megfelelő és legjobb mintája

Act de angajament Egyezségi okmány

darabonként 2 Leiért
kapható **Béres Károly** könyvkereskedésében Oradea.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Selkész urak részére
a palást.

Kérem a Nőegyletek sít.
nb. rendelését.

SZÁNTÓ JÓZSEF

palást készítő

Hódmezővásárhely.

A legjobb mintájú
és az előírásnak
megfelelő **egyházi,
iskolai, hivatalos**

**nyomtatványok,
borítékok, írószerek stb.
Kis- és nagybetűs
Énekeskönyvek
és Vallástani
kézikönyvek**

az előirt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea-Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan-utca 14.

**BERGER
ÉS SPINDLER**

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 5

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beöthy Ö.-u.) 2.

Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyvásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

**Takarékbetételeket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik helybeli gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triezsi „Adria”
biztosító-társaságát. 5**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégibb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t ⁵

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

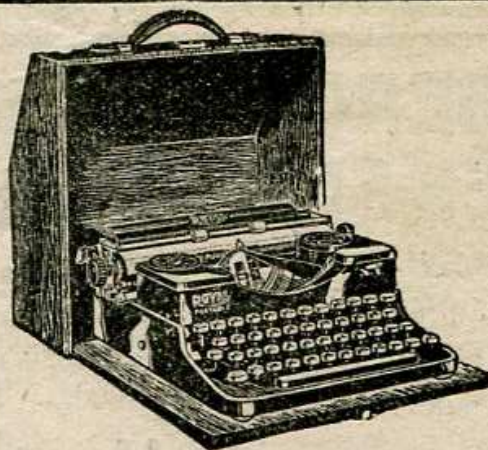
a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara**.

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. ⁵

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“
írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselő:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Köziönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkesek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

— Megjelenik minden héten szombaton.

A református vallás szociális feladatai.*

Mikor a római birodalomban a kizsákmányolásnak szinte tökéletesen kiépített rendszere, a rabszolgaság és a provinciális kormányzat a dolgozó tömegek nyomorát a végsőkig fokozták, s a szervezett központi hatalom ereje minden megmozdulást lehetetlenné tett, a javulás minden reményét kizárta, akkor jelent meg az őskeresztény tanítás. Hirdette, hogy könnyebb a teveször hajókötelet áthuzni a tü fokán, mint a gazdagnak bejutni a mennyországba, hogy a dús gazdag és a Lázár viszonya megváltozik odaát, hogy boldogok, akik a lélek nagy megnyugvásával tudják elviselni a szegénységet. Az elnyomottak, a szabadulás reményétől megfosztottak lelkéből fakadt, az ő lelkükhöz szólott ez a tanítás. Csoda-e, ha köréje sereglettek mindazok, akik már-már alig bírták elviselni földi terheiket.

Mikor a Dózsa-féle parasztlázadás után a jobbágyság sorsa olyan keservesre fordult, hogy konzervatív történetírók mint az elnyomatás felháborító rendszerét emlegetik, mikor földesura mint leláncolt fenevadat kezelte, a világi hatalom béklyókat rakott testi mivoltára, az uralkodó egyház a kárhozat átkait dörögte fejére, szeretetet, megértést, panaszára meghallgatást nem talált, akkor jött a protestantizmus, anyanyelvén szólott hozzá, testvéri részvétellel vigasztalta, vele együtt túrt és szenvedett, érte küzdött, ha lehetett; csoda-e hát, hogy a jobbágy annyira ragaszkodott ahoz az egyszerű templomhoz, egyszerű magyar énekhez, prédikátorának egyszerű szavaihoz.

* Abból az ötletből, hogy a „Református Szemle“ az Erdélyi Egyházkerület hivatalos lapja folyó évi 3. számában a szociális bizottságok tervezetét közli s a mi felelősségünket a szociális problémák terén vezetőcikkben állapítja meg, szólítottuk fel a cikkírókat arra, hogy régóta hangoztatott felfogását erre a kérdésre nézve összefoglalja. Ezzel kívánunk megindítani egy olyan eszmefolyamatot nálunk is, amelynek külföldön már számos önludas végiggondolója van. A cikk nem lapunk hivatalos felfogását tolmácsolja, s azért a szerkesztőség olvasóink közvéleményével szemben felelősséget nem vállal.

S ha mi büszén valljuk magunkat az őskeresztyén vallás örököseinek, akik a protestáns őseinktől eredeti tisztaságukba visszaállított krisztusi tanoknak maradék nélküli letéleményesei vagyunk a mai napig, nem kell-e kötelességünknek éreznünk, evangéliumi és történelmi kötelességünknek, hogy megértsük a korszellem hívó szavát, vigasztaló, felvilágosító, megértő, megbocsátó krisztusi szeretetünk azé a társadalmi osztályé is legyen, amely vigasztalást, felvilágosítást, megértést szomjazik tőlünk, a megbocsátást majd csak akkor, ha majd mi magunk kiérdemeltük a megbocsátást eddigi mulasztásainkért.

Szemben állunk az imponáló erővel felénk tóduló szociális feladatokkal.

A szociológia ma már egész külön tudomány. Legtöbbször még alig foglalkoztunk vele. Csak egyetlen idevágó komoly munkát olvassunk el, s döbbenéssel eszmélünk rá, mily vakon állottunk szemben a mai társadalom komplikált szervezetével, *hogy* nem láttuk azt az annyiszor emlegetett osztályharcot a maga igazi mivoltában, *hogy* nem éreztük mindazoknak a munkásjóléti intézményeknek szükségességét, amelyek nyugaton már-már hatalmas épületekké emelkednek, kezdve az angol trade union-ökön s végezve a szomszédunkban bevezetett aggkori rokkantságra való biztosításon, *hogy* nem reffentünk meg hamis érvek szofizmáitól, mikor a gyengébb fél védelméről volt szó, hamis érvek álokoskodásától a 100%-os vasárnapi munkaszünettel, a törvényes 8 órai munkaidővel, a kollektív szerződésekkel szemben, (csak azokat a kérdéseket említve, amelyek nemcsak munkás — hanem általános emberi — sőt vallási követelmények) miféle káprázat vakította el szemünk előtt a tényt, hogy számos európai országban a munkásság ép oly döntő közéleti tényező, mint akármelyik más társadalmi osztály; miért nem azoknak a kapitalista kiválóságoknak a példája ragadta meg világszemléletünket, akik ésszel, szívvvel, tettel a nagy igazságtalanságok enyhítésére törekedtek, amelyektől sohasem volt — s talán sohasem is lesz — ment az emberek társadalma.

Kényelmes beidegzések biztos csolnakából háborgó tenger hullámaira kell lépnünk. Krisztus legyen, aki alatt nem süpped ez a talaj — hitetlen Péterek elmerülnek. De bizony-bizony Krisztusoknak kell lennünk mindnyájunknak. Meg kell találnunk a biztos választóvonalat hit és tudás, misszió és politika, vigasztalás és izgatás, béke és háborúság szitása, igazság és szappanbuborék frázisok, egyházi élet és megélhetésért való tülekedés, Isten országa és a földhöz tapadt rab-szolgaság között. Innen kell maradnunk e választóvonalakon, de ezen választóvonalakon innen mindenkié kell hogy legyünk, s ha Jézus azt parancsolta, add meg Istennek ami Istené, s a császárnak ami a császáré, — császáruk legyen nekünk egyaránt a hatalmas és a

gyenge, a társadalom oszlopa és az alapja, a termelő eszközök és a termékenyítő munka tulajdonosa egyaránt.

Kimondom nyíltan végre, mire gondolok. Revideálni kell az egyház és munkásmozgalmak egymáshoz való viszonyát. Rá kell eszmélnünk a munkásmozgalmak jogos elemeire s magunkévá kell tennünk azt az ideát, hogy ez nemcsak a jövő társadalmá, mint ők hiszik magukról, hanem a jelen társadalmának egy olyan fontos tényezője, amelyet ha az egyház eltaszít magától, a leghivebb, a legkitaróbb, a szentnek felismert célokért legáldozatosabb tömegeket taszítja el magától. Igaz, hogy Iliacos extra muros peccatur et intra. De azért vagyunk mi Krisztus igaz egyháza, hogy mi ismerjük fel elsőnek hibáinkat, mi igyekezzünk jóvátenni az elmulasztottakat, mi igyekezzünk kezdeményezni új kapcsolatokat, a keresztyéni hit, az Isten eljövendő országába vetett bizalom, a személyválogatást nem ismerő szeretet, e régi erők — s a modern tudás minden fürelmével.

Református Nőszövetség.

Lapunk legutóbbi számaiban a főszerkesztő avatott tollából igen érdekes és értékes cikkek jelentek meg, amelyek „Ez évi belmissziói feladataink” cím alatt nagy szeretettel és széles látókörrrel felsorolják azokat a kötelességeket, amelyeknek valóra váltása végett minden erőnket összefogni kell. Színes elgondolások és pompás célkitűzések pazar gazdagsága tárul fel ezeknek olvasása közben szemünk előtt s szinte lehetetlen, hogy visszhangot ne váltsanak ki a gondolkozó, egyházat és fajtát szerető ember lelkéből.

A felsorolt feladatok között utolsó helyre került a „Nőszövetség megalakítás”-ának kérdése. Bizonyára nem azért, mintha a többiekkel szemben ez inferioris volna, hanem talán sokkal inkább azért, mert maga a cikkíró az egyházi nagy érdekek munkálása céljából itt olyan hatalmas erő megmozdítására gondolt, amelynek nyomában előre el sem képzelhető eredmények gazdag prespektívája bontakozik ki.

Minden kétségen túl van, hogy a női lélek suggestív hatásokban összehasonlíthatatlan. Ha ezt a mesés „Inka-kincset” nagy célok szolgálataiba beállítani sikerül, akkor a kívánt eredmény felett kétségkedni nem lehet és nem szabad. S ma, mikor a nagy összeomlás után egyházunknak és intézményeinknek jövő sorsát biztosítani, s a szörnyű földrengések folytán ingadozó falakat szilárd pillérekkel megerősíteni akarjuk, szinte lehetetlen, hogy legelső sorban ne azoknak a segítő kezére gondoljunk, akik mindenkor a legértékesebb munkatársaknak bizonyultak meg.

Végigtekintve az elmúlt századok során, nemes büszkeséggel állapíthatjuk meg, hogy református asszonyaink társadalmi különbség nélkül, verőfényes és viharos időben kivették részüket az egyházépítés szent munkájából és nem egyszer a cselekvésnek első rajvonalában állottak. Alig van kálvinista gyülekezet, alig van kálvinista intézmény,

ahol áldott szívü, emelkedett gondolkozásu, áldozatkész nők emlékét kegyeletesen ne őriznék.

Tapasztalati tény, hogy nagy célok nem szétforgácsolt, hanem kollektív erővel oldhatók meg. Ezért indokolt és elkerülhetetlen, hogy az erők összefogására kell gondolnunk akkor, midőn nagy célkitűzéseink sikerét biztosítani akarjuk. Ez pedig nem lehet más, mint a Nőszövetség kiépítése. Városi, sőt ma már falusi gyülekezeteinkben is református nőink különböző című egyesületekben nemcsak jótékonyági célokat szolgálnak, hanem kulturánkért is nagyon jelentékeny anyagi áldozatot hoznak, sőt itt-ott egyes intézmények fenntartása egyenesen vállalkon nyugszik. De bármilyen szépek és bármennyire elismerésre méltók is ezek, mégis csak a helyi szükségletek keretén belül maradnak. Magasabb horizontu elképzelések nincsenek, holott a lokális érdekeknek az egyetemes érdekek felibe emelkednek és bizonyos tekintetben a helyi érdekek honorálási irányát ezek szabják meg.

Erdélyi hittestvéreink az erők összefogását már munkába vették a Nőszövetség strukturáját a különböző tagozatokat kiépítvén. Mi egy kissé hátra maradtunk, a mulasztást pótolnunk kell sürgősen. Az egyházmegyék haladéktalanul indítsák meg gyülekezeteikben a szervezkedést, amelyre nézve tájékoztatást nyújt az „Erdélyi Református Szemle” 25. száma, amely a kolozsvári egyházmegyei Nőszövetség ügyrendjét leközli. A munka prolongálására annál kevésbé van idő, mert az Erdélyi Egyházkerületi Nőszövetség Elnöksége a múlt évi alakuló közgyűléséből, hasonló szervezet megalakítására felkért bennünket, hogy aztán az Országos Református Nőszövetség is életre kelhessen. Ennek a felhívásnak eleget kell tenni s egyedül tőlünk függ, hogy a tervbevett nagykarolyi ünnepek alkalmával a két egyházkerület Nőszövetsége szintén találkozzván, az Országos Nőszövetség is megalkulhasson.

„Hogyan lehet a keresztyénséget a mai ifjuságnak sikeresen felmutatni?”

Ezt a rendkívül aktuális kérdést tüzte ki pályalétel gyanánt angol protestáns testvéreink egyik vezető egyházi lapja a „The Christian World”. Több, mint kétszáz felelet érkezett be rá. A három legsikerültebb nyerte el közülök a díjat. Azt hiszem, nem lesz minden lelki haszon nélkül való, ha bemutatom őket olvasóinknak.

Az első díjat R. Guy Ramsay lelkész nyerte el. Az ő felelete a következő:

„1. A keresztyénség nem egyéb, mint maga Krisztus. Az értelmi csata ezért a synoptikus evangéliumok körül folyik. Ezt kell tehát mindenek előtt eldönteni.

Egyéb dolgok is figyelembe veendőek. Az Ótestamentumot úgy kell magyarázni, mint a keresztyénség előkészítését. Az egész biblia úgy mutatandó be, mint *progresszív* isteni kinyilatkoztatás.

A negyedik evangélium és a levelek problémáját is meg kell oldani egyszer már valahogyan.

Ifju lelkeknek a keresztyénséget úgy kell felmutatni, mint életet, mint küzdőteret, mint szolgálatot, mint önfeláldozást; — nem pedig mint merev dogmákat, élettelen ceremóniákat. Arra hívja őket, hogy *tegyenek* valamit Jézusért.

Amikor meghallják a hívó szót, némelyek felelnek rá. Akkor teltre kell biztatni őket. Megértetvén velök, hogy a Krisztusért való fáradozásoknak óriási gazdasági és társadalmi következményei is vannak. Ezt semmiképen sem szabad elmulasztani.

7. Fogadjuk szíves szeretettel az ifjakat egyházainkban, nem annyira sikereik, hanem aspirációk miatt.

Azonban gondosan kerüljük el, mint valami veszedelmes járványt, a szépitgetést. *A mulatságokat hagyjuk ki teljesen.* Lehet, hogy ezek az *atrakciók* sok ifjat vonzanak az egyházba, de *nem maradnak ott.* Mindennapi példák igazolják ezt. Átlátnak a szitán s odébb állanak. S több kárt okoztunk, mint hasznot a Krisztus ügyének.

8. Krisztus magát adta oda. Ezért ő is magát az ifjut kéri teljes egészében. Mert ha az ifju nem hallgatja meg a hívó szót és nem adja oda magát Jézusnak, oda fogja adni másnak. De az nem lesz a Messiás. Mégis akár felelnek, akár nem, ifjaink Jézus hívására, nekünk a hívó szón változtatnunk sohasem szabad. Egy gazdag ifju főember egykor bánatosan távozott el Jézustól, mert nagy vagyona volt.

Nekünk merni kell még ezt is megkockáztatnunk!“

• • •

A második díj nyertese Leslie Daw, egy 25 éves ifju ember. Felelete a következő:

„Végzetes dolog egy nemzedéket a kisebbség után itélni meg. Akármilyen zajos is legyen az a kisebbség. Az idősebb nemzedéknek éppen úgy nincsen joga ma a táncőrület dilettánsát az ifju generáció tipikus alakjának tartani, mint ahogyan nekünk, húszas éveinkben élőknek nincsen jogunk az ötvenes éveiket élők reprezentánsaiul tekinteni azokat, akik a törvényszékek válópereket tárgyaló termeit töltik meg. Én hiszem, hogy az én koromban élő ifjak zöme egészséges, komoly gondolkozású. Lelkünk mélyén jobban sóvárgunk mi Krisztus után, mint a jazzband után. Nem is *szenzációkra* van nekünk szükségünk, hanem *szimpatiára*. Már pedig, az őszinte szimpátia a legfenségesebb Jézus tulajdonságai között. És mégis hányszor vonakodnak az egyház emberei komolyan törődni a mi lelki nehézségeinkkel. Csak ortodox dogmák rideg kijelentései mögé menekülnek. Lehet, hogy a mai ifjuság számító, de mindenestre őszinte. A keresztyénséget leghathatósabban tehát úgy lehet néki felmutatni, mint *élő, fejlődő, növekedő hitet*. És nem úgy, mint örök időkre megkristályosodott drágakövet. Az egyháznak az a „vagy megszokod, vagy megszököl“ magatartása annak a főoka, hogy az ifjak már korán elidegenednek az egyháztól. Ha felkináljuk a csecsemőnek a lordmajor diszebédjét, vagy pedig a koplalást, a sok finom étel mellett a csecsemő éhezni fog. Abszurd dolog azt mondani az ifjuságnak: teljes ortodoxia... vagy teljes atheizmus... válassz! És némelyik egyházban a „karok és rendek“ nagyon is közel vannak ehez. Az ifjuság pedig éhesen távozik. Pedig hogyha olyan lelki táplálékot

kapna, amely nem okozna néki lelki emészthetelenséget, sokkalta keményebb ennivalóval is megküzdene később.

Bizonyára hitünk *mínősége* sokkal fontosabb, mint a *mennyisége*. Amikor nekem nyilvánosan kell ismételtetnem: „születék szüz Máriától”, „szállt alá poklokra”, habozok olyasmit állítani, amit meg nem értek. Ellenben igyekszem kialakítani lelkemben egy olyan hitvallást, amelyet a legszilárdabb meggyőződéssel tudok bármikor kiejteni. Az *élet megérezése* van benne. És nekem éppen erre van szükségem. Ez megfelel az élettapasztalataimnak is. Lehet, hogy a hagyományos formulárek hangja hiányzik belőle, de az az értéke van reámnézve, hogy megfelel a lelkem világának. Egy régóta őrzött bizonyosságot hozok nyilvánosságra, amelyik éppen azt mutatja fel, miként hat a keresztyénség az itjabb nemzedékre.

Hiszem, hogy ennek a világnak, amelyben mi élünk, értelmesebb jelentősége van. Egy hatalmas teremítő Erőnek az alkotása az. Nem az atomok véletlen egyesülésének. Az én öntudatom egy öntudatos Teremtőtől ered, aki — legkevesebbet mondva róla — személyes lény. Az én öntudatom biztos jele a Teremtő létezésének, aki figyelembe veszi a jót és gonoszt, mert mértéke magas, indokai emelkedettek.

Hiszem, hogy Jézus élete és halála Istent reuelálja. Az ő élete, a legfelségesebb az összes földi életek között, nem szeretetreméltó csalódásra volt alapítva. Legfőbb ereje Isten létéről való öntudatában rejlett. És arravaló törekvésében, hogy az embert az Istennel egye- sítse. Hiszem, hogy helyes volt feltogása az Isten természetéről, midőn azt a szeretettel azonosította, helyes az ember főkötelességének meghatározása, amikor azt a szeretetben ismerte fel. Helyes dolog követni az ő szerető meghagyásait erre a nagy célra nézve. És helyes volt az ő jóslata a szeretet végső nagy diadalát illetőleg.

Hiszem, hogy Isten munkálkodik ma is a világban. Céljait gátolhatom, avagy elősegíthetem. Hogyha Istennek a Jézus Krisztusban történt kinyilatkoztatásának hitére bízom magamat, Isten országának eljövételét elősegíthetem. Jézus Krisztusban láthatjuk, hogy a fájdalom- ban van vigasztalás, a büntől való mentesítés s a halál nem okvet- lenül elkerülhetetlen vég.

Ez az én hitvallásom. A keresztyénség három nagy eleme juttatott el engem ide: a kutató szelleme, a társadalmi szolgálata és a testvériessége. Az elsőt a keresztyén ifjusági mozgalmakban fedeztem fel, a másodikat az Udv hadseregének csodás teljesítményeiben, a harmadikat nagyon szerencsésen a saját felekezeteemben.

Azoknak, akik nem olyan szerencsések mint én, melegen ajánlom, olvassanak mentől többet, főleg lelkes egyházi férfiak életrajzait. Tudjunk mentől többet Lutherről, Zwingliről, Kálvinról, (Dévai Biró Mátyásról, Mélius Juhász Péterről, Szegedi Kiss Istvánról, Sztárai Mihályról, Bethlen Gáborról). És büszkék leszünk közéjük állani. Szimpátikus, progresszív belenevelés jobban meg fogja nyerni az ifjuságot az egyháznak, mint a tea- és tennisz-klubok, a műkedvelők és táncmulatságok.

(Folyt. köv.)

Bokor Sándor

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Dr Kecskeméthy Istváné Shold Irma, a kolozsvári theol. tudós professzorának áldott lelkü hitvese „hitének boldog osztályosa, küzdelmei viharában békessége örökmécsese, aki el nem maradt, soha el nem hajolt tőle még gondolatban sem“, január 23-án 61. évében előrement az Urhoz. Az Isten országának gazdag lelkü munkása volt. Missziói tevékenységgel fáradozott már akkor is, mikor ezért még — különösen Erdélyben — guny és üldözés volt a jutalom és ebben buzgólkodott egészen rövid ideig tartott betegségéig. Hogy hitvesének ki volt, azt ő maga mondja meg legszebben: „amit 42 év óta, amióta őt először megmutatta az Ur, valahol, valaha szóltam, irtam, vagy cselekedtem, abban mind benne volt az ő szava. Életünk úgy össze volt (és van) forradva egymással, és az Urral, hogy sem tér, sem idő nem választhatott és nem választhat el bennünket egymástól“. Temetése január 25 én volt. Az elhunytak a lakásból kivitelekor, maga a gyászoló férj mondott gyönyörű, mély hitből fakadó rövid imádságot. A vigasztalás ígét Máthé Elek bonchidai lelkész, a család barátja végezte.

IRODALOM

Helyszüke miatt csak most jegyezhetjük fel azokat az egyházi lapok terén történt változásokat, melyek közelebből az erdélyi, de általában egész romániai egyházi életünk gazdagodását jelentik. Hirt adtunk már a „Református Család“-ról a nőszövetség lapjáról, mely régi hiányt hivatott pótolni. Ezzel csaknem egyidejűleg jelent meg a „Kálvinista Világ“ új, nagy alakban, képes borítékkal. Az „Ut“ eddigi mellékleteként „hamupipőke sorsban tengődött“ állapotából kinőtt folyóirat programja az egyház öntudatosítása. Mint ilyen, a kálvinista intelligencia lapja, mely a különböző világnézettől ostromolt és öntudatában meghatványodott művelt reformátusokat, különösen református férfiakat akarja hitben erősekké, egyházukhoz hivebbekké tenni. Szerkesztői dr Tavaszy Sándor és dr Nagy Géza. Megjelenik havonta kétszer. Előfizetési ára félévre 60 lei. Szerkesztőség és kiadóhivatal Kolozsvár, Calea Victoriei 38.

Változás állott be a „Református Szemle“ szerkesztésében is. A szerkesztéstől dr Tavaszy Sándor megvált és Vásárhelyi János vette át. Az eddigi hetenkénti megjelenés helyett ezután csak havonta háromszor jelenik meg. Iránya a régi, mindössze annyi különbséggel, hogy az Ige ismét helyet kapott, amennyiben „Az Ur színe előtt“ c. alatt minden héten hoz egy rövid meditációt. Terjedelme, előfizetési díja (400 lei) a régi.

Még megemlítjük, hogy a bukaresti egyház ismét lapot indított meg „Egyházi Ujság“ címen, mely minden második vasárnap jelenik meg.

HIREK

Hírek a Bánátból. Uj munkamezőt keres a bánáti egyházmegye a Dunamenti *Orsovan* is, hova az egyházmegye által annak megbizásából és költségére kiküldött bizottság a legelső szép, tavaszi napokon szándékozik kiszállani az ottani református fiókegyház megalakítása céljából. Ebben az ügyben már folynak az előkészítés munkálatai. A *kis-peregi* egyház vezetősége is foglalkozik tanítóinak fizetésemelési ügyével, hogy nyomon kövesse a lelkes és áldozatkész szemlaci atyafiakat, kik ezt a fizetésemelést már végre is hajtották. A bánáti egyházmegyében így csak két tanítói állás szorul támogatásra. Az egyik Csávoson, a másik Valkányban. *Z. M.*

Welter a holland udvari lelkész, ki lekötelező testvéri készséggel szolgálta mindenkor a magyar protestantizmus érdekeit is, 55 évi lelkészi szolgálat után 79 éves korában nyugalomba vonult.

Az amsterdami „walon egyház“ november 4-én ünnepelte meg alapításának 350 éves jubileumát. Jelenleg két lelkész működik a történelmi emlékezetben gazdag gyülekezet élén.

Az új anglikán főpüspök. Nagy és fényes ünnepség keretében folyt le az új anglikán püspök, dr. C. G. Lang beiktatása. A nemzeti jelentőségű ünnepélyen mintegy 4000 ember, 60 püspök s 12 magasrangú állami tisztviselő vett részt. Az új püspök a szokásos cerimóniák után egy magas nivóju beszédet tartott, amelyben különös erővel

hangsúlyozta az angol egyház egységét, a katolikus, evangélikus és liberális irányok együttműködésének fontosságát. Egység, testvéri együttműködés és közös erő kifejtés a mindenünnen fenyegető materialisztikus felfogással szemben. „Egymást nemcsak eltűnni, hanem egymástól tanulnunk is kell!“ fejezte be szavait az új főpüspök, aki az egyház tradíciója szerint immár 97-ik utódja Augusztinusnak.

Rádió a belmisszió szolgálatában. A magyarországi sárrétudvari református egyház kebelében működő ifjúsági egyesület helyiségében és az egyik iskolateremben hangszórós rádiót szereltetett fel, mely a sokágu belmissziói munkában hathatós eszköznek bizonyult. A felszerelési költségek fedezésére az ifjúsági egyesület szépen sikerült műsoros tea-estélyt rendezett.

A debreceni Kossuth-utcai egyházzész bibliaköre egyik sokgyermekes tisztviselő-családból származó szorgalmas nőtagjának férjhezmenetele alkalmából menyegzői ajándékkul 100 Pengőt adományozott. Igazi bibliaköri keresztyéni testvériség bizonyossága.

A törvénynek megfelelő és legjobb mintájú

**Act de angajament
Egyezségi okmány**

darabonként 2 Leiért
kapható **Béres Károly** könyvkereskedésében Oradea.

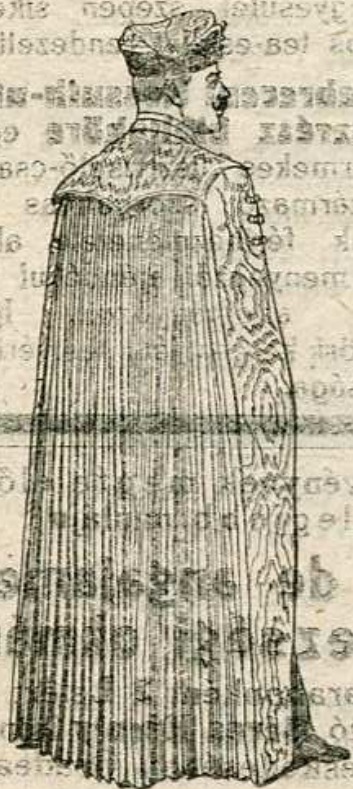
■■■■ HIVATALOS RÉSZ ■■■■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárad.

Tanügyi: 408—1929. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Iskolaszéki Elnökségnek.* Felszólítom valamennyi kebelbeli iskolaszéket, hogy az 1927—28. évi iskolai statisztika kiegészítésül sürgősen terjesszenek be jelentést mindazokról a 10,000 lei-nél nagyobb értékű átalakítási, építési, felszerelési munkálatokról, amelyeket az elmúlt iskolai évben végeztek. Oradea—Nagyvárad, 1929 február 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pályázat a lemondás folytán megüresedett siteri ref. kántortanítói állásra. Évi javadalom: Az egyháztól 16 kat. hold föld, melyből 4 holdnyi kaszáló rét. A kisajátítás útján a kántorságért járó 8 kat. hold föld, melyért azonban az egyház nem felelős. A község erdejéből kap 2 illeték fát. Lakás, kert természetben. A kerület által megállapított kántori stóla. Az egyházi földek után az egyház, a kisajátított földek után pedig az illető tanító fizet mindenféle adót. Végül a díjlevél többi tételeiért megváltás címen fizet az egyház 8000 azaz nyolcezer lejt. Kötelesség: A presbyterium által reábizott osztályok tanítása, az összes kántori teendők elvégzése, énekkar vezetése, lélkész mindenkor szüségelt helyettesítése, a belmisszió munkában való segédkezés és az egyház jegyzői munkák végzése. Pályázhatnak március 1-ig a törvény által megkövetelt okmányokkal az orgonázásban jártas férfitanítók. A pályázati kérvények a ref. lélkési hivatal címére, Sîsterea jud. Bîhor küldendők. Presbyterium.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

**Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Lélkész urak részére
a palást.**

**Kérem a Nőegyletek stb.
nb. rendelését.**

SZÁNTÓJÓZSEF

palást készítő

Hódmezővásárhely.

A legjobb mintájú
és az előírásnak
megfelelő **egyházi,**
iskolai, hivatalos

nyomtatványok,
borítékok, írószerek stb.
Kis- és nagybetűs
Énekeskönyvek
és Vallástani
kézikönyvek

az előirt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea-Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan-utca 14.

BERGER
ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 6

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA-NAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beöthy Ö.-n.) 2.
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbelételeket
előnyösen kamatoztat

Foglalkozik hetibetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít* jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

Képviselet a triesszi „Adriai”
biztosító-társaságát. 6

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődeje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t ⁶

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

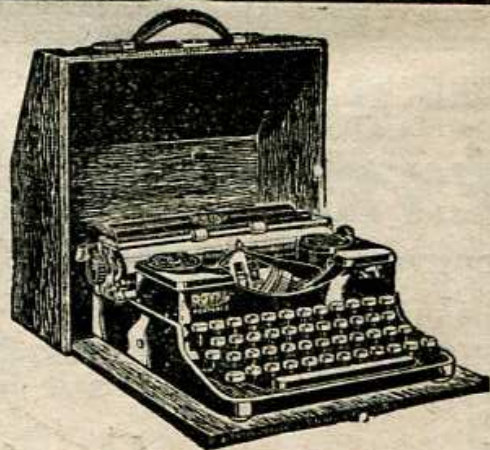
a rekvirált sípok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. ⁶

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“
írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselőt:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Iratterjesztés.

Ez is missziói feladat, nagyrészen belmissziói, de sok tekintetben túlterjed ennek a munkának a határain és kifejezetten missziói tevékenység lesz, mellyel Isten ígését és az Úr Jézus evangéliumát oda is eljuttathatjuk, ahová másképen nem vihetnénk el és mellyel anyaszentegyházunkat ott is építhetjük, ahol nem tudunk személyek által építeni.

Az iratterjesztés igehirdetésünkben és egyházépítő munkánkban egyik legnagyobb segítségünk. Egy-egy megfelelő olvasmány, mely összhangzásban van igehirdetői irányunkkal, vagy részleteiben is valamelyik beszédünkkel, elmélyíti predikálásunkat, megrögzíti gondolatainkat, vagy legalább azokat, melyeknek hivatásunk életében megmaradását jobban szeretnénk, kinyomatva elmondásuk után nyomban szétoszthatnánk közöttük. Mennyivel jobban bevésnék emlékükbé, nagyobb mértékben életre váltanák és elvinnék azokhoz, akik nem hallották, sőt talán állandóan távol vannak az istentiszteletről. Ezt nem tehetjük meg, de megtehetjük azt, hogy odaillő iratokot, traktusokat szerzünk, melyek az általunk hirdetett ígérek, vagy eszméknek propagálói lesznek, tovább fejtik, vagy illusztrálják azokat.

Az egyházépítés munkájában megalapozhatjuk egy-egy tervünket, előkészíthetjük céljainkat, hogy mire a gyülekezet tagjait megakarjuk nyerni ne legyen ismeretlen előttünk, sőt kívánatosnak, szükségesnek tűnjék fel előttük, mint amelyet más gyülekezet már megteremtett s amely után közülök is többen vágyakoztak.

Az iratterjesztés segítségével hathatósabban vehetjük fel a harcot a bűn és annak éppen gyülekezetünkben elharapózott alakjai ellen, mint az alkoholizmus, a vadházasságban élés és mások. Vele küzdhetünk legsikeresebben a közönyösség, az önzés, az áldozatkészség hiánya ellen. Egy megragadó olvasmány, melyben bűnének következményét látja, vagy szereplőjében megdöbbenve ismer rá saját magára,

életére, vagy környezetében valaki másra, gyakran sokkal nagyobb átalakító hatással van a lelki életre, mint mi a leggondosabban kidolgozott predikációnk által.

De minden különösebb ok, vagy cél nélkül is állandóan erősíthetjük pásztori munkánkat a rendszeres iratterjesztés segítségével. Olyan ez, mintha még valaki állandóan mellettünk állana, hogy támogasson bennünket. Azt mondhatnánk, hogy az iratterjesztés a lelkipásztor segéde, de több néha, valóságos misszionárius. Mert az iratok, traktusok eljutnak azokhoz is, akik egyébként megközelíthetetlenek. Templomba nem járnak, az egyház a lelkipásztor iránt ellenséges indulattal viseltetnek, sokszor hitetlenek. Talán nem is Istentől szakadtak el, csak attól vagy azoktól, aki és akik által Istent megismerte. Valami balgatag daccal megkeményítette a szívét, vagy el sem jutott az Úr és Jézus igaz ismeretére és egy evangéliumi olvasmány új világosságot gyújt a lelkében, leolvasztja róla a megátalkodottság fagyát s visszaadja Istennek és önmagának. Az ilyen iratok számtalan lelket mentettek már meg az anyaszentegyház számára elveszéstől és a kárhozattól, sőt sokat az evangélium lelkes terjesztőivé tettek.

Hogy milyen erő van az iratterjesztésben és mekkora felbecsülhetetlen missziói hatalom, legjobban a szekták terjeszkedése bizonyítja. Ezek mindig iratterjesztéssel kezdik meg működésüket. Még nincs egyetlenegy hívük, még kevésbé prédikátorok, de már megjelennek könyvárusaik, kik nyíltan és családok körében házalnak árulgatni kezdik füzeteket, ujságjaikat és közben ingyen is ajándékoznak belőlük. Tervüket el nem árulnák, de már vetegetik biztosra vett és ritkán csaló aratásuk magvait. Később is, amikor már nyíltan hirdelik tanaikat, állandóan ott vannak mellettük a propaganda iratok, sokszor nagy öntudatossággal és bámulatos tervszerűséggel kiválogatva, sőt megszerkesztve, amiket ott hagynak maguk helyett akkor is, mikor ők tovább mennek. Jól tudjuk, hogy ezek az iratok nagyszerűen helyettesítik az eltávozott prédikátort, mert belőlük táplálkozva, mindjárt akad az új hivek közül, aki hirdetni kezdi az alig megismert megváltó igazságokat. Jól tudjuk, hogy a szociáldemokráciának és a kommunizmusnak is főerőssége a nyomtatott betűben, az elveiket hirdető röpiratokban van. Mindez azt bizonyítja, hogy ha va amely eszme, vagy közösség erősödni vagy éppen hódítani akar, akkor az iratterjesztésben rejlő vitán felüli hatalmas erőt semmiesetre sem nélkülözheti.

Legkevésbé nélkülözhetjük mi magyar reformátusok. Ha valakinek minden eszközt meg kell ragadni és fel kell használni minden erőforrást, akkor ma nekünk sokszorosan kötelességünk ezt megtenni! Egyházunkat a maga egyetemében és intézményeiben kivédhetetlen

erők, hiveinket a legellentétebb hatások ostromolják. Megtartásukra a legjelentéktelenebb eszközt is fel nem használni öngyilkosság! De mi nemcsak megtartani akarjuk egyházunkat, hanem megújulást az Isten lelke segítségével munkálni. Ha egyelőre nem is akarunk új területet hódítani, de vissza akarjuk foglalni a tőlünk más világnézetek, legtöbbször a Sátán által elszakított lelkeket. Ki kell tehát aknáznunk azt a hatást is, ami az iratterjesztésben, a lelki élet erősítésének e kiváltképpen református fegyverében van.

A nagy magyar reformátusok maguk irták, nyomtatták, árulták, terjesztették a reformáció első irodalmi termékeit. Ehez képest milyen hasonlíthatatlanul könnyebb a mi helyzetünk. Csak meg kell keresni, mondhatnám: kiválogatni és hiveinkhez eljuttatni azokat az iratokat, füzeteket, melyekre nekik, vagy nekünk szükségünk van. Tagadhatatlan, hogy eleinte, mint minden új dolog, itt-ott nehézséggel, talán nem remélt fáradtsággal jár, sőt sok türelem szükséges hozzá. Népünk idegenkedése, gazdasági helyzete, nyilvánvaló szegénysége több akadályt gördít munkánk elé, mint amennyire számítottunk. De ez olyan munka, amiért eleinte érdemes még áldozatot is hozni. Ahol lehet a lelkész teremtsen rá alapot, hogy ebből egyes traktátusokat ingyen is szétosztogathasson. Ha lehet állítson be a költségvetésbe egy szerényebb összeget, ha nem, akkor vallásos estély perselypénzét fordítsa erre, sőt, ha teheti, sajátjából se sajnáljon áldozni reá. Csak addig szükséges ezt tennie, míg az olvasást és az olvasmányokat megszeretik, aztán már szívesen áldoznak is érte, mikor az erre szolgáló alap elfogyott. Idővel egy kis maradványt is lehet produkálni az eladott iratok után járó percentekből, ami által az először történt befektetések anyagiakban is megtérülnek.

A lelkész, vagy tanító mellett azonban más is foglalkozhatik az iratterjesztéssel. Sőt nagy gyülekezetben a lelkész nem is tud kellő gondot és energiát fordítani reá. Itt tehát más módot kell keresnünk. Ki kell választanunk gyülekezetünk tagjai közül egy, esetleg több buzgó, megbízható egyént, aki a nép között járva, sokkal eredményesebben tud dolgozni, mint mi lekipásztorok. Eleinte csak mellékfoglalkozás lesz ez számukra, később azonban meggyőződnek róla, hogy önálló életfoglalkozásnak is megfelel. Ismertem ilyen bibliaárust, ki a szent könyvön kívül különféle vallásos munkák, iratok árulásából tisztességgel fenn tudta tartani családját.

Az ilyen városi iratterjesztőkön kívül gondoskodni kell minden egyházmegyében legalább egy hivatásos iratterjesztőről, aki felkeresse a gyülekezeteket és árulja a hittérítő műveket. Ha ezek alkalmas, buzgó, erőshitű és bibliás emberek, akkor megbecsülhetetlen szolgálatot lesznek az itt-ott jelentkező, vagy már nagy erővel dolgozó

szezták ellensúlyozására. Ők szinte állandóan ott vannak a hivek között, korábban megtudják a veszedelmet, közelebb tudnak férközni hozzájuk és gyakran nagyobb sikerrel tudják felvenni a harcot, mert ők is közülök valók. Erre nézve is példára tudnék hivatkozni.

A dunamelléki egyházkerületben pár éve iratterjesztő tanfolyamot rendeztek, amelyen résztvevők között nem egy ádásosan működik ma is. Ha az egyházmegyéknek nem sikerülne, akkor nekünk is az egész kerületre kell gondoskodnunk ilyen vándor iratterjesztőkről, akik központi irányítás mellett indujanak el és legyenek az evangéliumnak ezen a módon buzgó terjesztői, anyaszentegyházunknak igazi misziológusai.

Debreczeni István.

„Hogyan lehet a keresztyénséget a mai ifjuságnak sikeresen felmutatni?”

A harmadik díj nyertese Eileen Massay, egy ifjú orvosnövendék. Felelete a következő:

Van-e a keresztyénségnek valamelyes befolyása a mai ifjú generációra?

A templombajárás hidegen hagy bennünket. Mégis mindenfelé találunk ifjú idealistákat, akik vallásos könyveket olvasnak, keresztyén erkölcsöket tanulmányoznak. Mások meg szociális munkákat végeznek.

Mi ennek a kontrasztnak az oka? Nemde az egyház maga? A chambridge-i egyetemi hallgatók a múlt őszi tömegösszejöveteleiken, konferenciáikon a következő három kérdést vitatták: 1. Mi az egyház magatartása a tudományos felfogással szemben? 2. Mi a társadalmi problémákkal szemben? 3. Mit csinálnak a keresztyének különben, mint mások?

Minket nem érdekel a theologia, a szentháromság és megváltás tanai, meg Pál levelei. Minket, orvostanhallgatókat a praktikus élet dolgai érdekelnek. Mi csak azt látjuk, hogy míg a múlt században a protestáns egyházak véleménye irányította a közvéleményt, a napi politikát, ma nem törődnek velük semmit a kormányok, mert életbevágó nagy kérdésekben nem mondanak egyértelmű szilárd véleményt soha. Tulságosan óvatosakká lettek. S ezáltal az irányítás gyepelője az utca embereinek a kezébe csuszott át. Eként leglelkesebb tagjait elűzte a politikai terekre, nem vallásos jellegű társadalmi munkák mezejére. Ők pedig ottmaradtak egyedül, keservesen sirva.

Több érdeklődést kell mutatnia az egyháznak a napi események iránt. A westminsteri árvíz idején az Údv hadserege meleg teával, meleg étellel és meleg rokonszenvvel ott volt a szerencsétlenek közt. De semmi más keresztyén alakulat nem mutatott egy csepp érdeklődést sem az otthontalanok és éhezők iránt.

Miért nem követelik az egyházak, hogy a hősök napján fegyvertelenül vonuljanak fel a hadsereg küldöttei a hősök sirjához? Ez volna a béke legszebb szimbóluma. Egy kicsiny világi egyesületnek,

a „Jóbarátok Társaságá“-nak kellett az egyházakat arra ösztökélni, hogy a nyomorgó bányászok családjain segítsenek.

Mindezeket a mai ifjuság, nyitott szemmel járván, jól látja és tudja.

Hogyan vonzaná az istentisztelet is a mai ifjuságot, mikor az énekeskönyv dicséretei közt sok van olyan, aminek absolute semmi értelme sincs a modern elme előtt.

Aztán meg az ifjuságnak mozgás, tevékenység kell. Tevőleges részt kellene adni az egyházi munkákban, istentiszteletben való segédkezésben az ifju embereknek.

Mindenféle összejöveteleken a szónok beszédjét meg szokták vitatni. Azt gondolom, üdvös és biztató volna a prédikációval is így cselekedni.

A keresztyén istentisztelet nagyon formaivá csontosodott. Igaz, hogy kétezer év multán nehéz dolog volna már a keresztyénséget olyan élénken felkinálni, mint Jézus és az első tanítványok tették. De egy módja mégis van ma is. Érintkezésbe kell azt hozni a mindennapi élet ezerféle eseményeivel.

Amint visszatekintünk a letűnt korszakok útján, egy ifju galileai ácsmestert látunk, akinek Istenről való tudása és az emberekkel való érintkezése egész eleven volt, akinek istentisztelet és élet egy nagy dicsőséges egység volt.

(Folyt. köv.)

Bokor Sándor

Egymás között

Beszélgessünk ...!

Megkezdtem ... hát folytatom. Folytatnom kell, mert amiket mondtam, bizonyítani is akarom. Igazolni fogom különösen az utolsó soromat, ami egy felhívás-forma. Ha meghallgatod testvér, bizonyára megértjük egymást.

Én a theologiáról azzal a szent elhatározással mentem a szűkebb hazámba, hogy egy elhagyatott, szegény egyházat építenék meg. Nem kellett sokáig keresnem, hamar rátaláltam erre. Soha egy percig sem gondoltam az anyagiakkal, jóllehet az elődeim ezért vándoroltak el jobb egyházakba. Tisztán a lelkiekkel foglalkoztam és szentül hittem és vallottam, hogy a Lélek mindenre képesíteni fog és mindent elvégez. A belső templomot igyekeztem megépíteni, abban a reménységben, hogy az majd megépíti a külsőt is. Teltek az évek ... és reményemben nem csalatkoztam. Csak a terminusban tévedtem. Be kellett látnom, hogy a várt megújuláshoz nem elég 10—20 év, nem elegendő egy emberöltő sem. Több évi ilyen munkám után az eső folyt be a sötétyes papilakáson, melyet undok állatok lakhatatlanná és veszélyessé tettek. Fatornyukban szóló csengő hiába sirt sokáig ama Lélek után, aki a szétszórt csontokba és romokba életet leheljen. Az anyaegyház 30 adófizetője (fele félbéres) feltétlen összeroskadt volna a nagy teher alatt. Mignem egy szép napon egy egyháztag arra az elhatározásra jutott, hogy a felsőbb hatóságoktól és mindenkitől magárahagyatott egyházat a többiek segítségével megépíti ... legalább külsőleg. Vagyónának 70%-át adta oda. Ma azon a helyen új papilakás, új templom-

torony áll, nagy harang zúg-búg, sőt a barmok is téglaiállót kaptak,

Kérdem testvér, ha az a valaki nem gyűjti össze a földieket, tehette volna mindezeket? Gondolok a sok alapítványtevőkre, vagy arra az ismerős vagy ismeretlenre, akik megvetették a te egyházad alapját, akiknek becsületes munkájuknak gyümölcsét akár földben, akár pénzben magad élvezed: vajjon tévedtek-e? Nem vagyok marxista testvér, de azért vallom, hogy az anyagnak mind több szerepe van és lesz a szellemiek megtermékenyülésében is. Egy Vigyázó-féle alap hatása kiszámíthatatlan a magyar szellemi életre!

Egyházunk és a magunk életében sem hagyhatjuk figyelmen kívül a földieket. Nem, különösen mi papok. Elismerem, hogy Románia becsületesen gondoskodik papjairól. De ez még nem minden. Ha nekünk nincs okunk panaszra, ez nem jelenti még azt, hogy mindennel meg legyünk elégedve. Nekünk tovább kell néznünk és látnunk kell a nyomorgó egyházi szolgákat, özvegyeket és árvákat. Ezek is lám földieket kérnek és követelnek.

Állítom testvér, hogy egyenesen kötelességünk — már akinek Isten erre tehetséget adott — népünknek segédkezet nyújtani a földiek megszerzésében is. Isten a föld javait a föld népének adta. Ehhez a néphez tartozunk mi is. És Isten tehetséget is adott, — kinek kevesebbet, kinek többet — arra, hogy a föld javait megszerezhessük. Ha nem mi tesszük ezt, mások fogják megtenni, mások fogják előlünk összeszedni és talán épen ellenünk fogják használni. Látnunk kell testvér a világ gyors rohanását és megdöbbenve kell tapasztalnunk népünk elmaradottságát és csökönységét. Ezért akinek Isten lámpást adott a kezébe, világítson vele és ne rejtse véka alá. Testvér, *én magamat csak és akkor tudom nyugodtan Istenre bízni, ha a Tőle nyert összes talentumaimat hiven forgattam* és csak akkor szólhatnék így: imhol vagyok Uram, elvégeztem, mit reám bízál.

Ne tekintsd testvér e sorokat szőrszálhasogatásnak. Ez egy olyan nyílt kérdés, amely sokszor felvetődik: maradjunk csak az Ige mellett, vagy az Igével a kezünkben és a szivünkben lépjünk be a nép hétköznapi életébe. Én ez utóbbit választom. Tudom, hogy ez uton sok a kísértő. A legnagyobb kísértő lehet a gazdagság... de lehet a legnagyobb áldás is. Hogyan? Erről — talán — egy másik írásomban. Addig is Isten velünk!

Dr Koronka Pál.

(:) (:) (:)	IRODALOM	(:) (:) (:)
-------------------	----------	-------------------

„Az Én Kicsinyeim“.

A „Reformátusok Lapja“ 1927. évi július 15-én megjelent számában meleg ajánló szavakkal hívta fel Püspök urunk a Nt. lelkészársak figyelmét arra a református gyermeklapra, mely Kolozsvárt az „Az Ut“ című lelkészi folyóirat állandó melléklete gyanánt „Az Én Kicsinyeim“ címen megjelenik.

Ugy látszik azonban, hogy a lap még mindig nem részesül abban a lelkes támogatásban és felkarolásban, melyet megérdemelne. Gyülekezeteink részéről kevés a megrendelés, iskolás gyermekeink legtöbbje nem is tud róla. Pedig éppen az volna a rendeltetése, hogy

a gyermekvilágnak legyen szívesen látott és nehezen várt vendége, mely elhozza nekik bájos kis történetek, formás szép versecskék, vonzó leírások keretében annak az izenetét, a hívó szavát, ki a maga szent gyermeksége kedves emlékeivel s a maga tisztaságos szívének minden szeretetével vonzódva az ártatlan gyermeklelkekhez, várja s akarja magához ölelni és megáldani mindegyiket, mikor azt parancsolja a nagyoknak, „engedjétek hozzám jönni a kisdedeket“.

Ez a parancs nemcsak a szülőknek szól, hanem nekünk: lelkészeknek, tanítóknak is, általában mindenkinek, akire gyermek gondja van bízva. Nem is annyi van benne csak, amennyit a szavak első hallásra mondanak. A tanítványoknak elég volt csak odaengedni a gyermekeket a Krisztushoz, mert a szülők vitték őket úgy is, de nekünk magunknak kell vinnünk Hozzá. Mert a mi hithideg, anyagi és élvezeteg korunkban nagyon sok szülő nem viszi gyermekét a Krisztushoz. Mintha örökre begyepesedett volna már az az út, melyen valamikor az evangéliumi anyák jártak. Holott pedig lábuk nyomát, sem hó be nem fujta, sem a sivalag homokja el nem temette, sem víz el nem mosta. Örök tanuságul ott fénylenek az evangélium betűiben.

Csak a ma apái és anyái nem tudnak olvasni ezekből. Bizonyára nem is látják; mert ha látnák, gyermekeiket nem a színházba, moziba, vagy a sporttérre football-meccsre s versenyekre vinnék, legalább is nem kizárólag oda, hanem Őhozzá is, sőt legelső sorban Őhozzá, hogy áldja meg őket, szívöket, lelköket, egész életüket szentelje meg.

Archimedesnek csak egy fix pont kellett volna, hogy csigasorával az egész világot kimozdíthassa sarkaiból. Váltig csak azt kereste. Nekünk nem kell olyat keresnünk a lelkivilágban. Ha mi ezt a háborúdulta, anyagilag, erkölcsileg romlott s lezülött mai világot, — benne természetesen és elsősorban református gyülekezeteink lelkivilágát, — komolyan ki akarjuk emelni a fertőből s új szellemmel s új lélekkel megtölteni, a mi fix pontunk ehhez csak a gyermeki lélek lehet. Ezt kell megfognunk, ezt kell megtöltenünk a Krisztus szent barátságának, közelségének kedves melegével és lilimillatával, hogy egész életükön át elkísérje őket és soha ki ne vesszen belőlük azoknak a meghitt óráknak áldott emlékezete, melyet kicsi gyermekkorukban ott töltöttek a Krisztus lábainál.

Ne engedjük inficiálni kicsinyeink lelkét mindenféle babonás, hajmeresztő és hálborzongató boszorkányhistóriákkal, melyek képzelőtehetségüket csak megmérgezik s hazug rémekkel népesítik be, gyöngye idegzetüket rongálják s egész életükre megfélemlítik, a sötétségben rémlátókká teszik. Inkább töltsék be azokat a Jézus életének, a bibliának és egyházunk történetének kimagaslóbb és felfogásukhoz mértén elbeszélte eseményei. Ezeknek az emlékezete és benyomása maradjon meg bennük örökké, hogy így új nemzedék nevelődjék, új és szebb világ szálljon le a földre, melyben az emberi életnek nemcsak az öreg estéje lesz majd a Krisztusé, de a reggele is, nemcsak tehetetlen késő vénsége marad Istennek, hanem Ővé lesz zsenge ifjúsága is, nemcsak utolsó, bűnbánó óráit adjuk a Krisztusnak, hanem az ébredő hajnalát s legelső tiszta fohászait is, s melyben az emberek életfájából nemcsak a megvénhedt elszáradt galyak jutnak majd az Istennek, hanem legelső hamvas virágai is Neki lesznek szentelve.

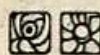
Ennek az új nemzedéknek a nevelését, megszentelését célozza éppen „Az Én Kicsinyeim” című gyermeklap s változatos, kedves tartalmával, tetszetős képeivel egyebet sem akar, mint odavezetni a kicsinyek seregét az őket szeretettel váró s hívogató Krisztushoz. Méltó tehát, hogy minél nagyobb számban forogjon gyermekeink kezén. A nt. lelkésztársak és az érdeemes tanítói kar csak a saját szent elhivatásuk nagy, szeges gondját, fáradságát támasztják alá, ha az évenként 20 számmal megjelenő lapocskát, mely Cluj—Kolozsvárt, Calea Victoriei 38. szám alatt levő szerkesztőségénél és kiadóhivatalnál egy évre 20 Leival előfizethető s külön számonként 2 Leiért is kapható legujabban tetszetős külsőben és meggyarapodott (8 oldalra terjedő) tartalommal, a református családokban, főleg az iskolás gyermekek közt minél hathatósabban ajánlani, illetve terjeszteni fogják.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Császár István szamosdarái lelkipásztor, élete 67-ik, boldog házassága 35-ik, lelkipásztorkodása 40-ik évében, február 5-én elhunyt. Botpaládon született, iskoláit Sárospatakon végezte. Lelkesi működését mint s. lelkész Turistvándiban kezdte, honnan előbb Zsarolyánba választották meg rendes lelkésznek, majd onnan Szamosdarára, hol 30 évig szolgálta hűséggel az Urat. Régen betegeskedett, míg végre szenvedéseitől megváltotta Isten. Özvegye és három gyermeke gyászolja. Temetése 7-én délután volt az egész gyülekezet és a környék mély részvéte mellett. A vigasztalás igéit Sárközi Lajos szatmárnémeti-i lelkész hirdette, a sírnál pedig Szendrey Dénes szatmárnémeti-i s. lelkész fungált. — Áldott legyen emlékezete, a szomorú sziveket pedig vigasztalja meg Isten az ő Szentlelke által.

HIREK

Új adófizetési mód. A budapest-józsefvárosi egyházrész vezetősége azokra az egyháztagokra tekintettel, akik egyházi adójukat egy összegben nehezen tudnák megfizetni, elhatározta, hogy adógyűjtő perselyeket hoz forgalomba csekély összegű letét ellenében, melybe keresményéből hetenként, vagy havonként mindenki beletehet néhány fillért, melyet időnként az egyházi adószedő felnyitva a benne talált összeget az adózó javára írja.

Angol hang a középeurópai református egyházak szövetségének tervéről. A

református egyházak világszövetségének folyóiratában a „Quarterly Register”-ben Hamilton főtárgyaló érdekesen emlékszik meg dr. Juhász Nagy Sándor tervéről, melyről a következőket írja: „Ez érdekes kísérlettel kapcsolatban, melynek célja az, hogy [annak az elvnek alapján, hogy egyházi határoknak nem kell egybeesni állami határokkal] a protestáns keresztyénség számára is meg akarja szerezni ugyanazt a szabadságot, csak a legteljesebb egyetértésünket és ama kívánságainkat fejezhetjük ki, hogy vajha sikerülne is.”

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 408—1929. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Iskolaszéki Elnökségnek.* Felszólítom valamennyi kebelbeli iskolaszéket, hogy az 1927—28. évi iskolai statisztika kiegészítésül sürgősen terjesszenek be jelentést mindazokról a 10,000 lei-nél nagyobb értékű átalakítási, építési, felszerelési munkálatokról, amelyeket az elmúlt iskolai évben végeztek. **Megjegyzés:** Negatív jelentések mellőzendők. Munkálatok természetét néhány szóval jellemezni kell. Oradea—Nagyvárad, 1929 február 7. Atyafiságos szeretettel: **Sulyok István** s. k., püspök.

Pályázati hirdetés tanítói állásra. A szatmári egyház pályázatot hirdet miniszterileg engedélyezett új tanítói állásra. **Kötelesség:** 1. Az iskolaszék által kijelölendő osztály, vagy osztályok, tanítása. 2. Az ipariskolában vallás és énektanítás. 3. A belmissziói és egyházépítő munkában segédkezés. **Javadalom** tekintetében az iskolaszéki elnök ad felvilágosítást. Az állás szeptember 1-én foglalandó el. Csak román vizsgát tett okleveles férfitanítók pályázhatnak. Pályázati határidő a megjelenéstől számított három hét. A pályázatok Debreczeni István iskolaszéki elnökhöz küldendők. A presbyterium.

Pályázat a paleu-i hegyközpályi-i üresedésben levő orgonista kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. 120 Lei 40 b. készpénz. 2. 8 kat. hold 1000 □-öl s ántó és kaszáló legeltetési joggal. Adóját az egyház fizeti 3. 6 kat. hold agrárföld, melynek adóját és bérét haszonélvező fizeti. E földért az egyház nem szavatol. 4. 16 hl. buza váltságárában 9310 Lei. 5. 16 köbméter fa természetben beszállítva. 6. Minden iskolába járó tanköteles után 15 liter buza és 15 lei tandíj szülők által fizetve. 7. 1400 □-öl szántó a beltelekben. 8. Természetbeni lakás melléképülettel s kerttel. 9. Stóla az egyházkerület megállapítása szerint. 10. 3300 Lei ideiglenes drágasági segély. **Megjegyzendő,** hogy az ez idő szerint feles művelésben levő földek őszi fele vető magját, valamint 1239 Lei mérnöki provizorikus költséget megválasztott tanító elődjének megtéríteni tartozik. **Kötelesség:** I—VII. oszt. osztatlan vegyes iskola növendékeinek tanterv szerinti tanítása. Növendékek száma jelenleg 54. Kántori teendők végzése. Lelkész akadályoztatása esetén és kánonikus órákon szószéki szolgálat. Vasárnapi iskola vezetésében s minden belmissziói munkában lelkésznek segédkezés. Egyházi jegyzőség. Egyházi énekkar tanítása és vezetése. Pályázhatnak romániai honos s megfelelő képesítéssel bíró férfitanítók, kik katonai kötelezettségeiknek eleget tettek. Pályázati határidő febr. 27. Választás után az állás azonnal elfoglalandó. Pályázati kérvények a hegyközpályi-i lelkészi hivatalhoz küldendők. U. p. Oradea. Az állás szeptember 1-ig helyettessel is betöltetik, amely esetben a helyettesi fizetés havi 3000 Lei, lakás és veteményes kert használat. Presbyterium.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Térképek kezelése.

Számos iskola rendelt az utóbbi időben hivatalunk utján térképeket a Casa Școalelor-nál. Ezek a térképek aránylag olcsók, de nincsenek vászonra huzva s ennek következtében hamar elrongyolódnak és lönkremennek, amit a vászonra huzással lehet megakadályozni. Könyvkötő ezt a munkát meglehetősen drágán végzi, házilag egy kis kezűgyességgel olcsón elintézhető. Az eljárás a következő: A kellő nagyságu, egész könnyű minőségű, esetleg több darabból behajtás nélkül összegépellt vásznat körös-körül apró szegekkel asztalra, vagy táblára, vagy teljesen tiszta padlóra kifeszítjük. Lisztből csirizt főzünk, csomónélkülire elkavarjuk, elég higra hagyjuk, hogy könnyen kenhető legyen. A térképet fonákával kifelé egy gömbülyű rudra szorosán felcsavarjuk. Ecset, vagy egy rongydarab segítségével a vásznat egyenletesen és nem tulságosan csirizzel bekenjük s a felcsavart térképet óvatosan ráhengergeljük. Két darabból álló térképeknél vigyázunk, hogy az összeillesztés lehetőleg pontos legyen. Előbb azt a darabot ragasztjuk fel, amelyiknek a szélén egy fehér sáv van. Ezt a sávot a második darab felrészítése előtt becsirizeljük. A gyűrődéseket tiszta puha ruhával egyirányban lesimítjük vigyázva, hogy a nedvességtől meglágyult papirost fel ne szakítsuk. Teljes megszáradásig kifeszítve hagyjuk, esetleg tiszta papirossal letakarjuk s rárakott könyvekkel lepréseljük. Teljes megszáradás után éles késsel, vagy ollóval a papír széle mentén körülvágjuk. A léceket, vagy régi térképekről vesszük le, vagy házilag elkészítjük. A lécekre apró szegekkel erősítjük fel, keskeny kartonsávot téve a térkép széle fölé. Régi térképek vászna is felhasználható, ha előzőleg róla a papirost langyos vízben leáztatjuk. Ez kissé unalmas munka, de sokkal helyesebb, mint az új térképet a régire ráragasztani.

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Székész urak részére
a palást.

Kérem a Nőegyletek síb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓ JÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

A legjobb mintájú
és az előírásnak
megfelelő **egyházi,
iskolai, hivatalos**

**nyomtatványok,
borítékok, írószerek stb.
Kis- és nagybetűs
Énekeskönyvek
és Vallástani
kézikönyvek**

az előirt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea-Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan-utca 14.

**BERGER
ÉS SPINDLER**

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 7

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beöthy Ö.-u.) 2.
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyvársárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

**Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik hitelbetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölesönöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triestli „Adriai”
biztosító-társaságát. 7**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
Jud. Bihar
Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait ⁷

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. ⁷

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“
írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselőt:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Küzlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ör-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Egyház és szociálizmus.

Nagyon jól tette hivatalos lapunk szerkesztősége, hogy megadta az alkalmat e nagyfontosságú kérdés komoly és őszinte megtárgyalására. Legfőbb ideje, hogy a szociálizmussal, e tényleg meglevő és már régóta ható társadalmi erőtenyezővel szemben az egyház revízió alá vegye abszolút negatív álláspontját, melybe részint a kérdéssel szemben való nagyfoku tájékozatlansága, részint természetzerű konzervativizmusa, részint az új mesgyék járóinak mindig kijáró bizalmatlanság vitte bele s megpróbálja az eddig nálunk vörös posztóként tekintett szociálista eszméket is a világrendező isteni akarat egyik részeként tekinteni s következésként a jóhiszemű megismerés és megítélés szemüvege alá venni.

Ugy az egyén, mint a társadalom akkor követi el a legnagyobb igazságtalanságokat, amikor megismerésre nem méltatott személyek és eszmék fölött mond elhamarkodott ítéleteket. Ez az igazságtalanság nemcsak az indokolatlan kárhoztatás, hanem az indokolatlan magasztalás álláspontján is igazságtalanság marad. A szociálizmusnak az idők folyamán mindkét irányu megítélésből, — oktalan kárhoztatásból és magasztalásból egyaránt alaposan kijutott. Rengetegen voltak és vannak, akik a szociálista teória háttérében nem látnak mást, mint irigy emberek és társadalmi rétegek jogosulatlan és elítélendő követelését a nagyobb darab kenyérért. Viszont nagyon sokan vannak, akik a szociálizmustól a társadalmi kérdés végleges rendezését várják, az új eget és földet, melyben igazság lakozik. Az én megítélésem szerint, — mint leggyakrabban lenni szokott, — itt is a középben az igazság. A szociálizmus bizonyos tényleg létező társadalmi igazságtalanságok nivellálására hivatott jogos és természetes törekvés, amely azonban, *minthogy csak materiális alapon áll,*

csak materiális eredményeket hozhat, de sem társadalmi kérdés végleges megoldását, sem az emberi boldogság elérésének nagy végső célját sikerrel nem szolgálhatja. Egy lépést jelent előre a társadalmi fejlődés lassu útján, de ki tudja, hány lépésnek, hány társadalmi kategóriának kell még addig következni amíg az emberiség eléri a Krisztustól kitzűzött társadalmi ideált, amelyben az emberek nem materiális, önző alapon, hanem szeretetből lesznek egymásnak igaz testvérei.

Ebben az önző, csak a materiával számoló világban az egyház arra van hivatva, hogy kivétel nélkül minden társadalmi osztály előtt állandóan hirdesse a krisztusi tanítás és célkitűzés örökre érvényes magasabbrendűségét, arra van hivatva, hogy soha nem gyengülő szóval kiáltsa, hogy társadalmi igazság, boldogság, békesség csak az ő útján tántoríthatatlanul előbbhaladva érhető el. Az egyház éppen úgy nem állapodhatik meg a polgári társadalom sok tekintetben elavult intézményeinek védelménél, mint ahogy nem állapodhatik meg az esetleg kialakuló szociálista társadalom oltalmánál sem, amely a maga teljes diadala esetén is még mindig telve lesz fogyatkozásokkal, mert ha elkötelezné magát akármelyik mulandó társadalmi berendezkedés feltétlen védelmére, ezzel halálos ítéletét írná alá. Montesquieu, Voltaire, Delamber, Marx és a szociálista teória többi kiépítői mind-mind mulandók, de „Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz.”

Ez igazítson el minket, az egyház funkcionáriusait minden társadalmi berendezkedéssel és osztálytagozódással szemben. Mi nem lehetünk sem mindenre képes barátai, sem ádáz gyűlölői egyetlen társadalmi rendnek és társadalmi osztálynak sem. Mi a Krisztusnak és csak a Krisztus királyságának lehetünk hűséges katonái és csak a sátánnak és az ő országának ádáz ellenségei.

Ardai Aladár

FELHIVÁS! Kérjük mindazon előfizetőnket, akik a lap előfizetési díjával még mindig hátralékban vannak, hogy ezen tartozásaikat sürgősen kiegyenlíteni sziveskedjenek, hogy részükre a lap küldését ne legyünk kénytelenek beszüntetni. Kiadóhivatal.

Jézus bántalmazása.

János ev. 6, 25.

Óh mennyit szenvedett a mi Urunk érellünk és lőlünk?! Hányszor megbántották az emberek, megbántották még akkor is, amikor nem akarták?! Megbántották gyarlóságukkal, tudatlan felületeségükkel. Ime itt ez az eset.

Jézus, a mi Urunk megvendégelt 5000 embert. És ezek az emberek megragadva a csodálatos eseményről, igehirdetésének eleven erejétől, határt nem ismerő lelkesedésükben királyukká akarják tenni. Ő azonban kitér a mámoros lelkesedés eme lángoló kitörése elől, félre huzódik, csendes imádságban beszél mennyei Atyjával. A tanítványok a tengerparton egyedül levő hajóval Ő nélküle vitorláznak el. Másnap reggel a sokaság, mely látta, hogy a tanítványok egyedül mentek el, kereste Jézust, de mivel nem találta, az időközben kikötött hajókkal utána ment Kapernaumba. Itt is keresik. Vajjon hol is lehet ez a csodatevő?! Kár volna, ha ezek a csodálatosan élvezetes dolgok, ezek a meglepő jelenségek, melyek a mindennapi élet unalmas egyhangúságát oly alkalmasak elűzni, ily hirtelen megszűnnének. Hosszas keresés után mégis megtalálják, első szavuk hozzá ez:

„Mester, mikor jöttél ide?“ Hajón nem jöhettél, gyalog nagyon nagy ut, hogyan és mikor jöttél hát?!

Igen, Jézus sokat, nagyon sokat eltűrt az emberektől: igazságtalanságot, durvaságot, kegyellenséget, végre a halált. És hozzá még ezek szenvedésének csak a legszembetűnőbb, de nem egyedüli okai voltak. Ez a kérdés is ott Kapernaumban olyan volt, mintha egy törzsúrás érintette volna a szívét. Látta ezeknek az embereknek a lelki szegénységét, az árvaságát, az elhagyott voltát. Mélyen érezte, hogy sok volna számukra a mondanivaló, de az szinte céltalan, hiszen idáig tanításai és cselekedetei is kemény dió volt a számukra. Ezt a diót nem tudták vagy talán nem is akarták feltörni, hogy hozzá jussanak a belső részekhez, hanem jóleső érzéssel rágódtak a bajon, azt tartva a lényegnek. És ha Jézus velük folytatott beszélgetésének további részeit átolvassuk, látni fogjuk, hogy ezeknek az embereknek a rövidlátását, a bárgyúságát a lelki ügyekben, szinte el sem lehet képzelni. Ott volt közöttük, aki az üdvösséget jelentette a számukra és ők naiv kíváncsisággal, merészen, bután, azt kérdezik: mikor is jött tehát tulajdonképpen ide?! Ugy sejtik, itt valami csodálatos lappang s őket az érdekelte, az volt előttük fontos.

De mégis vigyázzunk, ne nagyon legyünk nagyhanguak a sokaság megítélésében, hanem inkább nézzük, hogy vajjon van-e nekünk mai embereknek jogunk arra, hogy egyáltalában pálcát törjünk felettük?!

Igaz, mi nem beszélhetünk szemtől-szembe állva Jézussal, de beszélhetünk és beszélünk is róla. Egy tekintet a theologia történetébe, megmutatja nekünk, hogy az emberek mi mindent nem irtak, gondoltak és beszéltek Jézusról és az Ő evangéliomáról?! Milyen zagyvalékok, mily arcátlanságot?! Nem a gunyolódókra gondolok, hanem azokra, kik igazán őszintén óhajlják az igazságot. Itt van csak pl. a bőjt, mennyien magyarázzák azt méltatlanul, Jézus tanítását a lehető legalaposabban félremagyarázva. Hányszor történik meg manapság, hogy

tudósok és tudatlanok addig vitatkoznak a bibliáról, az evangéliomról, míg felforr az agyuk, de kihül a szivük!

És legyünk szerények, gondoljunk beszédeinkre, imádságainkra. Bizony hall itt a mi Urunk tévedést, balgaságot, felületességet elegendet. Avagy eltaláljuk-e mindég a lényegét, hirdeljük-e tisztán az Ő akaratát, gondolatát, vagy pedig csak eszméinket, gondolatainkat fejtjük ki róla? Egészen bizonyos, hogy nem egyszer tévedünk, mint ott azok az emberek Kapernaumban.

Azonban — ez a mi üdvösségünk — Jézus sokat eltűr az embereknek. Lehet téves nem egyszer róla a mi gondolatunk, de hogy megsértsük, ahhoz Ő nagyon nagy. Épp oly nagy az Ő méltóságában, mint leereszkedő megbocsátó szeretetében. Ott Kapernaumban is helyes irányba terelte a kérdezőket, a mi beszédeink gondolatait is odairányítja az örökkévalóságra.

Lássuk tehát be gyarlóságunkat és bizzuk vezetésére magunkat.
(Németből szabadon.) b. g.

„Hogyan lehet a keresztyénséget a mai ifjuságnak sikeresen felmutatni?”

(Folytatás és vége.)

Rev. Ethel Ray, egy felszentelt lelkipásztornő a következő igen mélyenjáró feleletet adta a fenti kérdésre:

„Hogyha azt akarjuk, hogy a keresztyénség kívánt hatással legyen a mai ifjuságra, okvetlenül fel kell mutatnunk annak olyan dolgokkal való szerves összeköttetését, amik az ifjuság életében döntő fontosságúak. Mindenekfelett igénybe kell vennie az ifjuság hősi kalandvágyát. Az ifjuság főjellemvonása ugyanis a vállalkozószellemű lelkület. Állandóan dicső kalandokat, vakmerő hőstetteket óhajt... az igazságért folytatott nemes küzdelem terén. Azért a keresztyénségnek szent kihívást kell tartalmaznia a számára. *„Ha ki akar én utánam jönni, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztyét és kövessen engemet.”* (Máté 16, 24.)

Azulán meg úgy kell felmutatni az ifjuságnak a keresztyénséget, mint bölcs életmódot. Nem pedig úgy mint csillapító italt, amely felmenti az embert minden felelősség alól. Jézus a keresztyénként ugyanis elegendet tett mindenért már. Az ifjuság előtt sohasem szabad a keresztyénséget úgy felmutatni, mint kényelmet, lomhaságot, közönyösséget ápoló szert. Ellenkezőleg úgy, mint bátor tettekre kihívó szent tudományt. Az ragadja legjobban meg az ifju lelkeket, hogy Jézus az emberi életet valami dicsőségesen értékes kincsnek tekintette. Szent-séges elvekhez való tántoríthatatlan hűséget, ragaszkodást jelent az. Göröngyös, tövises keskeny utat mindazok számára, akik az életben tartós diadalmat akarnak aratni. Erősen ki kell hangsúlyozni, hogy a keresztyénség nem egyéb, mint az önodaadás, az önfeláldozás élete. Az ifjuság azt a tant becsüli legtöbbször a keresztyénségben, amely azt tanítja: az önfejlődés, előhaladás csak a lelkes önodaadás útján érhető el az életben. Aki szántszándékosan elveszti az ő életét, meg-

sokszorozottan találja azt meg. Ez az élet örök főrvénye. Ezt tanította Jézus is.

Sohasem szabad a keresztyénséget úgy mutatni fel az ifjuság előtt mint üres sablont, régi, unalmas, kitaposott utakon való egyhangu baktatást. Mint merev formulák betanulását. Még csak nem is úgy, mint hitvallások elfogadását. Hanem úgy, mint élő dolgot. Mert lényegében az is az. MÉRHELETLENÜL nagy teremtő erő, GIGÁSZIAN hatalmas eszköz egy új világ létrehozásában. Olyanban, amelynek alapja: igazság, békesség és szeretet.

A mai ifjuság a életet előítélet nélkül való szemmel nézi. A régi bálványokat diszkreditálta előtte a világháboru. Nem hatnak már azok rá. Csak azok kelteneK visszhangot lelkében, amikkel lelki rokonságot éreznek. Egyáltalában nem vonzza őket a csalhatatlanság, egyedül idvezitőség dogmaiban kikristályosodott formája a keresztyénségnek. Nekik élő, munkás hitre van szükségük, amit a lüktető mindennapi életre alkalmazni lehet, ami eleven vonatkozásban van élettapasztalataikkal, meg lelki szükségleteikkal, meg a nagy társadalmi problémákkal. Olyan keresztyénségre, amelyik képes lelkükben felépíteni az Isten országát, amelyről Jézus oly sokat beszélt. Ez az ország azok fáradhatatlan buzgólkodása által épül fel, akik a Mestert hiven követik. Jóllehet, ez a követés jelenthet nekik küzködést, bánatot, csalódást, kudarcot; az út lehet göröngyös, fősives. Más szóval azoknak, akik igaz keresztyének óhajtanak lenni, el kell fogadniok az élet szent kihívását, elszántan fel kell venniök eléjük dobott keztyűjét. *Felelősöknek kell érezniök magukat* az emberek büneiért, ember-telenségeiért, összes társadalmi büneiért.

Ezt a keztyüt dobó keresztyénséget szereli az ifjuság. Törekvéseik újját bár gyakorta jelzik lévedések, aggodalmak, vérző kezek, könnyhullatások, ám végezetre értékes siker koronázza fáradozásaikat. Maradandó siker, ami fényesen átragyog az egyéniségükön, amely hatalmas lelkierő nekik. Az élet legsúlyosabb problémáját is megfejthetik általa. Praktikus keresztyénség kell a mai ifjuságnak. Olyan, amely a mai társadalmi, családi és egyéni élet ezer vérző sebéit be tudja gyógyítani. Amely képes elsöpörni minden igazságtalanságot, türelmetlenséget, szerencsétlenséget; képesíti az embereket belemarkolni merni az élet csipős csalánjaiba. Bátran szembenézni annak nehézségeivel.

Azért szereli az ilyen keresztyénséget az ifju lélek, mert az élet látszólagos nehézségein, csalódásain és szenvedésein keresztül is felismeri benne azt a derüs lelkületet, amely abban uralkodik és amely abból a tapasztalatból származik, hogy a keresztyén módon leélt élet páratlanul boldog dolog. Tőle a lélekben az öröm vidám dala zeng, a diadal biztató reménye mosolyog feléje állandóan. Az ilyen keresztyénség megtanítja az ifjakat arra az életbölcseiségre, hogy a bajokat hozó életesemények magukkal szokták hozni rendesen a legyőzésükhöz szükséges eszközöket is. Mert az emberiség történelmének minden korszakában sok úttörő, szent, bölcs, próféta, apostol diadalmasan fel tudta használni az élet azon nehéz körülményeit, amik gyöngé-lelkek előtt legyőzhetetlen akadályoknak tüntek fel, lépcsők gyanánt nagy ideáik elérésére. A legdicőségesebb példa

erre az Úr Jézus Krisztus. Kereszthalála szégyenletes kudarcnak látszott. És mégis éppen ezzel aratta Jézus a világ legdicsőbb diadalát.

Az ifjuság tiszteletteljesen lojális ma is a szent eszmék iránt. Nem nehéz ezért őket megnyerni a keresztyénségért való munkálkodásra, ha olyasmint nyújt az nekik, amiért érdemes egy egész életet odaszentelni, amiért teljes szívvvel érdemes küzdeni. Ámde áligazságokat, valótlán dolgokat (unrealities) nem tűr meg többé a vallásban.

Azt sem szabad elfelejtenünk, hogy a mai ifjuság többé nem hiszékeny. Csak szigorú próba után fogad be mindent a lelkébe. Nem is annyira az igazság érdeklő, mint inkább a cél, ahová az vezetni fogja őt. Ámde hogyha egyszer meggyőződik arról, hogy a keresztyénség segítségével fel lehet építeni egy új, értékes, gazdag erkölcsi világot, akkor az ifjuság lelkesen munkához lát. Temérdek olyan elszánt harcosa válik belőlük a keresztyénségnek, akik lelkesen ragadják kezükbe a Messiás zászlaját és viszik fényes diadalra azt. Ott is virágba borítják általa mindent, ahol azelőtt csak kopár sivatag volt.

Bokor Sándor

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Brand György a nagyszékelyi (Tolnam.) egyház volt segédlelkésze, folyó február hó 5-én szülőföldjén, Szemlakon, 29 éves korában visszatért mennyei Atyjához. Tanulmányait a mezőturi főgimnáziumban és a budapesti teológián végezte. A kápláni vizsga letétele után Balatonkilitibe, a külső somogyi egyházmegye esperese mellé neveztetett ki segédlelkésznek, ahonnan egy évi működés után, mint németanyanyelvű ifju, a székelyi németajku egyházba helyeztetett át. Híven munkálkodott e helyen is az Úr szolgálatában, míg a betegség ágyba nem döntötte, mely gyógyíthatatlan szervi szivbajj sulyosbodva, egy évig tartott hosszú szenvedés után sirba hervasztá szép reményekre jogosított ifju életét. Temetése február 6-ikán ment végbe a község minden nyelvű és felekezeti lakóinak nagy részvéte mellett. Az Úrnak vigasztalása nyugodjék meg a gyással sújtott sziveken.

KÜLFÖLD

A német protestáns egyházak missziói munkássága. A német missziói konferencia évkönyvéből közöljük az alábbi statisztikai adatokat: A folyó 1929. évben a külmisszió szolgálatában már nem kevesebb mint 1265 német misszionárius áll, akik 7956 fizetett ben-szülött segéderővel terjesztik az evangéliumot. A pogányok közül áttért keresztyének száma, kiket lelki gondozásban részesítenek 935,913. Van 3197 nép-, 96 magasabbfoku iskolájuk, melyekben 176,848 növendéket nevelnek. Bevételek Németországból 5,744.891 márka; különböző külföldi forrásokból és magából a missziói területekről 2,000.000 márka. Boldog az a nép, amelyik minden megpróbáltatásai között is gondol arra, hogy a sötétségben élőkhez eljuttassa az Isten igéjének vilá-gosságát.

Élet a hó alatt. A szt.-petersburgi lelkészképző-intézetben az 1928 jun. havában 14 theologus abszolvált. Ezek nagyjából részben a szokásos próbaév eltöltése nélkül, egyenesen az intézetből önálló lelkészi szolgálat teljesítésére ment ki. Nagy ott a szüksége a pásztor nélküli gyülekezeteknek, a küzdelemben és nyomorúságban elfáradt összetört öreg pásztoroknak. Istennek legyen hála érte, hogy találkoznak ifjak, akik készek a szakadékok, a rések betöltésére, ámbar jól tudják, hogy rájuk is megpróbáltatások várnak. Akit a lélek kényszerít, szól az. (1 Kor. 9, 16.)

Az Egyesült-Államok egyházainak tagjai. Egy egyházi népszámlálás 1926-ban megállapította, hogy az Egyesült-Államok összes egyházaiban a hívek száma 54,624,976, míg 1916-ban nem volt több mint 41,926,854 a hívek száma. A kimutatott többlet 12,698,122. Ebből a szaporulatból 100 egyháztagra megközelítőleg évenként 3 hívő esik. A római katolikus hívek száma 18,605,003, a zsidóké 4,087,357. A protestánsok száma közel 30,640,000. (A protestánsok számát nehéz megállapítani, mert nehéz az eldöntése annak, hogy bizonyos szekták protestánsok-e, vagy nem.) A maradék, alig 1 és $\frac{1}{4}$ millió ortodox alakulat, mormon, spiritualista és más kisebb szekta. 1915—1926. között a római katolicizmus nyeresége 100 hívőre nézve 18·3, míg a protestánsok ugyanazon idő alatt 100 hívőre nézve 19·5 szaporulatot mutatnak fel. Ez a szám a protestánsok részéről csak megközelítő, mert míg római katolikusok minden megkeresztelt csecsemőt beleszámítanak, addig a protestáns statisztikák csak a kommunikáns (konfirmált) híveket számítják be. („Le Christianisme“).

Amerika új elnöke Hoover, a quákkerek közösségéhez tartozik.

A protestantizmus előretövése. 1927-ben — írja a „Christliche Welt“, — Német-Ausztriában 3980 hívő lépett be a protestáns egyházakba. A lutheránus egyházba 3773, a református egyházba 207 hívő tért át. 3598 hívő a római katolikus egyházból tért át. Ezzel szemben a lutheránus egyház 2357 kitérőt jegyez fel, a református egyház 191 áttérőt. A protestáns egyházakból a kitértek száma tehát 2548. Így a protestánsok nyereségtöbblete 1432 hívő. (Le Christianisme, 3. l. 1929.)

Egy figyelemreméltó hír a mohammedán világból. Azokban a mohammedán lakosú országokban, melyekben a nacionalizmus újraébredt, hajlandóság mutatkozik arra, hogy a kulturális élet megmerevedéséért és a művelődésben való elmaradásért az iszlámot és annak vezetőit tegyék felelőssé és a továbbfejlődés akadályának tekintsék. Ebből kifolyólag az újra ébredő nacionalizmus vallás ellenesnek mondható. Az egyiptomi mohammedánság vezető körei, hogy az ily irányú fejlődést megakadályozzák, egy nagyszabású terv keresztül vitelén dolgoznak, melynek megvalósításával a nemzeti életet ismét irányítólag befolyásolhatnák. A kairói „El Azbor mosebee“ egyetem rektora, mely egyetemnek mintegy 6000 növendéke van, Fuad királyhoz egy gyökeres változást célzó főiskolai reformtervezetet nyújtott be. A tervezet megokolásában az egyetem rektora maga is beismeri, hogy az iszlám az utóbbi században a tradíciók egyoldalú

ápolása következtében elvesztette a haladó élettel való összeköttetését s a mohamedán népek jelenlegi helyzetének vigasztalan voltaért a felelősséget viselni tartozik. A kivezető út ebből a nyomorúságból: vallásos jellemek képzése. Ez pedig úgy érhető el, ha tudományágak mindegyike művelésével kifejezésre jut az iszlám világnézete. A tervezet szerint éppen azért a kormány által a jog, a pedagógia, a nyelvészet művelésére újból alapított tudományos intézetet az „El Azbor“-ral a kölcsönös megtermékenyítés szempontjából a legszorosabb egységbe kell hozni. Sikerül-e a terv? Ha sikerül, úgy az a nacionalizmus és iszlám között egy új szövetség. (Reformierte Kirchenzeitung No. 3.)

Genben a lelkipásztorok és presbyterek közös intim istentisztelet tartásával és urvacsoravétellel nyitják meg az új esztendőt. Az egyik áhitatos bibliai elmélkedést egy világi presbyter tartotta, a másikat egy lelkipásztor. Az urvacsorának a kiosztásában (a lelkésztestület elnökének) a presbyterium elnöke, világi ember segédkezett. Január 20-án a híres genfi Szent Péter-székesegyházban, a Kálvin-templomban, a keresztyén egység szellemének ápolására felekezeti istentisztelet volt, amelyben — természetesen a római katolikus papságon kívül, — résztvettek a Genfben képviselt összes fontosabb keresztény egyházak (ó-katolikus, görög keleti, lutheránus, anglikán) lelkészei a református lelkészekkel együtt.

Az amerikai Biblia Társulat 119 éve áll fenn. Székhelye New-York. Fennállása óta 194,063,757 kötetben, 70 nyelven és dialektusban, vakok részére öt különböző formában terjesztette a bibliát. Jelenlegi költségvetése: 1,345,426 dollár. Tervbe vette egy-egy Bibliai-Háznak felállítását Pekingben és Rio de Janerióban. Délamerikában nagy kelendőségnek örvend a Szentírás. Az ottani ügynökség legutolsó megrendelése 20,000 példányról szól.

Gelsemáné közelében a protestánsok bibliai földrajzi és régiségtani-intézetet állítanak fel.

A híres urechii unio 350 éves évfordulója január 23-án volt. Ettől kezdve lehet számítani Hollandia politikai és vallási önállóságát és felszabadulását.

HIREK

Sulyok István püspök vasárnap (február 24.) Temesvárott résztvesz Szabolcska Mihály költőpap kibucsuzásán, aki nyugalomba vonul és Budapestre költözik. A nagy magyar költő repatriálása megmérhetlen veszteséget jelent a Romániában élő magyarságra, elsősorban a

reformátusságra. Tudomásunk szerint Szabolcska, kinek lelke rokon az ószövetség prófétáival, ezidőszerint a Szenczi Molnár Albert által fordított zsoltárok átdolgozásán munkálkodik. Istentől hosszú életet és erőt kívánunk, hogy megkezdett munkáját bevégezhesse. Püspök urat út-

jában Csernák Béla főjegyző és dr Szemethy Géza titkár kísérik el.

Műkedvelői előadás volt Felsőbányán febr. 2-án igen nagy közönség jelenlétében. Buzgó, lelkes műkedvelők adták elő a „Cigány Panna“ népszínművet szép erkölcsi és anyagai sikerrel. A felekezeti különbség nélküli szereplők a református templom fedéséből fennmaradt adósság törlesztésére játszottak, nagy szorgalommal s készséggel készítvén magukat a teljes siker eléréséhez. Ez előadás tiszta jövedelme 14,600 lei volt, melyhez Nagybányáról többen járultak hozzá 1640 lei-el. Csak is ilyen indirekt adózással lehetett a templomot befedni s a romlástól megmenteni. Lelkes, egyházukat szerető nők büffé rendezésével nagyban járultak a jövedelem szaporításához, ez maga 4000 lei tiszta hasznot adott. Hasonló, szép sikerű kultúrestélyt rende-

zett a jákohodosi ifjusági egyesület is folyó hó 3-án.

A tiszáninneni egyházkerületben választás volt, amelynek eredményképen főgondnok lett Tornallyay Zoltán gömöri egyházmegyei gondnok; világi főjegyző dr Lengyel László ügyvéd, Királyhelme; lelkészi tanácsbíró dr Magda Sándor csicseri lelkész. Több tisztségre pótválasztást hirdettek.

A törvénynek megfelelő és legjobb mintájú

Act de angajament Egyezségi okmány

darabonként 2 Leiért
kapható **Béres Károly** könyvkereskedésében Oradea.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárada.

Pályázat. A nagybányai ref. egyházmegyében levő vetési—vetési ref. egyház presbyteriuma pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett organista-kántori állásra. Javadalom: 1. 3 szobából, konyha, kézikamara és előszobából álló lakás, 641 □-öl házikerttel. 2. Marhaistálló, sertésól és terményraktárból álló melléképületek. 3. 10 m. hold szántó föld. 4. A házikerttől a védtöltés által elválasztva mintegy 1 és fél hold prima minőségű szántó föld a Szamosra nyúlólag a füzes használata nélkül. 5. Faváltság címen 1000 lei készpénz évnegyedenként előzetes egyenlő részletekben. 6. Az urbéresek közös legelőjében 4 darab felnőtt marhára legeltetési jog. 7. Épületek tisztántartására évi 250 lei átalány. 8. Temetési stóla a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület megállapítása szerint. Megjegyzendő, hogy az organista-kántori összes javadalmazás mindennemű adóját az organista-kántor köteles fizetni. **Kötelelessége:** 1. Az összes organista-kántori teendők végzése úgy a templomban, mint a temetéseknél. 2. Lelkész

akadályoztatása, vagy betegsége esetén lelkész helyettesítése templomban és az állami iskolában a vallás tanításnál. 3. Vasárnapi iskola vezetése. 4. Minden belmissziói munkában lelkésznek való segédkezés. 5. Az állami iskolában heti 2 órán az énektanítás. 6. Egyházi énekkar tanítása és vezetése. 7. Egyházi jegyzőség és az ezzel együtt járó kötelességek teljesítése. Pályázhatnak román állampolgársággal s megfelelő képesítéssel bíró rendes nyugalmazott, vagy állásnélkül maradt férfitanítók, kik katonai kötelezettségüknek már elegendő tettek, életkoruk megjelölésével. Próba orgonázás és éneklés megkívántatik, de az egyház csak a megválasztott utiköltségét téríti vissza. A pályázati kérvények azonnal, de legkésőbb a pályázati hirdetés megjelenésétől számított 3 héten belül küldendők be a vetési—vetési ref. lelkészi hivatalhoz. Utolsó posta és vasutállomás a tőlünk 1 kmnyire fekvő s velünk közúttal összekötött Szatmár—Sátmar. Megkeresésre bővebb felvilágosítást ad a lelkészi hivatal. Próbaéneklés és orgonázás idejéről a pályázókat értesíteni fogjuk. Presbyterium.

Pályázati hirdetés. Az érkörtvélyesi református egyház repatriálás miatt pályázatot hirdet helyettes kántortanítói állásra. Javaldalom: 1. Lakás. 2. Havonként háromezer lei az egyháztól, előre fizetve. 3. Stóla. Pályázhatnak okleveles tanítók. Pályázati kérvények a lelkészi hivatalba küldendők. Curtiuşeni—Érkörtvélyes, 1929 február 15. Presbyterium.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók el.

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Lelkész urak részére
a palást.

Kérem a Nőegyletek stb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓJÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

A legjobb mintájú
és az előírásnak
megfelelő **egyházi,
iskolai, hivatalos**

**nyomtatványok,
borítékok, írószerek stb.
Kis- és nagybetűs
Énekeskönyvek
és Vallástani
kézikönyvek**

az előírt árakon beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea-Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan-nica 14.

**BERGER
ÉS SPINDLER**

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti n üvészi ki-
vitelben és minőségben készült

templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótálási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 8

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beöthy Ö.u.) 2.
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyloásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 3,500,000.

**Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik helibelét gyűléssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonöket Alulalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerü üzlelet
kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a frlesztii „Adriai”
biztosító-társaságát. 8**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Bihor Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait ⁸

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

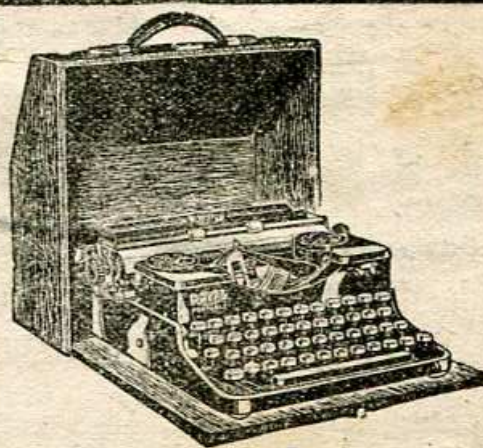
ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara**.

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. ⁸

Lelkészs Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“

írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselet:

GOLDSTEIN, ORADEA

Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Testvéri válasz

a Református Lelkészek Lapjának a királyhágómelléki lelkészekhez intézett „testvéri felhívására“.

A Református Lelkészek Lapjának felelős szerkesztője *Derzsi Endre* a lap febr. 1-én megjelent számában „testvéri felhívást“ intézett hozzánk a Lelkészegyesület ügyében vonatkozóan úgy a nagyszalontai konferenciára, mint a nagykárolyi lelkészértekezlet határozatára. A tulajdonképeni felhívás előtt két tényt akar tisztázni.

Az egyik a nagykárolyi határozati javaslatnak az a téves indokolása, hogy „mivel erdélyi testvéreink különválva akarják“ megalkotni a lelkészegyesületet, azért mi is külön akarjuk a mi kerületünkben. Szerinte „ez csak látszat, de nem tény“. Ha talán a tordai határozat ezt a látszatot is keltette, de a határozatnak egészen más oka volt. Ez az ok pedig nem más, mint az, hogy „nem akarták esetleg a lelkészi kar egységét egy megozó határozattal megzavarni“.

A másik tisztázandó tény az, hogy „nem egészséges dolog és nem is biztat sikerrel külön, kerületenként alakítani lelkészegyesületet. Az erdélyi egyházkerületnek különben is érvényben az a határozata, mely megtiltja a lelkészeknek a lelkészegyesületbe belépésüket. Ezek előrebocsátása után, a következő felhívással fordul hozzánk:

„Testvéreim! Mi akartuk a Lelkészegyesületet Veletek együtt. Egyelőre nem sikerült. Ti akarjátok külön. És lehet, hogy egyházkerületi viszonylatban sikerülni is fog, de egyetemes viszonylatban nem. Mert egy egészséges, életerős Rorle t külön nem, hanem csak együtt lehet megteremteni. Várjátok meg azért a zsinat döntését. És sajtótok és képviselők útján működjétek közre, hogy a mi legelemibb jogunk, az

egyesületbe tömörülés joga, a zsinati törvényhozás által biztossá tételük. És ha ez megtörtént — és reméljük, hogy meg fog történni, akkor semmi akadályja többé az egymásratalálásnak és a céltudatos építő, testvéri, közös munkának!"

Mielőtt e testvéri felhívásra válaszolnánk, kénytelenek vagyunk a cikk bevezetésére néhány testvéri szívből fakadó megjegyzést tenni.

Az első mondatokban ezeket olvashatjuk: „Még össze sem melegedtünk és máris elhidegültünk egymástól. Még nem is találtunk egymásra és már is elváltak utjaink. Talán így lehetne körülírni azt az áldatlan, elszomorító, mostoha testvéri viszonyt, melyben ma a Királyhágómelléki és Erdélyi papság egymással szemben áll.”

Végtelenül sajnálom, hogy ezek a sorok napvilágot láttak mert nagyon alkalmasak arra, hogy a tájékozatlanokat megtevésszék és a református lelkészi kar felől olyan megítélésre adjanak alkalmat, mely a legteljesebb igazságtalanság volna. Mit képzelhet felőlünk egy irántunk közömbös, vagy még inkább ellenséges indulattal viseltető idegen? Milyen kárörömmel gondolhat reánk, akik ahelyett hogy összeforrnánk, „elhidegülünk egymástól, sőt szembenállunk egymással” és micsoda gunnyal mutathat ránk: ime az Úr szolgálói, kik a szeretetet predikálják, akiknek a testvéri szeretetben ragyogó példával kellene előljárni, „áldatlan, elszomorító, mostoha testvéri viszonyban” élnek.

Ezek a sorok arra is alkalmasak, hogy csakugyan elhidegítsenek egymástól, vagy legalább a hidegséget előidézzék. Ha olyan lelkészek olvassák, akik nem ismerik közelebbről a két terület lelkészeinek egymáshoz való viszonyát, azt hiszik, hogy e viszony csakugyan ilyen és mert a cikkben rólunk, királyhágómellékiekről van szó, egész természetesen állapítják meg, hogy mi hidegültünk el, amit emberi gyarlóságból kifolyólag ők is hidegséggel viszonznak.

Hála legyen az Istennek, e sötétlátású megállapítás egyáltalán nem hű kifejezője a lelkészi kar gondolkozásának és érzéseinek. De őrizzen is meg bennünket és anyaszentegyházunkat az Úr, hogy valaha is az legyen!

Szeretett Szerkesztő Testvérem és erdélyi Testvéreim! Ószinte testvéri szívvvel üzenem Tinektek, hogy a mi lelkünkben nyoma sincs az elhidegülésnek és távol van tőlünk, hogy velünk szembenálló, mostoha testvéreknek tartsunk Benneteket, vagy ilyeneknek érezzük magunkat. Még szemrehányást sem tettünk azért, hogy a tordai gyűlésen a többség nem is gondolt reánk,

csak fájalmunkat és csalódásunkat nem tudtuk eltitkolni, mikor láttuk, hogy közületek sokan nemlétezőnek tekintettek bennünket. Talán azért is váltott ez ki fájó érzéseket szivünkben, mert a szalontai konferencián mi nemcsak hogy nem feledkeztünk meg Rólatok, hanem a nagytöbbség a Veletek való együttműködés mellett határozott. A magunk külön útján csak azóta akarunk járni, mióta tudjuk, hogy Ti nem járhattok azon az uton, melyen mi Veletek együtt akartunk járni.

De utaink nem váltak el. Mi most azon az uton indulunk el, melyen Közületek a nagy többség akart. Csak annyi történik, hogy előbb akarunk elindulni, mint Ti tehetitek. *De azzal a szándékkal és abban a reményben, hogy Veletek találkozunk.*

Ne kérjétek, hogy várjunk, mert Nektek és mindnyájunknak jobb lesz, ha már mi előbb megkezdjük a munkát. Mi úgy érezzük, hogy eddig is mulasztást követtünk el, mert nem teljesítettük, amit a Lelkészegyesület felosztásakor vállaltunk, hogy addig is, míg közösen tehetnénk, a mi kerületünkben folytatjuk az egyesület működését.

A zsinatra várni egyenlő a legnagyobb bizonytalanságig való elhalasztással. Még azt se tudjuk, mikor ül össze a zsinat, annál kevésbé, hogy mikor fog sor kerülni a tilalom feloldására. Sőt kérdés, hogy egyáltalán foglalkozik-e majd vele a zsinat. Hiszen a tilalmat egyik kerület közgyűlése állította fel; nem fogják-e a feloldást is reá bízni? A lelkipásztoroknak az egyház kebelében levő egyesületbe tömörülése olyan természetes jog, hogy azt törvénnyel biztosítani szinte nevetséges scrupulozitás.

Az ORLE t sem a zsinat teremtette, sőt nem is szaukcionálta és mégis felemelően áldásos munkásságot fejtett ki Ahoz, hogy a Lelkészegyesület életerős, virágzó legyen, nem is a zsinati törvény, hanem a lelkek felbuzdulása szükséges. Mihelyt törvény lesz róla — ha lesz — már bizonyos kényszerűség hatása alatt áll, pedig ide az önkéntes odaadás szükséges.

Ma, egy idő óta ugyis sok fontos ügyet halasztgatunk a zsinattal, mint ahogy a mi egyházkerületünkben halasztgattunk egy ideig ezzel a jelszóval, majd, ha meglesz a kerület törvényesítése. Aztán rájöttünk, hogy a várakozás sok nemes törekvésnek csak elaltatója és a legtöbbet meglehet valósítani a kerület elismertetése nélkül is. És amióta ezt beláttuk, azóta indult meg az élet. A Lelkészegyesületet is megalkothatjuk a zsinat nélkül is. Ha a zsinat segítségünkre jó. hálával fogadjuk, de az egyesület működése előtt addig sem látunk akadályt. Hisszük, hogy az erdélyi testvéreink útjából is sikerül elhárítani

mert bizunk benne, hogy az egyházkerületi közgyűlés meg fogja változtatni az ismeretes tiltó határozatot és erre ott korábban sor kerülhet, mint a zsinaton.

Összefoglalva tehát véleményünket: nem tartjuk sem szükségesnek, sem indokoltnak a zsinatig való elhalasztást. Hogy mikorra sikerül megalakítanunk az új — egyelőre kerületünkbeli — lelkészegyesületet, előre nem tudhatjuk, de Isten segítségével minél előbb igyekszünk megalakítani. Határozott meggyőződésünk szerint ez Türeátok nézve is csak jót eredményezhet. Ha aztán Ti is beléphettek, készek leszünk az egyesületet egy egyetemes, mindkét kerület lelkészeit magában foglaló országos egyesületté alakítani. Ez a szándékunk őszinte és testvéri s hisszük, hogy ebben nem távolodni, hanem közeledni fogunk egymáshoz.

Debreczeni István.

A beteges vallás.

Rev. John Bevan felfogásának ismertetése.

Sok ifju ember azért tartja magát távol a templomtól, mert beteges életfelfogás színhelyét látja abban. Már maga az épület is — akármilyen remekmű legyen is különben — komor tekintetű. A szertartások, a prédikációk éles ellentétben vannak a nap sugaras szabad levegő okozta egészséges jókedvvel. Éppen ez mutatja, mennyire eltolódtunk az Idvezítő vallástól.

Jézus azt akarta, hogy az ő vallása az élet kenyere legyen, amely az életet erőssé, egészségessé teszi. Nem csupán a beteg lelkek orvossága. Meg akarta mutatni az embereknek, hogyan kell természetes, egészséges, kedves, jó életet élni itt, ebben a földi mennyek országában. Az utána jövő emberek azonban már sokkal többet törődtek azzal, hogy a lelkeket megmentésük az egek számára. Ez a téves felfogás elhitette aztán az emberekkel, hogy az élet valami rettenetes dolog, meg hogy az emberi természet lényegében romlott, hogy Isten elégtételt vár és veszen az emberi tévedésekért. Ezek a hiedelmek ma is ott rejtőzködnek az egyházak körül és komorrá teszik azt a vallást, amelyet ők az ifjuságnak felmutatnak. Tragédia benne a mag. A kereszt véres tragédiája.

Siket füleknek beszélünk mindaddig, amíg ez a tévedés el nem távolíttatik a Krisztus vallásából, amíg ragyogó szemekkel, vidám hanggal nem hirdetjük az örvendetes izenetet, hogy Isten olyan, mint Jézus. Mi pedig úgy leszünk megmentve, ha egész életünket a Krisztus szellemében igyekszünk leélni. [Nemcsak az ima és istentisztelet óráit]

Szerencsétlenül a vallásos tapasztalatok egyik típusa, a beteg lélek vallása kerítette hatalmába az egyházat. Ennek az lett az eredménye, hogy nem az életre, hanem a halálra került a főhangsúly benne. Ezért aztán a mai ifjuság, amely ósdi, közép-

kori eszmék hatása alól emancipálódott, nem törődik olyan valással, amely félelemre van alapítva. És amíg az egyház ilyen beteges vallást kínál fel és olyan Krisztust hirdet, amelyik csak beteges elferdítése a valódi Messiásnak, amit középkori *ideg-beteg szerzetes barátok csináltak*, addig az ifjuság lelkét nem bírja megnyerni sohasem.

Ifjaink nem hajlandók beteges életfelfogásra s nem vonzódnak olyan egyház felé, amely ilyet hirdet. Vonakodnak résztvenni olyan töredelemben, amit nem éreznek, olyan frazeológiában, amit nem értenek. Vonakodnak támogatni minden olyanféle vallásos felfogást, amelyik Istenről és emberről való ferde, méltatlan, egészségtelen tanításra van fektetve. Ők bátortalanok belső tapasztalataik kifejezésére, de okvetlenül megérezik, hogy nem helyes dolog az, hogy valami őshajdani szentnek privát, nem ritkán beteges felfogását a nagy közönségre ráerőltetik, főleg modern ifjura, aki előtt annak a szentnek a tapasztalata teljesen közönyös. Nem lehet tőle elvárni, hogy nyilvánosan felálljon és énekelje azokat, mint a saját lelke sóvárgását Isten után. Más emberek lelki tapasztalatainak magyarázatait nem lehet rájuk erőltetni. Amit készségesen megértenek, az a konkrét, aktuális élet. A vallás nékiek a helyes élet, a jótettek és korrekt magaviseletek dolga. Helyes élet alatt értik, hogy dolgaikban méltányosak, nyilvános életükben tiszták, szórakozásukban tisztességesek, a bajokban kitartók, a veszedelmek közt bátrak. Egyszóval minden körülmények között lovagiasak, nemeslelkűek, szeretőszívűek.

Jézus maga jót cselekedett és kevés időt töltött a bűnről való beteges elmélkedésekkel. Önálló ember volt. Szerette a szabad levegőt, a nyílt tengert, a közönséges népet. Ezt a képét ifjaink is megszeretik. Tudják róla, hogy megértette az emberi gyarlóságokat és kegyelmes volt velük szemben. Azt is tudják róla, hogy ő nem a büntetés fenyegetésével, nem is a jutalom ígéreteivel kívánt hatni a lelkekre, hanem a szerető jóakarattal lelkével.

Bokor Sándor

A temesvári napok.

Ez év február havának 24 ik napja a temesvári református gyülekezet életében beláthatatlan időhig emlékezetes marad. Ezen a napon vette át meleg ünnepség bensőséges keretében a nagy magyar költőpapnak: Szabolcska Mihálynak szívéhez nőtt szent örökségét, — református magyar Sionunk temesvári örüllőhelyét — ragyogó tehetségekben gazdag fia: dr Szabolcska László lelkész.

Az ünnepség már a gyülekezet kivételesen fontos missziója és előkelő pozíciója miatt is túlnőtt az efajta ünneplések megszokott méretein, a távozó-bucsuzó költő nagy egyénisége révén meg éppen országos jelentőséget nyert. Am még nagyobbá, fényesebbé tette, szinte egyetemes egyházi ünneppé avatta azt Sulyok István püspök urunk jelenléte, ki az ő szerény lelküle-

tének apostoli buzgóságát és szeretetét elvitte Temesvárra, vagy talán inkább ezek vitték őt oda. Elment, hogy az ottani kettős ünnepségbe baráti-atyai érületével bekapcsolódjék s hogy egyházkerületének temesvári egyházát püspöki minőségében hivatalosan meglátogassa. Február hó 23-án délután érkezett oda Csernák Béla egyházkerületi főjegyző és dr Szemethy Géza egyházkerületi titkár társaságában, mikor is a vasutállomásnál az egyházközség és Temesvár városának képvisellete üdvözölte.

Másnap: vasárnap az istentisztelet keretében mondta el bucsuzó imádságát, — alázatos konfesszióban bocsátva Isten ítélete alá 30 éves temesvári pásztorkodásának minden cselekedetét és mulasztását, — az idősebbik Szabolcska és tartotta ünnepi beszédét az ifjabbik. Szándékosan mondom idősebbnek amazt és ifjabbnak emezt s azt sem bánom, ha szavaimat úgy magyarázza valaki, hogy a költő csak kevésbé ifju, mint a fia s a fiu csak kevésbé idős, mint az atyja.

Amint hogy úgy is van.

Szabolcska Mihály, a költő, szív és lélek szerint ma is ifju. Költői génusza ma is friss, üde virágokat hajt, fantáziája ma is ugyanazzal a szerelmes ragyogással tükrözi vissza a magyar alföld délibábos vizeit, szivárványhidját és csillagos eget, mint valamikor régen, mikor a szarvasi diákok önképzőkörének a lapjába irogatta szép verseit.

És a fia? Senki se vesse meg az ő ifjuságát, mondom én is Pál apostollal. Mert aki olyan apa nyomdokain járhatott eddig és járhat ezután is, amilyen az övé s aki lelkészi hivatásának fenségét a Krisztusimádó lélek olyan mély alázatosságával tudja átérezni s az ahoz szükséges szeretetnek olyan szépséges himnuszát tudja elzengeni, ahogy mindezt az I. Kor. 13. 2. szavaira felépített beszédében cselekedte, ha éveire fiatal is, annak a lelke: presbiteri lélek, az egyház tisztos „vénei“ közül, a Titusok és Timótheusok sorából való.

Atyjának és fiának ezt a szent hivatásbeli szukcesszióját megragadón jellemezte és illusztrálta Püspök ur a Kir. II. könyvének 2. r. 13-15. verseire alkalmazott ünnepi beszédében, nagy-szerű invencióval látva meg a távozó vátes-papban és utódjában a mennyberagadott Illésnek és az ő palástja örökösének: Elizeusnak megkapó analógiáját. Remekbe készült allokuciójában a bucsuzó érdemes lelkésznek az elismerés pálmáját nyujtva, kedves atyai intelmekkel figyelmeztette az új lelkész-elnököt atyai elődjétől átvett szép és szent örökségének arra a súlyos kötelezettségbeli tehertételére, mely a Szabolcska névvel reánehazodik. A mélyen átértzett s püspök-szerzőjéhez méltó beszéd mindenkire feledhetetlen hatással volt.

Az ünneplő gyülekezet nagyjai és kicsinyei mellett jól esett látni a stilusos, szép imaházban az istentiszteleten résztvevők sorában Temesvár városa valamennyi vallásfelekezetének reprezentánsait, a város képviselőjét, hatóságok, ref. egyházi egyesületek stb. megjelenését, kik istentisztelet végeztével a püspököt hivatalos utja alkalmából szives szavakkal üdvözölték. Örömmel

láttuk az üdvözlők sorában Zöld Mihály bánáti esperest, ki hosszas és súlyos betegségéből gyógyultan, annak ma már szinte csak mulékony emlékeivel, jelent meg s tolmácsolta egyházmegyéje örömét s szerencsekívánatait a püspök megjelenése alkalmából.

Mellőzve az ünnepek egyéb, megszokott külsőségeit és velejáróit, még csak magának a generális vizitációnak örvendtes impresszióit kell kiemelnünk. A hivatalos látogatás aktusa, mint rendesen, ezuttal is presbiteri ülés keretében folyt le, melyen nyolc új presbiter esküdött fel hivatalára. Hozzájuk Püspök ur buzdító szavakat intézett. Utána érdekesen és mindvégig lebilincselő módon ismertette Szabolcska Mihály főesperes a temesvári ref. egyház történetét. Végigkísérve előadása nyomán a viszontagságos sorsát ennek az 1548-ban alakult, a török hódoltságban elpusztult s 1891. évben visszaállított egyháznak, melynek dicsőséges emlékei közé tartozik a nagy reformátor: Szegedi Kis István ottani lekipásztorkodása is, — s látva azokat a nagy erőfeszítéseket, melyekkel újabb és legújabb időkben lelkészek és hívek vállvetve igyekeztek egyházukat anyagilag is megalapozni, hovatovább tiszta képet nyertünk ennek a különleges helyzetben levő gyülekezetnek az életéről, de egyben annak a 30 esztendő s lekipásztori munkának a méreteiről is, melyet a nyugalomba készülő lelkész ott elvégzett. Ez az egyház, — lelkészi javadalmi földjét az agrárreform címén elveszítvén, s minden anyagi erőforrást nélkülözvén — ma szép bérpalotával rendelkezik, melynek jövedelméből tartja fenn magát. „Ezt a palotát én prédikáltam össze” — mondotta Szabolcska Mihály a vizitációs presbiteri ülésen. Szívesen elhisszük neki, mert ez csakis az Ő nevével sikerülhetett.

A temesvári gyülekezetet állandóan ki s beköltöző reformátusok alkotják, melynek világos bizonyítéka pl. az is, hogy a presbitériumnak egyetlen egy tagja sincs, ki Temesvárt született volna, eredménye pedig az, hogy nem alakulhatott ki bennük igazi érdeklődés egyházuk ügyei iránt, sem hagyományos ragaszkodás ahhoz. És mégis! E fluktuáló gyülekezet tagjainak 90 % a szervezett munkás, de magyarságuknál fogva hű egyháztagok. És ha figyelembe vesszük, hogy az egyházközség ma — ref. felekezetü iskola nélkül — 500 református elemi iskolás gyermek vallásitanításáról gondoskodik, hogy 10 vasárnapi iskolát tart fenn s 80 tagból álló cselédegyletje van, ha mind ezt végiggondoljuk, meg kell állapítanunk, hogy ennek az egyháznak anyagi és erkölcsi megszilárdítása, 30 esztendő annyi válsága és viszontagsága között való fenntartása, a gondviselő Isten kegyelméből csakis olyan kivételes egyéniségnek sikerülhetett, mint Szabolcska Mihály s neki is csak kivételes eszközökkel. Ezek között a kivételes eszközök között első helyen áll az ő neve: a költő Szabolcska neve, melyen az általános és föltétlen tisztelet sugarai ragyognak országhatárokon innen és tul.

S ahogy ott elnéztem őket együtt: a püspököt és a költőt, e szent váteseket, egyházkerületünk, magyar református egy-

házunk e két „grand old man“-jét s hallgattam kedélyes beszélgetésüket régi időkről, régi emberekről, valahogy egy kissé elszorult a szívem. Istenem „az idő hogy eljár!“. Igen, Vergiliusnak igaza van „Sunt lacrimae rerum et mentem mortalia tangunt“. S közben ezer kérdésen tűnődtem: miért megy el tőlünk Szabolcska, mi készíti őt innen el s mi vonzza oda át? Nem fogják-e őt valami szent nostalgiaival visszahuzni Erdélybe, főleg Temesvárra egy emberöltőnél hosszabb pásztorkodásának kedves, fájó emlékei? Megunta ennek az ittvaló életnek ezer gondját-baját s azt reméli, hogy odaát nem lesz küzdelmes az ő magyar sorsa, vagy újabb nagy elhivatás mezejére vágyik? Ki tudja? S fülemben cseng a püspöki szépséges beszéd. Igaz! Illés lelke itt marad Elizeuson. A költő Szabolcska lelke itt marad, itt él, itt szól majd hozzánk szépen gördülő, bájos verseiből, itt marad akáca virágos városok, falvak ezer szép emlékeiben, délibábos rónáink virágos pázsitjaiban, pittypalatty-szótól csattogó hullámozó vetéseinkben. És mégis, mégis! Ugy rémlik, mintha most értettem volna meg igazában Ady szavait: „Szeretem megcsókolni azt, ki elmegy“.

Közben pedig eszembe jutott az a „faköpenyeg“, melyet valahol egy főhercegi palota parkjában láttam. Maga a faalkotmány rég elkorhadt már, de a reánőtt futórózsaágak egészen átvették és megőrizték a formáját. Itt is csak úgy van. A temesvári síkon református magyar egyházunk őrszemei föl váltják egymást a poszton. Elmegy az öreg s jön helyébe az ifjú. De az Illés lelke, akarom mondani: a rózsalugas marad. Nyiló, piros, pünkösdi rózsák, amelyekkel a Szabolcska illési lelkének szeretete és hűsége az ő harminc éves őrálló helyét bevirágozta, földiszitette. Az ő költészetének s nem is annyira hazajáró, mint velünkmaradó lelkének ezek a „sempervirens“ virágai a mieink lesznek ezután is és biztos lehet felőle, hogy bármilyen lesz is az ő sorsa, itt ezen a mi honi földünkön minden magyar szívben nyílik az ő számára is a testvéri szeretetnek egy-egy szál piros rózsája.

Dr Szemethy Géza.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Szilágyi Árpád székelyhídi igazgató tanító, egyházkerületi tanító képviselő, életének 58 ik évében, rövid szenvedés után, febr. hó 23-án visszatért az ő Urához. Temetése febr. hó 25 én délután volt nagy részvét mellett. A vesztés sziveket vigasztalja meg s az elhunytat ölelje magához az üdvösségre a kegyelem Istene.

Felhívjuk iskolafenntartó egyházaink figyelmét a Gyerkes Mihály-féle „Tanítók utmutatójára [105 Lei] és az

Elemi isk. törv. végrehajtási utasításának magyar fordítására [95 Lei]. Kapható a püspöki hivatalban.

HIREK

Félszázados jubileumok. Pálóczi Czinke István rimaszombati lelkész, az elszakadt tiszáninenni egyházkerület püspöke és Szücs István ungi esperes 50 éves szolgálatukat töltötték be az Ur szőlőjében. Legyen életük továbbra is áldot.

A német (kath.) ker. szocialisták újabb erőfeszítéseket tesznek a munkásság megnyerésére. Legutóbb folyóiratot indított: „Das rote Blatt de Katholischen Socialisten” címmel, mely az öntudatos katolicizmus, egyben öntudatos szocializmus lapja lenne. A lap vezető gárdája s olvasó serege hisz — s nem minden alap nélkül — a katolicizmus és szocializmus nagy szellemi

rokonságában; ugyanis mindkettő aláveti az egyént a közösségnek s mindkettő meg akarja teremteni az eszményi földi állapotot. A választóknak természetesen a jobbik részt kell választaniok.

A reformátusok arányszáma Magyarországon. Az 1920. évi népszámlás szerint Magyarország lakosainak száma 7,980,000, melyből református 1,670,000, azaz 21,4 %, az evangélikusok 6,4 %, a róm. kath. 63,9, gör. kath. 2,2, gör. kel. 0,8, unitárius 0,1, zsidó 5,9, egyéb 0,1 %. Legtöbb református a Tisza balpartján van: 52 %, míg róm. kath. csak 20 %. Az összlakosságból magyar anyanyelvű 89,6 %.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 647—1929-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. iskolafenntartó egyházközségnek.* Válaszul több érdeklődésre és tekintettel arra, hogy az ellenőrző hatóságok a felszerelés hiányos voltát több helyen kifogásolják, továbbá, hogy a szükséges tanszerek alábbi jegyzék szerint a Casa Școalelor-nál lényegesen olcsóbb áron szerezhetők be, mint a könyvkereskedésekben, utasítottam tanügyi előadónkat, hogy további tanszerrendeléseket fogadjon el és bonyolítson le a következő feltételek mellett: 1. A rendelt tanszerek árát a pénztári hivatalhoz előre be kell küldeni, vagy a Lelkész uraknak írásban kell jelenteni, hogy azok ára legközelebbi államsegélyükből levonható. 2. Terminusra való szállítást hivatalom nem vállalhat, mert a rendelt tanszerek a Casa Școalelor-tól csak nagy késedelemmel szoktak megérkezni. 3. Az eddig beérkezett rendeléseket átadtuk a Casa Școalelor-nak. Újabb rendelések beküldési határidejéül március 31. tűzöm ki. 4. A legutóbbi tanszerjegyzék következő: Arcképek: Mihály és Ștefan cel Mare, T. Vladimirescu, Avram Iancu, à 20 Lei. Térképek: Románia, Európa, Ázsia, Afrika, Észak-amerika, Dél-amerika, à 100-Lei. 17 kü-

lönféle tört. kép, à 25 Lei. 7 különféle természetrajzi kép [farkas, róka, nyul, hal, gólya, rák, béka], à 25, körző 86, háromszög 24, szögmérő 85 Lei. 5 Csomagolási költségekre 10 Lei számítandó. 6. Történelmi képek rendelésénél közölni kell, hogy milyen képek vannak már meg Oradea—Nagyvárad, 1929 február 28. Atyafiságos szeretettel: **Sulyok István s. k., püspök.**

665—1929. sz. **KÖRRENDELET.** A összes kebelbeli iskola-fenntartó egyházközségek iskolaszékeinek. Tájékoztatás végett közlöm a közoktatásügyi Miniszter 11733—1929 február 18. sz. rendeletét: Főtiszteletű ur! 5677—1928. sz. felterjesztésére tudomására adom, hogy a Minisztérium megengedte, hogy a dobrácsapáti (Szatmármegye) református iskola ismétlő növendékei ebben az iskolában folytassák tanulmányaikat az állami elemi iskolai törvény 19. fejezetében előirt feltételek mellett. Caliani, vezérigazgató. Olvashatatlan, főtítkár. — Ez a rendelkezés precedensül szolgálhat minden olyan esetben, amikor az ismétlő növendékeket akarjuk ellenére az állami iskolába akarják hivatalból beírni olyan iskoláknál, amelyek nyilvánossági joga a Mot. reg. 110. fej. alapján kétségbe nem vonható. Oradea—Nagyvárad, 1929 február 26. Atyafiságos szeretettel: **Sulyok István s. k., püspök.**

Pályázati hirdetés. Az érkörtvélyesi református egyház repatriálás miatt pályázatot hirdet helyettes kántortanítói állásra. Javaldalom: 1. Lakás. 2. Havonként háromezer lei az egyháztól, előre fizetve. 3. Stóla. Pályázhatnak okleveles tanítók. Pályázati kérvények a lelkészi hivatalba küldendők. Curtuiuşeni—Érkörtvélyes, 1929 február 15. Presbyterium.

**Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Lelkész urak részére
a palást.**

**Kérem a Nőegyletek stb.
nb. rendelését.**

SZÁNTÓ JÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

A legjobb mintájú
és az előírásnak
megfelelő egyházi,
iskolai, hivatalos

**nyomtatványok,
borítékok, írószeres stb.
Kis- és nagybetűs
Énekeskönyvek
és Vallástani
kézikönyvek**

az előirt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea-Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan-utca 14.

**BERGER
ÉS SPINDLER**

nagyszabeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 9

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beölhy Ö.-u.) 2.

Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyoásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

**Takarékbetételeket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik helibélét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonöket Átutalásokat előnyösen*
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triezzi „Adriai”
biztosító-társaságát. 9**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

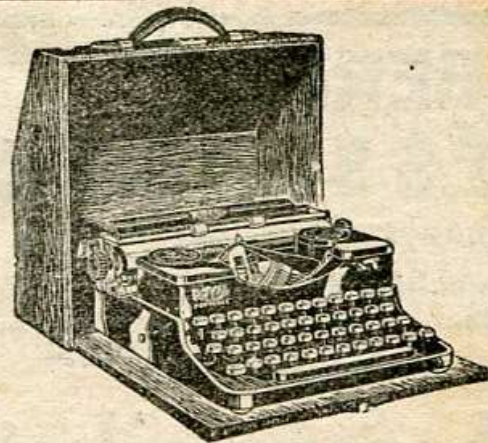
ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, Timisoara.

Kitünő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk.

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“

írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.

Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselő:

GOLDSTEIN, ORADEA

Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ Megjelenik minden héten szombaton.

Elemi iskoláink statisztikája az 1927—28-ik iskolai évről.

Egyházkerületünk területén 1927—28. tanévben 134 ref. elemi iskola működött. A 204,707-es lélekszámból* 21,386 tanköteles van, nem számítva az óvodaköteles gyermekeket. Ezek közül 11,698 jár ref. elemi iskolába, 510 más magyar felekezeti iskolába, 4272 magyar, 3677 román, 2 német tannyelvű állami iskolába, 1227 pedig beiskolázatlan. Megjegyzendő, hogy a ref. iskolák közül a nagyperegi (20 növendékkel) cseh tannyelvű, a szemlaki (33 növendékkel) német.

Az iskolák fenntartására egyházközségeink 9.180,318 leit áldoztak, rendes és rendkívüli hozzájárulás címén, ami fejenként 45 lei hozzájárulást jelentene, s elég nagymértékű áldozatkészséget, ha a hozzájárulásokba nem volna beleszámítva sok helyen a tanítói földjándóságok értéke is. Tanítói fizetésekre 6.542,362 leit fordítottak, egyenkint 28,199 leit, ami azt jelenti, hogy a tanítói fizetések átlaga az egyh.-ker. minimumot aligha éri el.

A tanítási napok száma átlagosan 171 volt, 215 minimális szám helyett. Ennek oka az, hogy az u. n. gyermekparalízis miatt az iskolai évet 4 iskola kivételével csak nov. 1-én kezdjük meg, sőt 8 iskolában csak azután, viszont az iskolai évet a rendes, jun. 10—jul. 2-ig terjedő időben bezártuk. A fentti általános okon kívül a tanítást csak 10 esetben zavarta meg a tanító katonai szolgálata (3 eset), lávozása (1 eset), betegsége (1 eset), s a gyermekek közt kitört járvány (5 eset). A tanítás eredménye 89 helyen jó, 38 helyen kielégítő, 6 helyen gyenge. A tanítási napok már említett redukciója következtében 9 helyen az előírt anyagot nem tudták befejezni. Iskoláink nagyjelentőségét mutatja, hogy 23 olyan községben tartunk fenn iskolát, ahol állami iskola nincs.

* A statisztikai jelentések lényeges eltérést mutatnak az esperesi látogatások 213,885 lélekszám felvételétől.

Nagyon csekély az iskola mellett működő ifjusági egyletek száma (16). Állami ellenőrző közegek 267 (átlagban 2) esetben látogatták meg iskoláinkat, míg egyháziak csak 155 esetben, nem számítva ellenőrző látogatásnak a helybeli v. beszolgáló lelkész és iskolaszéki megbizottak néhol dicséretesen gyakori látogatását. Helyes volna az állami ellenőrző látogatások ellensúlyozására az E. T. VI. 51. és 53. §-át az iskolalátogatásokra nézve következetesen végrehajtani.

Működő tanítóink száma 232, ezek közül 140 férfi és 92 nő, 228 okleveles, 4 oklevél nélkül, 10 rendes, 22 helyettes; 3-nak van levitavizsgálója, ezeken kívül még 52-en végeztek lelkészi szolgálatot is a lelkész akadályoztatása esetén, viszont egy helyen (Wesmás Károly Gyorok) a lelkész látja el önzellen lelkesedéssel a tanító hivatalát. 127 tanító látta el a kántori teendőket az iskolán kívül és 225 tanította a vallást az iskolákban (lelkész 7 esetben), az ugyanazon falubeli állami iskolában 42 tanítónk látta el a hitoktatást (75 esetben a lelkész, 16 esetben más, legtöbbször az áll. isk. tanító).

Az iskolaépület 131 helyen az egyház tulajdona, 2 helyen helybeli földbirtokosé; 108 jókarban van, 24 szükségképen megfelelő; 1 rosz; 16 helyen az állami iskola az egyház épületében van elhelyezve. Tantermeink száma 240, (8 nincs használatban). Teljes felszerelése 45 iskolának van, 86 hiányos; könyvtár van 81 iskolában. Az egyházak 26 esetben 184,854 leiel maradtak hátralékban, a tanítói fizetések kiszolgáltatásában egyesekben azért, mert az év folyamán két évi hátralékot fizettek ki, 3 helyen azért, mert a terményjárandóságok csak aratás után esedékesek, legtöbb helyen azonban elfogadható indokolás nélkül. Beiratási díjak címén 87 helyen 189,780 lei folyt be, ezeket egyesekben tőkésítették, két esetben egyházi célokra fordították, a többi helyen iskolai célokra (tanszerek, irodai szerek, tanítói fizetés). Segélyezésekre és jutalmakra 72,365 lei folyt be, ilyen címen 86,173 leit adtak ki az iskolaszékek, legtöbbször természetben (könyvek, ruhák).

Az iskolalátogatás 124,670 félnapi mulasztással elég szabályos, mert átlagban 11 félnap (egy hét) mulasztás esik egy növendékre. Némely helyen a mulasztások aránytalanul nagyok. 594 igazolatlan mulasztási eset fordult elő s büntetéspénzekből 9500 lei folyt be. A rendezett iskolai ünnepélyek száma: 266 hivatalos állami, 147 egyházi jellegű ünnepély. Az utóbbiaknak száma növelendő volna, hogy egyensúlyt tartson a nem egyházi jellegű ünnepélyekkel. A vallásos nevelés céljait 102 helyen szolgálták különféle intézmények, leginkább vasárnapi iskolák; ez is kevés, mert 30 helyen csak a rendszeres templombajarást említik a jelentések, amit nem vehettünk kielégítő különleges intézkedésnek a vallásos élet emelésére. A fegyelmezés 89 helyen

jó, 44 helyen kielégítő, a gyermekek erkölcsi állapota 103 helyen jó, 30 helyen kielégítő.

Tankönyvekkel csak két helyen nem voltak ellátva a gyermekek.

Az E. K. vallástani kiadványokat saját iskoláinkba 2 helyen nem használták nyelvi okokból. Állami iskoláknál 6 helyen, részben nyelvi okokból, részben indokolás nélkül. Ez utóbbiakat a jövőben felelőségre kell majd vonni. Egyébb tankönyveknél is előfordult, hogy az egyház-kerülettől jóvá nem hagyott tankönyveket alkalmaztak.

Külön meg kell említenünk, hogy Kolos Vince vámfalusi lelkész, a szünidő folyamán naponként reggel 6—8-ig díjtalan és szépen látogatott magyarnyelvi kurzusokat tartott a román szekcióra járó ref. magyar gyermekeknek. Tette maga-magát dicséri s példaképpen állítható.

Összehasonlítva ezeket az eredményeket az előző évek statisztikájával, iskolafenntartó egyházaink száma 1-gyel csökkent, amennyiben a szamosdobi iskola megszűnt, 1927—28. tanév elején a beiratás körül történt hibás eljárás miatt s mert a tanügyi hatóságok elzárkóztak ezen formahiba következtében előállott helyzet orvoslásától. Folyó tanévben néhány hasonló esetben sikerült kedvezőbb eredményt elérni, azonban itt is fel kell hívunk az érdekeltek figyelmét a beiratási eljárás pontos megtartására.

A kimutatott tankötelesek száma 2134-gyel növekedett, akik közül 1146-ot vettek fel saját iskoláink.* 1022-öt a magyar szekciók, a román tanyevü iskolába járó ref. tankötelesek száma 823-mal csökkent, a beiskolázatlanok száma 277-tel nagyobb. A más felekezeti magyar iskolába járó 510 és német áll. isk. járó két növendék a múlt évi kimutatásban nem szerepel.

Iskoláink befogadó képessége 87 helyen nem volt kellőképpen kihasználva, főként a tankötelesek csekély száma folytán, ezzel szemben, különösen a városokban, olyan tuzsufoltság mutatkozik, hogy komoly gondot okoz iskolafenntartóinknak.

Tizezer leinél nagyobb értékű beruházásokról 14 egyházközség tesz jelentést. Ezek a következők: Domahida 300,000 lei költséggel új iskolát és tanítói lakást épített, új tanítói lakást épített Ant (226,179), Érkörtvélyes (185,000), Érkeserü (78,033 Lei). Tantermét Avasujváros 86,490 Lei költséggel kibővítette. A tanítói lakást átalakította Bihar-püspöki (160,000 Lei). Nagyobb renoválásokat végzett Kéc, (87,589), Bályok (76,442), Érendréd (39,000 Lei). Kisebbecket Kisbábony (19,813), Szinérváralja (16,605), Hosszmező (13,248), Bere (10,078 Lei). Ombód iskoláját 14,610 Lei értékben új padokkal szerelte fel. Az

*A folyó 1928—29. tanévben ref. elemi iskoláinkban további 342 főnyi gyarapodás mutatkozik (12040).

ilyen egyházközségek, amelyek a legnehezebb gazdasági viszonyok között adják áldozatkészségük bőkezű jelét, egyuttal tanubizonyságot tesznek arról a megértésről, amellyel viseltetnek református egyházuk nagy hagyományai és magyar nemzetiségük kulturális érdekei iránt.

Az előny.

Róm. 3., 1—2.

Egyik embernek nem olyan a helyzete, mint a másinak. Vannak előnyös helyzetben levő emberek. A testi tulajdonságok, a szellemi képességek, a származás, a vagyon, az összeköttetés, a környezet, a viszonyok, — különbséget teremtenek. Isten nem teremtett mindent egyenlőnek. Az emberek világában épügy, mint a természeti világban a változatosságnak ad előnyt. Kérdés, van-e abban valami jogtalanság, hogy egyik embert a másik felett kitünteti?! A felelet világos: „Nincs jogunk az ítélkezésre. Kötelességünk a tények előtt való meghajlás. És talán ez a különbség kiegyenlítődik az által, hogy a felelősség sem egyforma súlylyal nehezedik mindenkire. De nincs arra szükség, hogy az Örökkévaló cselekedeteit igazolni akarjuk.

Egy minden kétségen felül áll, az, hogy a zsidó népet Isten a többiek felett kitüntette. Miért?! Ez titok. A kiválasztásnak az oka azonban semmi esetre sem a zsidóságnak kiválóságában, jóságában, a kulturális tényezőkkel szemben való fogékonyságában rejlik. Ez Isten szabad akarati ténye, mert az Ő elhatározó cselekedeteit nem az önkényesség, hanem a szabadság jellemzi.

Nos a zsidó nép az Istentől nyerte azt az előnyét egészen félre magyarázta, abból téves következtetést vont le. Önhitté lett, felfuvalkodottá, — felfuva kodottá a leggonoszabb módon, — Istenhez való viszonyában igényt támasztott vele szemben. Abban a meggyőződésben élt, hogy Isten az Ő különleges magatartásáért a pogányokéval szemben csekély értékűnek fogja ítélni bűneiket és azokat szeliden megbocsátja. Azt az előnyt, amelyet neki Isten különös kegyelme juttatott, úgy tekintette, mint faji sajátosságának állandó, belső alkotórészét. A hite az volt, hogy ő önmagáért jutott Istenhez közel; azért mert jó, kegyes és így a bűnös emberi környezetből magasan kiemelkedett. A saját bűneinek nem, hanem csak a másokénak látta a gonosz voltát.

Pál a zsidóságnak azt az önhittségét, azt a hiuságát teljesen összetörte. Megmondta fajtestvéreinek, hogy ők a törvényt csak átháglák, (nem vették a kegyelmet) így a törvény szerint fognak megítéltetni. Az Istentől nekik adott, de általuk be nem tartott törvény rájuk vonja Isten haragját: az ítéletet. A körülméltékedés elvesztette a jelentőségét. Isten előtt a zsidók éppen olyanok, mint a pogányok. Isten adományai őket nem tette jobbakká, kegyesebbekké. Ők is emberek — az emberek között, bűnösök — a bűnösök között. Itt nincs semmi különbség, semmi különlegesség, semmi előny.

Miben nyilvánult meg hát mégis a zsidó népnek kegyelt volta? Nem ennek a népnek egyéni sajátosságában, sem pedig vallásos vagy erkölcsi érzésében, hanem egyszerűen abban, hogy Isten a kijentés

igéit rájuk bizta. Ennek a népnek adta a törvényt és a törvényben a zsinórmértéket az Ő közelében való járásra. Hozzá küldte a prófétákat, kik hirdették neki a kegyelmet és az ítéletet s Isten szeretetétől vezérelve fáradoztak érte. Isten egyszülött fia és vele a teljes utolsó kijelentés közepette jelent meg. Ezeket a kimondhatatlan értékeket Isten közénk helyezte, nekik adta át. A föld minden népe felett ezzel őket kitüntette. Ez az előny tehát tény — Isten cselekedete. Tény, melynek azonban a zsidó nép lényével semmi köze, egyedül Isten szabad akaratából származott. Egészen objektíven, tárgyilagosan beszél az apostol erről.

Ami vonatkozik a zsidókra, ugyanaz vonatkozik a keresztyénekre is. Tegyük fel hát itt is a kérdést: van-e nekik, kik Krisztust ismerik, benne hisznek, valami előnyük azokkal szemben, akik ránézve idegenek? Van és nincs!

Mincs, mert a természeti éniük szerint ugyanolyan vágyak, kívánságok élnek öbennük s ezek ugyanugy bemocskolják, ugyanugy romlásba viszik őket, mint más embereket. Ez az alap minden embernél ugyanaz, a hus nem változik, nem lesz kegyes.

És van, mert Isten igéjével megérintette, az Ő szent fiának szent lelkét adta sziveikbe, a megigazulással megajánékozta és az ő oltalmazó kegyelmével hordozza őket.

Vannak szellemileg kiváltságos emberek is, azonban ezek hitöknek alázatosságában nem látják azt az előnyt, hanem imádják azt, aki őket megáldotta.

(Németből szabadon)

dr b.

Az arad-ágyai lelkészi kör értekezlete Anton

Folyó évi február hó 24-én tartotta az arad-ágyai lelkészi kör legutóbbi értekezletét Anton. Megjelentek az értekezleten Fogarassy Bálint ágyai, Bottyán Pál erdőhegyi, Vass Jenő vadászi, Igyártó Sándor bélzerindi, Bokor Sándor feketegyarmati és Balogh Mátyás anti ref. lelkészek. Az értekezlet előtt délután 5 órakor az anti ref. templomban vallásos estély tartatott. Az anti ref. hivek zsufolásig megtöltötték a templomot. Előimádságot mondott Fogarassy Bálint ágyai ref. lelkész, prédikált mély hatással Vass Jenő vadászi ref. lelkész Példabeszédek könyve 14. rész 13. verse alapján, utóimádságot mondott és a gyülekezetet megáldotta Igyártó Sándor bélzerindi ref. lelkész. Énekszámokkal szerepelt az anti ref. egyházi dalárda, melyet Movik Gyula vezet mint kántor-tanító kitünő sikerrel és nagy buzgalommal. Szavalt Dávid Sándor nagyzerindi ref. presbyter.

A vallásos estély után az egybegyült lelkészek a köri lelkészi értekezletet tartották meg, hol a napirenden levő egyházi ügyeket vitatták meg. A lelkészi kör tagjait Balogh Mátyás anti lelkész látta vendégül szívesen.

Egymás között

Legyünk őszinték.

Kezdek félni testvér, hogy így nem értjük meg egymást. Az éremnek két oldala van s te teljesen az egyiknek a nézésébe merültél bele. Amiket leolvastál róla, azok igazságát készséggel elismerem. Jól tudom, — eddig is hangoztattam, — hogy a vagyon lehet az istenország építésének hathatós eszköze, szerezhetsz templom, iskola- és paróchia falakat, földeket, alapítványokat, amelyek birtokában könnyebb, biztosabb, imponálóbb az élet. Hálásan is gondolok azokra a kegyes jótevőkre, akiknek hitét a dus anyagi áldozatoknak templomokba, iskolákba épített maradandóbb kincsei hirdetik, de nem kevésbé gondolok hálával azokra az egyszerű, szegény papokra és iskolamesterekre, akik anyagiakkal bőven megáldott hiveik szívébe a Krisztusért való áldozat boldogító gyönyörűségét becsepegtették s akik ilyenformán közvetve mindig ott voltak a legszebb és legértékesebb áldozatokban. Nagy patrónusaink életének háttérében szerényen meghúzódva mindenütt megtalálhatók a nemes sugalmazók, akikről a világ keveset tud, pedig csendes imádságos munkával — és bizonytalán nemes életük példaadásával is — ők rakták sokszor egy életen át azt a tüzet, amelyből egyszer aztán kicsapott a nagy áldozatnak századokon át világító lángja.

Szeretném Testvér, ha a dus anyagi javak áldozói mögött Te is meglátnád ezeket a csendes életáldozókat és különösen szeretném, ha minden áldozat mögött meglátnád a legnagyobb áldozót: Jézust, aki bár maga anyagi kincset sohasem gyűjtött és sohasem áldozott, mégis örök forrásává lett minden lelki és anyagi áldozatnak.

Es nagyon szeretném, ha egyszer mélyen elgondolkoznál afelett, vajjon miért vállalta Ő és miért vállalták utána mindazok, kiket lelkének bélyegével örökre eljegyzett magának, a tanítványok, apostolok és a mi mindvégig hű gályarabjaink is az otthon és kényelem helyett a szegénységet, hazátlanságot, miért nem volt előttük fontos a vagyon és miért becsülték sokkal többre a lelki, mint az anyagi kincseket? Nincs más felelet, — azért, mert ők tudták, hogy az Istenországot nem az anyagi, hanem a lelki kincsek fogják megépíteni s ahol a lelki kincsek megvannak, ott a szükséges anyagiak is mindig meglesznek, az anyagiak ellenben nem jelentenek egyszersmind lelki kincseket.

A mi áldott Mesterünk dicső példájával nekünk, késői tanítványainak is megmutatta a követendő utat s ezen az uton bizony gazdagság, földi kincsek nem várnak reánk, de várnak lelkiek: szeretet, öröm, békesség, boldogság, stb. Nagy anyagi áldozatokat nem hozhatunk, de hozhatunk értékes áldozatokat, mi is odaadhatjuk anyagiakban is a legtöbbet, amit adhatunk és meghozhatjuk a legnagyobbat, odaadhatjuk az életünket. Ennek az áldozatnak pedig mindig meglesz a hatása a hiveinkre.

Az a gyülekezet, amelyet munkás hitű, áldozatos életű pásztor vezet, nem fog anyagiakban szűkölködni, díjlevél-harcokban felémészteni, mert a magasabbrendű áldozat természetesen szüli az alacsonyabb rendűt, a lélek mindig előteremti az anyagot.

Előteremti nemcsak az egyházért, de a magunk jövőjének biztosításáért is. És hangosan kiáltom: nem azért bizonytalan a jövőnk nem azért szegyénteljesen nyomoruságos özvegyeink, árváink sorsa, nem azért stagnál a nyugdíjügyünk, mert nincs elég pénzünk, hanem azért, mert nincs elég lelkünk, mert nem szoktuk meg és nem is vállaljuk szívesen még ezért az ügyért sem az áldozatot.

Testvér, szeretnék végezni az anyagi kérdéssel. Nem mondom, hogy vedd meg a föld javait, sőt gyűjtsd is ha talentumot kaptál a gyűjtésére, de ne bizzál nagyon benne s ne építsd rá se a magad, se a családod, se az egyházad jövőjét. Hidd el, bizonytalan fundamentum. Építs az Istenben való hitre, arra a feltétlen birodalomra, amire a tekoabeli özvegy és az utolsó fillérét is perselybe dobni tudó bibliai szegény asszony épített. A vagyon megcsalhat, az emberek megcsalhatnak, de Isten nem csal meg soha. Aki az ő takarékjába rakja a felesleget, az nyugodtan hajthatja fejét mindig álomra. Nyugodtan hajthatja a halál álmára is. Tudom, ez nem reális bölcsesség, de igaz bölcsesség. A hitből származó gondatlanság nagyon mély életművészet. Hinni és imádkozni csak az tudhat igazán, aki minden nap egészen rá meri bízni az életét a gondviselő Istenre. Én örülnék, ha elég erőm lenne ezt nemcsak beszélni, hanem mindig meg is cselekedni.

Némó.

KÜLFÖLD

Korbai Károly centennáriuma. Korbai Károly kulai ügyvéd és birtokos ezelőtt 37 évvel vagyonának főörökösévé a bácskai református egyházmegyét tette. 1929. január 24-én volt születésének 100 éves évfordulója, mely alkalommal Kulán a református templomban emlékünnepe volt. Korbai családtagok ember lévén, nem akarta, hogy vagyonán nevető örökösök osztozzanak s egyházi célokra hagyta azt, nem is sejtve, hogy a Jugoszláviába szakadt szegény magyar ref. egyházakra milyen áldás fog áradni az ő hagyatékából. Az alapítványból az egyházmegye lelkész- és tanító növendékeket, valamint szegény egyházakat segíte. Legyen áldott emléke.

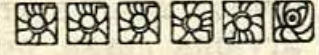
A varsói egyetem evangélikus theologiai fakultásán tanul 84 férfi és 2 női hallgató. Ebből 75 férfi és 1 nő ág. hitvallású, 7 férfi, 1 nő református, 1 férfi anglikán, 1 pedig róm. kath. Ötvenkét férfi és 2 női hallgató lengyel, 32 német.

A hollandi református egyház 1929. évi évkönyve megjelent s számos érdekes adatot tartalmaz. Az egyháznak 1928 jan. 1-én 599, az év végén 628 lelkipásztora volt. Az utolsó években rendkívü

megnövekedett száma a theológiát hallgatóknak lehetővé tette, hogy az egy évvel előbb üres 232 állásból 25-öt újonnan betöltöttek. Az egyháznak van összesen 751 egyházközsége. Lélekszám 563,033. Egy évi szaporulat több mint 10,000. Hat új egyházközséget alapítottak. Amszterdam és Kampenban körülbelül 400 hallgató készül a lelkészi pályára.

HIREK

A szalonai Református Nőegylet kulturesije. Szépen sikerült kulturesetet tartott szombaton a nagyszalonai Református Nőegylet. Az estély körül Dohi Árpád lelkész fejtett ki rendkívüli tevékenységet. Az estélyre leutaztak Nagyváradról Tabéry Géza, Kolozsvárról Maksay Albert és Reményik Sándor. Este kilenc órakor kezdődött fényes közönség jelenlétében a kultureset az Iparos Dalegylet gyönyörű énekszámával. Maksay Albert kolozsvári ref. theologiai tanár tartott ezután igen élvezetes beszédet a keresztyénség helyes felfogásáról. Reményik Sándor szívhezszóló költeményei és Tabéry Géza felolvasása őszinte elragadtatást váltottak ki. A helyi szereplők közül pompás konferansziénak bizonyult Kiss Géza segédlelkész. Kozma Lajos művészi hegedűjátéka, Stefanescuné asszony megkapó énekszámai és Kovács István megrázó szavalata egészítette ki még az estély műsorát, melynek énekszámait Király Józsefné és Saád Józsefné kísérték a legnagyobb precizitással. Műsor után a hajnali órákig a legjobb hangulatban folyt a tánc.

Ifjusági vezetői tanfolyam. Március hó folyamán Budapesten bibliás ifjusági munkások részére vezetőképző tanfolyam lesz. A tanfolyam résztvevői március 4-én érkeztek meg Budapestre.

A tanfolyam március 8 án, pénteken este ért véget. Visszautazás március 9-én. A tanfolyamon szakszerű előadások és gyakorlati bemutatások is szerepeltek az ifjusági egyesületi munkáról, többek között egy 1300 méteres mozgófilm, az amerikai KIE munkáról. Eddig 2 külföldi vezetőtitkár részvétele biztos. A tanfolyam költségei kb. 25 pengőre rugtak azoknál, akik szállást és kosztot kértek. Vasuti féljegyről gondoskodás történt. Keresztyén Ifjusági Egyesületek Szövetsége Budapest, IX. Üllői-ut 29.

Középiskolás világszövetségi konferencia lesz ez év nyarán Hollandiában, augusztus 12—20. között. Ezen a nagyfontosságú konferencia előkészítő munkálatait megkezdte már a magyar részről a Református Középiskolai Missziói Bizottság elnöksége. Mindazok a vallás-tanárok, akik szeretnének résztvenni ezen a világszövetségi konferencián, vagy felsőbb osztályos növendékeik közül szeretnének egyeseket ide kiküldeni, vagy magukkal hozni, jelentsék be ebbeli szándékukat Pap Géza, a középiskolai Missziói Bizottság titkáránál, aki szívesen szolgál mindenkinek felvilágosítással. Címe: Budapest, IV. Fővám-tér 3. II. 6.

A berni egyház az új parochiák létesítése, új lelkészi

állások szervezése, lelkészek megöregedése, nyugalomba vonulása, halála s viszont a theologusok számának csökkenése miatt, ha a helyzet így tart, rövidesen lelkészhiánnyal fog küzdeni.

Emléki. A német evang. lelkészegyesület szövetsége [„Der Verband deutscher

evang Pfarrvereine“] febr. 18. Luther halálának emléknapiján a világháboruban elesett lelkészek, segédlelkészek s theologiai docensek emlékére, Luther városában, Wittenbergben, a híres városi templomban ünnepi istentisztelet keretében emléktáblát helyezett el.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pénztári: 817—1929—III. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkesz urnak.* Ertesítem a Nt. Lelkesz urakat, hogy az egyházkerületi Nyugdíj és Gyámintézetbe történt belépésük alkalmával és azóta hivatalomhoz betérjesztett eredeti okmányokat (tagsági iv, pótlapok, szolgálati bizonyítvány, születési-esketési bizonyítványok) további megőrzés végett a mai napon közvetlenül az érdekeltek címére ajánlott levélben megküldöttem. Oradea—Nagyvárad, 1929 március 8. Atyafiságos szeretettel: Sul yok István s. k., püspök.

Pénztári: 164—1929—III. szám. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkesz Hivatalnak.* Felhívom a f. évi tüzbiztosítási díjakkal még hátralékban lévő egyházközségeket, hogy a biztosító intézettel kötött szerződésünk, idevonatkozó pontja értelmében a már január hó 31-én esedékessé vált tüzdíjakat az egyházkerületi pénztárba haladéktalanul küldjék be. Esetleges tüzkárókért, illetve azok megtérítéséért a tüzdíjak azonnali be nem fizetése esetén a felelősséget a biztosító társaság nem vállalja. Oradea—Nagyvárad, 1929 március 8. Atyafiságos szeretettel: Sul yok István s. k., püspök.

Tanügyi: 759—1929 II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli, a nagyváradai inspektorátus kerületébe tartozó iskola, Nagytiszteletű Igazgatótanácsának és Iskolaszékének.* Vettem a nagyváradai inspektorátus 2417—1929. sz. átiratát, melyben arra figyelmezteti a kerületébe tartozó felekezeti iskolákat, hogy felterjesztéseiket iskola megnyitás, új osztályok létesítése, nyilvánossági jog elnyerése, vizsgálatok és egyéb oktatásügyi kérdésekben ne egyenesen a Minisztériumhoz, hanem a hivatalos ut megtartásával az inspektorátushoz küldjék be. Bár tudomásom szerint iskoláinknál ilyen esetek nem fordultak elő, mégis felhívom figyelmüket arra, hogy a hivatalos ut elkerülése csak késedelmet okoz, mert a Minisztérium a kérdéses ügydarabokat véleményezés végett ugysis az inspektorátushoz küldi le, sőt 24509—1929. sz. rendeletével kílátásba helyezi, hogy a hivatalos ut mellözésével beküldött felterjesztéseket figyelembe venni egyáltalában nem fogja. Természetesen ez nem zárja ki azt, hogy indokolt

esetekben tanügyek elítélésénél hivatalom közbelépését vegyék igénybe. Oradea—Nagyvárad, 1929 március 6. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pályázati hirdetés. A székelyhidi ref. egyház pályázatot hirdet az elhalálozás folytán megüresedett orgonista tanítói állásra, melynek javadalma: 1. 300 kor. készpénz vagy utáris értékben. 2. 5 kat. hold szántó az egyháztól és 6 kat. hold szántó az államtól, ez utóbbit az egyház nem szavatol. 3. 16 $\frac{1}{2}$ köböl rozs természetben. 4. 6 öl kemény tűzifa házhoz szállítva. 5. Minden tanuló után 5 kor. tandíj, az egyház által fizetve valutáris értékben. 6. Tisztességes lakás, kerttel. Az 1. és 5. alattiak a f. évben 18.000 leiben vannak megállapítva. Az összes javadalom 6. pont kivételével 60.000 leire értékelhető. Pályázati kérvények a lelkészi hivatalhoz küldendők f. hó 20-ig. Az állás április hó 10-én elfoglalandó.

Pályázati hirdetés. A Tamásváraljai református egyház pályázatot hirdet folyó iskolai évből hátralevő (április, május és június) hónapokra helyettes kántor tanítói állásra. Javadalom: 1. Lakás. 2. Havonként 2000 lei az egyháztól. 3. Lelkésztől reggeli, ebéd és vacsora. 4. Stóla. Az állás a jövő iskolai évre az új díjlevél szerint rendes kántortanítóval töltetik be. Pályázhatnak román nyelvet tudó tanítók. A pályázati kérvények a lelkészi hivatalba küldendők, az állás 1-én elfoglalandó. Tamaşeni—Tamás áralja u. p. Halmeu. 1929, március 4. Presbitérium.

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Lelkész urak részére
a palást.

Kérem a Hőegyletek sfb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓJÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

A legjobb mintájú
és az előírásnak
megfelelő egyházi,
iskolai, hivatalos

**nyomtatványok,
borítékok, írószerek stb.
Kis- és nagybetűs
Énekeskönyvek
és Vallástani
kézikönyvek**

az előirt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea-Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan-utca 14.

**BERGER
ÉS SPINDLER**

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 10

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORDEN — NAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beöthy Ö.-u.) 2.
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóashelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

**Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik felbetét gyűjtéssel. Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölsönöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triezsi „Nárial”
biztosító-társaságát. 10**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Tinca—Tenke
Jud. Bihor

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

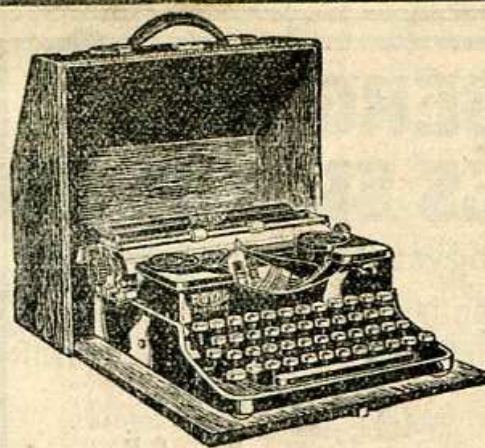
a rekvirált sípok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 10

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“
írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképvisel:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ Megjelenik minden héten szombaton.

Károlyi Gáspár

400-ik születési évfordulójának megünneplése és emlékének megörökítése.

A nagykárolyi presbyterium január 6-án tartott gyűlésében Gönczy Sándor lelkész-e nők előterjesztését elfogadva elhatározta, hogy egyházuk és városuk nagyszülőltjének: Károlyi Gáspár bibliafordítónak 400 éves születési évfordulóját ez év folyamán megünnepli, „emlékét a templomkertben felállítandó szoborral, vagy emlékoszloppal megörökíti s az egész világon élő református és protestáns egyházakban az emlékmű felállítására gyűjtést rendez. Az ünnepségre meghívja az összes protestáns egyházak képviselőit, az Egyetemes Konventet, az amerikai református s a többi külföldi protestáns egyházakat és a rendezendő ünnepélyt az egész magyar protestantizmus ünnepévé kívánja tenni.“

Olvasóink egy régebbi híradásunkból már ismerik a nagykárolyi presbyteriumnak e most beküldött határozatát. Lehet, hogy egyesek előtt tulságosan nagyméretűnek, sokat akarónak tűnik fel, de lényegében mindnyájunknak egyet kell vele értenünk, t. i. abban, hogy e nagy emberünk négy évszázados születési fordulóját az egész magyar protestantizmus ünnepévé kell tennünk. Csakhogy ennek az ünneplésnek különbözni kell minden — a szó közönséges értelmében vett — ünnepléstől. Különbözni kell, mert nem szabad megelégednünk merő külsőségekben megnyilvánuló fényes ünnepségekkel, sem ünneplésünknek csak egy — bármilyen nivós és diszes — reprezentáns megnyilvánulásával. *E nagy évfordulót mély, maradandó, a legegyszerűbb hívő telkéig elterő hatásúvá s épen azért az egész egyházi életünkre és egyházunk minden legkisebb részére kiterjedővé kell tennünk.*

Ha Isten megáldotta egyházunkat e gazdag lélekkel és éppen bennünket juttatott e nagy évfordulóhoz, kik egy egész világ romjain kezdjük építeni a boldogabbnak óhajtott jövőndőt, akkor nekünk mély-

séges hálával kell megragadnunk e drága alkalmat arra nézve, hogy a lelkeket végre ráeszméltessük annak a kincsnek a megbecsülésére, melyet Isten az ő igéjében adott számunkra. Minden erőnkkel arra kell fordítanunk ezt a nagy eseményt, hogy a lelkekbe és az életbe az ígét minden áldásával bevigyük. Nagy állandó demonstrációvá kell tennünk ünneplésünket a világ előtt az ige és az örök Ige mellett, hogy megértse a világ, hogy a romok fölött új világot és boldogabb jövőt csak az igével és az örök Igén, mint egyetlenegy fundamentumon építhetünk.

Ünneplésünket ennek a gondolatnak kell irányítani és ennek kell vezetni bennünket Károlyi Gáspár emlékének megörökítésében is.

Egy alkalommal már hírt adott róla e lap, hogy a Nagykárolyban rendezendő ünnepséget a két egyházkerület együtt fogja tartani, amikor közösen rendezzük meg a nagyhetet, illetve konferenciát. Ez lesz tehát a jubileum legimpozánsabb része, melynek helyéül kétségkívül a szülőváros az illetékes és melyre a távolabbi testvéregyházak képviselőit is meghívjuk. Hogy ez nemcsak külsőségekből fog állani, hanem meglesz egész egyházi életünkre kiterjedő hatása, az egészen bizonyos. De hogy ez a hatás a legkisebb gyülekezeti és egyházunk minden tagjáig eljusson, nem elégedhetünk meg ezzel az egy ünnepi megnyilvánulással. Meg kell ezt ismételnünk egyházi életünk minden tagozódásában.

A közös, mindenkit összefogó ünnepségen kívül külön is tartunk ünnepélyt az egyházkerületekben a gócpontokon, amely nem kizárólag annak a gyülekezetnek, hanem az egész kerületnek hódoló aktusa legyen. Erre természetesen legalkalmasabb a kerületi közgyűlés. Jó lesz ez egyszerre arra is, hogy közgyűlésünket kiemeljük adminisztratív szürkeségéből és a helyi gyülekezetre, sőt a városra is eseményné tegyük.

Tartsunk hasonló emlékünnepeket az egyházmegyék focusaiban is az egyházmegyék számára. Az előbb említett indokok erre nézve is fennállanak. Mindakettőnél — a kerületinél és ennél — ne külső, hanem benső, építő hatásokra törekedjünk.

Végül tegyük emlékezetessé e nagy fordulót gyülekezeteink életében. Nézetem szerint ez a legfontosabb. Itt tudunk legközvetlenebbül eljutni hiveink lelkéhez. Minden gyülekezetben tartunk egy Károlyi emléknapot, amit nevezhetünk a „magyar biblia vasárnap“-jának is. De ezt az egész egyházkerületben egy ugyanazon vasárnapon tartjuk minden egyházközségben. Sőt úgy volna helyes, ha az egész magyar egyházban egyszerre tarthatnánk. A testvéri összetartozásnak, a lelki egységnek hatalmas kifejezője lenne ez a vasárnap. Önként értetődik, hogy e napon nem szabad megelégednünk kizárólag egy alkalm

istentisztelet tartásával, hanem emlékünnepelet is kell tartanunk. Kívánatos, hogy majd az őszi beálltával megkezdődő vallásos estélyeken tovább folytassuk emlékezésünket, amikor felolvasásunk tárgyául ide illő témákat válasszunk. Ilyenek pl.: A biblia története és ismertetése, A magyar biblia története, Károlyi G. élete, A bibliaolvasás stb. Hogy azonban a hallottak ne szálljanak el nyom nélkül, adjuk ki rövid tractatus alakjában Károlyi G. élettörténetét és a vele kapcsolatos tudnivalókat. Az egész ünnepségnek, vagy ünnepség sorozatnak a biblia minél nagyobb mértékben való megszerettetése legyen a célja és eredménye.

Iskoláinkban is tartsunk külön ünnepélyeket. De, hogy a növendékeknek tartósabb emlékük is maradjon és velük is megismertessük és megszerettessük a bibliát, ezen a napon minden tanulónak adjunk egy kis ujszöveget, vagy ahol erre nem telik, egy bibliai részletet, evangéliumot stb. Az ünnepélyeket tegyük nyilvánossá s a befolyó adakozásból, vagy külön e célra gyűjtött adományokból szerezzük rá fedezetet. Milyen nagyszerű és a jövőben úgy a gyermekek, mint egyházunk életére kiható cselekedet lenne ez, ha az egész magyar egyházban egy napon minden növendéket megajándékoznánk egy bibliával. Áldott magvetés lenne egy későbbi gazdag aratásra!

Mindezekben az ünnepségeken kívül még vár ránk egy nagy feladat, amit a nagykárolyi presbyterium is célul tűzött ki: Károlyi Gáspár emlékének maradandó alkotásban megörökítése. Károlyi atyánkfiai ott helyben felállítandó szoborra, vagy emlékoszlopra gondoltak s erre az egész világon élő református és protestáns egyházakban gyűjtést szándékoznak rendezni. Álljunk meg egy kissé ennél a tervnél és gondolkozzunk afelett, hogy mi lenne e nagy lélek emlékének legméltóbb megörökítése. Szobor? Tudvalevőleg Károlynak semmilyen képmása nem maradt fenn. A gönci emlékmű is csak képzeletbeli alkotás. Ha pedig ez így van, érdemes-e róla egy másik ilyen fantázia szülte szobrot állítani. Ennek csak akkor volna értelme, ha a magyar bibliáról, vagy általában a bibliáról egy hatalmas, monumentális szimbólikus szobor-csoportozatot készíthetnénk. De nem is tekintve azt, hogy Nagykarolyban a templom közelében erre alkalmas terep sincs — kérdezem: szabad-e ma nekünk akkora összeget, amennyibe egy ilyen emlékmű kerülne, ilyen célra fordítani. A szobor boldog idők gondtalan embereinek a luxusa. Mi ezt ma nem engedhetjük meg magunknak. Nagykárolyi atyánkfiai elégedjenek meg egy egyszerűbb oszloppal, esetleg emléktáblával való megörökítésével, a mindenünnen összegyűjthető pénzt pedig fordítsuk maradandóbb alkotás, valamilyen áldásos hatású intézmény megteremtésére,

Leszegényedeit kisebbségi és orvoslásra váró sebekkel tele egy-

házi és kulturális életünkben sok fontos cél van, melyek elérésére minden eszközt és alkalmat fel kell használnunk. De mindezek között legfontosabb egyházunk belhivatalnokai gyermekeinek a jövő magyar reformátusság számára megmentése. Mindnyájan tudjuk hogy milyen sors vár a mai lelkészek és tanítók gyermekeinek legnagyobb részére. Ahol csak egy-két gyermek van, még képesek úgy, ahogy neveltetni. De nem mondhatjuk ezt azokról, kiknek egy népes családról kell gondoskodniok. Azonkivül ott vannak az árvák. Ma már odajutottunk hogy van lelkészárva, akit még tisztességes iparosnak se tudtak nevelni, mert az is olyan költségbe került volna, amelyet nem bírtak teljesíteni. Vannak papfiuk, kiket az anyagiak hiánya miatt ipari pályára adtak és ma, ebben a pangó iparu országban állás és kenyér nélkül terhelődnek az apjuk, vagy öreg anyjuk házánál. A lányokat ma már sok papi családban nem tudják taníttatni még a legszükségesebb műveltséget adó alsóbb középiskolában sem. Elég a fiukról úgy, ahogy gondoskodni. Aztán ott vannak a tanító-gyermekek, akik közül alig néhányan álmodozhatnak arról, hogy intelligens pályára juthassanak. Hozzávehetjük még leszegényedett református középosztályunk és népünk tehetséges gyermekeit. Ezeknek a jövő számára megmentése ma a legfontosabb feladat! Károlyi Gáspár emlékének megörökítését használjuk fel ennek a feladatnak a megvalósítására!

Létesítsünk egy hatalmas alapot, melyből neveltetési segélyeket nyerhetnek a reászoruló érdemesek és melynek támogatásával elvégezhetik tanulói pályájukat s értékes tagjai lehetnek majd egyházunk és nemzetünk intelligenciájának. Vagy, ha Isten segít, alapítsunk egy valóságos nevelőintézetet részükre, melyben nemcsak testi, hanem lelki tápláltságukról is gondoskodjunk és neveljük őket magunknak, anyaszentegyházunknak és Istennek. Itt van a példa előttünk: a már négy tagozatu Kálvineum. Mennyivel több áldás származott abból, hogy a nemrég elhunyt Czuczor János uszódi lelkészársunk indítványát elfogadta a lelkészi kar és a közvélemény és megalapították a Kálvineumot, mintha a legszebb szoborral örökölték volna meg Kálvin emlékét. Mint Kálvinhoz, Károlyihoz is sokkal illőbb és méltóbb egy ilyen alkotás, sőt egyedül az ilyen méltó hozzá. Erre hiszem, hogy meglehet mozgatni az egész egyházat, sőt a külföldet is, de egy szoborra aligha, sőt az utóbbit semmiesetre! Nagykárolyi atyánkfiai nem lesznek szegényebbek, ha csak egy egyszerü emlékjel hirdeti a nagy lélek őseik között történt testlé születését, de anyaszentegyházunk sokkal gazdagabb lesz, ha lelke száz, meg száz ifju lélek előtt világol abban a hajlékban, melyet az ő nevével alapítunk és emlékét hirdetni róla nevezünk: Károlyi Gáspár nevelőintézetnek.

Debreczeni István

A nőszövetség eszméje.

Valószínűleg minden lelkészi hivatal megkapta már az esperesi hivatalok útján Főt. Püspök urunk felhívását az egyházközségi nőszövetségek megalakítása tárgyában, amelyeket aztán egy nagyobb egységbe foglalva az egyházmegyei, illetve az egyházkerületi nőszövetség követ.

Egy hatalmas eszme zászlója bontatott ki ezáltal kerületünk színe előtt, amelynek testet adni, valóságba öltöztetni nagy és nehéz feladata a lelkipásztoroknak. E nehéz feladat megoldásában mi sem segíthetne bennünket inkább, mint a közös eszmecsere, amelynek egyik nagyon alkalmas foruma a minden lelkészi hivatalban megjelenő hivatalos lap. Legyen szabad azért nekem elmondanom itt egy néhány gondolatot, melyek a megoldási tervelés közben átvonulnak lelkemben, várva és remélve másoknak is hasonló megnyilatkozását.

Azt érzem először is ki az akcióból, hogy az anyaszentegyház most ime női tagjai felé fordul kérő szavával: „jőjjetek én hozzám mindnyájan!” És itt mindjárt egy másik tünet is elémtáruul. Ugyanezt teszi a polgári társadalom is, a nők felé fordítja figyelmét. A hírlapok telve vannak cikkekkel, melyek falusi és városi nőegyletek megalakítását propagálják s a kettőnek szintén összekapcsolását. A kor szükségérzete nyilatkozik meg itt. A társadalom nem boldogul a nők öntudatos, segítő munkája nélkül, azért hívja ugy a polgári, mint az egyházi téren nagy, komoly, felelőségteljes, szent munkára, hivatkozva külföldi nagy népek hasonló mozgalmaira is.

A nőszövetségek eszméje, vagyis az anyaszentegyháznak női tagjaihoz intézett intenzívebb munkára szólító felhívása csak természetes és indokolt. Hiszek ha végigtekintünk a nőknek a történelem folyamán az egyházi hitélet terén elfoglalt és betöltött szerepén, azt láthatjuk, hogy a nők voltak a múltban, azok a jelenben s azok lesznek a jövőben is az anyaszentegyháznak legerősebb oszlopai és leghivebb — bár legszerényebb és ép ezért leghivebb — munkásai. A nők mindég csendben végezték munkájukat, de e csendes munka nélkül a legragyogóbb szónoklatok mellett is hamarosan elpusztult volna a keresztyénség.

Nagyon jellemző a nők szerepére a hitélet terén az evangélium legelső hiráda. A kereszthalál szétrobbantotta a férfitanítványok összeforrt kis csapatát. Vége mindennek — szólt a kemény férfiszív, — törődjünk bele s nézzük a jövő élethivatalát! . . . De a női szív érzelve sokkal mélyebb és tartósabb. A keresztyalázata sem szakítja el a szeretettől. Olyan sokat mond az angyal szózata „Tudom, hogy ti a megfeszített Jézust kerestek! Igen, a meggyalázottat, a ti csudás, hü szívetekkel!” És ezek előtt a hü szívek előtt hangzik el a világtörténelem legnagyobb diadalának hiráda: „Nincsen itt, mert feltámadott!” Ők viszik aztán a férfitanítványoknak az előbb oly hihetetlennek tetsző, de csakhamar új életrehozó hirt, hogy Jézus él.

A keresztyénség ma szintén nagyon nehéz, mondhatni kritikus időszakot él át. És sajnos, nem állíthatjuk, hogy mindez csak a háboru miatt van. Ha ezt állíthatnók, kisebb volna a baj. Inkább csak a háboru hozta felszínre, tette láthatóvá, próbálta ki. De visszamehetünk

legalább száz évvel, ha a hanyatlás okát megakarjuk keresni, amikor a racionális-materiális irányzatok különböző nagyhangú jelszavakkal lassan, de annál biztosabban tért hódítottak a szellemiség összes térei s észrevétlenül reátelepedtek a hitélet fájának gyökereire is, hogy elkészítsék a hanyatlás korszakát. Így történt aztán, hogy míg a külső látható élet nagy fejlődési fokozatokon ment át, mindig jobban készülve a népek összecsapására, addig a hitélet fejlődésében megállott, sőt visszaesett s nagyon utolsórendű tényezőjévé vált az emberi élet irányításának. A külső fejlődéssel nem tartott lépést a belső fejlődés, az egyensúly megbillent, a hajó elveszítette iránytűjét s veszélybe rohant. Csak most, az újjáépítés nagy munkájával tűnik ki a téves irány, csak most kezd az emberiség eszmélni a hitélet nagy értékeire. Az egyház apostoli buzgósággal reformátori munkába kezd, megakarja eleveníteni a „szétszórt csontokat“. Innen a szinte lázas igyekezet a belmissziói munkák minden ágának felkarolására s ez közelebbről indoka a nőszövetségi eszme zászlóbontásának is. És nagyon helyesen. A női sziv ma is eltéphetlen szálakkal van összekötve a megfeszített Jézussal, hőtiszta vággyal keresi Őt s hivatva van, hogy a küzdő és verejtékező emberiség előtt fölcsendítse az új élet és szebb jövő örök evangéliumát: a keresztre feszített, de élő Jézust.

Állíthatjuk tehát, hogy csak természetes és indokolt a nőszövetségi eszme felvetése, mert egy olyan adottsággal, készséggel, és buzgósággal állunk itt szemben, amelyet szerves munkába állítani nagy nyereséget jelent az egyház számára, föl nem használása pedig egyenesen katasztrófális lehetne.

Igen, katasztrófális. És ez indokolja másfelől a nőszövetségi eszmét. Az egyháznak nagy, szent érdeke az, hogy a nő megmaradjon, sőt tovább jusson a Krisztusi eszmény színvonalán és a maga helyén és hivatásában a keresztyén nő nagy értékét adja önmagának és a társadalomnak s úgy Istennek is és az Ő dicsőségét szolgáló egyháznak.

És e tekintelben azt láthatjuk, hogy korunkban a női eszmény küzd, nehéz váltságokon, súlyos kísértéseken megy át, amelyek hivatva vannak elszakítani a nőt attól az örök fundamentumtól, amely minden élet számára a legmagasabb fejlődést biztosítja.

A nők számára a lelki válságot a férfiak hozták. Onnan a harctérről. Abban az erős, határozott és ellenmondást nem tűrő új nézet és világfelfogásban, amelyet harctéri modorban valósággal rádiktáltak a társadalomra minden téren, de legnagyobb sikerrel és legszabadabban mégis szellem-erkölcsi téren. A nő a maga alkalmazkodási képességével engedett ennek az imponáló határozottságnak és visszhangot adott lelkiületében annak a megkívánt szellemnek és e közben elveszítette lelki rutinját, utánzóvá lett és néha szinte tüntetően lemondott arról a szent jogáról és kiváltságáról, hogy ő legyen a vezető, a diktáló, az eszmény az erkölcsi szépségben és jóságban.

Azért itt egy nagyon mély szükségletről van szó. És ez is indokolja a nőszövetségi eszmét. Azt a nagy általános társadalmi odafordulást a nővilág felé, mely nem kevesebbet, mint ezt a fehérvásit tartalmazza a nőkhöz: jöjjetek, mert nálatok nélkül nem tudjuk megépíteni az igazi béke nagy művét, jöjjetek, szent indíttatásokat várunk

lőletek, világoljatok előttünk, ragyogjatok reánk, szegény emberekre és vonjatok tiszta szent magasságba, a Jézus felé!

Én hiszem, hogy a női szív, az anyai szeretet e temploma, megfogja érteni prófétai elhivását.

Abram—Érábrány, 1929 március hó.

(Folytatása következik.)

Debreczeni László,
ref. lelkész.

Az amerikai szesztilalom netto eredményei.

Ha van valami, amit az egyháznak teljes lelkéből gyűlölnie kell, úgy az a szeszkereskedelem — írja Dr E. H. Fosdick, az amerikai protestáns világ legszellemesebb reprezentánsa. Ezer meg ezer lelkipásztor tapasztalta velem együtt, hogy pásztorális fáradozásának tulyomó hányadát az alkohol elleni küzdelem emésztette fel. Ezért gyűlöljük azt engesztelhetetlenül, mint valami veszedelmes szörnyeteget. Az egyházak eme szellemi magatartása teremtette meg a szesztilalom törvényét az Egyesült Államokban.

Egyben pedig megcsinálja a prohibíciós törvény eddigi mérlegét és diadalmasan jelenti ki, hogy dacára minden ellenkező híresztelésnek, a napilapok célzatos cikkezéseinek, a nettó eredmény kielégítő. Nem azt jelenti ez, hogy most már rendben van minden. Egyáltalában nem. Ellenkezőleg temérdek kívánnivaló maradt még fent. Azonban a hosszas vita az alkohol ellenes (vagy száraz, *dry*) és alkohol mellettes (vagy nedves, *wet*) felfogás közt okvetlenül az előbbi javára dőlt el.

Mig ugyanis még 1912. évben Ohio állam szeszkereskedői egyik kongresszusukon azt határozták: „Fel kell ébresztenünk a szesz ital utáni vágyat a serdülő ifjakban. A ma még italkedvelő nemzedék elhal s hogyha nem követi uj, a korcsmáink üresen maradnak, vele együtt a zsebeink is. Kezelés alá kell venni a serdülő ifjakat. Az erre áldozott centek dollárokat jövedelmeznek később.“ És tervöket sikeresen végre is hajtották. Tizezrével csábitották el a tapasztalatlan kamaszkoru gyermekeket a szeszfogyasztásra. Ellenben a napokban azt kérdezte egy 18 éves fiu az apjától: „Apa, mi az a korcsma?“ — Ez már kézzelfogható nettó eredmény volt.

A világhírű automobilgyáros Henry Ford egész határozottan kijelentette, hogy ha a prohibíciós törvényt eltörölnék, ő kénytelen volna üzemét beszüntetni. Rideg statisztika indította őt erre és nem elfogultság. Ugyanis 1919-től 1925-ig a munkások termelőképessége 100 százalékkal növekedett az autó-üzemben. Mig a gummi-üzemágban 139 százalékkal nőtt. Az Egyesült Államok munkásegyletének statisztikája szerint „hihetetlenül“ megnőtt az amerikai munkások produktivitása.

Az amerikai iparnak az alkohollal szemben tanusított eme vélemény-változása valósággal érdekesítő történet. Régebben az alkalmazó bizonyos adag rumot is kötelező volt bér fejében kiszolgáltatni. Filadelfiában például a napi adag 1 és fél pint whisky volt. Hiszen a legelső sztrájk is éppen azért tört ki az Egyesült Államokban, mert ezt az alkohol-adagot a gyárosok elvonták a mun-

kásoktól. Legelőször egy medfordi hajógyáros, Thatcher Magoun szakított az alkohol adagolással 1817-ben. Az emiatt kifőrt sztrájkban csak fegyverrel tudott érvényt szerezni felfogásának, de diadalmaszkodott. Harminc évvel ezelőtt 7205 ipari üzem 1.750.000 munkást alkalmazott. De háromnegyede már nem fogadott el iszákos munkást.

A legelső prohibicionisták közt találjuk a vasutátsaságokat. Jóval a nemzeti tilalom behozatala előtt náluk már szesztilalom volt. Így szólt az: „Szeszes italok élvezete szolgálattétel idején szigorúan tilos. Évezete vagy az italmérés látogatása azonnali elbocsátással jár.“ Voltak magánvállalatok is amelyek a szeszes italok élvezését szigorúan épp így megtiltották.

Elég — mondja Fosdick — elmenni Európába. Széjjelnézni ott az ipari világban és összehasonlítást tenni a honi állapotokkal. Azonnal be fogja látni bárki a prohibíció gazdasági előnyeit. Nem hiába szavazták azt meg éleseszű, szigorúan számítani tudó üzletemberek. Elég csak megnézni a produktivitás megnövekedését, meg a takarékbetétek megszaporodását, meg a kisemberek vásárlóképességének megjavulását.

Ellenkező propagandától nem szabad félrevezettetni engedni magunkat. Hiszen nem fantaszták hozták létre a prohibíciós törvényt. Millió és millió józan felfogásu ember véleményét fejezik ki ezek a szavak: „Lehetséges, hogy ma némelyek többet isznak, mint a prohibíció előtt. Az is lehetséges, hogy olyanok is isznak, akik addig sohasem ittak volt. De azt abszolúte lehetetlen letagadni, hogy ma sokkalta több nemivó ember van, mint azelőtt volt és a nemivó egyének óriási gazdasági értéket jelentenek.

Ujságcikkekből sohasem lehet a valót kihámozni. Komoly adatok ellenben azt bizonyítják, hogy a prohibíció óta alkoholmérgezésben aránytalanul kevesebb ember hal el, mint annak előtte. A munkabírásuk is nagyobb az embereknek, mint azelőtt volt.

Az ujságok ama hiresztelése sem áll meg, hogy a szesztől eltiltott szervezet alkaloid mérgekhez fordul kielégítésért. Ellenkezőleg a hivatalos nyomozás megállapította, hogy az alkaloidok fogyasztásában a prohibíció óta aránytalanul nagy a csökkenés. Minél nagyobb arányu volt az alkoholfogyasztás, annál nagyobb volt az alkaloidoké is.

Az az állítás sem áll meg, hogy a kollégiumokban az iszákosság megnövekedett a prohibíció óta. Minden történelmet ismerő ember jól tudja, hogy háboruk után mindig erkölcsi lazaság következett be. És hogyha nem lett volna meg a prohibíciós törvény, Isten tudja csak, micsoda elvadult állapotok következtek volna el ifjaink körében az egyetemeken.

Tendenciózus ujságcikkek helyett az egyetemek rektorait kell meghallgatnunk. Ezek egybehangzóan ilyeneket mondanak: „Tagadhatatlan, hogy az alkoholfogyasztásnak némi növekedése volt észlelhető az egyetem hallgatói között az utóbbi időkben. Mindazáltal csak egytized része fordul ma elő a prohibíciós törvény létezése óta azoknak a botrányoknak, amiket azelőtt részeg hallgatók idéztek elő.“

A középiskolák növendékeiről meg így nyilatkozik egyik igazgató: „Egybehangzóak azok a jelentések a középiskolák növendékeiről,

hogy határozottan fogyófélben van közöttük az iszákosság. A múlt év egyenesen a legjobb volt e tekintetben.

Ezek az amerikai szesztilalom nettó eredményei. Ez az általános meggyőződés róla. Egyre erősebb és erősebb lesz az emberek lelkében az a tiszta felfogás, hogy a szeszkereskedelem és a keresztyén evangélium két egymásnak mereven ellentmondó fogalma az egyéni és a társadalmi életnek.

— or — or

HIREK

Egyházmegyei gondnok beiktatás. A magyarországi szatmári egyházmegye új gondnokát dr Gaál Endre ny. államtitkar, orsz. képviselőt febr. 20-án iktatta be új tisztségébe. A beiktatás egész ünnepséggé szélesedett ki, melyen jelen volt a várnegye hivatalos és társadalmi előkelősége és számos gyülekezet egyszerű képviselője. Délután valóságos ünnepély volt a Kalvineum javára. Az új gondnok a leánykalvineum és az orsz. papnek otthona javára 500—500 pengőt adományozott.

A speyeri brodalmi gyűlés negyszazados évfordulójának emléket a református egyház az evangélikus egyházzal együtt április 21-én üli meg a budapesti varoshaza dísztermében. A konventi elnökség református részről dr Antal Géza püspököt kérte fel az ünnepély szónokául. A világ protestantizmusa pünkösdkor ünnepli az évfordulót Speyerben, ahol az ünnepi szónok dr Baltazár Dezső püspök lesz.

A vallásfani kézikönyvek megírására hirdetett pályázatok eredménye a következő. Beérkezett 13 darab pályamunka. Ezek közül egy darab nyílt, 12 darab jelíges. Második osztály számára készült kettő, harmadikra három, negyedikre három, ötödikre három, hatodikra egy és hetedikre

egy. Az egyházkerület idevonatkozó határozata alapján a tankönyvkiadó-bizottság 1928. évi december hó 14-én tartott ülésén a bíráló-bizottságot a következőképpen állította össze. Elnök Püspök ur vagy helyettese, tagok Kiss Károly Nagyvárad-velencei lelkész, Arday Aladár gyantai lelkész, Szilágyi Árpád székelyhidi tanító, Papp Margit nagyvárad-i tanítónő. A bírálati munkákat ezek már elvégezték Szilágyi Árpád kivételével, akinek hirtelen bekövetkezett halála miatt hat darab pályamunka bírálat nélkül érkezett vissza. Helyettesül a Püspök ur Seress László szalontai tanítót jelölte ki. A véleményeket egyeztető bíráló-bizottsági ülés a husvéti iskolai szünet idején várható, amelynek eredményét annak idején közölni fogjuk. Sajnálattal kell megállapítanunk a fenti számokból, hogy a pályázat quantitative meddő volt, pedig siker esetén a pályázatban való részvétel anyagilag is kifizeti magát, az erkölcsi sikerről nem is szólva.

A Bethania Egylet tavaszi konferenciája folyó hó 22—25. napjain lesz.

A Jugoszláviai lelkészek az új hadügyminiszteri rendelet szerint 12 hónapot kötelesek katonai szolgálatban tölteni.

Szegeden mozgalom indult meg a külön kelyhes urvacsoraszítás fakultatív bevezetésére.

Új Fosdick könyv. A Magyar Ev. Ker. Diákszövetség Szövetség kiadóvállalata Fosdicknak egy újabb, magyar nyelven eddig meg

nem jelent művét adja ki, A szolgálat értelmét dr Victor János fordításában. A sajtó alatt levő 280 oldalas könyv előfizetési ára március 15-ig 2.80 pengő. Megrendelhető a Szövetségnekél (Budapest, IX. Üllői-ut 10. II. em. 4.)

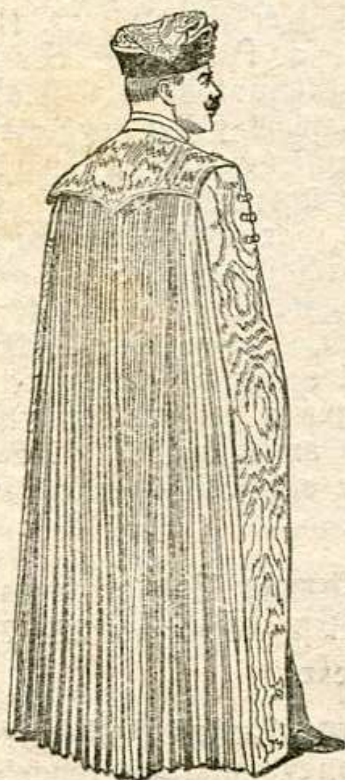

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

952—1929—III. szám. *Valamennyi kebelbeli Nt. Esperes, Lelkész és Segédlelkész urnak.* Felhivom mindazon Lelkész és Segédlelkész urakat, akik az 1929. évre fizetendő globális adó első negyedévi részletének befizetését igazoló nyugtát az egyházkerületi pénztárba még nem küldötték be, hogy ezen kötelezettségeiknek mielőbb tegyenek eleget. Nem elegendő ugyanis, hogy a nyugták az utolsó napokban érkeznek be, mert a nyugták adatainak a Stat-ba való bejegyzése hosszabb időt és körülményes eljárást igényel. Oradea—Nagyvárad, 1929 március 14. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Lelkész urak részére
a palást.

Kérem a Hőegyletek sít.
nb. rendelését.

SZÁNTÓ JÓZSEF

palást készítő

Hódmezővásárhely.

A legjobb mintájú
és az előírásnak
megfelelő **egyházi,**
iskolai, hivatalos

nyomtatványok,
borítékok, írószerek stb.
Kis- és nagybetűs
Énekeskönyvek
és Vallástani
kézikönyvek
az előírt árakon beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea-Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan-utca 14.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 11

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beülhy Ö.-u.) 2.
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyvásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 3,500,000.

**Takarékbetételeket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen*
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triestli „Adriai“
biztosító-társaságát. 11**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Reformátu. Lelkészi Hivatalnak
Tinca—Tenke
Jud. Bihor

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődeje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait ¹¹

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

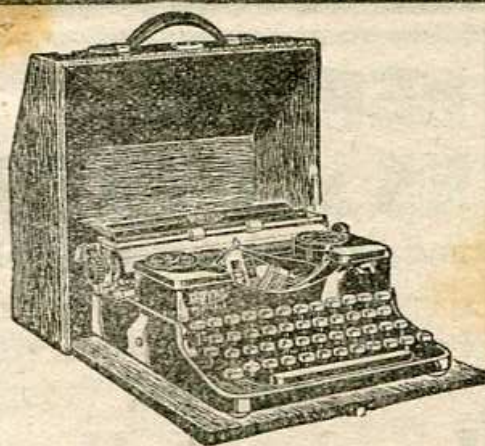
a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. ¹¹

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“

írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselői:

GOLDSTEIN, ORADEA

Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Egy bizonyíték.

Róm. 3. 56.

A matematikában az állítás sohasem pótolja a bizonyítékot. Amit valaki állít, az mind addig az ideig a levegőben lóg, mindaddig mint valótlan tekintik, ameddig néha egészen körülményes eljárással be nem bizonyítják. Egy hiánytalan bizonyítékról aztán minden kifogás visszapattan.

A társadalmi életben már időközönként számos be nem bizonyított állítás szívéssan tartja magát. Jól tudják, hogy be kellene várni az azokat alátámasztó bizonyítékokat, de nem várják be, mert az állítás olyan áttetszően valószínű és oly gyakran is ismétlik, hogy vele szemben az emberek minden megindoklásról lemondanak. De viszont minduntalan tapasztaljuk azt is, hogy ez az eljárás helytelen, mert bebizonyosodik, hogy a legvalószínűbbnek látszó állítás — csupán csak egy állítás volt és semmi más.

A szentírásban pedig azt látjuk, hogy gyakran egy-egy állítás egy másik állításban találja bizonyítékát. És az így van jól. Az, ami a matematikában lehetetlen, a gyakorlati életben visszás, az Isten dolgában jogos. Az örökkévalóság tényeit egyáltalában nem lehet emberi módon bebizonyítani. Ezért van az, hogy a biblia nem támaszkodik a logikai gondolkozás és következtetés törvényeire. Ez céltalan is volna, mert a hit keletkezésének nem az az útja. Ez nem az értelem meggyőződése. Nem is úgy áll elő, hogy a gondolkozóképesség nem talál más kivezető utat, így végre is mint utolsó menedékhez a hithez fordul. A helyes logikai bizonyítékok előtt kénytelen az értelem meghajolni, de többet azzal egyáltalában nem ér el.

Ime egy példa. Pál apostol azt bizonyítja, hogy Isten nem igazságtalan, midőn haragszik az igazságtalanság miatt, mely pedig az Ő dicsőségét emeli. Ez az emberi logika szerint lehetetlen, mert az emberi bűn az a sötét háttér, melyen az Ő ragyogó szentsége tisztán

látszik. Így a mi igazságtalanságainkkal tulajdonképp neki használunk, mert alkalmat nyújtunk arra, hogy fenségét kinyilvánítsa. Nem dicsér meg bennünket, — jó — értjük, hogy az számára lehetetlen, de akkor is eme neki szolgálatos bűnök felett legalább túl kell, hogy tekintsen. Az azonban, hogy reám haragudjon, hogy engem megbüntessen?! ellentmond minden a jogról, méltányosságról alkotott emberi felfogásnak.

Nos az apostol mégis azt állítja, hogy ha Isten haragszik a bűnök miatt, nem igazságtalan. Hogy van az? Pál apostol talán valamely mélyértelmű teológiai fejtegetésben bizonyítja állítását? Nem, erre egyáltalában nem is gondol. Isten és a működése sokkal nagyobb, fenségesebb, magasztosabb előtte, hogysen még a legkomolyabb, a leghelyesebb, a legmélyebben szántó elmélkedéssel is igazolni merészelné.

Azoknak, akik Isten magatartásában valami vitatni valót találnak, röviden, velősen csak ennyit mond: Az távol legyen! Ez egyszerűen lehetetlen. Az apostol számára önként adódik az, magától az ő hitétől, Istenről alkotott felfogásából, hogy Isten semmi igazságtalanságot sem követhet el. Az ő számára a hitnek a postulatuma az ilyen tévelygéstől való mentesség. Sőt több ennél, mert ha csak az volna, ugy az ingatag talaj lenne. Hiszen hányszor alkottak az emberek a hitről olyan véleményt, amelyet annak lényeges alkatrészének tartottak, holott az csupán a kegyes gondolkozás következtetése volt?! Hányszor csalatkoztak a hit dolgában s mily sokszor vegyült abba idegen, méltatlan elem?!

Az apostol azért (hogy ezt elkerülje) a következő tény szilárd talajára áll: „Mert akkor mi módon itéli meg az Isten a világot?” Hogy pedig megítéli, az bizonyos. Ha tehát valaki Isten felett kritikát akar gyakorolni, ha Őt igazságtalanságra képesnek tartja, ugy számoljon a világ ítélőbirájával.

Tehát mivel Isten a világot megítéli, nem lehet igazságtalan.

El kell ismerni, ez ismét csak egy állítás és nem bizonyíték az emberi gondolkozás számára. Ez az állítás azonban egy olyan ember állítása, aki Isten fenségétől, az Ő csodás kijelentésétől szive legbensejéig át volt hatva, az ennek az embernek bizonyosítétele volt.

Ezzel szemben el kell némulni minden kíváncsolomnak a logikai bizonyítékokra vonatkozólag, Isten nyújtja nekünk az Ő cselekvése helyes voltának a bizonyítékát, az Ő maga módján. Itt az alázatos elnémulás az illő! Ellentmondunk, ugy szétzuzzuk magunkat Isten igazságos cselekedetén, mely nekünk olyan, mintha igazságtalan volna, pedig nem más, mint felfoghatatlan!

(Német eredeti után.)

dr b.

Ujabb Magyar Küldöttség Bucurestiben.

A Református Szemle folyó hó 20-iki számában beszámol azokról a megbeszélésekről, amiket az elmúlt héten a magyar egyházak és a Magyar Párt közös küldöttségei folytattak Costachescu közoktatásügyi miniszter ural. A következőket idézzük a beszámolóból:

„Ez alkalommal a közoktatásügyi Miniszter ural három kérdés került részletes megtárgyalás alá. Első kérdésünk az volt, hogy addig is, míg az államsegély ügye intézményesen elintézhető lesz, globálisan előlegösszeget utaljon ki a minisztérium az egyházfők kezébe, mert tanáraink és tanítóink szomorú anyagi helyzete már nem tűr további halasztást. A Miniszter ur ismételtlen elismerte az államsegély iránti igényünk jogosultságát, azt mondván, hogy nehézséget csak az okoz, hogy az egyházak által igényelt összeg meghaladja az állam mostani teljesítőképességét. Az előleg kiutalása iránti kérdésünket magáévá tette és ígérte, hogy dülőre is viszi azon az értekezleten, amelyet az államsegély ügyében e hétre a Miniszterelnök ural előzetesen összehívott. A tárgyaláson jelenlevőknek az a benyomása, hogy az államsegélyelőleg kifizetése a legközelebbi időben meg fog történni. Ez ügybe állandóan foly a tárgyalás most is.

A másik kérdés a névelmezés ügye és a tanulóknak iskoláinkból állami iskolákba átkényszerítése volt. E tárgyalásnál részt vett Chiritescu dir. general ur is, az előző kormány államtitkárja. A Miniszter ur e kérdésben is nagyon megértő volt és a tárgyalások során önkéntelenül magáévá kellett tennie azt az elvet, amely alapon a kérdés megoldható, hogy minden szülő önmaga illetékes anyanyelve meghatározására és az emberi jog az, hogy minden szülő szabadon választhassa meg azt az iskolát, ahová gyermekét beiratni akarja. A Miniszter ur a leghatározottabban megígérte, hogy ez ügyben a jövő iskolai év elejéig rendet teremt és a mostani visszaélések megszüntetésére már is kiadta 23944. számú rendeletét, amely megtiltja, hogy az alantasabb tanügyi hatóság tanév közben iskoláinkból bármilyen címen kitilthasson tanulókat, illetőleg minden olyan ügyben az intézkedést a minisztérium magának tartotta fenn. Erre vonatkozólag megfelelően utasította az összes inspektorátusokat és revizorátusokat.

A harmadik kérdés a bakkalaureátus ügye volt. Ez iránt beadott kérdésünkben kijelentettük, hogy ebben a tárgyban előbb beadott kérdésünket, amelyben a bakkalaureátusi rendszer eltörlését alaposan alátámasztott érvekkel kértük, teljes egészében fenntartjuk. Tekintettel azonban, hogy közelednek a tanévvégi bakkalaureátusi vizsgák, amelyek előreláthatólag a most érvényben levő törvény szerint fognak lefolyni, ez alkalommal azokról a könnyítésekről tárgyaltunk, amelyeket a törvény keretén belül kellő jóindulattal végre lehet hajtani. E kérdésben is nagy megértést tanusított a Miniszter ur. Megígérte, hogy minden tankerület székhelyén a kisebbségi vizsgázók részére külön vizsgázató kommissziókat szervez és pedig kizárólag olyan szaktanárokból, akik birják a kisebbségi nyelvet. Megígérte, hogy közbenjár a közlekedésügyi minisztériumnál, hogy a bakkalaureátusi vizsgákra utazó tanulók kedvezményes vasuti jegyekhez jussanak. Általában kijelentette, hogy már foglalkozik e kérdéssel és nemcsak könnyítéseket szándé-

kozik tenni, hanem rövid idő alatt, lehetőleg még a mostani hetekben új törvényt fog benyújtani a parlament elé. A francia nyelvi írásbeli már is elejtette egészen és biztosított bennünket, hogy a bakkalaureátusi vizsgán minden tárgyból olyan nyelven fog felelni a tanuló, amilyen nyelven tanulta. Így az alkotmánytan magyarul való kérdezését is figyelmébe ajánltuk, mint amely tárgynál a magánoktatási törvény és a bakkalaureátusi törvény vonatkozó paragrafusai ellentétben állnak. Kértük, hogy a miniszter által kijelölendő tárgyakat még április előtt jelölje ki a miniszter ur, hogy minél alaposabb elkészülésre legyen idő. Kértük, hogy a két tárgy közül egyiknek jelölje ki a magyar nyelvet és irodalmat. Azt az elvet is magáévá tette a Miniszter ur, hogy utasítani fogja a kommissziókat, hogy a jelölteknek a hét év alatt tett előmenetelét is vegyék tekintetbe az elbírálásnál, amire vonatkozólag úgy fog rendelkezni, hogy a liceumi igazgatók kötelesek lesznek betérjeszteni a kommissziók elnökeihez a vizsgára jelentkezők tanulmányi kimutatását.

Reméljük, hogy a Miniszter ur megértő magatartása a fenti kérdésekkel rövidesen egyházunk megnyugvására fogja elintézni. Igazán itt van már az ideje, hogy az elmúlt 10 év alatt folytonosan csak sebekben vérző református közoktatásügyünk némi lélekzetvételhez jusson és jogos legelemibb kívánságaink kedvező megoldást nyerjenek. A Miniszter ur megértő eljárásával félmillió református ember lelkének megnyugtatásával sokkal előbbre viszi az állam konszolidációját, mint azok az elődei, akik intézkedéseiket csak a sovinizmus látószöge alól és attól vezeteltve tették meg. (Dr Illés Gyula.)“

Hit, remény, szeretet.

— Ünnepi beszéd a szalmárvármegyei Lorántffy Zsuzsánna Egyesület közgyűlésén Boros Jenő arcképe teleplezése alkalmával. —

Magyar Hittestvérek! Azok a szent igék, amelyekről a mostani ünnepi alkalommal előttetek röviden elmélkedni fogok, meg vannak írva, sőt időtlen időktől, időtlen időkig egyenesen kiirthatatlanul bele vannak vésve az emberi szívbe eképpen:

„Hit, Remény, Szeretet.“

Ne gondolja senki, hogy ez a szemeink előtt még lepellel leborított művészi műalkotás egy férfi arcképe. Nem! Ez ennek az erényszentháromságnak a szimbóluma, amelynek az értelmét, a tanítását igyekezzünk megvalósítani, mert ha valamikor, úgy most, ebben a szerte rombolt régi világ romjain újra sarjadó új korban létfenntartó szükségünk van az emberi boldogság emez alapvető feltételeire: a Hit, Remény, Szeretetre.

Boros Jenő, a szalmári ref. egyház jubiláns lelkipásztora: egyesületünk: a „Szalmárvármegyei Lorántffy Zsuzsánna Egyesület“ ügyvezető elnöke, ujjá alkotója, mozgató ereje, ezelőtt 15 évvel, egészen ifjú korban, lelkében és szívében ezzel a hárommegy erénnyel gazdagon, foglalta el papi hivatását — egy elernyedett korban.

Hite köszilárd *keresztyén hit*. Tántorithatatlan meggyőződés az Istenben, mindannyiánk mennyei édes Atyjában, aki öröktől fogva él

a végtelenségen túl is. Ezt az igazságot bizonyítja a világegyetem minden életmegnyilvánulása, melyekben mindig az élő Isten működik és hat. Bárha emellett a bizonyíték mellett a tagadás embere közöny-nyel is halad el, maga a tagadás is megtorpan és porba hull az előtt a megdönthetetlen bizonyíték előtt, hogy az Isten fogalma, az Istenben vetett hit egyidős az emberiséggel és csak az utolsó emberrel, az utolsó gondolattal szűnik meg. Ez az örök hit, melyet időlegesen erőszakkal el lehet ugyan nyomni, amely olykor-olykor lelanyhul az emberben, hogy aztán annál nagyobb intenzitással törjön ismét elő, ez, ez a hit önámítás, tévhit nem lehet, mert minden tévhit, tévtan mulandó, örök csak az Igazság lehet. Ép ilyen örökkévaló a feltámadás hite is, amelyre további bizonyítékot maga a tudomány szolgáltat. A tudomány megállapította, hogy a világon egy atom sem vész el, csak átalakul. Elképzelhető-e tehát, hogy épen csak a lélek, a teremtés e legragyogóbb alkotása semmisülne meg? Nem! Van feltámadás, van örök élet! Mert van Isten!

Ezt a szent hitet szórja át 15 év óta hiveibe a mi jubiláns lelkipásztorunk. Ez a mag nem hullott kősziklára, sziveinkben életre kelt, bizonyítja ezt a hova-tovább jobban benépesülő templomunk, az ő közreműködésével újjá renovált Istenháza és új harangjaink messze hangzó ércszava.

Az előttünk elvihartzott borzalmak korában egyenest létfenntartó kincsünk: a *Remény*, amelyből a több termelést épen a háboru rémségei váltották ki. A soha nem csüggedő Boros Jenő egész hivatali pályája alatt ezt a Reménységet élesztgette bennünk valláskülönbség nélkül. Becsepegtette sziveinkbe, lelkeinkbe. Felrázta a csüggedőben, felrázta szenvedőben, ezzel adott enyhülést hozó vigaszt ezernyi-ezer sebesültnek, a halódó hősnek, az árván maradtaknak, a háboru eme szánandó áldozatainak. És ez a legédesebb papi hivatás szintén nem maradt meddő, ennek hatása napról-napra érezhetőbb népes gyülekezetünkben.

A régi világ borzalmas összeomlása maga alá temette a *Szeretetet*. A gyűlölet lett urrá az ember felett, ellenséggé lett a festvér! A gyűlölet pedig nem alkotó, nem építő, hanem romboló és pusztító erő. Alkotást, fejlődést, életet, emberi életet csak a szeretet adhat. A mi papunk a maga szívét, a szeretetnek ezt a melegágyát osztotta szét nekünk, sziveinket felszántotta és bevetette a szeretet magjával. És sok-sok év munkája szárba szöktette az elvetett magot, kizöldült a szeretet. Összetoborozta a szeretetnek eleinte kicsiny, de napról-napra sokasodó gárdáját. Halódásából újjáteremtette a „Lorántffy Zsuzsanna Egyesületet, újra beszervezte ref. elemi népiskoláinkat. És imé egyszerre a mi magyar református koldus szegénységünk csodás kincset termel ki magából. A jótékonyság gyémántmezőit. A „Lorántffy Zsuzsanna“ Egyesület áldott szivü női gárdája magával ragadja a megtermékenyített lelkeket, vagyont áldoz és gyűjt a „Hit, Remény, Szeretet“ várának ragyogó felépítésére, intézményeink megmentésére. A szeretet munkája ez.

És a szeretet munkája ez a kép is. Mert minő nagy szeretetnek kellett áthatnia a „Lorántffy Zsuzsanna“ Egyesület és gyülekezetünk tagjait jubiláns lelki vezérünk iránt, hogy mikor tanintézeteink esdve

kiáltanak végső szükségükben segítségért, akkor is jut áldozat a hála, nagyrabecsülés és szeretet eme nem mindennapi megnyilatkozására.

Az örökre elmúlt 15 év sok-sok ember emberfeletti szenvedésére, gyászára, lelki lerokkanására szüksége volt az emberiségnek a szebb, a jobb jövő megalapozása érdekében. Induljunk a jövő útjára emelt fővel, bizakodón, bátran, mert erre tanít Arany János örökszép és örökigaz eme biztatása:

„Kél és száll a sziv viharja Mint a tenger vésze. Fájdalom a boldogságnak Egyik alkatrésze; Az örömnök levegőjét Megtisztítja bánat; A kizajlott búfelhőkön Szép szivárvány támad“.

Ezzel a szivárvánnyal szivünkben hulljon le fátyolod: „Hit, Remény, Szeretet“.

Szatmár, 1929 márc. 7.

Dr Böszörményi Emil.

Akik nem konfirmáltak.

A megoldásra váró feladatok között egyik, de semmiképen nem utolsó: a konfirmáció kérdésének korszerű, református kánonainknak megfelelő megoldása. Az utóbbi években sok vita folyt felette s — maradt minden a régiben! Gyülekezeteink egy részében a 12 évesek, más részében a 14 évet betöltöttek konfirmálnak, (egyhker. 160—1927. sz. határozata másképen rendelkezik *Szerk*) sőt olyanok is vannak, akik túlhaladva e korhatáron, később már szégyenletesnek tartják magukra nézve, hogy ők eljárjanak az előkészítő órára s tanuljanak a többi, náluk jóval kisebb konfirmándussal együtt, vagy ha nem is fogják fel így a dolgot, az életviszonyaik nem engedik meg, hogy kellőleg előkészüljenek és — inkább maradnak konfirmálatlanul!

Az előkészítés problémájához jelen alkalommal nem óhajtok hozzászólni. Itt csupán a fent érintett lehetetlen helyzetre hívom fel a figyelmet: vannak felnőtt, urvacsorával élő egyháztagok, akik soha nem konfirmáltak. Hogy ez mit jelent a kálvini kánonok szempontjából, fölösleges volna magyarázgatni, hiszen e lap elsősorban és legnagyobb részét beavatottak és nem laikusok kezébe kerül. Sőt maholnap odáig jutunk, hogy meg nem kereszteltek is előnkbe állanak az Urasztalánál s profanizálják a sákramentumot.

Sok vonatkozást lehetne itt felsorakoztatni egyházi életünk egyéb bajaival, azonban hadd mutassunk rá, aminek a megváltoztatása bizonyos mértékig remedium volna a fenti betegség ellen is.

Tudott dolog, hogy egyházi anyakönyveink évről-évre mind többet veszítenek — hogy úgy mondjuk — közéleti jelentőségükből. És ha így megy továbbra is, bizonyos idő múlva archivumokba tehetjük anyakönyveinket és beszüntethetjük vezetésüket, hiszen maga az egyház sem tulajdonít neki fontosságot. Avagy melyik aktus az, amelyiknél szüksége van a református egyháztagnak keresztlevelére? Hát azt, hogy konfirmált-e, megkérdezik-e csak egyszer is az életben a református emberől? Soha! Talán az egyetlen és kitűnő alkalom volna erre az esketés, de ezidőszent ez az alkalom kihasználatlan. Előmbé áll a hetedik faluból való vőlegény az Urasztalánál s csupán az állami anyakönyvvezető bizonyítványát kell felmutatnia arról, hogy a házasság-

kötés megtörtént, de efelől még vigan lehet akár meg nem keresztelt is, de nagyon is lehet konfirmálatlan. Meg kell esketnem, nincs jogom kérni a keresztlevelét és konfirmációi bizonyítványát. Pedig itt és csakis itt volna mód és alkalom számonkérni ezeket. És ha ott élne a tudat az ifjak lelkében, hogy az esküvőhöz okvellen kell a konfirmációi bizonyítvány is, : nem mulasztanák el olyan könnyedén a konfirmációt. Ennyit legalább mi is megtehetnénk az esketéssel kapcsolatban. A kath. egyház ennél jóval többet követel.

Sürgősnek és fontosnak tartom azért a következőket: 1. mi lelkészek nagyon szigoruan tartjuk számon, hogy csak egy ifju is konfirmálatlan ne maradjon; 2. minden egyházban pontosan vezettessék a konfirmáltak anyakönyve; 3. mig zsinatilag törvénybe iktattatnék, rendelje el a főhatóság, hogy az esketésnél bármilyen felekezeti legyen is az egyik fél, okvellen felmutatandó a keresztlevel és a protestáns felek részéről a konfirmációi bizonyítvány.

Boruzs Lajos
vedresábrányi lelkész

KÜLFÖLD

Rét ország, ahol nem ismerik a káromkodást. Az egyik az eszkimók tartománya. Békés szelid emberek, nem viszálykodnak, nem perlekednek s káromkodni már csak azért sem tudnak, mert erre nincs nyelvükben kifejezés. A másik ország Abesszinia, ahol — mint egy utazó írja — még száz évvel ezelőtt is, halállal büntették a káromkodást. Vegyük fel a harcot mi is kedves olvasóink a lealjasító ocsmány beszéd, a káromkodás ellen!

A Francia protestantizmusnak ma 1038 parochiája van, s ezek következőképen oszlanak meg: Református egyház 645; Szociété centrale evangélique parochiái 60; lutheránus egyház 261 (ebből 198 Elzász-Lotaringiában); szabad egyház 49; baptista egyház 29; methodista egyház 23; független egyházak és népmissziói külső állomások 31. A működő lelkészek száma 1097. Ezek közül 999 parochián működik, a többiek vagy intézeti lelkészek, vagy tanárok, vagy egyéb megbizatással működnek. A protestáns lakosságnak a számát egy millió lélekre becsülik. Ebből 650,000 a református egyházakhoz, 340,000 a lutheránus egyházakhoz tartozik, a szabadegyházak, baptista és methodista egyházak hiveinek száma csak néhány ezer. (Ref. Kz. 1929. III. 17.)

A bázeli reformáció négyszázéves évfordulója alkalmával egy magát megnevezni nem akaró hívő 120,000 frank adományt juttatott az ünneplő egyháznak, felerészben két parochia építési alapjának javára.

Az anglikán egyház ez évben a husvétot április második szombatjára következő vasárnap ünnepli, mint ahogy a parlament azt egyszerismindenkorra elhatározta. Hihető, hogy Anglia több egyházai is követni fogják e példát.

A Cseh, szlovák és német klerikális pártok az állam által elismert ünnepnapok újabb rendezése alkalmából a nagypénteknek ünnepnappá tétele ellen agítálnak.

Vasárnapi iskolák száma földünkön 356,196, növendékeinek száma pedig 29,411,435. Az elmúlt négy évben 9145 iskolával, 254,016 növendékkal gyarapodott e létszám. Északamerika áll az első helyen 195,343 iskolával s 17,510,830 növendékkal, utána Európa jön 90,621 iskolával s 8,462 845 növendékkal.

Egyházkerületi tanácsbíró választás. A magyarországi tiszántuli egyházkerületben világi tanácsbírókul nagy többséggel Tóth István kultuszminiszteri államtitkárt és dr Bréd Elek közigazgatási bírót, volt erdélyi egyházkerületi főgondnokot választották meg.

A szegedi második református templomra egy 15 élő gyermekes nyugalmazott református tanító, akinek havi nyugdíja 222 pengő, 100 pengőt adományozott.

A magyarországi róm. kath. egyház az 1927. évben a külmiszióra 122,955 pengőt adott.

A debreceni református egyház, Boncz László által 1529. évben alapított Ispotályi Szegénygondozó Intézete fennállásának 400 éves évfordulóján f. évi március hó 10-én vasárnap délelőtt hálaadó istentiszteletet és az istentisztelet után az Ispotály falában elhelyezett emléktábla előtt jubileumi emlékünnepelet tartott. Uray Sándor lelkész ismertette az Ispotály nagy multját és századokon át kifejtett emberbaráti munkáját. Prédikált dr Baltazár Dezső püspök és imádkozott dr Révész Imre lelkész a délutáni folytatólagos emlékünnepeleten.

HIREK

A közoktatásügyi minisztérium 165.497—1928. sz. rendelete alapján dr Caba Ágoston volt iskolaépítési inspector újra elfoglalta állását mint Biharmegye elmozdíthatatlan revizora, 1928 december 21-el.

Leánykonferencia Nagyváradon. Egyházkerületünk leánybibliakörei részére kerületi konferenciát rendezünk husvét után április első napjaiban. Bővebbet és részletes programot a jövő ünnepi számban közlünk.

Ifjusági konferencia. Az erdélyi egyházkerület szokásos tavaszi ifj. konferenciája Marosvásárhelyen lesz április 3—6. napjai a szokásos keretek között. A részvételt az ifjusági bibliakörök és vezetők figyelmébe ajánljuk.

A Bethánia Egylet tavaszi nagy konferenciája március 22—25-ig lesz Budapesten. A konferencia főtárgya: A bűnbánat. A következő tárgyakról lesznek előadások: Én a bűnösök közt első. Én és az én házam. Nincs igazság, nincs szeretet. A meglátogatás ideje. Isten Báránya, ki elveszi a világ bűneit. Bunyan János, Laestadius, a finn apostol. Kálvin, Isten dicsőségének harcosa. Luther megtalált üdvössége. Moodeg, a nagy ébresztő.

Boros Jenő szatmári lelkész lelkés ünneplésben részesítete március 10-én a Lórántffy Egylet és a gyülekezet abból az alkalomból, hogy most töltötte be szatmári lelkészi szolgálatának 15-ik évét. Az egyesület tagjai

megfestették arcképét, melyet az évi közgyűlés keretében lepleztek le. Az énekkel kezdődött gyűlést Domahidy Elemér egyh. ker. főgondnok, az egyesület diszelnöke nyitotta meg gondolatokban gazdag beszéddel, mely után Debreczeni István olvasta fel az egyesület múlt évi működéséről szóló jelentését s Nagy Endre presbyter-ellenőr Nagy Béla pénztáros pénztári jelentését. Ezután következett a gyűlés ünnepi része, midőn dr Böszörményi Emil egyházker. tanácsbíró, az egyesület elnöke nagyhatású beszéddel méltatta Boros Jenő munkásságát és leplezte le a képet átadva az egyháznak, tanácssterme számára, melyet Dr Vajay Károly főgondnok szép beszéddel vett át. Az ünnepelt meghatótt szívvel, mély hatást keltő válaszában fejezte ki háláját a szeretetnek ilyen megnyilvánulásáért, mely után a gyűlést meleg szavak kíséretében Uray Jenőné elnöknő bezárta. Délben közebed volt, melyről táviratilag üdvözölték püspökünket, utána pedig a nők teadélután rendeztek.

Lelkészmeghívás. A *gencsi* gyülekezet a Papp József eltávozásával megüresedett lelkeszi állásra Vöröss Zoltán börvelyi s. lelkeszt hívta meg, kinek beiktatása 17-én volt ünnepélyes keretek között.

Diakonissza avatás. Febr. 24-én tette le diakonissza testvéri fogadalmát az első hét református romániai diakonissza Marosvásárhelyen a kollegium disztermében tartott ünnepélyes isteniltisztelet keretében. Kovács Benedek diakonisszaházi lelkipásztor imádsága után Makkai Sándor püspök hirdette az ígét

Máté 3., 1. alapján. Utána a fogadalomra előkészített 7 testvért lelkeszük mutatta be a püspöknek, aki kivette tőlük a fogadalmat és felhatalmazta őket a szolgálatra. Megható jelenet volt, mikor felzendült ajkukon az ének: „Uram, én mindent hozok“, mely után a püspök megáldotta őket és a gyülekezetet.

Ebédet adnak a szatmári Lorántffy Zsuzsánna Egyesület tagjai a szegényeknek. A Lorántffy Egyesületnek elsősorban az iskolák és a szegény tanulók támogatása a feladata s így jótékonyági akciót nem tud kifejezni, amit különben a több, mint 7 évtizedes multu Jótékony Nőegylet teljesít, kiknek tagjai legnagyobb-részt szintén reformátusok. De ebben az évben a Lorántffy Egyesület a szegények segítésének azt a módját kezdte meg, hogy az egyesület tagjai egyes napokon felváltva adnak ebédet az éhező szegényeknek. Ezt a szeretet-munkát nagy lelkesedéssel karolták fel a tagok és sok áldást árasztva gyakorolják. — Ajánljuk követésre.

Fuvós-zenekar a reform. ifjuság kebelében. A vajai reform. ifjusági C. E. szövetség, látva az ottani baptisták használatában a fuvós-zenekarnak, mint propaganda eszköznek az erejét, nagy áldozatokkal szintén beszerzte a hangszereket és nemes igyekezettel veszi fel a versenyt.

A törvénynek megfelelő és legjobb mintájú

Act de angajament Egyezségi okmány

darabonként 2 Leiért
kapható **Béres Károly** könyvkereskedésében Oradea.

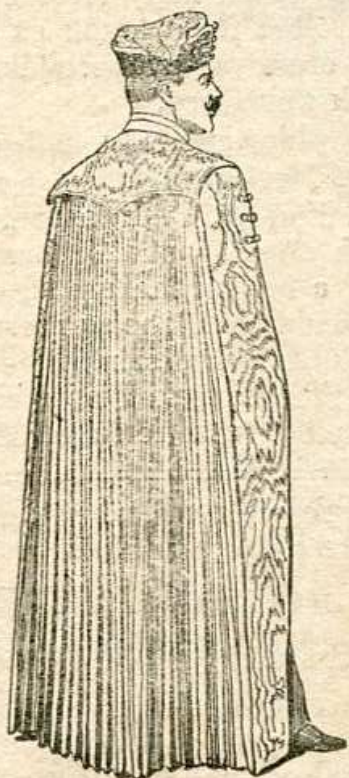
■ ■ ■ ■ **HIVATALOS RÉSZ** ■ ■ ■ ■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárad.

Tanügyi: 990—1929-II. szám. **KÖRRENDELET.** *Valamennyi kebelbeli elemi iskolafenntartó egyház Nagytiszteletű Iskolaszékének.* Közlöm tudomásulvétel és miheztartás végett, a közoktatásügyi minisztérium 1657—1929. sz. rendeletét, amelyben a M. O. T. és M. O. T. szabályzat léves magyarázatának elkerülése végett megállapítja, hogy azok a románnyelvű órák, amelyekre a felekezeti elemi iskolák kötelezve vannak s amelyek a M. O. T. szabályzat 49-ik lapján lévő táblázatban foglaltatnak, nem pusztán románnyelvi órák, hanem az összes nemzeti tárgykból (románnyelv, román történelem, Románia földrajza) tartandó órák. Oradea—Nagyvárad, 1929 március 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 1052—1929-II. sz. **KÖRRENDELET.** *Valamennyi kebelbeli iskolafenntartó egyháznak* Közoktatásügyi minisztérium 23947—1929. sz. rendeletével úgy intézkedett, hogy a növendékek a kisebbségi elemi iskolákból az állami elemi iskolákba az iskolai év folyamán csak a Minisztérium előzetes jóváhagyásával helyezhetők át. Oradea—Nagyvárad, 1929 március 21. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 1053 1929-II- sz. **KÖRRENDELET.** *Valamennyi kebelbeli egyházközségnek.* A Közoktatásügyi Minisztérium 2684 sz. rendeletével a M. O. T. 35. fej. alapján úgy intézkedett hogy a magániskolákba az iskolaelőadási nyelvvel azonos anyanyelvű növendékek válásra való tekintet nélkül beírhatók. Oradea—Nagyvárad, 1929 márc. 21. Atyafiságos szeretettel Sulyok István s. k., püspök.

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Székész urak részére
a palást.

**Kérem a Hűegyletek stb.
nb. rendelését.**

SZÁNTÓ JÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

**Az összes egyházi és
iskolai nyomtatóanyagok
állandó nagy raktára.**

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1.— Lei
21×34 cm. méretben, nagyon szép kivitelű, három színnel nyomtatva 2.50 Lei
24×31 cm. méretben, dus aranyozással és még két színnel nyom-
tatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3.— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon
szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16 — Lei

Beszerezhető :

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosli Vulcan (Magy Sándor-u.) 14

50 példányig való rendelésnél 10%, 50 darabon felüli rendelésnél 20%
árengedményt nyújtunk.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszabeni harangöntők

ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült

templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételre adni. 12

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beöthy Ö.-u.) 2.
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 3,500,000.

**Takarékbetéléket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik helybetét gyűjtéssel. *Le-
számítól váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonőket. Átutalásokat előnyösen*
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triezsi „Adriai”
biztosító-társaságát. 12**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb
harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

12

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

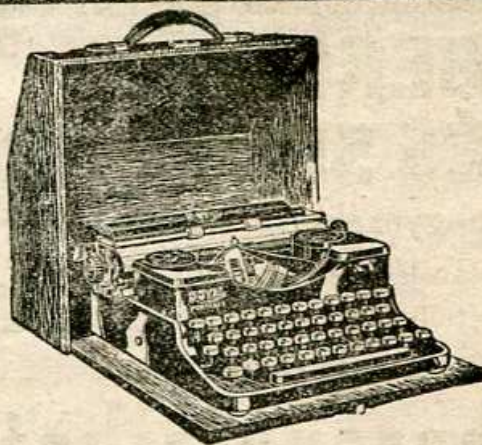
a rekvirált sípok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 12

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“
írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképvisel:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ör-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

„Én vagyok a feltámadás és az élet...”

Ján. 11 r. 25. v.

Egy párbeszédből való az ige. Jézus mondja és mint minden szava, ez is vigasztalás, erő és reménység. De egyszersmind nehéz és mégis boldog feltétel.

Jézus az élet. Nála nélkül nincs élet, csak halál. És van egy élet, mely bármilyen pezsdítő legyen is, mégis halál. Ez a Jézus nélküli élet. Márta szavai örök igazak: „Ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem“. Elég csak azokra gondolnunk, — hogy a legkirívóbb példát lássuk — akiknek kezében önmaguk ellen dördült az életoltó fegyver. Vajjon meghaltak volna-é, ha ott lett volna Jézus? Vagy nézzük azokat a boldogtalan életeket, melyeknél talán sokszor kívánatosabb a halál: nem azért olyanok-é, mert nincs ott Jézus? Vagy egészen közel nézzünk bele egy őszinte pillantással a magunk életébe, melyről néha így kiáltunk fel: hát élet ez? — és be kell valanunk, hogy azért nem élet, mert nincs benne Jézus, nyugalomával, békéjével, szeretetével, alázatosságával, engedelemességével.

Jézus a feltámadás. Nála nélkül nincs feltámadás. Senki sem szűnik meg lenni a halál után, de ez a létezés csak Jézussal élet, nála nélkül csupán létel. A Jézus nélküli feltámadás a halál feltámadása „És kijőnek, akik a jót cselekedték, az élet feltámadására, akik pedig a gonoszt művelték a halál feltámadására“. Ebben a feltámadásban is van találkozás, de nincs benne semmi öröm, semmi boldogság, csak közös szenvedés. Van ilyen találkozás a földi életben is. Két élet találkozása, melyik néha egy egész életen át tart és mégsem élet, és mégis gyötrelm.

Jézus a feltámadás. Csak az támad fel, aki és ami az övé. Népeknek nyílt és titkos szerződések köteleivel megkötött békessége, halott boldogsága, Őbenne és általa támadhat fel. A gyűlölet hélmázás köveivel sirbazárt testvéri szeretet az Ő szavára jó ki. Hatalmi

szózat vissza nem hozza, erőszak, háboru fel nem támasztja, Mammon nevében való gazdasági megegyezéssel életre nem kellik. Csak mikor Krisztus szelid szava zeng, mikor az ő szive dobog kebleinkben, mikor úgy szeretjük Őt, hogy Őérette szeretni tudjuk egymást, mikor egymásban magunkra ismerünk, mert Őt ismerjük meg, mikor Ő lesz az élet: Ő lesz a feltámadás is.

Én vagyok a feltámadás. Az Ur Jézus e szavakban önmagát adja hidul a nagy, sötét folyóra: a halálra. E szavakban a kezét nyújtja felénk, hogy ez a kéz átvezessen a legnagyobb szakadékon, a halál szakadékán és a legnagyobb mélységen: a kárhozat örvénylő mélységén. Mi itt vagyunk az innenső oldalon. Tudjuk, hogy át kell mennünk rajta. Neki indulunk hát, mert nincs idő a tétovázásásra, kényszerít a nagy üldöző: a halál. Azt hisszük, — dehogyan: hitetlenül gondoljuk, hogy az első lépéssel lezuhanás, megsemmisülés vár reánk. De felénk nyúl egy kéz, az Ur Jézus keze, megfog, átvezet a tulsó partra, az örökélet partjára boldogan.

Aki énbennem hiszen, ha meghal is él az. Élni akarsz, feltámadni? Éljed a Jézus életét. Ez az igazi hit Őbenne. Hogyan teheted ezt? Ahogy élted, mint gyermek az édesapád, vagy édesanyád életét. Ugy hogy ő általuk éltél, mert ők voltak életed forrása, fenntartója, kik nélkül elveszett volna az életed. *Őket követted,* másoltad, utánoztad életedben. *Az övék voltál.* Hányszor hangzott hozzád a kérdés: kié vagy. Neked volt rá szükséged, hogy az övék légy, hogy élj. Hangzik ma is és neked van rá szükséged, hogy Jézusé légy, mert csak akkor élsz. Ha örökké akarsz élni, akkor itt a földön, a testben kell igazán élni: Krisztusban élni, mert ez az igazi hit Őbenne.

Mikor legelőször elindul a gyermek, repeső szívvvel, imbolygó léptekkel, de örömmel megy édes anyja felé és menne a legnagyobb mélység szélén is, mert tudja, hogy vele szemben szerető szív, két kitárt kar várja boldog ölelésre. Mi viszi? A szeretet s a bizonyosság: a hit. — Szegény gyámoltalan gyermek, halandó testvérem, ilyen bizonyossággal, ilyen hittel menj a halál mélysége felé. Téged is kitárt kar s forró kebel vár: a mennyei Atya kebele.

Debreczeni István

FELHÍVÁS! Kérjük mindazon előfizetőnket, akik a lap előfizetési díjával még mindig hátralékban vannak, hogy ezen tartozásaikat sürgősen kiegyenlíteni sziveskedjenek, hogy részükre a lap küldését ne legyünk kénytelenek beszüntetni. Kiadóhivatal.

Ünnepi beszéd a székelyhidi református Nőegylet templomi ünnepélyén.

Tartotta: Papszász Lajos, e. m. gondnok.

Igen tisztelt ünneplő Gyülekezet! Kedves Testvéreim! Egy régi szép festményt láttam egykor. Ma már meg sem tudnám mondani a festőművész nevét. A kép címe ez volt: „A lépés csinálók”.

Tágas teremben ül a vár asszonya, körülötte a vár összes női személyzete, gyolcsból, vászonból tépést csináltak. A városszony jobb oldalánál kis leányka áll, nézi a szorgos kezeket. Baljánál pedig 13—14 éves ifju. Szép szöghaja göndör csigákban omlik kék attilájára. Kezében nagy könyv. Felolvas a Szentírásból. Háboru volt akkor is. Ott ül a dolgozók arcán a gond, az aggodalom. Figyelve hallgatják a felolvasást, onnan meritenek erőt, vigaszt, hitet. Hiszen onnél és abból a Vezér szava szól hozzájuk. Ez hozza őket össze, ez készletli a munkára. Mert tudják, érzik, hogy ettől a Vezértől várhatnak mindent. És ha jönnek, ha hozzák a sebesülteket, gyöngéd kezek alkalmazzák a vérző, fájdalmas sebre az enyhítő, gyógyító balzsamos tépést.

Háboru van most is. Nagy, nehéz háboru. Mert az emberiség földi léte nem más, mint küzdelem és háboru. Ennek a háborunak is megvannak elesettjei, sebesültjei, csonkái, töröttjei és rokkantjai. Ezek is várják, kérik és nélkülözik égető sebeikre az enyhülést adó gyógyító balzsamos tépést.

Igen sokszor, mikor a történelem lapjait forgatjuk, örömmel látjuk, hogy voltak nagy elődeink, kik fennkölt gondolkozásokkal, nemesen érző és dobogó szivökkel, áldozatos szeretettel jöttek az emberiség és embertársaik segítségére. Sokan örök emlékű intézményeket létesítettek és mi talán egy bizonyosfoku dicsekedéssel emlegetjük nagy elődeinket, vagy mutogatjuk is alkotásokat cselekvő munkásságokat. Vajjon utódaink fognak-e majd hivatkozni tudni a mi, a mai generáció munkásságára is e téren? Én az mondom, igen. Ime, itt van egy kis csapat. Elindul a székelyhidi református nőegyesület innét, e szent helyről, hogy Felséges Urának vezérlete alatt megkezdje nemes, gyönyörű szép, nehéz, de áldásos munkáját. Elindul, elmegy a keresztényen társadalom nagy háborujába. Elmegy felkeresni a sebesülteket és betegeket és megvédeni a még éveket az orvtámadások veszélye ellen, elmegy hogy felkeresse az eltévelyedetteket, hogy visszahozza őket ide, ebbe a győzhetetlen várba. Hiszen amerre néz, amerre jár, sebesültet mindenütt talál. Nemcsak itt, de mindenütt a nagy világon.

Megkondul a harang. Dicsérő, tiszteletet adó, hálaadásra hív. Ünnep van. Kevesen, nagyon kevesen jönnek. Kik maradtak el? A sebesültek és az eltévelyedettek. Azokat már megsebesítette az anyagi-ság nehéz lövedéke, a közöny hideg pengéje, vagy a tagadás mindent széjjeltépő, robbanó aknája. Megkondul a harang. Most szomorú hírt hoz. Fialtal élet jutott kora özvegységre. Bánatos lelkével nincs hová forduljon. A rokonság, a jószomszédok együtt sirása nem hoz enyhülést, nem pótol semmit veszteségén. Menjetek ti bátor katonái az élet harcának. Tegyetek lépést az Irás balzsamával a sajtó lélekre, hozátok ide, hogy gyógyulást találjon.

És ismét szól a harang. Kicsiny lelkek kísérik a földi gyöngéd gondoskodás, szeretet és melegség eltávozó menetét. Az árvák, nehéz sulyos sebesültek. Ők még nem tudják, nem érzik a seb nagyságát, a veszteség pótolhatatlan voltát, a lelkeket fenyegető veszély mélységét. Csak majd később, öntudatra jöve fogják érezni sulyosan sebesült voltukat. Siessetek gyorsan hozzájuk. Ovjátok, mentsétek meg őket. Hiszen vesztek a mi veszteségünk, testvéreink itt és az Urban. Amott egy ifju lélek küzd a világ csábitásával. Már vesztí ellentállását, már hallgat a mindent ígérő, színes jövőt festő hívásra, le akar lépni a biztos talajról, ingadozik, mert elkápráztatott szeme már nem látja, hogy ott hátul a szenvedés, a becstelenség, nyomor, sötét, szomorú világa van. Oh menjetek! Rántsátok vissza a szakadék széléről, vezessétek vissza ide és mutassátok meg neki, hogy itt van az Élet.

Kedves csapat, még egy nagy, nehéz kötelesség vár reátok. Egy olyan kötelesség, amelyhez hasonló talán sehol sem fordul elő az egész világon. Mióta a Mindenható bölcs rendelkezése folytán az ugynevezett kisebbségi sorsra jutottunk, gyermekeink iskoláztatásában szabadságunk és tehetségünk erősen korlátozva lett. Gyermekeinknek egyrészt kénytelenek vagyunk olyan iskolába járni, ahol nem tudja megtanulni az édes anyanyelven az írást, olvasást. Már most hogy tanulja meg a keresztyén élet alapját — a vallást? A református magyar egyháznak gyermekei nem tudják édes anyanyelvükön a Szentírást olvasni. Keressétek fel kedves Testvéreim e szomorú helyeket. Hívjátok fel ez égető sebre a szülők figyelmét, hogyha másképpen nem, úgy olthón a családi körben, vagy áldozatok árán is, adják meg gyermekeiknek a pótolhatatlan kincset és tanítsák meg őket, hogy el tudják olvasni imájokat magyarul.

Csábos ígéretekkel hívják, kecsegtetik testvéreinket, hogy menjenek el innét távol idegenbe. Mondjátok meg nekik, hogy ennél édebb kenyeret nem terem a föld sehol, széles e nagy világon. Ha kicsiny, ha száraz, ha keserves verejtékkel és sóskönnyüvel van is kovászolva, ezt meg nem találják sehol.

De vannak az életnek tömeges sebesültjei is. Ha látjátok ezeket létova tekintettel, meghajlottan, ernyedő tagokkal járni a világban, kik a meghasonlás küszöbén állva, munkájokat nem örömmel végzik csak a megélhetés kényszeréből robotnak tekintik azt, fogjátok meg kezeiket, hozzátok ide, mártsátok tépéseket a vigasz, hit és remény balzsamába és itt a homályos tekintet feltisztul, felegyenesedik a görnyedt derék, bátran dobog a szív, az ernyedő tagok ismét acélossá válnak és tágult, kebelből fohász száll fel oda a magasba.

Nézzük meg a kis méheket. Azok a dermesztő hideg ellen úgy védekeznek, hogy csoportosítva az anya körül, kis testök melegével melegítik egymást. Amelyik elmegy, eltévelyedik, az elpusztul. Menjetek, menjetek, keressétek meg az eltévelyedetteket, hívjátok ide, hogy el ne pusztuljanak a világ dermesztő rideg-hidegségében. Kezöknél fogva vezessétek ide, ebbe a mi megvívhatatlan bástyánkba. Ezt el nem vehetik tőlünk. Ez a miénk. Mert ennek minden egyes köve, téglája, egy református magyar ember szive.

És most, amikor a székelyhidi nőegylet munkásságára kérjük a

Mindenható áldását, ha majd gazdag sikereket ér el e nagy csatamezőn, úgy jöjjenek ismét vissza ide, ide ahonnét elindultak. Hajtsák meg liliomos zászlójokat, dicsérve énekben nagy Vezéröket, szent öröm töltse be szivöket, mondván: Diadal Felséges Vezérünk — Győztél!

Defetizmus az egyházban.

Megint egy új szó, egy új technikus terminus: *Defetizmus!* És vajjon mit jelenthet?

Forrongó, kavargó, szünet nélkül való történelmi időkkel élünk. Minduntalan új meg új eszmék, gondolatok, tervek vetődnek fel. Új meg új lelkiállapot jár velök karöltve. Ezekre új elnevezés is kell. Így jönnek létre az új kifejezések.

A defetizmus is ilyen újfajta lelkiállapotot fejez ki. Etimologice *defeat*-et azaz *leverettetést* jelent az alapszó. A defetizmus pedig olyan beteges lelkiállapotot jelent, amely egyenesen invitálja a leverettetést. Rosszabb ez az illojalitásnál, de jobb a gyávaságnál. Valami bizonytalan, beteges lelkiállapot, amely egyenesen provokálja a leverettetést. A defetista egyenesen várja a bukást, elő van rá készülve. Csüggeteg. De ő azt mondja, hogy csak előrelátó. Valósággal várja a kudarcot és keblére öleli azt.

A defetista éppen ellenkezője annak, aki meggyőződésének jelvényét elszántan a mellére tüzi és küzd érte, akármi történjék is vele miatta. Szinehagyott, sápadt, fakó, erőtelen, élettelen, hullaszerű mentalitás az. Éppen ezért roppant veszedelmes.

Az egyházban ez a szomorú gondolkozásmód nem egészen ismeretlen valami. Már az Ótestamentumban találkozunk vele, amikor az izráeliták hazatértek volt a fogságból. A fogság nagy prófétája Ezékiel ugyanis ragyogó reményekkel biztatta népét, hogy el ne csüggedjen. És amikor a fogságból hazatértek, olyan óriási feladatok meredtek eléjük, hogy belecsüggedtek. Az oltárt még valahogyan csak megépítették a régi templom helyén, de tovább nem bírtak menni. Elkedvellenedtek. Kinosan nehéz feladatok vártak rájuk. Haggeus és Zakariás próféták lángoló szavaira húsz év múlva a templomot is felépítették. Ekkor megint elcsüggedtek. Csak több, mint ötven év múlva, Nehémiás lánglelkének biztatásaira, dicsőséges példaadására építették fel a szent falakat is.

Elhervadt remények, meghiusult tervek, rossz termékek, irigykedő szomszédok, állandó kiábrándulások képezték ennek az ötven esztendőnek a szomorú történetét. Ezért, amikor Nehémiás, ez a nagy tettek elszánt embere a maga törhetetlen akaraterejével megmozdított minden épkezláb embert, sőt nőket is, hogy a falakat újraépítsék, elmozdithatlannak látszó akadályokkal találta magát szemben. Judah így felelt: „Fogytán van ereje a teherhordónak, a rom pedig sok és mi képtelenek vagyunk építeni a kőfalat.“ (Nehémiás 4, 10.) Az ellenséges érzelmű szomszédok pedig azt mondták: „Közikbe megyünk és őket megöljük és megszünteljük a munkát.“ (U. o. 11. v.) Izráel, amelynek fele az építőkkel, fele az ellenséggel tartott, még jobban rontotta a közhangulatot. Ezek eredménye lett a defetizmus.

A lángoló hitű Nehémiás próféta gyógyította azt meg.

Ezt a témát fejtegette az angol nemzeti szabad egyházak egyetemes tanácsának f. évi március 13-án tartott gyűlésében R. C. Gillie. Találó kifejezést adva vele a protestáns egyházak mai alaphangulatának. Tíz év óta — mondja szemrehányóan Gillie — ugyanez a ragályos lelki betegség kísért egyházainkban. Ez a defetizmus. Elvesztették régi energiájukat.

Azt is igyekeznek kifejteni, miképen sodródott bele az egyház ebbe a beteges lelkiállapotba. Háromféle módon harapódzott el ez a szellemi ragály.

1. *Tulzott reményekből történt nagy kiábrándulások által.* Azt reméltük, hogy azok a becses lelki kvalitások, amik a háboru első éveiben oly biztatóan revelálódtak a lelkekben, — az összetartás, a testvériesség, az önfeláldozó hűség, a hősi lélek — állandóak maradnak. És nem maradtak azok. A tulságosan hosszúra nyult háboru ezerféle kényszere eltaposta őket. A kiábrándulás kérlelhetetlenül bekövetkezett.

2. *Nagyon felületesen gondolkoztunk.* Elvakultunk, nem láttunk tisztán sem a gazdasági, sem az egyházi téren a háboru utáni első években. Oriási lehetőségek mutatkoztak a spekuláció terén. Ámde azok csak üres fikciónak bizonyultak. A krízis kérlelhetetlenül eljött. Oriási megmozdulások történtek egyházi téren is. Mennyi uj építkezés, beruházás történt gyülekezeteinkben! Vajjon nyertünk-e velük megfelelő lelki beruházást is? Jobb a nép ma az uj templomban, mint ennek előtte a régiben volt? Rövid ideig tartó lelki ragyogás után — újra befellegzett! Tudjuk, mi az oka. Nem nyultunk eléggé mélyre. Csak a felületen jártunk.

3. *Nagyon rövidlátók voltunk.* A régi rendszert igyekeztünk toldozni, foldozni. Stoppolgatunk állami, egyházi téren egyaránt. Tíz év telt el azóta és még ma sem vagyunk készen vele. A ledőlt falak csak nagyon lassan épülnek fel. Elfáradtunk, csüggedni kezdünk. Defetisták lettünk!

Mi az orvossága ennek a ragálynak? — kérdi sóváran Gillie.

„Nem erővel, sem hatalommal, hanem az én lelkemmel! azt mondja a seregeknek Ura.“ (Zakariás 4, 6.) Adja tanácsul Zakariás próféta Zerubábelnek, amikor a templomépítés előtt erőt vett azon is a defetizmus. Nem adományokkal, nem szellemes organizációval, nem a szabályzatok megjavításával. Ezek csak üres csatornák. Az életadó folyadék rajtuk keresztül Istentől eredve csörgödezik. *Isten abszolút szuverénítésére kell rátámaszkodnunk.* Az Ő szuverén hatalmára, szuverén kegyelmére. Csak így érünk el értékes eredményeket.

Merészen égfelé szökkenő sziklabérc tetején több évszázados vár áll. Büszkén állt ott századok viharjai közt. Most végveszély fenyegeti. Az építők nem ásták bele a fundamentumokat mélyen az anyasziklába, csak a felső puha palarétegbe. Ezért most megcsuszamlott. Mi a teendő? Az alapokat le kell mélyíteni az alsó szilárd gránit-sziklába. Ez a maradandó kura. Minden egyéb múló kuruzslás csak. Minekünk is így kell cselekednünk. A hatalmas megmozdulások e forrongó világában bele kell mélyednünk egészen Istenbe, úgy, ahogy Ő kinyilatkoztatta magát Krisztusban, a bűn, a halál és emberi gonoszság e diadalmas legyőzőjében. Nekünk okvellenül többet kell hinnünk!

Belülről kell indítatva érezni magunkat arra, hogy megszólaltassuk a trombita harsonát! Egyre erősebbet és még erősebbet! Mig csak a szétszórt csontok meg nem elevenednek. A régi hitet fel kell élesztenünk. Nemcsak, hanem sokkal többet kell csinálnunk annál. Saját életünk tapasztalataiból kell meggyőződnünk Isten jóságáról, kegyelméről, hatalmáról!

—or —or.

A nőszövetség eszméje.

Folytatás.

Ha a nőszövetségi eszmét realizálni akarjuk, mindjárt szembe találjuk magunkat azzal a kérdéssel: mi is tulajdonképen a cél? Mit tűzhetünk megvalósítandó feladat gyanánt a nőszövetségek elé s ennek alapján minő programot állíthatunk össze számára?

Az egyházközségek keretein belül, sőt támogatásával létrejövő szövetségek természetesen az egyház, mint specialiter erkölcsi terület céljával megegyező célt kell kitűzzenek, vagyis református egyházi színezetük kell legyen, ami azonban sohasem fog korlátozólag, vagy ép bényítólólag hatni működésükre, sőt a célt sem korlátozza, sőt a magasabb viszonylatokat nyit meg előtte. Hiszen az egyház a földi társadalom számára a legmagasabb célt tűzi ki az Isten országa eszméjében. A nőszövetségeknek tehát határozottan református keresztyén nőszövetségeknek kell lenniök. Ez a cél megfogja különböztetni más, társadalmi uton létrejött szövetségektől, de másfelől ez biztosít számára mély és gazdag tartalmat.

Az egyház célja pedig Isten országának építése. És nem lehet más a ref. keresztyén nőszövetségeké sem. Ha pedig két egyén, vagy alakulat egy cél felé halad és társul a cél elérésére, úgy okvetlenül segíteniök kell egymásnak. Így a nőszövetségek is mintegy segítenek az egyháznak nagy és széleskörű célja megvalósításában.

Ez azonban nem kevesebb, mint azt az elkötelezést foglalja magában, hogy a nőszövetségek ne elégedjenek meg a pusztán anyagi élet területén való mozgással, vagy fejezzük így ki, Isten országának az anyagi élet területén való munkálásával, hanem segítsenek az egyháznak speciális munkaterületén, a lelkeknek Istenhez való vezetéseben, amit kifejezhetünk így, Isten országának a szivekben való munkálásában. A ker. egyház ettől a speciális munkakörtől nem tudja elszakítani magát, mert ép az anyagi élet területén való boldogulásnak is titkául ezt hirdeli és tudja: „keressétek először Istennek országát és az Ő igazságát és ezek mind megadatnak néktek“. (Máté 6, 33.) És különben is az egyháznak és vele a társadalomnak itt van ma a legnagyobb veszélye. Segíteni pedig mindig ott kell, ahol legnagyobb a szükség és veszély.

Vagyis a nőszövetségek célja a lelki szellemi élet területére kell felnyuljon. Arra a területre, ahol folyik a keresztyénség nagy, nemes harca, a világnézetek birodalmába, ahol két részre osztatik az emberiség, Isten gyermekévé, vagy a világ fiává, keresztyénné, vagy pogánnyá, hívóvé, vagy hitelenné, tényleges, vagy névleges reformátussá. Ezen a területen járt maga az Ur Jézus is. Itt állapította meg, hogy sok az

aratni való, de kevés a munkás. Itt adta az utasítást: „kérjétek az aratásnak urát, hogy küldjön munkásokat az Ő aratásába“. (Mát. 9, 38.) Ez az imádsága az anyaszentegyháznak, a nőszövetség eszméje. Egy nagy hata' mas mező áll itt előttünk, ahol sárgulnak a drága kalászkok, minden csak aratók után kiált, de nincs semmi mozgás, semmi élet, ott az aratók vig dala helyett, dermedt némaság sir föl.

Hiszen jól tudjuk, hogy a nőiség világa bizonyos tekintetben már magától a természettől különrekesztett lelki világ s bár a keresztyén-ség magaslatain minden különbség előttünk a hivek között, kik egyik a Krisztusban (Gal. 3, 28.), de mégis a gyakorlati élet azt mutatja, hogy a nőnek igazi vezetője, példaadója, nevelője csak nő lehet valójában. Különösen kitűnik ez akkor, amikor az egyház hitelveit, világnézetét erőteljesebben akarjuk realizálni, mikor az álta'ános ige-hirdetést részlegessé kívánjuk tenni, az Ige kultuszát a kathedráról az egyéniségek világába is átültetni, hogy ott legyen átalakító, megszen-telő és a krisztusi egységet kialakító erő és hatalom.

Abram—Érábrány, 1929 március hó.

(Folytatása következik.)

Debreczeni László,
ref. lelkész.

Leánykonferencia Nagyváradon ápr. 6 és 7-én.

A múlt számunkban hirt adtunk kerületünknek a husvétii ünnepek után Nagyváradon rendezendő leánykonferenciájáról. Ez a leánykonferencia kerületünk ifjusági belmissziói munkájának első ilyenmü meg-mozdulása lévén, nem ölt nagy méreteket. A konferencia csak két-napos lesz s csupán a külön meghívott bibliakörök korlátolt számu kiküldöttei vesznek részt rajta. Erre késztetnek a nagyváradii helyi körülmények, valamint az illetékeseknek az az intenciója, hogy most első alkalommal inkább kevés résztvevőkkel rendezzenek egy kisebb-fajta konferenciát, amelyiken míg egyrészt többet és biztosabban tudnak adni, másrészt világosabban kibontakozhatnak kerületünk leánymunkájának körvonalai. A már meglevő munka megerősítése és tudatos összegezése után könnyebb lesz egységes és életerős programot lúzni a további munka elé. Ez pedig feltéllenül szükséges, mert világos, hogy a küszöbünkön zörgető ker. nőszövetség ügyének sikeres elintézéséhez vezető első lépés, a fundamentum, amire reménnyel lehet építeni, kerületünknek egységesen megszervezett s beindított leánybibliaköri munkája.

Nőszövetségeink igazi értékes tagjait, mintegy előkészítő iskolá-ból, a leánybibliakörökből várhatjuk, amennyiben a konferencián résztvevő bibliaköröket biztonság kedvéért külön levélben hívtuk meg s külön is értesítjük a részletes programról, annak itt csak nagy körvonalaait közöljük. A konferencia kezdődik 6-án reggel 8 órakor a Ref. Leánygimnáziumban s végződik 7-én este 8 órakor. Megérkezés legkésőbb 5-én este 8 óra. Mindenkit, akik érkezésüket bejelentik, várnak az állomáson. A vidékiek részint a Leánygimnázium internátu-sában (Str. I. Vulcan Nagy Sándor-utca 14. sz.) részint a nagyváradii

leánybibliakörök tagjainál lesznek elszállásolva. Konferenciái részvételi díj a vidékieknek nem lesz, ellenben az egyes bibliakörök erejükhöz mérten járulnak hozzá a felmerült költségekhez. A konferencia első napján egész nap itt lesz Pilder Mária, az erdélyi egyházkerület utazó titkárnője s így annál több reménységgel nézhetünk a konferencia sikere elé.

Az első nap programja: 6-án reggel 8—fél 9-ig megnyitó. Fél 9—fél 10-ig bibliaóra. Ugy a bibliaóra, mint az egész konferencia alap gondolata a megtérés. (Textus Máté 19, 16—24.) 10—fél 12-ig megbeszélés. Háromnegyed 12—háromnegyed 1-ig előadás. Délután 3—fél 5-ig megbeszélés. 5—6-ig előadás. 6—7-ig az egyes bibliakörök beszámolója. 7—fél 8-ig áhitat. 7-én reggel 9—10-ig bibliaóra. 10—11-ig Istentisztelet. Fél 12—fél 1-ig előadás. Délután 3—fél 5-ig megbeszélés. Háromnegyed 5—fél 6-ig beszámoló. Utána vallásos estély az olasz-i templomban.

Imádkozó szeretettel gondoljunk mindannyian a konferenciánkra!

HIREK

Székelyhídon néhány hónappal ezelőtt megalakult Szabó Zoltánné elnöklete alatt mintegy 200 taggal a „Református Nőegylet“, a szegények ügyének gondozását, az egyházi, iskolai és magyar fajhoz való ragaszkodás ápolását s a kultúra terjesztését tűzve ki célul. A Ref. Nőegylet első ténykedése az volt, hogy 150 taggal megalakította a „Leány Egyletet“, hogy azokat céljának elérése érdekében megfelelő irányban nevelje. A nőegylet magáról nyilvánosan életjelt virágvasárnapján adott, amikor vallásos délutánt rendezett a székelyhídi református templomban. A zsufolásig megtelt templomban a leányegylet énekkarán és a férfi dalárdán kívül közreműködtek még: Debreczeni István szatmári lelkész, ki gyönyörködtetve hirdette az ígét, Pappszász Lajos egyházm. gondnok, ki hatásosan buzdította a Nőegylet tagjait, a reávarakozó feladat teljesítésére, Mayr Margit urleány 2 művésziesen előadott énekszámokkal és dr Penkert Sándor szavalattal. Adakozásból jelentékeny összeg gyűlt az Egylet céljaira.

Figyelmeztetés. Iskoláink több helyen szereztek be drága pénzen történelmi szemléltető képeket, arcképeket. Sok helyen ezeket be is keretezték, másutt azonban kellő kezelésüket elmulasztották s ennek következtében tönkremennek. Föltétlenül szükséges ennek megakadályozására a király arcképének üvegezett keretbe foglalása, a többi képeknek pedig kemény kartonra (pappendekli) való felragasztása. A munka házilag elvégezhető s a ügyességgel bíró nagyobb gyermekek bizonyára szívesen segédkeznek benne. Kellő nagyságu kartonlap széleit erős papír esetleg vászonsávval beragasztjuk. A kép hátlapját csirizzel bekenjük s a kartonlapra ráterítve gondosan lesimitjük, hogy ránc ne képződjön. Hogy a táblák meg ne görbüljenek, a hátlapjukat is — esetleg csak ujságpapírral — beragasztjuk. Legegyszerűbb ragasztó a lisztből főzött csiriz. Felakasztás céljából a kép felső szélébe cipésszel két karikát üttetünk, mint amilyen a füzös bakkancsban van s abba közönséges spárgát vagy zsinórt huzunk,

Szellős, meleg helyen, deszkákkal és kövekkel a főkéletes száradásig présbe tesszük. Ha több képet préselünk egyszerre, tegyünk közéjük ujságpapír lapokat s ezeket időnkint cserélgessük ki, mert a nedves képek könnyen megpenészednek.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

*Előfizetőinknek és olvasóinknak,
üdvösséges és boldog husvétii
ünnepeket kívánunk!*

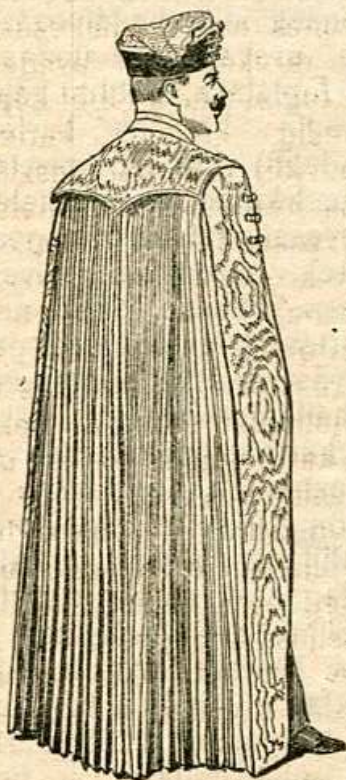

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 1065—1929-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolafenntartó egyház Nagytiszteletű Iskolaszékének és valamennyi kebelbeli Nagytiszteletű Hitoktatónak.* A helybeli inspektorátus szóbeli közlésére felhívom az összes hitoktatókat akár saját, akár állami iskolánál működnek, hogy a jelenléti naplóba (Registru de prezența) nemcsak a hittanórák megtartását igazolják, hanem a végzett anyagot is jegyezzék be. Megköveteli ezt a hittannak, mint tantárgynak a tekintélye, mert nemcsak ami felekezeti iskoláinkban, de az állami iskolai tanterv szelleméből kifolyólag is a hitoktatást kell vezető tárgynak tekinteni. A szükséges román terminus technikusokat meg lehet találni a programa analitică religia című fejezetében. Oradea—Nagyvárad, 1929 március 22. Atyafiságos szeretettel: Sulyok sk., püspök.

**Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Székész urak részére
a palást.**

**Kérem a Nőegyletek stb.
nb. rendelését.**

SZÁNTÓJÓZSEF

palást készítő

Hódmezővásárhely.

**Az összes egyházi és
iskolai nyomtatóanyagok
állandó nagy raktára.**

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1.— Lei
21×34 cm. méretben, nagyon szép kivitelű, három színnel nyomtatva 2:50 Lei
24×31 cm. méretben, dus aranyozással és még két színnel nyom-
tatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3.— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon
szép **Konfirmációi Emléklappal** II. kiadás 16 — Lei

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Hagy Sándor-u.) 14

50 példányig való rendelésnél 10%, 50 darabon felüli rendelésnél 20%
árengedményt nyújtunk.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 13

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beöthy Ö.-u.) 2.
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyoásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helybetét gyűléssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít* jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triezsi „Adria”
biztosító-társaságát. 13**

On. Direcțiunea Școalei Primare Reformate
Tinca
Jud. Bihor

...iók a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

13

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

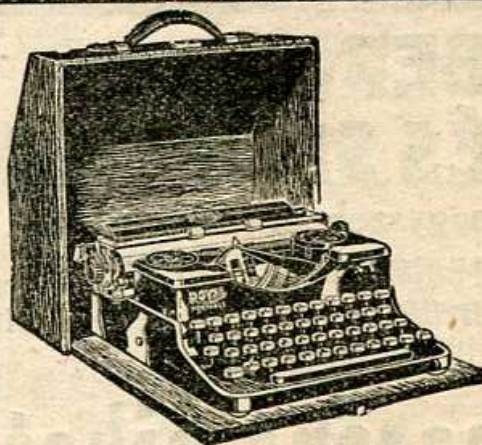
a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara**.

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 13

Leikész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“
írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselet:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.